

KULDĪGAS NOVADA
KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA
2021.–2028. GADAM

Izstrādātājs: Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs
Pasūtītājs: Kuldīgas novada pašvaldība

APSTIPRINĀTS

ar Kuldīgas novada Domes 2021. gada _____ . sēdes
lēmumu (protokols Nr. _____, ___.§)

**LATVIJAS
KULTŪRAS
AKADĒMIJA**

Latvijas Kultūras akadēmija
Zinātniskās pētniecības centrs
Ludzas iela 24, Rīga, LV-1003
www.lka.edu.lv

Kuldīgas novada pašvaldība
Baznīcas iela 1, Kuldīga, LV-3301
www.kuldiga.lv

SATURS

IEVADS	5
1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM IZSTRĀDES METODOLOĢIJA	7
2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM IZSTRĀDES PAMATOJUMS, VIDES UN KONTEKSTA RAKSTUROJUMS	9
2.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS PAMATOJUMS UN KONTEKSTS	9
2.2. KULTŪRVIDES ATTĪSTĪBAS GLOBĀLĀS UN NACIONĀLĀS TENDENCES	15
2.2.1. Eiropas Savienības un globālās kultūrpolitikas attīstības tendences	16
2.2.2. Kultūrpolitikas plānošana nacionālā līmenī	18
3. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM SASAISTE AR TIESĪBU NORMATĪVAJIEM AKTIEM UN ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	20
3.1. SAIKNE AR TIESĪBU NORMATĪVAJIEM AKTIEM	20
3.2. SAIKNE AR ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM	22
3.2.1. Programmas saikne ar ilgtermiņa un vidēja termiņa nacionālā/valsts līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem	23
3.2.2. Programmas saikne ar ilgtermiņa un vidēja termiņa reģionāla līmeņa teritorijas plānošanas dokumentiem	24
3.2.3. Programmas saikne ar vidēja termiņa nacionālā līmeņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentiem	25
3.2.4. Programmas saikne ar vidēja termiņa vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem	27
4. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVES ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS	28
4.1. ALSUNGAS, KULDĪGAS UN SKRUNDAS NOVADU VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS ..	28
4.2. KULTŪRAS PĀRVALDĪBA UN FINANSĒJUMS	40
4.2.1. Kultūras nozares pārvaldība	40
4.2.2. Kultūras nozares finansējums	42
4.3. PAŠVALDĪBAS KULTŪRAS ORGANIZĀCIJAS UN INFRASTRUKTŪRA	48
4.3.1. Kopējs Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novada kultūras organizāciju darbības raksturojums	48
4.3.2. Bibliotēkas	50
4.3.3. Muzeji un novadpētniecības ekspozīcijas	55
4.3.4. Kuldīgas novada kultūras namu raksturojums	64
4.3.5. Profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes un interešu izglītība	68
4.3.6. Kuldīgas mākslinieku rezidence	72
4.4. ALSUNGAS, KULDĪGAS UN SKRUNDAS NOVADU KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS	73
4.4.1. Kultūras pieminekļi	73
4.4.2. Kuldīgas vecpilsēta un nominācija UNESCO pasaules mantojuma sarakstam 75	

4.4.3. Kuldīgas Restaurācijas centrs	76
4.5. NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS	77
4.5.1. Dziesmu un deju svētku tradīcija.....	77
4.5.2. Kultūrvēsturiskās teritorijas.....	78
4.6. TŪRISMA NOZARES RAKSTUROJUMS.....	80
4.7. NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS.....	83
4.8. KULTŪRAS UN RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMI	84
5. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVES SĀKOTNĒJAIS NOVĒRTĒJUMS: IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKLIS UN ANALĪZE	87
5.1. IESAISTĪTO PUŠU PRIEKŠSTATI PAR KULTŪRVIDES ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMIEM UN RESURSIEM.....	89
5.2. IESAISTĪTO PUŠU VĒRTĒJUMS PAR KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVI KOPUMĀ, KULTŪRAS PIEDĀVĀJUMU UN LĪDZDALĪBU	96
5.3. IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKĻI PAR KULTŪRAS FINANSĒJUMU, INFRASTRUKTŪRU UN MATERIĀLI TEHNISKO BĀZI	107
5.4. KULTŪRAS SEKTORA PĀRVALDĪBA UN CILVĒKRESURSI IESAISTĪTO PUŠU SKATĪJUMĀ	112
5.5. IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKĻI UN VĒRTĒJUMS PAR KOMUNIKĀCIJU UN SADARBĪBU KULTŪRAS JOMĀ	118
5.6. KULTŪRAS DZĪVES ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA IESAISTĪTO PUŠU SKATĪJUMĀ ..	120
6. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES SVID ANALĪZE	125
7. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ KARTE: VĪZIJA, MĒRĶIS, PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI, UZDEVUMI UN PLĀNOTIE POLITIKAS REZULTĀTI	127
7.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM ILGTERMIŅA VĪZIJA.....	127
7.2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM PRIORITĀTES	127
7.3. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM MĒRĶIS	127
7.4. IDENTIFICĒTO KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES ATTĪSTĪBAS PROBLĒMU UN RĪCĪBAS VIRZIENU SAIKNE.....	127
8. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ DAĻA. RĪCĪBAS PLĀNS.	130
8.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ KARTE	130
8.2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ DAĻA. RĪCĪBAS PLĀNS.	132
9. REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANAI SASNIEDZAMIE REZULTĀTĪVIE RĀDĪTĀJI	149
10. KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS UN IETEKMES NOVĒRTĒŠANA	152

IEVADS

Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam (turpmāk KA Programma) ir vietējā līmeņa vidēja termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokuments¹, kur noteikta novada kultūras nozares attīstības vīzija, mērķis, prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un pasākumu kopums kultūras jomas attīstībai vidējā termiņā. Dokumentā pēctecīgi plānota Kuldīgas novada attīstības programmas 2014.–2022. gadam un Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2014.–2030. gadam² vīzijas daļas ieviešana, kur Kuldīga pozicionēta kā unikāla, starptautiski atpazīstama kultūras un dabas mantojuma vieta, tūrisma un radošo industriju pilsēta un reģionālas nozīmes centrs³, bet kā viena no piecām vidēja termiņa prioritātēm plānota kultūrvides attīstība. KA Programma kontekstuāli respektē arī nacionāla līmeņa kultūras nozares plānošanas dokumentu “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. “Radošā Latvija”” un pamatnostādņu projektu “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””⁴. Tāpat KA Programma veido pamatojumu kultūras jomas rīcības virzienam, uzdevumiem, pasākumiem un plānoto rezultātu definēšanai Kuldīgas novada attīstības programmai plānošanas periodam 2022.–2028. gadam, kas šobrīd ir izstrādes procesā⁵.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes pamatojumu veido arī Kuldīgas novada Domes 2020. gada 24. septembra sēdē vienbalsīgi pieņemtais lēmums par Kuldīgas pieteikuma izstrādi 2027. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas priekšatlases konkursam. KA Programma būs ne tikai viens no Kuldīgas novada politikas plānošanas dokumentiem, kas integrēts novada kopējā vidēja termiņa un ilgtermiņa attīstības plānošanas sistēmā, bet tajā plānotais arī veidos argumentācijas bāzi Kuldīgas pilsētas pieteikumam Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusam.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrāde tika sākta, pamatojoties uz Kuldīgas novada Domes sēdes 2020. gada 28. janvāra lēmumu (Domes sēdes protokols Nr. 1, 24) “Par Kuldīgas novada kultūras nozares Attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu un darba grupas izveidošanu”. Saskaņā ar lēmumu KA Programmas izstrādes mērķis ir apliecināt kultūras vērtību un definēt rīcības virzienus kultūras daudzveidīgai un ilgtspējīgai attīstībai, kas, veicinot novada izaugsmi un konkurētspēju, veidos augstāku dzīves kvalitāti ikvienam, saglabājot un attīstot novada kultūras kapitālu un iedzīvotāju radošumu. Sākot KA Programmas izstrādi, ņemts vērā, ka 2021. gadā saskaņā ar Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu ir paredzēta administratīvo teritoriju apvienošana un Kuldīgas novadā tiks apvienotas Kuldīgas, Skrudandas un Alsungas pašvaldības.

---

¹ Dokumentu klasifikācija balstīta Teritorijas attīstības plānošanas likumā un Attīstības plānošanas sistēmas likumā. Teritorijas plānošanas likums. Saeima, stājās spēkā 01.12.2011. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/238807-teritorijas-attistibas-planosanas-likums>, skatīts 16.04.2021. Attīstības plānošanas sistēmas likums. Saeima, 01.01.2009. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>, skatīts 16.04.2021.

² Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam. Pieejams: https://kuldiga.lv/images/Faili/Attistiba/Kuldigas_novada_IAS.pdf, skatīts 30.05.2021.

³ Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam, Pieejams: https://www.kuldiga.lv/images/Faili/Pasvaldiba/planosana_kartes/Attistibas_programma_2014-2022.pdf, skatīts 30.05.2021.

⁴ Pamatnostādņu projekts “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””. Kultūras ministrija. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts: 01.06.2021.

⁵ 2020. gada 17. decembra Kuldīgas novada Domes sēdes protokols nr. 22. p. 54. “Par jaunizveidojamā “Kuldīgas novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam” izstrādes uzsākšanu un darba uzdevumu apstiprināšanu”. Pieejams: https://www.kuldiga.lv/images/Faili/Pasvaldiba/planosana_kartes/AP/17.12.2020._Kuldigas_novada_Domes_lemums_par_AP_izstrades_uzsakšanu.pdf, skatīts 30.05.2021.

KA Programmu pēc Kuldīgas novada pašvaldības pasūtījuma saskaņā ar līgumu Nr. 1.21.1/2 laika posmā no 01.02.2021. līdz 17.06.2021. izstrādāja Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centrs. Līguma darba uzdevumi paredz:

- 1) iesaistīto pušu pieredzes un viedokļu izpēti;
- 2) esošās situācijas raksturojumu;
- 3) novada kultūras dzīves sākotnējo novērtējumu;
- 4) KA Programmas hierarhiskās sasaistes ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem raksturojumu;
- 5) KA Programmas stratēģiskās daļas izstrādi: problēmu identificēšanu, prioritāšu, mērķa, politikas rezultātu un rīcības virzienu identificēšanu;
- 6) Rīcības plāna izstrādi.

Kuldīgas novada kultūras nozares attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes vadītāja: Kultūras nodaļas vadītāja Dace Reinkopa.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes uzraudzībai Kuldīgas novadā izveidotā darba grupa:

Kristīne Zvirbule;
Ilze Dambīte-Dambergā;
Antra Grīnberga;
Laura Volkonovska;
Kaspars Rasa;
Līva Meļķe-Tropiņa.

Komisijas darbā pēc vajadzības tika pieaicināti: Inta Burnevica, Daina Girvaite, Eduards Dambergs, Andra Zvejniece, Ilze Supe, Ilze Zariņa, Iveta Grīniņa, Baiba Mežiņa, Ģirts Immers, Sigita Vaivade.

KA Programmas izstrādē tika iesaistīti Alsungas un Skrundas novada pašvaldības un kultūras sektora pārstāvji.

KA Programmas izstrādi nodrošināja ekspertu grupa, kas izveidota no Latvijas Kultūras akadēmijas Zinātniskās pētniecības centra un Kuldīgas novada pašvaldības pārstāvjiem:

Anda Laķe, dr.sc.soc., projekta vadītāja, plānošanas dokumentu izstrādes un novērtējuma eksperte;
Baiba Tjarve, dr.art., projekta koordinatore, kultūrpolitikas veidošanas eksperte;
Dace Reinkopa, Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas vadītāja;
Laura Brutāne, zinātniskā asistente, kvalitatīvo datu ieguve, apstrāde un analīze;
Nadīna Medne, zinātniskā asistente, kvalitatīvo datu ieguve, apstrāde un analīze;
Laura Volkonovska, Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas Kultūras projektu speciāliste

1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM IZSTRĀDES METODOLOĢIJA

KA Programmas izstrādes process un struktūra veidota atbilstoši Latvijas attīstības plānošanas dokumentu izstrādes normatīvā regulējuma⁶ prasībām un Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas (VARAM) izstrādātajiem metodiskajiem norādījumiem “Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām”⁷. Dokumenta izstrāde balstīta:

- Attīstības plānošanas sistēmas likuma prasībās (<https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>);
- Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumos (<https://likumi.lv/ta/id/270934-attistibas-planosanas-dokumentu-izstrades-un-ietekmes-izvertesanas-noteikumi> un citos rekomendējoša rakstura dokumentos).

Saskaņā ar attīstības plānošanas tiesību normatīvo regulējumu dokuments ir **vidēja termiņa vietējā līmeņa politikas plānošanas dokuments**.

KA Programmas izstrādes metodoloģija balstīta sākotnējā politikas novērtējuma metodoloģiskajos pamatprincipos, kas noteica gan dokumenta struktūru, gan nepieciešamo datu ieguves un analīzes metodes un avotus. Dokumenta izstrādes gaitā tika veiktas šādas pētnieciskas darbības:

1. Sekundāro datu apzināšana un analīze:

- Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) dati;
- Nodarbinātības valsts aģentūras dati, 2020. gads;
- Pilsoneības un migrācijas lietu pārvaldes (PMLP), Nodarbinātības valsts aģentūras (NVA) dati;
- Kuldīgas novada pašvaldības publiskie gada pārskati no 2015. līdz 2019. gadam;
- Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums, 2018. gads⁸;
- Kuldīgas novada pašvaldības pasūtītā aptauja “Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu”;
- pētījums “Attieksme pret Kuldīgas novada Domes darbību”. SKDS pēc Kuldīgas novada pašvaldības pasūtījuma;
- Ģirts Jankovskis, Maija Jankovska. Pētījums “Laba dzīve Kuldīgā”;
- citu institūciju dokumentācija, publiskie gada pārskati;
- Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas un pašvaldības iestāžu sniegtie dati.

2. Ar Kuldīgas novadu un kultūras nozares attīstību saistītu vietēja, nacionāla, Eiropas Savienības (ES) un starptautiska mēroga politikas un attīstības plānošanas dokumentu analīze

3. Primāro datu ieguve

3.1. Kvantitatīvi dati

Elektroniska aptauja. Mērķa grupa: Kuldīgas pilsētas un novada, Alsungas novada un Skrundas novada kultūras sektora pārstāvji. Sasniegtā izlase – 90 respondentu. Aptaujas laiks: 2021.02.–2021.03.

⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likums. Saeima, stājās spēkā 01.01.2009. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=175748>, skatīts 02.05.2021.

⁷ Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām. Aktualizētā redakcija (01.2019.) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pieejams: https://drive.google.com/file/d/1hlpfIMtfwhV7CrHi_Xab9c_-mSWBLMNU/view, skatīts 03.04.2021.

⁸ Laķe, A., Tjarve, B., Klāsons, G., Hermans, A., Spuriņš, U. 2018. Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums. Pētījuma rezultātu ziņojums. Pieejams: https://www.km.gov.lv/sites/km/files/lka20zpc_kulturas20paterins20un20lidzdaliba2020181.pdf, skatīts 10.05.2021.

3.2. Kvalitatīvi dati

Kvalitatīvās, daļēji strukturētās intervijas un fokusgrupu diskusijas.

Norises laiks: 2021. gada februāris, marts.

Tabula nr. 1. **Kvalitatīvo, daļēji strukturēto interviju un fokusgrupu diskusiju respondenti**

8 FOKUSGRUPU DISKUSIJAS	40 PADZIĻINĀTĀS INTERVIJAS
Kultūras centru pārstāvji (2 diskusijas)	Kultūrpolitikas veidotāji (9 intervijas)
Bibliotēku pārstāvji (1 diskusija)	Kultūras centru pārstāvji (8 intervijas)
Suitu kultūras organizāciju pārstāvji (1 diskusija)	Muzeji, novadpētniecība, materiālais un nemateriālais kultūras mantojuma sektors (6 intervijas)
Kultūrizglītības iestāžu pārstāvji (1 diskusija)	Bibliotēkas pārstāve (1 intervija)
Muzeju pārstāvji (1 diskusija)	Kultūrizglītības pārstāvji (4 intervijas)
Kultūras un radošo industriju pārstāvji (1 diskusija)	Kultūras un radošās industrijas (5 intervijas)
Individuālie mākslinieki (1 diskusija)	Citas pašvaldības iestādes (4 intervijas)
	Dubultās intervijas (3 intervijas)

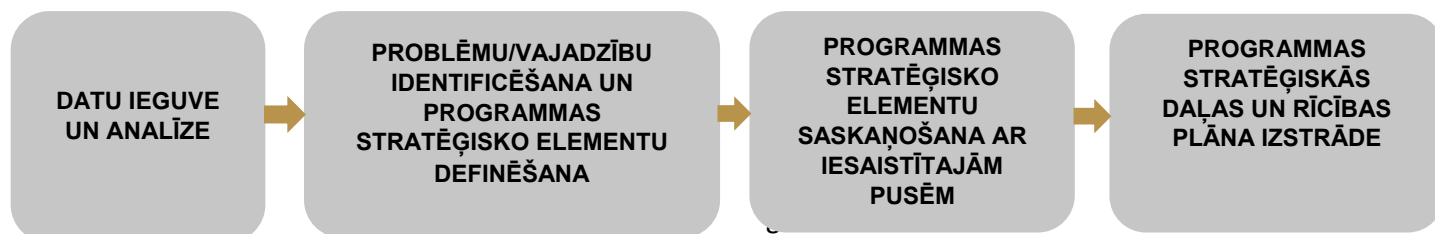
4. SVID analīze

Pamatojoties uz pašreizējās situācijas izpēti un sākotnējā novērtējuma rezultātiem, tika veikta detalizēta analīze. Tika definēti iekšēji un ārēji faktori, kas var palīdzēt pašvaldībai stratēģisko mērķu sasniegšanā (stiprās puses un iespējas), kā arī iekšēji un ārēji faktori, kas izpaužas kā šķēršļi, kas jāpārvar, jāmazina to iedarbība vai ar kuriem jārēķinās (vājās puses un draudi).

Saturiski un strukturāli KA Programma 2021.–2028. gadam sastāv no **šādām sadaļām**:

1. Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes metodoloģija;
2. Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes pamatojums, vides un konteksta raksturojums;
3. Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam sasaiste ar tiesību normatīvajiem aktiem un attīstības plānošanas dokumentiem;
4. Kuldīgas novada kultūras dzīves esošās situācijas raksturojums;
5. Kuldīgas novada kultūras dzīves sākotnējais novērtējums: iesaistīto pušu viedoklis un pieredze;
6. Kuldīgas novada kultūras nozares SVID analīze;
7. Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam stratēģiskā karte: vīzija, mērķis, prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi un plānotie politikas rezultāti;
8. Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam stratēģiskā daļa. RĪCĪBAS PLĀNS;
9. Rezultātu novērtēšanai sasniedzamie rezultatīvie rādītāji;
10. Kultūras attīstības programmas ieviešanas uzraudzības un ietekmes novērtēšana;

KA Programmas izstrāde īstenota saskaņā ar šādu plānošanas dokumenta izstrādes loģiku

2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM IZSTRĀDES PAMATOJUMS, VIDES UN KONTEKSTA RAKSTUROJUMS

2.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS PAMATOJUMS UN KONTEKSTS

Kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam ir pirmais kultūrpolitikas plānošanas dokuments Kuldīgas novadam. Tā izstrādi pamato vairāki faktori.

Pirmkārt, Kuldīgas novada līdzšinējo attīstību raksturo **mērķtiecīga materiālā un nemateriālā kultūras un dabas mantojuma saglabāšanas un aizsardzības politika**, kas izpaudusies nozīmīgos ieguldījumos Kuldīgas novada kultūras infrastruktūrā, piemēram, Kuldīgas novada muzeja restaurācija un koka arhitektūras amatnieku darbnīcas izveide (2010) projekta ietvaros. Tāpat nozīmīgi ieguldījumi veikti šādu projektu ietvaros: “Sinagogas ēku kompleksa 1905. gada ielā 6, Kuldīgā, pārbūve par Kuldīgas Galveno bibliotēku” (KGB) (2011), “Vēsturiskās Bangerta villas restaurācija jaunu un inovatīvu muzeja pakalpojumu izveidei” (2013), “Kuldīgas vecā rātsnama restaurācija un tā kultūras pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana” (2016), “E. Vignera Kuldīgas Mūzikas skolas rekonstrukcija Smilšu ielā 6, Kuldīgā” (2016). “Mazo etno-kultūru reģionu attīstīšana un popularizēšana kā UNESCO galamērķi”. Projekta “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti” (nr. 5.5.1.0/17/I/008) ietvaros Kuldīgā valsts nozīmes vēsturiska notikuma vietā “Adatu fabrika”, Kalpaka ielā 4, top Kuldīgas Mākslas un radošais klasteris, tiek īstenots arī Kuldīgas kultūras centra (KKC) rekonstrukcijas projekts (uzsākts 2019. gadā), kā arī veikti ieguldījumi citās iniciatīvās. Kuldīgas pilsētas kultūrvēsturiskā mantojuma vērtība pārliecinoši reprezentēta starptautiskā mērogā. 2004. gadā UNESCO Latvijas Nacionālās komisijas Asambleja Kuldīgas kultūrvēsturisko vidi un dabas vērtības iekļāva UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas pagaidu sarakstā. Pašvaldības, nevalstiskā sektora, pilsētas iedzīvotāju, namu īpašnieku un apsaimniekotāju mērķtiecīga sadarbība rezultējusies ar pieteikuma virzīšanu Kuldīgas vecpilsētas (nominācija “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā”) iekļaušanai UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā. Darbs pie nominācijas izstrādes aizsākās 2001. gadā, 2011. gadā “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā” tika iekļauta UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā, bet 2021. gada janvārī Latvija pieteica Kuldīgu UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam. Apliecinājums pilsētas starptautiskās reprezentācijas stratēģijai ir arī Eiropas Komisijas (EK) projekta “Eiropas izcilākie tūrisma galamērķi” (“European Destinations of Excellence” (EDEN)) balva 2007. gadā⁹, kā arī 2008. gadā saņemtā Eiropas mantojuma zīme. Pašvaldības kapacitāte finansējuma piesaistē un ieguldījums ilgtspējas nodrošināšanā ir saistīts ar kompleksu kultūrvides attīstības plānošanas stratēģisku attīstību, kas paredz ne tikai teritorijas attīstības plānošanu, kur iekļauta kultūras un radošā nozare, bet arī segmentētu plānošanu konkrētas rīcībpolitikas mērogā¹⁰.

Otrkārt, būtisks KA Programmas izstrādes konteksta faktors ir Kuldīgas pilsētas un Kuldīgas novada Domes politiskā apņemšanās startēt **priekšatlases konkursā uz 2027. gada Eiropas kultūras galvaspilsētas (EKG) titulu**, ko apstiprina vienbalsīgs Kuldīgas novada Domes lēmums 2020. gada 24. septembrī. Lēmums paredzēja darba uzsākšanu pie Kuldīgas pieteikuma izstrādes, kas ietvēra arī novada vidēja termiņa un ilgtermiņa teritorijas plānošanas un kultūrpolitikas plānošanas dokumentu izstrādi. Pieteikuma izstrādes autori jau 2020. gada beigās apzinājās, ka viens no būtiskākajiem aspektiem, par ko būs jādomā pilsētai pieteikuma izstrādē, būs tas, kādu novada

⁹ EDEN – European Destinations of Excellence. Latvia: Kuldīga - Winner 2007. Pieejams: https://ec.europa.eu/growth/sectors/tourism/eden/destinations/latvia_en#kuldiga, skatīts 02.05.2021.

¹⁰ KA Programmas sasaisti ar citiem attīstības plānošanas dokumentiem skatīt 3. nodaļā.

iedzīvotāji Kuldīgu saredz nākotnē un ko statusa iegūšana dos pilsētai ilgtermiņā¹¹. Tika uzsvērtā nepieciešamība pēc jaunas novada kultūras stratēģijas, kas tiktu mērķtiecīgi sasaistīta ar novada attīstības plānu, darba procesā, plāna izstrādē, iesaistot gan sabiedrību, gan atsevišķas kopienas. Līdz 2027. gadam kultūras stratēģijai jābūt ieviestai, tās stratēģiskajiem uzstādījumiem un pasākumu kopumam jābūt cieši saistītam ar nākamā perioda novada ilgtermiņa attīstības stratēģiju, vidēja termiņa attīstības programmu un kultūras prioritātēm teritorijas attīstības plānošanas dokumentos. Šajā kontekstā kā stratēģiskās kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādes mērķis noteikts *apliecināt kultūras vērtību un definēt rīcības virzienus kultūras daudzveidīgai un ilgtspējīgai attīstībai, kas, veicinot novada izaugsmi un konkurētspēju, veidos augstāku dzīves kvalitāti ikvienam, saglabājot un attīstot novada kultūras kapitālu un iedzīvotāju radošumu*. ES iniciatīva “Eiropas kultūras galvaspilsētas” izstrādāta, lai: 1) izgaismotu Eiropas kultūras bagātību un daudzveidību; 2) svinētu un apliecinātu eiropiešu kopīgās kultūras iezīmes; 3) palielinātu Eiropas pilsoņu piederības sajūtu kopīgai kultūras telpai; 4) veicinātu kultūras ieguldījumu pilsētu attīstībā¹². Šīs iniciatīvas politiskais dizains organiski ietver Kuldīgas novada un pilsētas līdzšinējās attīstības vērtības, kā arī pamato tās pretendēšanu uz EKG statusu 2027. gadā.

Treškārt, būtiska kontekstuāla ietekme uz lēmumu izstrādāt novada vidēja termiņa politikas plānošanas dokumentu ir **administratīvi teritoriālajai reformai Latvijā**¹³, kā arī **jauna finanšu plānošanas laika ietvara sākumam (2021.–2027.)** valsts un ES attīstības plānošanā (daudzgadu finanšu shēma ES¹⁴). Administratīvi teritoriālā reforma (turpmāk ATR) nosaka, ka Latvijā pēc 2021. gada pašvaldību vēlēšanām būs 42 pašvaldības līdzšinējo 119 vietējo pašvaldību vietā un saskaņā ar jauno “Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likumu”¹⁵ Latvijas teritorija iedalāma valstspilsētu un novadu pašvaldībās, kuru centrā ir novadu pilsētas. No 2021. gada 1. jūlija ATR ietvaros tiks izveidota jauna administratīvā teritorija – Kuldīgas novads, kurā apvienosies Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadi. Jaunā pašvaldība sāks darbu pēc vēlēšanām, t.i., 2021. gada jūlijā. Jau 2020. gada decembrī Kuldīgas novada Domes sēdē tika pieņemti lēmumi par jaunveidojamā Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam un Attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu, kas laika līnijā notiek sekojoši pēc Kuldīgas novada KA Programmas izstrādes 2021. gada pirmajā pusē (līdz 17.06.2021.). Gan KA Programmas, gan minēto teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde tiek sākota, sadarbojoties (saskaņā ar ATR¹⁶ līdz 01.07.2021.) Kuldīgas novada, Skrundas novada un Alsungas novada pašvaldībām. Savukārt to nodošana publiskajai apspriešanai un apstiprināšana būs jaunizveidotās Kuldīgas novada pašvaldības kompetencē. ATR ietvaros apvienoto Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadu kultūras dzīvei raksturīgās un īpašās iezīmes paredz integrētu, empātisku un iekļaujošu jaunā novada kultūrvides attīstības vadību un stratēģisko plānošanu, kas nodrošinātu līdzsvarotu triju līdzšinējo novadu kultūrvides un kultūras mantojuma vērtību saglabāšanu, tostarp suitu kopienas kultūrvēsturiskā mantojuma un aktuālo attīstības vajadzību respektēšanu.

¹¹ Latvijas pilsētas pretendēs uz titulu “Eiropas kultūras galvaspilsēta 2027”. Pieejams: <https://urbact.eu/latvijas-pilsetas-pretendes-uz-titulu-“eiropas-kulturas-galvaspilseta-2027”>, skatīts 02.05.2021.

¹² European Capitals of Culture. Pieejams: <https://ec.europa.eu/culture/policies/culture-cities-and-regions/european-capitals-culture>, skatīts 29.04.2021.

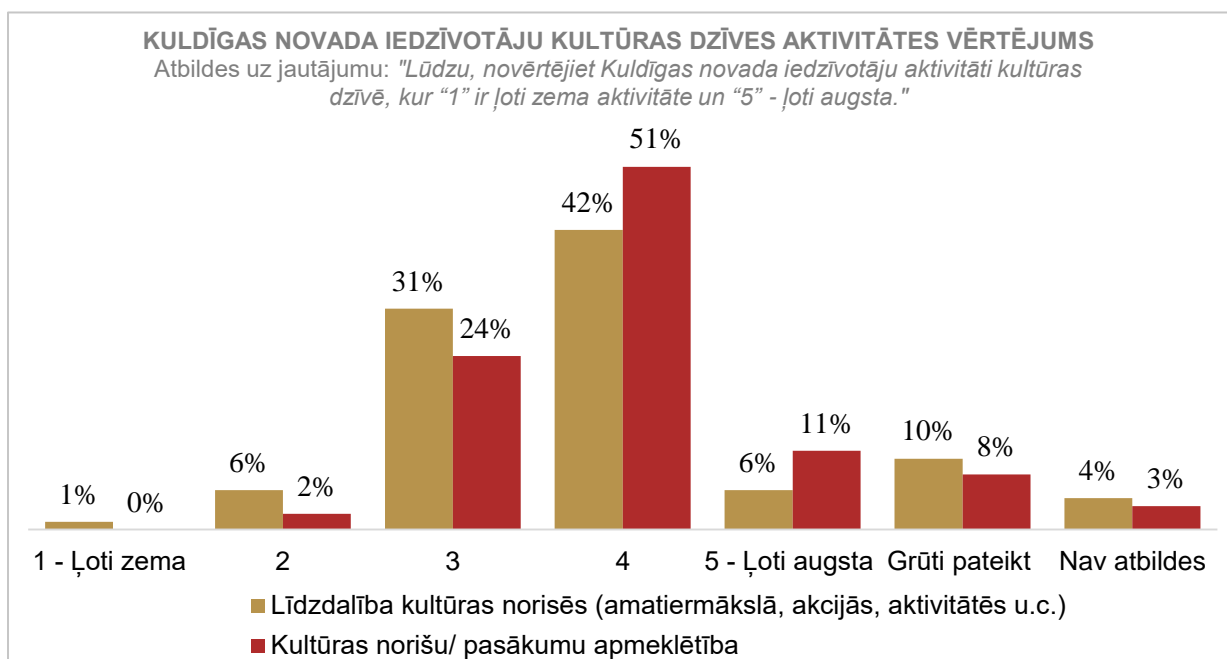
¹³ Administratīvi teritoriālā reforma. Pieejams: <https://www.varam.gov.lv/lv/administrativi-teritoriala-reforma>, skatīts 30.05.2021.

¹⁴ Negotiation process of the 2021-2027 long-term EU budget & NextGenerationEU. Pieejams: https://ec.europa.eu/info/strategy/eu-budget/long-term-eu-budget/2021-2027/negotiations_en, skatīts 29.04.2021.

¹⁵ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Saeima, stājās spēkā 23.06.2020. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apidzivotu-vietu-likums>, skatīts 12.04.2021.

¹⁶ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Saeima, stājās spēkā 23.06.2020. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apidzivotu-vietu-likums>, skatīts 12.04.2021.

Ceturtkārt, dokumenta izstrādi pamato **kultūrvides līdzšinējās attīstības ietekme uz novada iedzīvotāju kultūras vērtību, vajadzību un interešu attīstību**. Situāciju raksturo augstā kultūras dzīves intensitāte gan Kuldīgas novada robežās pirms ATR, gan plānotajās jaunveidojamā novada robežās (Alsungas un Skrundas novadā), kas apvienota ar augošu pieprasījumu pēc daudzveidības un uz konkrētiem auditorijas segmentiem orientēta kultūras piedāvājuma attīstību, kā arī dažādas kultūras kopienas iekļaujošāku kultūrpolitiku. Triju novadu kultūras dzīves vadībā un organizācijā iesaistīto aptaujas dati¹⁷ liecina, ka šī grupa augstu vērtē iedzīvotāju līdzdalību kultūras dzīvē, proti, 62% respondentu vērtē kultūras norišu apmeklētību kā augstu vai ļoti augstu, bet 48% respondentu Kuldīgas, Alsungas un Skrundas iedzīvotāju līdzdalību kultūras norisēs (amatiermākslā u. c. aktivitātēs) – kā augstu vai ļoti augstu.

Attēls nr. 1. **Kuldīgas novada iedzīvotāju kultūras dzīves aktivitātes vērtējums**

Vienlaikus Kuldīgas novada iedzīvotāju aptaujas dati liecina, ka, lai arī 39% ir pilnībā apmierināti ar esošo kultūras piedāvājumu un uzskata, ka neko nevajag mainīt, tomēr 55% norādījuši, ka viņus drīzāk apmierina esošais kultūras piedāvājums, bet tomēr to varētu uzlabot un dažādēt¹⁸. Neviennozīmīgo skatījumu uz kultūras piedāvājumu apliecina arī Ģ. Jankovska un M. Jankovskas pētījuma "Laba dzīve Kuldīgā"¹⁹ dati, kur norādīts, ka *kultūras pasākumu, no vienas puses, ir par daudz (nav iespējams tos visus apmeklēt, rezultātā rodas pārsātinājuma sajūta), no otras puses, kultūras pasākumu ir par maz (cilvēki nesaņem to, ko vēlētos)*. Pētījuma autori uzsver, ka, *skatoties, kā pētījuma dalībniekiem pietrūkst kultūras dzīvē, skaidri parādās, ka runa ir par specifiskāku, konkrētajam individam piemērotāku kultūras piedāvājumu – vai nu atbilstošu viņa interesēm, vai arī piesaistītu konkrētai vietai (pasākumi, kas paredzēti tieši vietējās kopienas stiprināšanai)*. Minētais raksturo iedzīvotāju vajadzību pēc stratēģiska skatījuma uz kultūras piedāvājuma samērošanu ar iedzīvotāju atšķirīgajām ekonomiskajām un sociālajām iespējām, kā arī kultūras vajadzību un pieprasījuma komplicēto dabu.

¹⁷ Kuldīgas pilsētas un novada, Alsungas novada un Skrundas novada kultūras sektora pārstāvju aptauja. Veikta KA Programmas izstrādes ietvaros.

¹⁸ Kuldīgas novada pašvaldības pasūtīta aptauja "Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu".

¹⁹ Ģirts Jankovskis. Maija Jankovska. Pētījums "Laba dzīve Kuldīgā". 33. lpp.

Piektkārt, nozīmīgs konteksta faktors ir COVID-19 ietekme uz kultūrvidi – gan radot apdraudējumu kultūras un radošajā sektorā nodarbinātajiem, gan veidojot kultūras pakalpojumu pieejamības barjeras, gan būtiski ierobežojot kultūras piedāvājumu, kas rada nepieciešamību novada kultūras dzīves vidēja termiņa plānošanā koncentrēt resursus kultūras operatoru darbības ekonomiskās un sociālās ilgtspējas sekmēšanai.

Minētie kultūras ekosistēmu ietekmējošie faktori atbalsta pašvaldības lēmumu par vidēja termiņa Kuldīgas novada kultūrpolitikas plānošanas dokumenta izstrādi, lai efektīvāku kultūras resursu izmantošanu gan kultūras un radošā sektora, gan novada līdzsvarotās un ilgtspējīgas attīstības sekmēšanā, racionalizētu lēmumu pieņemšanu ar kultūrvides attīstību saistītos jautājumos un attīstītu pierādījumos balstītu politiku novadā kopumā.

KA Programma nepieciešama, lai nodrošinātu Kuldīgas novada pašvaldības attīstības plānošanas dokumentos (2014.–2022. gada plānošanas periodā) definēto ar kultūras attīstību saistīto prioritāšu, mērķu, rīcības virzienu un uzdevumu pēctecīgu izpildi, tostarp precizējot kultūrpolitikas un darbības rezultātus, kā arī lai noteiktu kultūras aktivitāšu vietu kopējā jaunā novada attīstībā.

Līdz KA Programmas izstrādei Kuldīgas novada kultūrpolitikas mērķi, uzdevumi un rīcības noteikti Kuldīgas novada vidēja termiņa teritorijas plānošanas dokumentā “Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam”²⁰, kur kā:

- viena no piecām attīstības prioritātēm plānota kultūrvides attīstība;
- viens no novada sešiem ekonomiskās specializācijas aspektiem ir izvirzīts radošās industrijas;
- pirmais no četriem stratēģiskajiem mērķiem ietver saturisku komponenti, kas paredz piesātinātas novada kultūras dzīves nodrošināšanu, otrs ietver rezultātu saglabāt kultūrvēsturisko mantojumu un pievilcīgas novada dzīves vides veidošanu, saglabājot Kuldīgas vecpilsētas unikālā ēku kompleksa autentiskumu un nodrošinot tā pārmantojamību, bet trešajā mērķī iekļauts rezultāts, kas paredz radošo industriju attīstības ietekmi uz produktu ar augstu pievienoto vērtību radīšanu.²¹

KA Programmas rīcības virzienu plānošanā tiks ņemtas vērā šīs iepriekšējā plānošanas periodā plānotās rīcības, lai nodrošinātu politikas pēctecību, tāpēc detalizētāka saikne ar citiem attīstības un politikas plānošanas dokumentiem uzrādīta 3. nodaļā.

Kultūrpolitikas prioritātes jānosaka arī jaunā plānošanas perioda pilsētas vidēja termiņa un ilgtermiņa teritorijas attīstības dokumentos, par kuru izstrādi Kuldīgas novada Dome, Alsungas novada dome un Skrundas novada dome 2020. gada decembrī pieņēmusi lēmumu par jaunveidojamā Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam izstrādes uzsākšanu un darba uzdevuma apstiprināšanu²², kā arī jaunveidojamā Kuldīgas novada attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes uzsākšanu²³.

²⁰Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam. Pieejams: https://www.kuldiga.lv/images/Faili/Pasvaldiba/planosana_kartes/Attistibas_programma_2014-2022.pdf, skatīts 02.05.2021.

²¹ Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam. Pieejams: https://www.kuldiga.lv/images/Faili/Pasvaldiba/planosana_kartes/Attistibas_programma_2014-2022.pdf, skatīts 02.05.2021.

²² Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas 2022.–2046. gadam. Pieejams: <https://kuldiga.lv/pasvaldiba/planosana/ilgtspejigas-attistibas-strategija#jaunizveidojama-kuldigas-novada-ilgtspejigas-attistibas-strategija-2022-2046-izstrade>, skatīts 02.05.2021.

²³ Kuldīgas novada attīstības programmas 2021.–2028. gadam. Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/planosana/attistibas-programma#jaunizveidojama-kuldigas-novada-attistibas-programma-2022-2028-izstrade>, skatīts 02.05.2021.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam izstrādes mērķi ir:

1. apzināt un novērtēt pašvaldības rīcībā esošos kultūras nozares un kultūrvides resursus, kas ietver gan kultūras nozares institucionālo un organizatorisko resursu, gan kultūras norisēm piemērotas infrastruktūras un materiāli tehniskā nodrošinājuma, gan cilvēkresursu apzināšanu, piedāvājot skaidru redzējumu un risinājumus to efektīvākai izmantošanai;
2. mērķtiecīgi plānot rīcības un investīcijas, t. sk. pašvaldības budžetu kultūras nozarei;
3. pamatot visa veida investīciju piesaisti kultūrai un saistītajām nozarēm, t.sk. valsts atbalsta, ārvalstu un vietējās privātās investīcijas;
4. sekmēt novada kultūras aktivitāšu atpazīstamību reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā.

Kuldīgas novada KA Programmas izstrādē ņemti vērā **ieteikumi pašvaldībām pasākumu un rīcību plānošanā**, kas iekļauti VARAM izstrādātajās "Vadlīnijās kultūrpolitikas plānošanā"²⁴. Būtiskākie no tiem ir:

- izvērtēt un pašvaldības politikas plānošanas dokumentos definēt katras kultūras institūcijas lomu un kultūras resursus pašvaldības atpazīstamībai, sociālekonomiskajai attīstībai un daudzveidīgas un kvalitatīvas kultūras, kultūrizglītības pieejamības nodrošināšanai vietējai sabiedrībai;
- iekļaut uzdevumus, kas ļauj attīstīt starpnozaru sadarbību starp kultūru un izglītību, kultūru un ekonomiku, kultūru un pašvaldības kā teritorijas attīstību, kultūru un sabiedrības integrāciju, kultūru un digitālo vidi;
- bibliotēku darbības plānošanā ņemt vērā, ka tās ir katras pašvaldības nozīmīgs attīstības un konkurētspējas stiprināšanas resurss, kas nodrošina informācijas pieejamību, formālās, neformālās un mūžizglītības atbalstu, lasīšanas kultūras veidošanu un tradīciju saglabāšanu, kopienas kultūrvēsturiskā mantojuma digitālā satura veidošanu un pieejamību, e-prasmju apguvi un pilnvērtīgu e-pakalpojumu pieejamību. Ievērojot bibliotēku arvien pieaugošo ieguldījumu vietējo kopienu kultūrvides veidošanā un aktuālo mūžizglītības un sociālo problēmu risināšanā, adekvāti jānovērtē un maksimāli jāatbalsta to darbības finansiālie, personāla, informācijas un materiāli tehniskie resursi. Bibliotēku vietu Latvijas bibliotēku sistēmā nosaka akreditācijas procesā, kas ir efektīvs instruments bibliotēku darba kvalitātes, sadarbības un ilgtspējīgas attīstības nodrošināšanai;
- muzeju attīstības un darbības plānošanā ņemt vērā, ka muzejs nav mērķis, bet ir līdzeklis pašvaldības kultūrvēsturiskā mantojuma popularizēšanai un kultūras tūrisma produktu veidošanai. Pašvaldībām ir jāizvērtē, vai tās ir ieinteresētas un spējīgas īstenot visas muzeju pamatfunkcijas vai tikai daļu no tām. Ja resursu apjoms ir ierobežots, kultūrvēsturiskā mantojuma apzināšana un popularizēšana var notikt arī izstāžu, kolekciju u. c. veidos, nepretendējot uz muzeja izveidi pilnā apjomā;
- nodrošināt mūzikas, mākslas un dejas profesionālās ievirzes izglītības plašu pieejamību, lai sekmētu radošas personības veidošanos, veidotu nacionālas valsts identitāti un uzturētu dziesmu un deju svētku tradīcijas nepārtrauktību un kvalitāti. Nodrošināt talantu – izcilību – atlasīšanu un sekmēt viņu profesionālo virzību un radošo izaugsmi;
- definēt kultūras namu/centru vietu un lomu vietējās sabiedrības kultūras dzīves attīstībā un dziesmu un deju svētku procesa nodrošināšanā. Izvērtēt kultūras namu/centru sadarbības paplašināšanas iespējas ar NVO un privāto sektoru.

²⁴ Nozaru politiku vadlīnijas pašvaldībām. Aktualizētā redakcija (01.2019.) Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pieejams: https://drive.google.com/file/d/1hlpfIMtfwhV7CrHi_Xab9c_-mSWBLMNU/view, 24.-33. lpp., skatīts 03.04.2021.

Kultūras centrs savu darbību īsteno patstāvīgi, kā arī sadarbībā ar dažādiem kultūras sektoriem un citām sabiedrībai nozīmīgām darbības jomām. Ir sagatavoti ieteikumi pašvaldības kultūras centru darbībai²⁵, bet tas neizslēdz iespēju, ka pašvaldība attiecīgajam kultūras centram pati nosaka vienu vai vairākus konkrētus darbības virzienus;

- kultūras mantojumu uztvert kā identitātes, personīgās un kolektīvās atmiņas nesēju, radošuma avotu, ekonomisku vērtību, nodarbinātības veicinātāju, praktiski lietojamu resursu, kā arī starptautiskās konkurences un atpazīstamības instrumentu. Novērtēt kultūras pieminekļu kā resursa lomu pašvaldības sociālekonomiskajā attīstībā, videi draudzīga dzīvesveida popularizēšanā, vietējās kopienas aktivizēšanā un pašvaldības tēla veidošanā, kā arī kultūras tūrisma produktu izstrādāšanā. Jebkurai kultūrvēsturiskai apdzīvotai vietai nepieciešamas plaši diskutētas un profesionālā vienprātībā pieņemtas nostādnēs kultūrvēsturisko objektu saglabāšanā, jaunu ēku būvniecībā, plānojuma struktūras un publiskās ārtelpas pilnveidošanā, kultūrvēsturiski vērtīgas ainavas saglabāšanā, vietas tēla un silueta attīstībā, ekonomikā, transporta sistēmas attīstībā, dabas un vides aizsardzībā, pārvaldībā, politiskajā un profesionālajā ētikā, ilgtspējīgas attīstības plānošanā un sabiedrības līdzdalībā;
- attīstīt sadarbību ar NVO un veicināt sabiedrības līdzdalību lēmumu pieņemšanā (padomes/komitejas/darba grupas, publiskās apspriedes u. c.), kā arī saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumu izvērtēt atsevišķu uzdevumu deleģēšanas iespējas NVO;
- sabiedrības iesaistīšanu pašvaldības attīstības programmas izstrādē uzskatīt par veicinošu faktoru, kas problēmas ļauj izvērtēt daudzpusīgāk un tādējādi piedāvāt mērķētākus risinājumus.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam ir izstrādāta saskaņā ar visiem **attīstības plānošanai saistošajiem pamatprincipiem**²⁶: ilgtspējīgas attīstības, interešu saskaņotības, līdzdalības, sadarbības, finansiālo iespēju, atklātības, uzraudzības un novērtēšanas, subsidiaritātes, līdzsvarotas attīstības, atklātības, aktualitātes un dokumentu saskaņotības principiem.

Ilgtspējīga attīstība. KA Programma ir vērsta uz visu ilgtspējības aspektu – ekonomiskā, sociālā, vides un tehnoloģiskā – integrēšanu KA Programmas stratēģiskajos uzstādījumos. Tā sekmēs kultūrvides attīstībai nepieciešamo cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma saglabāšanu, kā arī kultūras līdzdalības vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanu Kuldīgas novadā.

Interešu saskaņotība. KA Programmas izstrādē ņemtas vērā dažādu ieinteresēto pušu kultūras vajadzības un intereses, kas konstatētas esošās situācijas izpētes gaitā, kā arī izmantojot sekundāros datus. Kā galvenās KA Programmas izstrādē ieinteresētās grupas tika skatītas: 1) Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada iedzīvotāji; 2) Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada nevalstiskā sektora pārstāvji un uzņēmēji, kas saistīti ar kultūras un radošajām industrijām; 3) Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada kultūras iestāžu un organizāciju vadītāji un darbinieki; 4) Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada kultūrpolitikas un attīstības politikas veidošanā iesaistītie. KA Programma pamatota Kuldīgas novada iedzīvotāju un NVO interesēs un vajadzībās, kultūras dzīves veidotāju pieredzē un vīzijā un politikas plānotāju priekšstatos.

Līdzdalība. Sabiedrības līdzdalība KA Programmas izstrādē tika nodrošināta saskaņā ar MK noteikumiem Nr. 970 no 25.08.2009. "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības

²⁵ Vadlīnijas pašvaldību kultūras centru darbībai. Metodiskais materiāls. Latvijas Nacionālais kultūras centrs (2014). Pieejams: https://www.lnkc.gov.lv/Uploads/2015/01/22/1421932220_5306.pdf, skatīts 03.04.2021.

²⁶ Attīstības plānošanas sistēmas likuma 5. pants. Saeima, stājās spēkā 01.01.2009. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>, skatīts 03.04.2021.

plānošanas procesā". 2021. gada februārī, martā un aprīlī notika visu iesaistīto pušu viedokļu izpēte, bet pirms KA Programmas apstiprināšanas plānota sabiedriskā apspriešana. Programmas mērķi, rīcības virzieni un uzdevumi tika definēti, pamatojoties uz iedzīvotāju pieredzes izpēti un diskusiju ar kultūras organizāciju pārstāvjiem un politikas veidošanā iesaistītajiem.

Sadarbība. KA Programmas izpildē plānots iesaistīt ne tikai visas jaunizveidotā Kuldīgas novada kultūras organizācijas un kultūras infrastruktūras objektos nodarbinātos, mantojuma kopienas, māksliniekus un radošas personas, bet arī izglītības un zinātnes sektora pārstāvjus, tūrisma, sporta un jaunatnes nozares pārstāvjus, kultūrvides uzlabošanā ieinteresētos brīvprātīgos, nevalstiskās organizācijas un biedrības, uzņēmējus un citus gan vietēja, gan starptautiska mēroga partnerus.

Finansiālo iespēju princips. KA Programmas izstrādes ietvaros izvērtēti esošie un vidējā termiņā prognozētie pieejamie resursi, un tas ietver piedāvājumu visefektīvākajā veidā sasniegt izvirzīto mērķi, īstenojot rīcības virzieniem atbilstošos uzdevumus un nodrošināt politikas rezultātu izpildi, piedāvājot efektīvākos risinājumus attiecībā uz uzdevumu izpildes izmaksām.

Atklātība. KA Programmas izstrādes process un tā ieviešana paredz atklātību gan attiecībā uz prioritāšu, stratēģisko mērķu un uzdevumu izvirzīšanu, gan to izpildi un kontroli.

Uzraudzība un novērtēšana. KA Programmas ieviešanas gaitā tiks nodrošināti tās ieviešanas uzraudzības pasākumi: monitorings, ikgadēju pārskatu sagatavošana par sasniegtajiem rezultativajiem rādītājiem, lai konstatētu nepieciešamos labojumus uzdevumos vai plānotajos rezultātos vai veiktu korekcijas plānotajos resursos. Programma paredz tās starpposma novērtējumu 2025. gada sākumā, lai analizētu 2022., 2023. un 2024. gadā sasniegtos darbības rezultātus un novērtētu mērķa sasniegšanas un uzdevumu izpildes progresu.

Subsidiaritāte. KA Programma ietver tikai tos uzdevumus un pasākumus, kurus nevar īstenot citi – kultūras pārvaldībā hierarhiski augstāk vai zemāk stāvoši kultūras operatori.

Līdzsvarota attīstība. KA Programmas mērķu, rīcības virzienu un uzdevumu plānošanā ņemts vērā gan jaunizveidotā Kuldīgas novada attīstības līdzsvars triju līdžsīnējo novadu administratīvi teritoriālo novadu robežās, gan pilsētu un pagastu attīstības balanss, gan Kurzemes plānošanas reģiona, gan valsts attīstības līmenis kopumā, kā arī ievērots balanss starp kultūras un citu pašvaldības politikas virzienu (uzņēmējdarbības, izglītības, tūrisma u. c.) attīstības vajadzībām.

Aktualitāte. KA Programmas uzdevumu un pasākumu aktualizēšana plānota atbilstoši radikālām izmaiņām pilsētas, reģiona, valsts kultūrpolitikā, tās īstenošanai pieejamajos finanšu un cilvēkresursos vai citu politiku virzienos, kas ietekmē kultūras kā tautsaimniecības sektora attīstību.

Dokumentu saskaņotības princips. KA Programma izstrādāta, ņemot vērā saistītos attīstības plānošanas dokumentus: gan ilgtermiņa un vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentus, gan vidēja termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentus Latvijā un ES.

2.2. KULTŪRVIDES ATTĪSTĪBAS GLOBĀLĀS UN NACIONĀLĀS TENDENCES

Attīstības plānošanā liela nozīme ir plānošanas dokumentu hierarhiskai sasaistei ar dažāda mēroga politikas iniciatīvām un to ieviešanai paredzētajiem finanšu instrumentiem, kas nodrošina integrētu nozares pārvaldību, tostarp dažādu teritoriju un rīcībpolitikas jomu attīstības principu un vērtību sinhronizāciju ar plašāka mēroga vērtībām, nezaudējot teritoriālo un kultūras savpatnību un unikalitāti.

2.2.1. Eiropas Savienības un globālās kultūrpolitikas attīstības tendences

ES šī brīža kultūrpolitikas prioritātes izteiktas dokumentā “**Jaunā Eiropas darba kārtība kultūrai**”²⁷, kur ierosināti trīs stratēģiskie mērķi ar sociālo, ekonomisko un ārējo dimensiju: 1) izmantot kultūras potenciālu sociālās kohēzijas un labklājības veicināšanai; 2) atbalstīt kultūrā balstītu radošumu izglītībā, inovācijā, nodarbinātībā un izaugsmē; 3) stiprināt starptautiskos kultūras sakarus. Šo prioritāšu īstenošanai izstrādātajā Darba programmā izklāstītas uzlabotas metodes sadarbībai ar dalībvalstīm, pilsonisko sabiedrību un starptautiskajiem partneriem. To īsteno ar kultūras darba plānu (2019.–2022. gadam), ko Padome pieņēma 2018. gada 27. novembrī un grozīja 2020. gada 26. maijā. Kultūras darba plānā 2019.–2022. gadam ir izvirzītas sešas prioritātes: 1) kultūras mantojuma ilgtspēja; 2) kohēzija un labklājība; 3) ekosistēma mākslinieku, kultūras jomas un radošo nozaru darbinieku un Eiropas satura atbalstam; 4) dzimumu līdztiesība; 5) starptautiskās kultūras attiecības un 6) kultūra kā ilgtspējīgu attīstību rosinošs faktors. Šīs prioritātes tiek īstenotas ar 18 konkrētiem pasākumiem. Prioritāšu īstenošanai tiek izmantotas vairākas finanšu programmas: Radošā Eiropa²⁸, Eiropas kultūras galvaspilsētas²⁹, Eiropas mantojuma zīme³⁰ u. c.

Kuldīgas novada attīstības kontekstā īpaša nozīme ir 2014. gadā attīstītajai Eiropas Komisijas³¹ un Eiropas Parlamenta³² **kultūras mantojuma pārvaldības modeļa maiņas iniciatīvai**, kas attīstījies, ilgstoši ES dažādos iesaistīto pušu līmeņos diskutējot par kultūras mantojuma sociālo un ekonomisko ietekmi Eiropas Savienībā.

Atvērtā pieeja kultūras mantojuma pārvaldībai paredz, ka mantojuma nozarei ir jāpielāgojas arī jauniem pārvaldības un uzņēmējdarbības modeļiem un jāizkopj jaunas profesionālās prasmes, sadarbojoties ar iestādēm nevis vienreizējos izolētos pasākumos, bet gan novērtējot un saglabājot kultūras mantojumu plašāku ilgtermiņa attīstības plānu ietvaros. Atzīts, ka papildus jāizpēta arī iespējas iesaistīt privātus partnerus, veidojot publiskās un privātās partnerības. Dokumentā uzsvērts, ka, lai stiprinātu Eiropas pozīcijas kultūras mantojuma saglabāšanas, atjaunošanas un novērtēšanas jomā, ir nepieciešams:

- sekmēt mantojuma nozares modernizāciju, paaugstinot informētību un iesaistot jaunas mērķauditorijas;
- izmantot stratēģisku pieeju pētniecībai un inovācijām, zināšanu kopīgai lietošanai un pareizai specializācijai;
- izmantot digitalizācijas dotās iespējas, sasniegt jaunas mērķauditorijas un jo īpaši iesaistīt jauniešus;
- apzināt nepieciešamās prasmes un uzlabot mantojuma speciālistu apmācību;
- turpināt izstrādāt vairāk iesaistošus interpretācijas un pārvaldības modeļus, kas ir piemērotāki mūsdienu Eiropai, plašāk iesaistot privāto sektoru un pilsonisko sabiedrību.³³

²⁷ Jaunā Eiropas darba kārtība kultūrai. Pieņemta 2018. gadā. Pieejams:

https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-8-2018-0499_LV.html, skatīts 20.03.2021.

²⁸ Creative Europe. Pieejams: <https://ec.europa.eu/culture/creative-europe>, skatīts 12.04.2021.

²⁹ European Capitals of Culture. Pieejams: <https://ec.europa.eu/culture/policies/culture-cities-and-regions/european-capitals-culture>, skatīts 12.04.2021.

³⁰ European Heritage Label sites. Pieejams: <https://ec.europa.eu/culture/cultural-heritage/initiatives-and-success-stories/european-heritage-label-sites>, skatīts 12.04.2021.

³¹ Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam. Eiropas Komisija. Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0477>, skatīts.03.04.2021.

³² Eiropas parlamenta rezolūcijas priekšlikums par virzību uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam. Eiropas Parlaments (2014). Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-8-2015-0207_LV.html, skatīts.03.04.2021.

³³ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads). Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX%3A52014DC0477>, skatīts 12.04.2021.

Šī pieeja ne tikai veidoja pamatojumu finansējuma programmu attīstībai 2014.–2020. gada plānošanas periodā, bet vienlaikus dizainēja pēctecīgi ieviešamus kultūras mantojuma pārvaldības principus nākamajiem plānošanas periodiem arī hierarhiski zemākos kultūras mantojuma pārvaldības līmeņos – nacionālā, reģionālā un vietējā. Pieveca pamatoja atbalstu:

1. kultūras mantojuma nezūdošās sabiedriskās vērtības atbalstīšanai, lai veicinātu kultūras daudzveidību un starpkultūru dialogu: pētniecībai un inovācijām, mantojuma savienošanai un plašas pieejamības nodrošināšanai digitālajā laikmetā, sadarbības veicināšanai, informēšanai, izcilības atalgošanai;
2. jaunrades un izaugsmes katalizatoram — ES kultūras mantojuma ekonomiskā potenciāla plašākai izmantošanai: kultūras mantojuma potenciāla izmantošanai vietējā un reģionālā attīstībā, tūrisma veicināšanai Eiropas kultūras un rūpnieciskā mantojuma objektos, agrāko prasmju atdzīvināšanai un jaunu prasmju izkopšanai;
3. kultūras mantojuma izmantošanai ES ārējās attiecībās.

Paziņojumā aktualizēts tas, ko ES, tās dalībvalstis, reģioni un vietējā līmeņa kopienas var darīt, lai atbalstītu mantojuma nezūdošo vērtību un izmantotu priekšrocības, ko sniedz tā ekonomiskais un sabiedriskais potenciāls. Eiropas pieredze liecina, ka ir iespējams virzīties tālāk no pašu mantojuma unikalitātes novērtējuma uz ieinteresētību citu mantojumā un tā cienīšanu. Komisija aicināja visas ieinteresētās personas kopīgi izpētīt, kā visu līmeņu valsts politiku, tostarp ES līmenī, varētu labāk pārveidot, lai apzinātu Eiropas kultūras mantojuma ilglaicīgo un ilgtspējīgo vērtību un izstrādātu vairāk integrētu pieeju tā saglabāšanai un novērtēšanai. Šī pieeja tika izmantota kā pamatojums arī pašreizējā ES daudzgadu budžeta plānošanas periodā izmantotās kultūras nozares atbalsta programmas “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) izstrādē (Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads)³⁴).

Viena no jaunākajām iniciatīvām ES kultūrpolitikas jomā ir **jaunais Eiropas “Bauhaus”**³⁵, ar kuru nāca klajā EK priekšsēdētāja Ursula fon der Leiena³⁶ 2020. gada 15. oktobrī, bet oficiāli uzsākta 2021. gada 18. janvārī. Iniciatīvas nosaukums pamatots idejiskā atsaucē uz 1919. gada Veimārā dibināto starptautisko arhitektūras, mākslas un dizaina kustību “State Bauhaus”, kas vairāk kā gadsimtu ietekmējusi radošo domāšanu un pilsētvidi. Jauno Eiropas “Bauhaus” iniciatīvu ierosinājusi nepieciešamība identificēt politiskos scenārijus vides piesārņojuma problēmu risināšanai. Konstatēts, ka ēkas un infrastruktūra rada vismaz 40% no visām siltumnīcefekta gāzu emisijām, un aktualizēti citi argumenti, kas rosinājuši politikas veidotājus Eiropas Savienībā pārplānot attīstības scenārijus ar mērķi, lai Eiropa 2050. gadā būtu pirmais klimata ziņā neitrālais kontinents. Jaunais politiskais piedāvājums paredz, ka mērķa sasniegšana būtu kas vairāk par vides vai ekonomikas projektu, tāpēc viena no Eiropas Komisijas prioritātēm 2019.–2024. gadam – Eiropas zaļais kurss – tiek pozicionēta arī kā jauns kultūras projekts Eiropai, kas paredz jaunas estētikas attīstību, kur apvienots dizains un ilgtspēja. Jaunā Eiropas “Bauhaus” kustība paredz daudzvirzienu sadarbību, kurā arhitekti, mākslinieki, studenti, zinātnieki, inženieri un dizaineri sadarbojas, lai šo vīziju padarītu par realitāti. Tā plānota kā radoša un starpdisciplināra kustība, kas attīsta gan estētiskos, gan funkcionālos standartus un paredz daudzvirzienu ieguldījumus. To dēvē par “domnīcu-darbnīcu” un “dizaina

³⁴ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads). Pieejams: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/LV/TXT/?uri=CELEX:32021R0818>, skatīts 12.04.2021.

³⁵ Jaunais Eiropas “Bauhaus”. Pieejams: https://ec.europa.eu/latvia/news/jaunais-eiropas-bauhaus-komisija-sak-izstrades-posmu_1v, skatīts 12.04.2021.

³⁶ A New European Bauhaus: op-ed article by Ursula von der Leyen, President of the European Commission. Pieejams: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/AC_20_1916, skatīts 02.04.2021.

laboratoriju, katalizatoru un tīklu”, kas izpaužas kā radošs starpdisciplinārs projekts un tikšanās vieta, kur krustcelēs sastopas māksla, kultūra, zinātne un tehnoloģijas, lai izstrādātu idejas par nākotnes dzīvesveidu. Tā galvenais mērķis ir veicināt Eiropas zaļajam kursam atbilstīgu dzīves vietu izstrādi, atbalstot: 1) iekļaujošu, piekļūstamu telpu izveidi, kurās būtu rosināts dialogs starp daudzveidīgām kultūrām, nozarēm un dažāda dzimuma un vecuma cilvēkiem; 2) ilgtspējīgus risinājumus, kuros ņemtas vērā planētas ekosistēmas. Projektam “Jaunais Eiropas “Bauhaus”” būs trīs posmi: izstrāde, realizācija un rezultātu izziņošana. Šie posmi daļēji tiks īstenoti paralēli – vērienīgā līdzradīšanas procesā. Šajā iniciatīvā tiks izstrādāta arī ar daudzgadu finanšu shēmu saskaņīga finansējuma avotu sistēma³⁷.

Visu līmeņu kultūrpolitikas plānošanas dokumentu izstrādē, jo īpaši politikas rezultātu un rezultatīvo rādītāju/indikatoru izstrādē, liela nozīme ir arī UNESCO dalībvalstu kopas izstrādātajam plānošanas dokumentam **Kultūra 2030|Indikatori**³⁸, kur identificēti 22 būtiskākie rādītāji, kas palīdz noteikt kultūras lomu kā ilgtspējīgas attīstības veicinātāju un virzītājspēku. “Kultūra|2030. gada rādītāju izstrādes”³⁹ iniciatīva ir novatorisks darbs, lai izveidotu metodoloģiju kultūras lomas un ieguldījuma demonstrēšanai Apvienoto Nāciju organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķu īstenošanā. Tās mērķis ir palīdzēt lēmumu pieņēmējiem, tostarp vietēja līmeņa kultūrpolitikas veidotājiem virzīt sabiedrības ilgtspēju stiprinošas politikas iniciatīvas un mērīt to rezultātus saskaņoti ar globāli pieņemtiem rādītājiem.

Globālās un ES līmeņa politikas iniciatīvas veido noteiktās vērtībās un politikas instrumentos balstītu ietvaru, kur plānot arī vietējā līmeņa kultūrpolitiku.

2.2.2. Kultūrpolitikas plānošana nacionālā līmenī

Nacionālā jeb valsts līmenī KA Programmas izstrādes pamatojumu veido kultūras resursu pieejamības un sabiedrības līdzdalības, kā arī kultūras sociālās un ekonomiskās ietekmes nozīmes akcentēšana kultūrpolitikā. To apliecina jaunā plānošanas dokumenta “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts”” projekts⁴⁰. Arī diskusijās par plānotajām investīcijām 2021.–2027. gadam ES fondu ietvaros un Darbības programmas, un Latvijas Atveseļošanās un noturības mehānisma plāna ietvaros akcentēta nepieciešamība adaptēt kultūras objektus vietējā attīstībā; uzsvērts, ka jānodrošina atbalsts kultūras objektiem, kas piedāvā piekļuvi kultūras pakalpojumiem, tostarp piekļuvei tiešsaistē. Tāpat uzsvērts, ka kultūrvīdē ieguldījumiem jāveicina sociālā iekļaušanās, liekot akcentu uz mazāk aizsargātām grupām. To var nodrošināt ar integrētiem pasākumiem, kuru pamatā ir visaptveroša un saskaņota pieeja/vajadzību analīze, apvienojot infrastruktūras un cilvēkresursu kapacitāti attīstošus pasākumus. Papildu atbalsts kultūras nozarei plānots arī, reaģējot uz Covid-19 krīzes radītajām sekām: to pārvarēšanas efektīvizēšanai paredzēts finansējums kultūras un tūrisma lomas palielināšanai ekonomiskajā attīstībā, sociālajā iekļaušanā un sociālajās inovācijās.

Ne mazāk svarīgas vietēja līmeņa kultūrpolitikas plānošanā un ieviešanā ir diskusijas par jauno Pašvaldību likumprojektu⁴¹ un Kultūras centru likumprojektu⁴². Likumprojektā

³⁷ Kultūra. Pieejams: https://www.europarl.europa.eu/ftu/pdf/lv/FTU_3.6.1.pdf, skatīts 12.04.2021.

³⁸ Culture|2030 Indicators. Online Expert Workshop. Pieejams: <https://whc.unesco.org/en/culture2030indicators/>, skatīts 12.04.2021.

³⁹ Culture | 2030 indicators. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371562>, skatīts 13.04.2021.

⁴⁰ Pamatnostādņu projekts “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””. Kultūras ministrija. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts: 01.06.2021.

⁴¹ Likumprojekts “Pašvaldību likums”. Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?dateFrom=2020-02-06&dateTo=2021-02-05&text=912&org=0&area=0&type=0>, skatīts 01.06.2021.

“Pašvaldību likums” attiecībā uz pašvaldības autonomo funkciju kultūras jomā paredzēts nodrošināt pašvaldības teritorijā esošā kultūras mantojuma saglabāšanu, savukārt pašvaldības atbildību par vietējas nozīmes kultūras pieminekļu saglabāšanas uzraudzību nosaka likuma “Par kultūras pieminekļu aizsardzību” 14. panta septītā daļa. Likumprojekta stāšanās spēkā paredzēta 2022. gada 1. janvārī. 2018. gadā LR Saeimas pirmajā lasījumā atbalstītais Kultūras centru likumprojekts aptver jautājumus par kultūras centru darbības mērķi, funkcijām, dibināšanu, pienākumiem, tiesībām, finansējumu, kā arī valsts un pašvaldību kompetenci kultūras centru jomā. Paredzēts, ka katrs kultūras centrs būs jāiekļauj kultūras centru reģistrā, lai vienkopus nodrošinātu informāciju par pašvaldību dibinātajiem kultūras centriem. Katrai pašvaldībai būtisks ir likumprojektā paredzētais: ieviest kultūras centru brīvprātīgu akreditāciju. Lai to saņemtu, kultūras centriem būs jāatbilst noteiktiem kritērijiem. Šobrīd likumprojekta virzība ir apturēta, taču diskusija un ar kultūras centriem saistītu problēmjautājumu aktualitāte nav mazinājusies, un likumprojekta potenciāla pieņemšana būtiski ietekmētu arī Kuldīgas novada kultūrpolitikas iniciatīvas.

Minētās UNESCO, ES un nacionāla līmeņa politikas iniciatīvas ietekmē politikas vidi, kurā tiks ieviesti Kuldīgas novada KA Programmā plānotie uzdevumi un pasākumi, veidojot atbalstošu vai kavējošu finanšu un tiesisko ietvaru.

---

⁴² Saeima atbalsta jauna Kultūras centru likuma projektu (04.10.2018.). Pieejams: <https://www.saeima.lv/lv/aktualitates/saeimas-zinas/27260-saeima-atbalsta-jauna-kulturas-centru-likuma-projektu>, skatīts 01.06.2021.

3. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM SASAISTE AR TIESĪBU NORMATĪVAJIEM AKTIEM UN ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Kuldīgas novada kultūrpolitikas mērķu un plānoto politikas rezultātu izvirzīšana un sasniegšana paredz konsekventu dažādu līmeņu attīstības plānošanas dokumentu mērķu hierarhijas ievērošanu, kas sekmē saskaņotas rīcības, tostarp finansiālos ieguldījumus visos politikas veidošanas līmeņos – vietējā, reģionālā, nacionālā, ES un starptautiskā. Plānošanas dokumentu ārējā saskaņotība politikas veidotājiem ļauj argumentēt investīciju piesaisti un sekmēt ieguldījumu ilgtspēju novada kultūrvides attīstībā nākamajā plānošanas periodā.

Pašvaldības līmeņa kultūrpolitikas veidošanas tiesību normatīvo ietvaru veido virkne tiesību aktu – likumi un Ministru kabineta (MK) noteikumi, kas regulē pašvaldības kompetenci kultūras jomā, kultūras institūciju darbību, atmiņas institūciju (bibliotēkas, muzeji, arhīvi) darbību, materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu, nevalstiskā sektora darbību un sabiedrības līdzdalību, kultūrizglītības procesus, pārvaldības un finansējuma procesus u. c.

3.1. SAIKNE AR TIESĪBU NORMATĪVAJIEM AKTIEM

Nozīmīgākie normatīvie akti, kas ir saistoši vietēja līmeņa, tostarp Kuldīgas novada, kultūrpolitikas veidošanā, uzskaitīti šajā apakšnodaļā.

Pašvaldības kompetenci noteicoši tiesību normatīvie akti:

- likums “Par pašvaldībām” (15. pantā deleģētā autonomā funkcija “rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai u. c.)”⁴³; likums “Par pašvaldību budžetiem”⁴⁴;
- Kultūras institūciju likums⁴⁵. 2. pants: “Kultūras institūcijas dibina valsts, pašvaldības vai privāto tiesību subjekti. Šo institūciju darbības pamatmērķis ir kultūras vērtību radīšana, izplatīšana vai saglabāšana.”; 13. pants: “Pašvaldības savas kompetences un likumos paredzētajos ietvaros ir tiesīgas noteikt pašu dibināto kultūras institūciju darbības formas un pamatu.”; 20. pants: “Pašvaldību kultūras institūciju direktorus ieceļ amatā un atbrīvo no amata attiecīgā pašvaldība.”; 24. pants par pašvaldību kultūras institūciju finansēšanas kārtību; 28. pants: “Valsts vai pašvaldību kultūras institūciju īpašumā vai valdījumā esošais nekustamais īpašums nav ieķīlājams, ne arī kādā citā veidā apgrūtināms.”

Atmiņas institūciju darbību regulējošie tiesību normatīvie akti:

- Bibliotēku likums⁴⁶. 6. pants: “Bibliotēkas dibināšana, reorganizēšana un likvidēšana (3) Pašvaldības bibliotēku dibina, reorganizē un likvidē attiecīgā pašvaldība, ņemot vērā Latvijas Bibliotēku padomes atzinumu.”; 7. pants: “Bibliotēku juridiskais statuss (2) Pašvaldības bibliotēka ir pašvaldības izveidota iestāde vai tās struktūrvienība, kuras valdījumā atrodas bibliotēkas krājums.”;

⁴³ Par pašvaldībām. Saeima, stājās spēkā 09.06.1994. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam>, skatīts 15.04.2021.

⁴⁴ Par pašvaldību budžetiem. Saeima, stājās spēkā 02.05.1995. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?mode=DOC&id=34703>, skatīts 15.04.2021.

⁴⁵ Kultūras institūciju likums. Saeima, stājās spēkā 13.11.1998. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=51520>, skatīts 15.04.2021.

⁴⁶ Bibliotēku likums. Saeima, stājās spēkā 23.06.1998. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=48567>, skatīts 15.04.2021.

9. pants: "Bibliotēku akreditācija"; 29. pants: "Valsts un pašvaldību uzdevumi bibliotēku jomā";
- 2001. gada 7. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 355 "Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi"⁴⁷;
  - 2001. gada 25. septembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 415 "Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi"⁴⁸;
  - 2001. gada 14. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 371 "Noteikumi par bibliotēkas darbam nepieciešamo darbinieku skaitu un darbinieku amatu ieņemšanai nepieciešamo izglītību"⁴⁹;
  - 2006. gada 29. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 709 "Bibliotēku akreditācijas noteikumi"⁵⁰;
  - Muzeju likums 8. pants: "Publisko un privāto muzeju dibināšanas, reorganizācijas un likvidācijas kārtība"; 9. pants: "Muzeju akreditācija un reģistrācija"; 11. pants: "Muzeju vadība"; 12¹. pants: "Reģionālais muzejs"; 13. pants: "Nacionālais krājums"; 14. pants: "Valsts muzeju un pašvaldību muzeju finansēšana"; 16. pants: "Informācija par kultūras mantojuma objektiem"⁵¹;
  - 2006. gada 21. novembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 956 "Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu"⁵²;
  - Arhīvu likums⁵³ u. c.

Materiālā un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu regulējošie tiesību normatīvie akti:

- likums "Par kultūras pieminekļu aizsardzību". 5. pants: "Valsts pārvalde kultūras pieminekļu aizsardzībā un izmantošanā"; 7. pants: "Īpašuma tiesības uz kultūras pieminekļiem"; 4. nodaļa (20.–25. pants)⁵⁴;
- grozījumi likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību"⁵⁵;
- Sakrālā mantojuma saglabāšanas finansēšanas likums. 2. panta 2. daļa: Pašvaldību līdzdalība sakrālā mantojuma uzturēšanā un finansēšanā⁵⁶;
- Dziesmu un deju svētku likums⁵⁷;

Nemateriālā kultūras mantojuma likums⁵⁸ u. c.

⁴⁷ Vietējas nozīmes bibliotēku tīkla darbības noteikumi. Ministru kabinets, stājās spēkā 11.08.2001. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=33429&mode=>, skatīts 15.04.2021.

⁴⁸ Bibliotēku darbībai nepieciešamā finansējuma normatīvi. Ministru kabinets, stājās spēkā 01.01.2006. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=54230&from=off>, skatīts 15.04.2021.

⁴⁹ Noteikumi par bibliotēkas darbam nepieciešamo darbinieku skaitu un darbinieku amatu ieņemšanai nepieciešamo izglītību. Ministru kabinets, stājās spēkā 18.08.2001. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=53241&from=off>, skatīts 16.04.2021.

⁵⁰ Bibliotēku akreditācijas noteikumi. Ministru kabinets, stājās spēkā 02.09.2006. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=142695>, skatīts 16.04.2021.

⁵¹ Muzeju likums. Saeima, stājās spēkā 17.01.2006. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=124955>, skatīts 16.04.2021.

⁵² Noteikumi par Nacionālo muzeju krājumu. Ministru kabinets, stājās spēkā 01.12.2006. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=148769>, skatīts 16.04.2021.

⁵³ Arhīvu likums. Saeima, stājās spēkā 01.01.2011. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=205971>, skatīts 16.04.2021.

⁵⁴ Par kultūras pieminekļu aizsardzību. Augstākā Padome, stājās spēkā 10.03.1992. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/72551-par-kulturas-piemineklu-aizsardzibu>, skatīts 16.04.2021.

⁵⁵ Grozījumi likumā "Par kultūras pieminekļu aizsardzību". Saeima, stājās spēkā 13.06.2018. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/299316-grozijumi-likuma-par-kulturas-piemineklu-aizsardzibu->, skatīts 16.04.2021.

⁵⁶ Kultūras pieminekļu aizsardzības jomu kopumā regulē 27 likumi, 31 MK noteikumi, 7 konvencijas, kas ir pieejami: <https://www.nkmp.gov.lv/lv/normativie-akti>, skatīts 16.04.2021.

⁵⁷ Dziesmu un deju svētku likums. Saeima, 01.07.2005. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/111203-dziesmu-un-deju-svetku-likums>, skatīts 16.04.2021.

⁵⁸ Nemateriālā kultūras mantojums likums. Saeima, 01.12.2016. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/285526-nemateriala-kulturas-mantojuma-likums>, skatīts 16.04.2021.

Kultūrizglītību pašvaldībās regulē:

- Izglītības likums. 60. pants: "Izglītības iestāžu finansēšanas kārtība"⁵⁹;
- 2017. gada 29. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 508 "Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas"⁶⁰;
- 2011. gada 27. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 1035 "Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas"⁶¹ u. c.

Nevalstiskā sektora darbību un sabiedrības līdzdalību pašvaldību kultūrpolitikas veidošanā regulē:

- Valsts pārvaldes iekārtas likums. V nodaļa: "Atsevišķu pārvaldes uzdevumu deleģēšana"⁶²;
- Biedrību un nodibinājumu likums⁶³;
- Sabiedriskā labuma organizāciju likums⁶⁴;
- 2009. gada 25. augusta Ministru kabineta noteikumi Nr. 970 "Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā"⁶⁵;
- 2014. gada 2. decembra Ministru kabineta noteikumi Nr. 737 "Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi"⁶⁶ u. c.

3.2. SAIKNE AR ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam izstrādāta ciešā hierarhiskā sasaistē ar **ES, nacionālā, reģionālā un vietējā līmenī izstrādātajiem teritorijas un politikas plānošanas dokumentiem**. KA Programmas vieta attīstības plānošanas sistēmas hierarhiskajā struktūrā ir atspoguļota 1. tabulā. Attēlā ievietoti tikai tie ES, nacionālā un vietējā līmeņa plānošanas dokumenti, kuriem ir tieša hierarhiska saistība ar KA Programmu.

---

⁵⁹ Izglītības likums. Saeima, stājās spēkā 01.06.1999. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=50759>, skatīts 17.04.2021.

⁶⁰ Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes sporta izglītības programmas. Ministru kabinets, stājās spēkā 01.09.2017. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/293180-kartiba-kada-valsts-finanseprofesionalas-ievirzes-sporta-izglitibas-programmas>, skatīts 17.04.2021.

⁶¹ Kārtība, kādā valsts finansē profesionālās ievirzes mākslas, mūzikas un dejas izglītības programmas. Ministru kabinets, stājās spēkā 01.01.2012. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=242201>, skatīts 17.04.2021.

⁶² Valsts pārvaldes iekārtas likums. Saeima, stājās spēkā 01.03.2003. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=63545>, skatīts 05.03.2021.

⁶³ Biedrību un nodibinājumu likums. Saeima, stājās spēkā 01.04.2004. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=81050>, skatīts 05.03.2021.

⁶⁴ Sabiedriskā labuma organizāciju likums. Saeima, stājās spēkā 01.10.2004. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=90822>, skatīts 05.03.2021.

⁶⁵ Sabiedrības līdzdalības kārtība attīstības plānošanas procesā. Ministru kabinets, stājās spēkā 05.09.2009. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=197033>, skatīts 05.03.2021.

⁶⁶ Attīstības plānošanas dokumentu izstrādes un ietekmes izvērtēšanas noteikumi. Ministru kabinets, stājās spēkā 13.12.2014. Pieejams: <https://likumi.lv/doc.php?id=270934>, skatīts 05.03.2021.

Tabula nr. 2. **Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam vieta attīstības plānošanas sistēmas hierarhiskajā struktūrā**

DOKUMENTA TERMINĒJUMS ⁶⁷	ES LĪMEŅA	NACIONĀLĀ/VALSTS LĪMEŅA	REĢIONĀLĀ LĪMEŅA	VIETĒJĀ LĪMEŅA
Ilgtermiņa attīstības un politikas plānošanas dokumenti		Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam jeb "Latvija2030"* 	Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam	Kuldīgas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014.–2030. gadam
Vidēja termiņa attīstības plānošanas dokumenti		Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam* 	Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2021.–2027. 1. redakcija	Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam*
Vidēja termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokumenti	ES programma "Radošā Eiropa 2021.–2027."**	Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam "Kultūrvalsts" (2021. gada jūnijā vēl saskaņošanas procesā)**		Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam
* Teritorijas attīstības plānošanas dokumenti ** Politikas plānošanas dokumenti				

3.2.1. Programmas saikne ar ilgtermiņa un vidēja termiņa nacionālā/valsts līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem

Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam⁶⁸

"Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030.gadam" ("Latvija2030") ir hierarhiski augstākais ilgtermiņa attīstības plānošanas dokuments Latvijā. **Stratēģijas mērķis** satur komponenti: Nācijas stiprums sakņosies mantotajās, iepazītajās un jaunradītajās kultūras un garīgajās vērtībās⁶⁹, kas vietējā līmeņa kultūrpolitikā tiek ieviesta ar Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam 4. prioritāti *Kultūras mantojuma un jaunradīto vērtību komunikācija* un 4. rīcības virzienu *Kultūras mantojuma teritoriju un objektu aizsardzība, attīstība un ilgtspējīga pārvaldība*.

Stratēģijā definētā pirmā prioritāte ir "Kultūras telpas saglabāšana, mijiedarbība un bagātināšana", kurai pakārtots mērķis: "Saglabāt un attīstīt Latvijas kultūras kapitālu un veicināt piederības izjūtu Latvijas kultūras telpai, attīstot sabiedrības radošumā balstītu

⁶⁷ Saskaņā ar Attīstības plānošanas sistēmas likuma 8. pantu attīstību plāno ilgtermiņā (līdz 25 gadiem), vidējā termiņā (līdz septiņiem gadiem) un īstermiņā (līdz trim gadiem). Saeima, stājās spēkā 01.01.2009. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/175748-attistibas-planosanas-sistemas-likums>, skatīts 05.03.2021.

⁶⁸ Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2030. gadam "Latvija 2030". Saeima, pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/Latvija_2030_6.pdf, skatīts 05.05.2021.

⁶⁹ Turpat, 10. lpp

konkurētspējīgu nacionālo identitāti un veidojot Latvijā kvalitatīvu kultūrvidi". Kuldīgas novada kultūras attīstības programmā 2021.–2028. gadam veidota saturiska sasaiste ar dokumentu arī mērķu līmenī, proti, KAA Programmas mērķa pirmā daļa *Veidot identitātē un mantojumā balstītu, iekļaujošu un ilgtspējīgu kultūrvidi kā novada attīstības resursu* ir saturiski saistīta ar minēto "Latvija 2030" mērķi. Programmas saturs pēc būtības, tās mērķis un uzdevumi ir formulēti pakārtoti šai Latvijas valsts ilgtermiņa stratēģiskajai prioritātei un pašvaldības kompetencei.

Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam⁷⁰

Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021.–2027. gadam (apstiprināts LR Saeimas plenārsēdē 2020. gada 2. jūlijā, NAP2027) veidots kā "Latvija2030" ieviešanas plāns vidējā termiņā, kas salāgots ar valsts budžeta iespējām un prognozējamo līdzfinansējumu no ES fondiem 2021.–2027. gada plānošanas periodam. NAP2027 struktūru nosaka četri stratēģiskie mērķi, sešas prioritātes, kurās sagrupēti astoņpadsmit rīcības virzieni. NAP2027 stratēģiskie mērķi ir vienlīdzīgas iespējas, produktivitāte un ienākumi, sociālā uzticēšanās un reģionālā attīstība. Ar kultūras attīstību saistītus aspektus satur gandrīz katra no NAP2027 prioritātēm: 1) Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki; 2) Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei; 3) Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība; 4) Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība; 5) Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei; 6) Vienota, droša un atvērta sabiedrība.

Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam mērķis *Veidot identitātē un mantojumā balstītu, iekļaujošu un ilgtspējīgu kultūrvidi kā novada attīstības resursu; atbalstīt kultūras līdzdalības izpausmes un atvērtas sadarbības formas nozarē un starpsektorāli; nodrošināt vietējās sabiedrības iniciatīvās balstītu, unikālu, kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu; kā arī 1. rīcības virziens Iekļaujoša kultūrvidē: pieejamība un līdzdalība* vistiešākajā veidā ir saistīti ar NAP2027 rīcības virziena "Cilvēku līdzdalība kultūras un sporta aktivitātēs" mērķi (Kultūras un fizisko aktivitāšu pieejamība visiem, paaugstinot Latvijas sabiedrības dzīves kvalitāti) un uzdevumiem. Arī KA Programmas politikas rezultāti definēti, lai veidotu savietojamību ar NAP2027 plānotajiem darbības rezultātiem, proti, virzoties uz mājsaimniecību izdevumu palielināšanu kultūrai un atpūtai no mājsaimniecību kopējā patēriņa izdevumiem; palielinot kultūras pasākumu apmeklējumu skaitu gadā uz 100 iedzīvotājiem; palielinot dalībnieku skaitu mākslinieciskās pašdarbības kolektīvos kultūras centros, kā arī palielinot ārvalstu vairākdienu ceļotāju Latvijā kopējos izdevumus.

3.2.2. Programmas saikne ar ilgtermiņa un vidēja termiņa reģionāla līmeņa teritorijas plānošanas dokumentiem

Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam⁷¹

Stratēģija ir veidota kā reģiona vienošanās par mērķiem, rīcībām un prioritātēm; tā veido vadlīnijas pašvaldību attīstības plānošanai ilgtermiņā. Kā Kurzemes plānošanas reģiona administrācijas rīks Stratēģija veido pamatvirzienus plānošanas koordinācijai reģionā, kas nosaka tās veiksmīgu īstenošanu. Stratēģijas "Kurzeme 2030" vīzijā Kurzeme definēta kā gudrs, radošs, zaļš, starptautiski konkurētspējīgs un pievilcīgs reģions Baltijas jūras krastā. Stratēģijā noteiktas 9 ilgtermiņa prioritātes, kuru sasniegšanu atbalsta arī KA Programma, jo īpaši:

⁷⁰ Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam. Apstiprināts ar 2012. gada 20. decembra Latvijas Republikas Saeimas lēmumu. Pieejams: https://www.pkc.gov.lv/sites/default/files/inline-files/20121220_NAP2020%20apstiprinats%20Saeima_4.pdf, skatīts 05.05.2021.

⁷¹ Kurzemes plānošanas reģiona Ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2015.–2030. gadam. Apstiprināta ar Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības padomes 15.07.2015. lēmumu Nr. 1. Pieejams: <https://www.kurzemesregions.lv/wp-content/uploads/2018/11/Kurzeme-2030.pdf>, skatīts 15.04.2021.

- 7. prioritāti, kas vērsta uz sadarbības tīklu veidošanu un veselīgas konkurences veicināšanu; atbalsta KA Programmas mērķa komponente: *atvērtas sadarbības formas nozarē un starpsektorāli*;
- 8. prioritāti, kas vērsta uz vietas identitātes stiprināšanu un vietas mārketinga attīstību; atbalsta KA Programmas 3. rīcības virziens: *Telpa kultūrai: kultūras vietu un institūciju attīstība*;
- 9. prioritāti, kas vērsta integrētas uz vietu orientētas pārvaldības izveidi; atbalsta KA Programmas 5. rīcības virziens: *Kultūras procesu pārvaldība, komunikācija un cilvēkresursu attīstība*.

Savukārt viena no stratēģijas vietas prioritātēm ir **Dabas un kultūrvides telpas attīstība**. Tās mērķis ir pārveidojot saglabāt – ainaviski sakopta, funkcionāli izmantota telpa, kas veido reģiona un vietu identitāti, pamatu tūrismam, ekonomikai kopumā, atbildību nākamībai. Mērķa sasniedzamie rādītāji ir:

- sakoptas un apsaimniekotas visas kultūrvēsturiskās vietas;
- dabas un kultūras aizsargājamās vērtības iesaistītas tūrisma aprīvē;
- panākta attieksmes izmaiņa pret dabas un kultūrvēsturisko mantojumu.

Šo rādītāju sasniegšanu sekmēs KA Programmas 2., 3. un 4. rīcības virzienu uzdevumu izpilde.

Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.–2027. gadam projekts⁷²

KA Programmas izstrādes laikā notiek arī Kurzemes plānošanas reģiona vidēja termiņa plānošanas dokumenta izstrāde. Dokumenta projektā plānots, ka viena no reģiona astoņām vidēja termiņa attīstības prioritātēm būs “Kultūras potenciāls”. Prioritātes ieviešanai Programmas projektā ir plānoti pieci rīcības virzieni ar tiem pakārtotām rīcībām. Plānojot Kuldīgas KA Programmu, ir nodrošināta tās hierarhiska saikne ar Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programmas 2021.–2027. gadam prioritātes “Kultūras potenciāls” pieciem rīcības virzieniem:

- **RV 7.1. Kultūras mantojuma saglabāšana** (rīcības virziens paredz rīcības, kas saistītas ar materiālā kultūras mantojuma saglabāšanu): saikne ar KA Programmas RV3, RV4;
- **RV 7.2. Kurzemes vēsturisko un mūsdienu tradīciju stiprināšana**: saikne ar KA Programmas RV1;
- **RV 7.3. Kultūras jaunievedumu un radošo nozaru attīstība**: saikne ar KA Programmas RV2;
- **RV 7.4. Kultūrtelpu dažādības stiprināšana**: saikne ar KA Programmas RV3, RV4;
- **RV 7.5. Kultūras komunikācija**: saikne ar KA Programmas RV5.

Secināms, ka Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. gadam tiks ieviesta ciešā hierarhiskā sasaistē ar Kurzemes reģiona teritorijas plānošanas vidēja termiņa un ilgtermiņa dokumentiem.

3.2.3. Programmas saikne ar vidēja termiņa nacionālā līmeņa kultūrpolitikas plānošanas dokumentiem

Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts” šobrīd vēl ir saskaņošanas procesā⁷³. Par kultūrpolitikas 2021.–2027. gadam mērķi ir izvirzīta ilgtspējīga un sabiedrībai pieejama kultūra cilvēka izaugsmei un nacionālas valsts attīstībai. Dokumenta publiskās apspriešanas procesos akcentēts, ka tuvākajā laikā, tai

⁷² Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.–2027. gadam. Pieejams: <https://www.kurzemesregions.lv/darbibas-nozares/attistibas-planosana/regiona-planosanas-dokumenti/kurzeme-2021-2027/>, skatīts 15.04.2021.

⁷³ Pamatnostādņu projekts “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””. Kultūras ministrija. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts 04.03.2021.

skaitā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, tiks meklētas reģionālo kultūras iestāžu tīkla optimizācijas iespējas, veidojot jaunas sinerģijas gan starp kultūras iestādēm, gan starp citu nozaru iestādēm, piemēram, uzticot valsts un pašvaldību vienoto klientu apkalpošanas centru funkciju īstenošanu bibliotēkām. Vienlaikus kultūras pakalpojumu pieejamība un kvalitāte, kā arī kultūras mantojuma resursi var tikt izmantoti reģionu konkurētspējas paaugstināšanai un palielināt reģiona pievilcību, paaugstinot iedzīvotāju dzīves kvalitāti un piesaistot tūrisma plūsmas. Galvenais nacionāla līmeņa kultūrpolitikas fokuss būs vienlīdzīgu iespēju nodrošināšana visiem Latvijas iedzīvotājiem un valstspiederīgajiem attiecībā uz kultūras pakalpojumu pieejamību un līdzdalības iespējām kultūras procesos, tādējādi atbalstot Nacionālajā attīstības plānā 2021.–2027. gadam izvirzītos izaugsmes virzienus – vienlīdzīgas tiesības visiem, dzīves kvalitātes pieaugums, zināšanu sabiedrības attīstība un atbildīga Latvijas izaugsme. Kā divas papildu prioritātes kultūrpolitikā 2021.–2027. gadam noteiktas priekšnoteikumu radīšana kultūras nozaru ilgtspējīgai attīstībai un kultūrizglītības sistēmas stiprināšana. Pamatnostādņu projektā⁷⁴ definēti četri rīcības virzieni, kas šobrīd ir saskaņošanas procesā: 1. Kultūras piedāvājuma pieejamība sabiedrībai; 2. Sabiedrības līdzdalība kultūras procesos; 3. Kultūras procesu attīstība; 4. Kultūrizglītība.

Šobrīd spēkā esošās **Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”**⁷⁵ ir vienīgais nacionāla līmeņa vidēja termiņa kultūrpolitikas plānošanas dokuments, tā virsmērķis ir “Latvija – zeme ar bagātu un koptu kultūras mantojumu, vitālu un daudzveidīgu kultūras dzīvi, radošiem cilvēkiem, konkurētspējīgām radošajām industrijām un augšupejošu dzīves kvalitāti ikvienam”. Politikas virsmērķa sasniegšanai pamatnostādnēs noteiktas četras prioritātes:

1) Kultūras kapitāla saglabāšana un attīstība, sabiedrībai līdzdarbojoties kultūras procesos; 2) Radošums mūžizglītībā un uz darba tirgu orientēta kultūrizglītība; 3) Konkurētspējīgas kultūras un radošās industrijas; 4) Radošas teritorijas un kultūras pakalpojumu pieejamība. KA Programmas mērķis un rīcības virzieni konceptuāli ir saskaņoti ar visām pamatnostādņu prioritātēm, konkrētu saikni veidojot ar ceturtais prioritātes mērķi: “Veicināt lokālajā kultūrā un radošumā balstītu reģionālo izaugsmi un kvalitatīvas dzīves telpas attīstību, nodrošinot kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras pakalpojumu pieejamību ikvienam iedzīvotājam” un tā pirmajiem diviem rīcības virzieniem.

Secināms, ka Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam hierarhiskā saikne ar **Kultūrpolitikas pamatnostādnēm 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts”** (Projekts) identificējama rīcības virzienu un tiem pakārtoto uzdevumu līmenī, jo īpaši rīcībās, kas paredz pieejamības nodrošināšanu, tostarp reģionālās pieejamības, kultūras mantojuma potenciāla izmantošanu, amatiermākslas un dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu, Eiropas kultūras galvaspilsētas kontekstā un daudzos citos. Perspektīvā īpaša nozīme pašvaldību kultūrpolitikas veidošanā varētu būt vienam no risinājumiem, kas minētajās pamatnostādnēs iekļauts kultūras piedāvājuma pieejamības paplašināšanai, proti, t. s. “kultūras pakalpojumu groza” koncepta atsvaidzināšanai, ko paredzēts īstenot sadarbībā ar pašvaldībām, definējot kultūras pakalpojumu grupas, kas nodrošināmas iedzīvotājiem noteiktā attālumā no dzīvesvietas, it īpaši pārskatot pašvaldību sniegtos kultūras pakalpojumus administratīvi teritoriālās reformas kontekstā⁷⁶.

⁷⁴ Pamatnostādņu projekts “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””. Kultūras ministrija. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts 04.03.2021.

⁷⁵ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam “Radošā Latvija”, 3. pielikums. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/4877>, skatīts 04.03.2021.

⁷⁶ Pamatnostādņu projekts “Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts””. Pieejams: <http://tap.mk.gov.lv/lv/mk/tap/?pid=40501590>, skatīts 04.03.2021.; 31. lpp

3.2.4. Programmas saikne ar vidēja termiņa vietējā līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem

Šobrīd spēkā ir Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022.⁷⁷, kuras vīzijas daļu *Kuldīga kā unikāla, starptautiski atpazīstama kultūras un dabas mantojuma vieta, tūrisma un radošo industriju pilsēta un reģionālas nozīmes centrs* pēctecīgi attīstīta un izvērs Kuldīgas novada KA Programmas vīzija *Novads ar dinamisku, unikālu un mantojumā sakņotu kultūrvidi, plaša spektra kultūrvietām un daudzveidīgām kultūras norisēm – atvērts inovācijām, radošu personu un vietējo kopienu iekļaujošām iniciatīvām, starptautiskai sadarbībai un pieredzes apmaiņai. Kultūra kalpo kā nozīmīgs novada sociālās un ekonomiskās attīstības resurss.*

Tomēr, tā kā KA Programmas darbības periods ir sinhronizēts ar jaunizveidotā novada vidēja termiņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentu termiņam 2021.–2028, kas tiek izstrādāts vēlāk nekā KA Programma, tad būtiski, lai sasaiste tiktu nodrošināta virzienā Kuldīgas novada kultūras attīstības programma 2021.–2028. – Kuldīgas novada attīstības programma 2021.–2028. KA Programmas izstrādes laikā ir zināms, ka ar VRAA 03.11.2020. lēmumu Nr. 2/ATR20/20/2012 Kuldīgas novada pašvaldībai piešķirta valsts mērķdotācija 36 200,00 EUR apmērā jaunizveidojamās novada pašvaldības teritorijas attīstības plānošanas dokumentu projektu izstrādei. Norādītie attīstības plānošanas dokumenti ir izstrādājami, sadarbojoties pašreizējām Kuldīgas novada, Skrundas novada un Alsungas novada pašvaldībām, savukārt to nodošana publiskai apspriešanai un apstiprināšana būs jaunizveidotā Kuldīgas novada pašvaldības kompetencē. Skrundas novada pašvaldība un Alsungas novada pašvaldība ir apliecinājušas dalību jaunizveidojamās Kuldīgas novada pašvaldības ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas projektu izstrādē un deleģējušas pārstāvjus to izstrādes darba grupā. Minēto dokumentu savlaicīga un kvalitatīva izstrāde ir būtiski nozīmīga visu jaunveidojamā novada teritoriālo vienību ilgtspējīgai un līdzsvarotai attīstībai, t. sk. visu pašreizējo pašvaldību un vietējo kopienu interešu pārstāvniecībai, kā arī ES struktūrfondu un citu atbalsta instrumentu finansējuma piesaistei publisko investīciju projektiem.

---

⁷⁷ Kuldīgas novada attīstības programma 2014.–2022. gadam. Pieejams: https://www.kuldiga.lv/images/Faili/Pasvaldiba/planosana_kartes/Attistibas_programma_2014-2022.pdf, skatīts 04.03.2021.

4. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVES ESOŠĀS SITUĀCIJAS RAKSTUROJUMS

Situācijas raksturojums tiek sniegts par laika periodu līdz 2021. gada 31. maijam par trīs novadiem, kas pēc administratīvi teritoriālās reformas⁷⁸ no 2021. gada 1. jūlija veidos Kuldīgas novadu, – Alsungas novadu, Kuldīgas novadu un Skrundas novadu. Ja vien netiek īpaši norādīts, ka informācija attiecas uz jaunizveidoto Kuldīgas novadu, šajā nodaļā tiek sniegta informācija par Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadiem pirms ATR.

4.1. ALSUNGAS, KULDĪGAS UN SKRUNDAS NOVADU VISPĀRĒJS RAKSTUROJUMS

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadi atrodas Latvijas Rietumu daļā, Kurzemē. Abi mazākie novadi – Alsungas novads (190,9 km²) un Skrundas novads (556,85 km²) piekļaujas Kuldīgas novadam (1 757,44 km²)⁷⁹. 2020. gadā Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadi ietilpa Kurzemes plānošanas reģionā, un Kuldīga ir reģionālas nozīmes attīstības centrs⁸⁰.

Pēc ATR jaunveidojamais Kuldīgas novads robežosies ar pieciem novadiem: Ventspils, Talsu, Tukuma, Saldus, Aizputes novadiem. Novadam cauri tek Ventas upe, un tās lielākā pieteka ir Abava. Tūrisma attīstībā nozīmīgi ir Usmas, Nabas un Zvirgzdu ezeri. Novadu šķērso Latvijas galvenais autoceļš: Rīga–Skrunda–Liepāja, kā arī Rīga–Liepāja dzelzceļa līnija.

Attēls nr. 2. Kuldīgas novada teritorija pēc 2021. gada 1. jūlija⁸¹

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Alsungas novadam nav teritoriālā iedalījuma, tajā ir divas apdzīvotās vietas: Alsungas un Almāles ciemi. Kuldīgas novadu veido Kuldīgas pilsēta un 13 pagasti. Savukārt Skrundas

⁷⁸ Administratīvo teritoriju un apdzīvoto vietu likums. Saeima, stājās spēkā 23.06.2020.

<https://likumi.lv/ta/id/315654-administrativo-teritoriju-un-apdzivoto-vietu-likums>, skatīts 14.05.2021.

⁷⁹ CSP. Reģionu, republikas pilsētu, novadu, novadu pilsētu un pagastu kopējā un sauszemes platība 2020. gada sākumā. Pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__ENV__DR__DRT/DRT010, skatīts 15.05.2021.

⁸⁰ Kurzemes plānošanas reģiona mājas lapa. Pieejams: <https://www.kurzemesregions.lv/par-kurzemi/>, skatīts 14.05.2021.

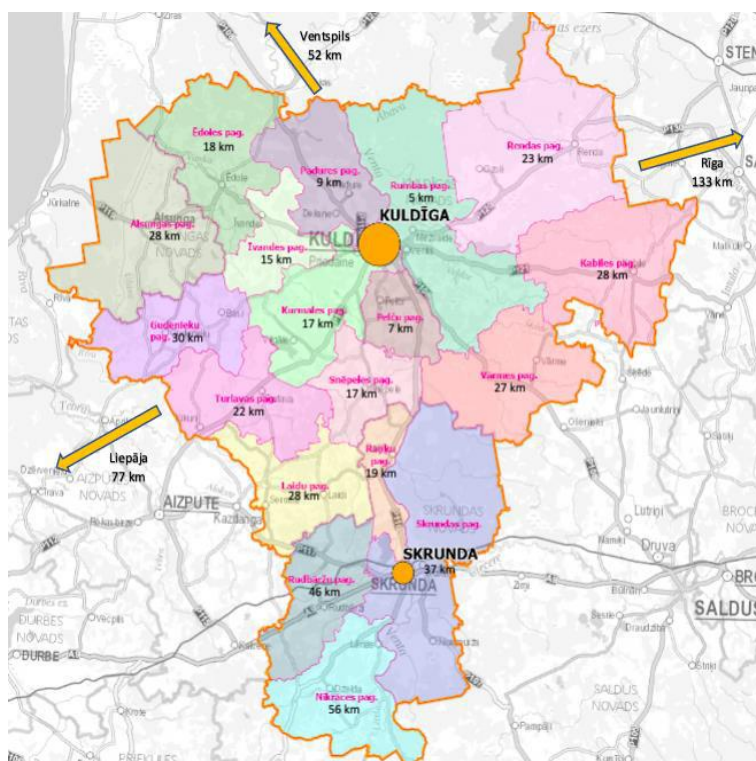
⁸¹ Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija: Kuldīgas novada kultūras karte.

novadā ir Skrundas pilsēta un četri pagasti. Pēc ATR Kuldīgas novadu veidos Kuldīgas pilsēta, Skrundas pilsēta un 18 pagasti: Alsungas pagasts, Ēdoles pagasts, Gudenieku pagasts, Īvandes pagasts, Kabiles pagasts, Kurmāles pagasts, Laidu pagasts, Nīkrāces pagasts, Padures pagasts, Pelču pagasts, Raņķu pagasts, Rendas pagasts, Rudbāržu pagasts, Rumbas pagasts, Skrundas pagasts, Snēpeles pagasts, Turlavas pagasts, Vārmes pagasts. Novada administratīvais centrs būs Kuldīgas pilsēta, kas atrodas 133 km no Rīgas, 77 km no Liepājas un 52 km no Ventspils.⁸²

2020. gadā Kuldīgas novadā dzīvo 23 333 iedzīvotāji (kopš 2015. gada iedzīvotāju skaits samazinājies par 2122), Skrundas novadā – 4870 (samazinājies par 579), Alsungas novadā – 1361 iedzīvotājs (samazinājies par 168)⁸³. Lielākais skaits iedzīvotāju ir koncentrējies pilsētās – Kuldīgā dzīvo 47% no Kuldīgas novada iedzīvotājiem, bet Skrundā – 42% no Skrundas novada iedzīvotājiem⁸⁴. Pēc nacionālā sastāva iedzīvotāju sastāvs visos trīs novados ir salīdzinoši viendabīgs – lielākais vairums iedzīvotāju ir latvieši: Kuldīgas novadā – 93%, Skrundas novadā – 89%, Alsungas novadā – 96%⁸⁵.

Reģistrētā bezdarba līmenis pirms Covid-19 pandēmijas perioda (31.12.2019.) Kuldīgas novadā – 6,2%, Skrundas novadā – 7,1%, Alsungas novadā – 5,6% (salīdzinājumam valstī – vidēji 4,9%). Dati uz 31.03.2021. liecina par reģistrētā bezdarba pieaugumu – valstī līdz 6,4%, Kuldīgas novadā – 7,4%, Skrundas novadā – 8,4%, Alsungas novadā – 6,3%.⁸⁶

Attēls nr. 3. Kuldīgas novada kultūras karte pēc 2021. gada 1. jūlija

⁸² Kuldīgas novada kultūras karte

⁸³ PMLP dati uz 01.07.2020. Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/iedzivotaju-registra-statistika-2020-gada>; skatīts 14.05.2021.; PMLP dati, 01.07.2015. <https://www.pmlp.gov.lv/lv/iedzivotaju-registra-statistika-2015-gada>; skatīts 14.05.2021.

⁸⁴ PMLP dati uz 01.07.2020. Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/iedzivotaju-registra-statistika-2020-gada>; skatīts 14.05.2021.

⁸⁵ PMLP dati uz 01.07.2020. Pieejams: <https://www.pmlp.gov.lv/lv/iedzivotaju-registra-statistika-2020-gada>; skatīts 14.05.2021.

⁸⁶ NVA dati. Pieejams: <https://www.nva.gov.lv/lv/bezdarba-statistika-0>; skatīts 14.05.2021.

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Sniegsim īsu raksturojumu Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadiem, lai apzinātu pieejamos resursus kultūras dzīves veidošanai.

4.1.1. Alsungas novada raksturojums

Tabula nr. 3. **Alsungas novads**

ALSUNGAS NOVADS	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	29 km	175 km	1 361
Teritoriālais raksturojums	Novada centrs – Alsunga, Reģi, Almāle, Ziedlejas, Balande, Dienvidstacija, Grāveri, Bērzkalni, Būcmaņciems		
Īpašas dabas vērtības	Alsungas novada teritorijā Rietumkursas augstienes reljefs pāriet Piejūras zemienē. Alsungas teritorijai cauri tek 15 upes. Pusi Alsungas teritoriju klāj meži, tajā skatā dabas liegums “Alsungas meži”, un teritorijā atrodas 8 ezeri, lielākie no tiem ir Zvirgzdu ezers un Alsungas dzirnavezers. Dabas liegums “Diļļu pļavas” Suitu akmens Dabas liegums “Užavas augštece”		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Alsungas pils Almāles muiža Alsungas baznīca Reģu muiža Todaizu pilskalns		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Alsungas kultūras nams Alsungas bibliotēka Alsungas estrāde Alsungas muzejs		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs		

4.1.2. Kuldīgas novada raksturojums

Tabula nr. 4. **Kuldīgas pilsēta**

KULDĪGAS PILSĒTA (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	NA	133 km	10 891
Teritoriālais raksturojums	Vējiņš, Kurzemīte, Lauktechnika, Vecpilsēta, Ķelšu ciems, Ventas ciems, Vulkāns, Putnu dārzs, Pārventa		
Īpašas dabas vērtības	Dabas liegums “Ventas ieleja” (“Natura 2000” teritorija) Ventas rumba – Eiropas platākais ūdenskritums Dabas taka “Ventas līkumi” Ventas kreisā krasta taka		
Kultūrvēsturiskais	Kuldīgas vecpilsēta		

mantojums un objekti	<p>Ķieģeļu tilts pār Ventu Pilsētas dārzs Bangertu villa Vecais rātsnams Jaunais rātsnams Sv. Annas baznīca Sv. Katrīnas baznīca Kuldīgas Sv. Dievmātes Patvēruma pareizticīgo baznīca Svētās Trīsvienības Romas katoļu baznīca Rātslaukums Vecpilsēta Ebreju sinagogas komplekss Pētera tornis Pētera ielā Veckuldīgas pilskalns Līvijas Rezevskas izstāžu zāle Līvijas Rezevskas skulptūru kolekcija Pilsētas dārzā Mākslinieku rezidences galerija Vides objekts "Teleports" – veltījums hercogam Jēkabam Vides objekts "Tējas tase ar Ēvaldu Valteru" – veltījums novadniekam aktierim Ē. Valteram</p>
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	<p>Kuldīgas galvenā bibliotēka PA "Kuldīgas kultūras centrs" Kuldīgas novada muzejs E. Vīgnera Kuldīgas Mūzikas skola Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskola (īsteno profesionālas ievirzes kultūrizglītības programmu)</p>
Novadpētniecības ekspozīcijas	<p>Kuldīgas novada muzeja ekspozīciju telpas vēsturiskajā Bangertu villā Kuldīgas novada muzeja atvērtais krājums bijušajā bankā Dzirnau ielā Adatu tornis Senā Kuldīga (privātais muzejs)</p>

Tabula nr. 5. **Ēdoles pagasts**

ĒDOLES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	20 km	166 km	840
Teritoriālais raksturojums	Ēdole (pagasta centrs), apdzīvotā vieta Mātras		
Īpašas dabas vērtības	Daudz dižkoku – ozolu; plašas mežu teritorijas. 14 ezeri, ap Pinku ezeru izveidots dabas liegums ("Natura" 2000).		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Ēdole – kuršu ciems. Ēdoles pils (valsts nozīmes kultūras piemineklis) Ēdoles luterāņu baznīca		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Ēdoles kultūras nams Krišjāņa Valdemāra Ēdoles pagasta bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Piemīņas ekspozīcija Kr. Valdemāram		

Tabula nr. 6. **Gudenieku pagasts**

GUDENIEKU PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	36 km	182 km	537
Teritoriālais raksturojums	Divi apdzīvoto vietu centri – Gudenieki un Basi		
Īpašas dabas vērtības	Konstatēti ogļūdeņraži – neapstrādāta nafta, dabas gāze un gāzes kondensāti. Zvirgzdu ezers, Ērkules ezers, Smīdru dīķi, Avotlejas dīķi, Saltvalka dīķi un Rīvas upes piekrastē izveidotie zivju dīķi. Dabas liegums “Gudenieki”		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Kultūrvēsturiskā suitu novada teritorija Svētā Jāņa Kristītāja Gudenieku katoļu baznīca Basu pilskalns		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Gudenieku tautas nams Gudenieku bibliotēka Basu tautas nams Basu bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Kultūrvēsturiska ekspozīcija “Suitu godi” (Basu tautas namā)		

Tabula nr. 7. **Īvandes pagasts**

ĪVANDES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	15 km	162 km	346
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Īvande		
Īpašas dabas vērtības	Daudz vietējo kļavu, melnalkšņu, bērzu, ozolu, liepu, gobu, kā arī retāku sugu koki, Baltijā lielākā Eiropas baltegle		
Īpašs kultūrvēsturiskais mantojums	Īvandes muiža Īvandes baznīca Īvandes ūdensdzirnavas		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Īvandes bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 8. **Kabiles pagasts**

KABILES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	27 km	119 km	740
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Kabile		
Īpašas dabas vērtības	Kalnansu purvs ar Bezdibeņa aci Ap Bezdibeņa ezeriņu – koka laipa “Ozolu biotops” – atpūtas un mācību parks privātīpašumā “Dravas”		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Kabiles evaņģēliski luteriskā baznīca Kabiles muiža Nacionālo partizānu kaujas piemiņas vieta Piemiņas akmens latviešu rakstniekam un teātra pedagogam Zeltmatim (Ernestam Kārklīnam 1868–1961) Piemiņas plāksne ārlietu ministram Z.A. Meierovicam		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Kabiles saieta nams “Sencis” Kabiles bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 9. **Kurmāles pagasts**

KURMĀLES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	17 km	162 km	1 961
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs atrodas Vilgālē, lielākā apdzīvotā vieta – Priedaine, vēl ir apdzīvotā vieta Upīškalns		
Īpašas dabas vērtības	Vilgāles ezers Velnapēdas akmens Baltavots un Melnavots Dendrārijs “Sauleskalni” Vecvilgāles aleja Āpu ezers Vārdupes kalns Karātavu kalns		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Piemiņas akmens represētajiem Bijušā militārā bāze Upīškalnā Kurmāles pilskalns		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Kurmāles kultūras nams Vilgāles bibliotēka Priedaines bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Vēstures istaba		

Tabula nr. 10. **Laidu pagasts**

Laidu pagasts (Kuldīgas novads)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	33 km	163 km	990
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Laidi, mazāki ciemi – Valtaiķi, Sermīte un Vanga		
Īpašas dabas vērtības	Rudzīšu akmens		
Īpašs kultūrvēsturiskais mantojums	Laidu muiža Valtaiķu baznīca Rudes muiža Valtaiķu pilsdrupas Sermītes pilskalns Dižstrautu senkapi Vangas muižas klēts Jaunbrēdiķu dendrārijs		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Laidu tautas nams (kopīgs ar skolu) Laidu bibliotēka Sermītes bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 11. **Padures pagasts**

Padures pagasts (Kuldīgas novads)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	7 km	155 km	1 082
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Padure, tā teritorijā atrodas vairāki ciemi – Dekšne, Ķimale, Līzesmuiža, Vēgas, Tigas, Sausgaļciems, Krācenieki.		
Īpašas dabas vērtības	Dabas liegums "Ventas ieleja" ("Natura 2000" teritorija) Padures pilskalns Lielais Nabas ezers Mazais Nabas ezers Padures upe Māmuļas ala Sarkanās sienas		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Padures klēts (valsts nozīmes kultūras piemineklis) Padures muiža Ķimales muiža Ūšu vārāmais namiņš Padures ķieģeļnīcas skurstenis Ābeļnieku senkapi Padures pilskalns Tigves pilskalns		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Padures tautas nams (kopīgs ar skolu) Padures bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Padures klēts (valsts nozīmes kultūras piemineklis)		

Tabula nr. 12. **Pelču pagasts**

PELČU PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	6 km	153 km	1 022
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Pelči, apdzīvotās vietas: Raidstacija, Ābeļciems		
Īpašas dabas vērtības	Dižo liepu rinda pie bijušās muižas ēkas, muižas parks Dabas liegums "Ventas ieleja" ("Natura 2000" teritorija) Pelču avotiņš Upatu ozols		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Ledus pagrabiņš Pelču pils Pelču pils vēsturiskā bibliotēka Raidstacija		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Pelču tautas nams Pelču bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Pelču pils vēsturiskā bibliotēka		

Tabula nr. 13. **Rendas pagasts**

RENDAS PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	24 km	130 km	886
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Renda		
Īpašas dabas vērtības	Dabas parks "Abavas senleja" ("Natura 2000" teritorija) Īvandes upītes ūdenskritumi Goskalns		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Usmas baznīca Rendas baznīca Mežmuižas klēts Rendas pilskalns Lielrendas muižas apbūve Nacionālās pretošanās kustības muzejs		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Rendas kultūras nams Rendas bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	Partizānu muzejs E. Vīgnera piemiņas istaba Nacionālās pretošanās kustības muzejs		

Tabula nr. 14. **Rumbas pagasts**

RUMBAS PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	4 km	145 km	1 502
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Rumba		
Īpašas dabas vērtības	<p>Lielas mežu platības (54% no pagasta teritorijas) Pagastam cauri tek 25 upes, lielākās ir Venta, Abava un Riežupe. Riežupe ūdenskritums Ūdenskritums Veldzes upē Divi lieli purvi – Skudru (207 ha) un Ābolezera purvs (186 ha) Āžezers Riežupe smilšālas – garākā alu sistēma Latvijā, ziemojošo sikspārņu monitoringa stacija Riežupe dabas parks (“Natura 2000” teritorija) Dabas liegums “Ventas ieleja” (“Natura 2000” teritorija) Dabas parks “Abavas senleja” (“Natura 2000” teritorija)</p>		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Kuršu ķoniņu brīvciems – Dragūnciems		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Saieta nams “Bukaiši” Rumbas bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 15. **Snēpeles pagasts**

SNĒPELES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	15 km	161 km	708
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Snēpele, apdzīvotās vietas – Mazsālijas, Kundi un Viesalgiems		
Īpašas dabas vērtības	Ķepšu ezers		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Snēpeles muiža Baronu kapenes Snēpeles baznīca Kuršu ķoniņu brīvciems – Viesalgiems		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Snēpeles kultūras nams Snēpeles bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	I. Zeberiņa piemiņas istaba Snēpeles muižā		

Tabula nr. 16. **Turlavas pagasts**

TURLAVAS PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	22 km	168 km	845
Teritoriālais raksturojums	Divi centri – Turlava un Ķikuri		
Īpašas dabas vērtības	Ķikuru ezers Elles grava Ciemgaļu mežābele Rīvas upe Bezdibens ezers		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Lipaiņu baznīca Klosteres baznīca Kuršu ķoniņu brīvciemi – Ķoniņciems, Kalējciems, Pliķu ciems, Ziemeļciems Elku birzs Mares muiža Kundu pilskalns		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Turlavas kultūras nams Turlavas bibliotēka Ķikuru bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	K. Amendas piemiņas istaba		

Tabula nr. 17. **Vārmes pagasts**

VĀRMES PAGASTS (KULDĪGAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	26 km	146 km	983
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Vārme		
Īpašas dabas vērtības	Atpūtas parks "Aizupītes" Omiķu gravas ūdenskritums Dolomīta atsegumi Šķēdes upes kreisajā krastā Piemiņas birzs izsūtīto piemiņai Skolas parks (bijušais muižas parks) ar retām koku sugām		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Vārmes muižas ansamblis Vārmes Sv. Miķeļa baznīca		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Vārmes skola Vārmes bibliotēka brīvdabas estrāde "Liepu birzs"		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

4.1.3. Skrundas novada raksturojums

Tabula nr. 18. **Skrundas pilsēta**

SKRUNDAS PILSĒTA (SKRUNDAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	36 km	147 km	2 028
Teritoriālais raksturojums	Skrundas pilsēta		
Īpašas dabas vērtības	Ventas upe		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Skrundas muiža Skrundas baznīca Deportāciju piemiņas vagoni – muzejs		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Skrundas kultūras nams Skrundas bibliotēka Skrundas bērnu bibliotēka Skrundas Mūzikas skola Skrundas Mākslas studija		
Novadpētniecības ekspozīcijas	-		

Tabula nr. 19. **Skrundas pagasts**

SKRUNDAS PAGASTS (SKRUNDAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	36 km	147 km	1 009
Teritoriālais raksturojums	Skrundas pagastā atrodas šādas apdzīvotas vietas: Ciecere, Jaunmuiža, Pumpuri, Rūnaiši, Plostnieki, Ikaiši, Videnieki, Bračas, Kušaiņi, Vēršmuiža, kā arī skrajciemi – Savenieki un Niedre.		
Īpašas dabas vērtības	Dabas liegums "Ventas un Šķerveļa ieleja" Gobdziņu klintis Gobdziņu gravas ūdenskritums Lēpenieku ūdenskritums Ketleru ūdenskritums Cieceres avotiņš		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	-		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Antuļu bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	-		

Tabula nr. 20. **Nīkrāces pagasts**

NĪKRĀCES PAGASTS (SKRUNDAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	52 km	162 km	568
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Dzelda, apdzīvotas vietas: Lēnas, Nīkrāce, Altrupe, Bērzkrogs, Tukums, Rogas, Vormsāte, Mazdzelda		
Īpašas dabas vērtības	Ātraiskalns Zoslēnu atsegumi Šķerveļa akmens Sudmalkalnu akmens Šķerveļa atsegumi Lētīžas atsegumi Briņķu ezers Imuļu pilskalns Namdaru pilskalns Dzeldas pilskalns Nīkrāces pilskalns Vormsātes pilskalns		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Lēnu baznīca Lēnu muiža Lēnu dzirnavas Oskara Kalpaka piemiņas vieta Vormsātes muiža		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Nīkrāces bibliotēka Nīkrāces atpūtas centrs		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 21. **Raņķu pagasts**

RAŅĶU PAGASTS (SKRUNDAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	23 km	160 km	412
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Raņķi, apdzīvotas vietas: Smilgas un Līdumnieki		
Īpašas dabas vērtības	–		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Bijušā Skrundas lokatora teritorija Raņķu dzirnavas Represēto akmens		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Raņķu bibliotēka		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

Tabula nr. 22. **Rudbāržu pagasts**

RUDBĀRŽU PAGASTS (SKRUNDAS NOVADS)	ATTĀLUMS LĪDZ KULDĪGAI	ATTĀLUMS LĪDZ RĪGAI	IEDZĪVOTĀJU SKAITS (PMLP, 01.07.2020.)
	44 km	156 km	853
Teritoriālais raksturojums	Pagasta centrs: Rudbārži		
Īpašas dabas vērtības	–		
Kultūrvēsturiskais mantojums un objekti	Rudbāržu baznīca Rudbāržu muiža Rudbāržu baronu kapenes Rudbāržu ūdensdzirnavas Piena muiža		
Pašvaldības kultūras infrastruktūra	Rudbāržu bibliotēka Rudbāržu kultūras nams		
Novadpētniecības ekspozīcijas	–		

4.2. KULTŪRAS PĀRVALDĪBA UN FINANSĒJUMS

4.2.1. Kultūras nozares pārvaldība

Kultūras nozares institucionālajā sistēmā iesaistītās institūcijas iedalāmas trīs līmeņos: nacionālā līmeņa institūcijas, vietējās pašvaldības līmeņa institūcijas, kā arī privātā un nevalstiskā sektora institūcijas⁸⁷.

Nacionālajā līmenī Latvijas Republikas Kultūras ministrija ir vadošā valsts pārvaldes iestāde⁸⁸ kultūras nozarē – kultūras politikas izstrādē un ieviešanā, kas ietver autortiesību, kultūras pieminekļu aizsardzības, arhīvu, arhitektūras, tautas mākslas, teātra, mūzikas, muzeju, bibliotēku, vizuālās mākslas, grāmatniecības, literatūras, kinematogrāfijas un kultūrizglītības apakšnozares. Kultūras nozares institucionālo sistēmu nacionālajā līmenī veido arī Kultūras ministrijas padotībā esošās valsts pārvaldes iestādes – Latvijas Nacionālā bibliotēka, Nacionālā kultūras pieminekļu pārvalde, Latvijas Nacionālais kultūras centrs, Latvijas Nacionālais arhīvs, Kultūras informācijas sistēmu centrs.

Vietējā – pašvaldības – līmenī kultūras nozares darbību regulē likums “Par pašvaldībām”⁸⁹. Likuma 15. pants 5. punkts nosaka, ka pašvaldībām ir autonomā funkcija “rūpēties par kultūru un sekmēt tradicionālo kultūras vērtību saglabāšanu un tautas jaunrades attīstību (organizatoriska un finansiāla palīdzība kultūras iestādēm un pasākumiem, atbalsts kultūras pieminekļu saglabāšanai u. c.)”.

Kuldīgas novadā par kultūras nozari atbild **Kuldīgas novada Dome**. To vada Domes priekšsēdētājs, kurš ierosina jautājumu izskatīšanu Domē komitejās un komisijās, koordinē pašvaldības institūciju darbu, pārrauga novada pagastu pārvaldes u. c. Domes priekšsēdētāja vietnieks koordinē komisiju un darba grupu darbību, uzrauga Domes budžeta izlietojumu u. c. Kuldīgas novada Domes **Sociālo, izglītības un kultūras lietu**

⁸⁷ Kultūras institūciju likums. Saeima, stājās spēkā 13.11.1998. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/51520-kulturas-instituciju-likums>, skatīts 15.05.2021.

⁸⁸ Ministru kabineta noteikumi Nr. 241 “Kultūras ministrijas nolikums”. Stājās spēkā 14.05.2003. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/74750-kulturas-ministrijas-nolikums>, skatīts 15.05.2021.

⁸⁹ Likums “Par pašvaldībām”. Saeima, stājās spēkā 09.06.1994. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam>, skatīts 15.05.2021.

komitejas kompetencē ir jautājumi, kas saistīti ar izglītības, kultūras, sporta un brīvā laika nodarbībām⁹⁰. Komitejas pakļautībā ir **Kultūras un starptautiskās sadarbības komisija**, kas pilda padomdevēja funkcijas, lai palīdzētu Domei risināt jautājumus, kas saistīti ar kultūras nozares attīstību⁹¹.

Domes **izpilddirektors** vada pašvaldības administrāciju, kā arī cita starpā koordinē izglītības, kultūras, sporta, tūrisma u. c. nozares jautājumus.⁹²

Izpilddirektora tiešā pakļautībā ir divas ar kultūru saistītas Domes nodaļas – Kultūras nodaļa un Mākslinieku rezidence. Kā pašvaldības aģentūra darbojas Kuldīgas kultūras centrs. Kā iestādes (ar centralizēto grāmatvedību) darbojas Kuldīgas novada muzejs, Kuldīgas Galvenā bibliotēka un Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs.

Izglītības iestādes darbojas kā Domes struktūrvienības, tai skaitā E. Vignera Kuldīgas Mūzikas skola un Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskola.

Ar kultūras jomu saistīta ir arī iestāde “Kuldīgas novada Bērnu un jauniešu centrs”, kas nodrošina interešu izglītību, tai skaitā kultūras jomā.

Izpilddirektora vietnieka pakļautībā ir **Kuldīgas novada pagastu pārvaldes**, kuru ietvaros darbojas pagastu kultūras iestādes – kultūras nami. Pagastu bibliotēkas ir pakļautas Kuldīgas Galvenajai bibliotēkai.

Koordinējošajā līmenī par kultūras nozares attīstību novadā atbild **Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļa**, kas cita starpā arī virza un koordinē novada kultūras plānošanas un attīstības dokumentu izstrādi, apstiprināšanu, ieviešanu un uzraudzību.⁹³

Kultūras nodaļas uzdevums ir pārzināt un koordinēt valsts un pašvaldības kultūrpolitikas īstenošanu Kuldīgas novadā un sekmēt līdzsvarotu kultūras procesu attīstību un kvalitatīvas kultūrvides veidošanos Kuldīgas novadā atbilstoši kultūrsituācijai un vietējām tradīcijām. Kultūras nodaļas uzmanības lokā ir kultūras mantojuma saglabāšana un attīstīšana (t. sk. suitu etniskā kultūra, dziesmu un deju svētku tradīcija), kultūras infrastruktūras attīstība, sadarbības veidošana (starptautiski un ar citām kultūras institūcijām valsts, pašvaldības, NVO sektorā, kā arī ar citām tautsaimniecības nozarēm). Tāpat būtiski ir arī pakalpojumi, kas vērsti uz iedzīvotājiem, –kvalitatīvu kultūras produktu un pakalpojumu pieejamības nodrošināšana novada iedzīvotājiem un labvēlīgas vides veidošana radošās daudzveidības attīstībai un izglītībai mūža garumā.

Viena no Kultūras nodaļas darba prioritātēm dziesmu un deju svētku tradīcijas procesa nepārtrauktības nodrošināšanā ir novada amatiermākslas attīstības procesa plānošana un metodiskā vadība, piemēram, koprepertuāra apguve, amatiermākslas jomu skašu organizēšana, kolektīvu dalības nodrošināšana novada, valsts un reģionāla mēroga

---

⁹⁰ Kuldīgas novada pašvaldības saistošie noteikumi nr. 2019/10 “Kultūras novada pašvaldības nolikums”. Apstiprināti ar Kuldīgas novada Domes 26.09.2019. sēdes lēmumu (prot. Nr. 12., p.11). Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/pasvaldibas-nolikums#iv-domes-pastavigo-komiteju-kompetence-to-darba-organizacija-un-nodrosinajums>, skatīts 15.05.2021.

⁹¹ Kultūras un starptautiskās sadarbības komisija. Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/komitejas-komisijas#kulturas-un-starptautiskas-sadarbibas-komisija>, skatīts 15.05.2021.

⁹² Kuldīgas novada pašvaldības saistošie noteikumi nr. 2019/10 “Kultūras novada pašvaldības nolikums”. Apstiprināti ar Kuldīgas novada Domes 26.09.2019. sēdes lēmumu (prot. Nr. 12., p.11). Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/pasvaldibas-nolikums#iv-domes-pastavigo-komiteju-kompetence-to-darba-organizacija-un-nodrosinajums>, skatīts 15.05.2021.

⁹³ Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas nolikums. Apstiprināts Kuldīgas novada Domes 2010. gada 25. februāra sēdē (protokols Nr. 3, p.17), labojumi 28.11.2013. (protokols nr. 16., p.93), 28.01.2021. “Par grozījumiem Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas nolikumā”.

kultūras pasākumos – konkursos, izstādēs, festivālos –, kā arī citu pasākumu īstenošanā, kas ietilpst Kultūras nodaļas kompetencē esošajās jomās. Tikpat svarīgs uzdevums ir koordinēt sadarbību starp dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanā vadošo iestādi – Latvijas Nacionālo kultūras centru (LNKC) – un novada pašvaldības institūcijām, nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām. Kultūras nodaļa pārzina valsts mērķdotācijas sadalījumu un nodrošina izlietojumu pašvaldību dibināto māksliniecisko kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām.

Kuldīgas novadā ir vairāk nekā 55 kultūras institūciju, Kultūras nodaļas pienākums ir koordinēt novada kultūras institūciju darbu, sniedzot informatīvu, organizatorisku un metodisku palīdzību, piedaloties pašvaldības kultūras institūciju budžeta apspriešanā un uzkrājot statistiku. Tas pats attiecas arī uz nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām. Kultūras nodaļai jānodrošina informācijas aprīte starp novada kultūras institūcijām un to darbiniekiem, nevalstiskajām organizācijām un privātpersonām, jākoordinē un jāorganizē tālākizglītības un mūžizglītības projekti kultūras jomas speciālistiem, jāveido kopīgs kultūras norišu kalendārs, jānodrošina novada pašvaldības iesaiste starptautiskos kultūras procesos un sadarbības tīklos, tādējādi paaugstinot kultūras nozarē strādājošo profesionālo kapacitāti un veicinot novada atpazīstamību.

Pēc līdzīga pārvaldības modeļa (Dome, Domes priekšsēdētājs, Domes priekšsēdētāja vietnieks, izpilddirektors un pašvaldības iestādes) darbojas arī Skrundas un Alsungas novada pašvaldības un to pakļautībā esošās kultūras iestādes.

Skrundas novada pašvaldības pakļautībā ir šādas ar kultūras nozari saistītas iestādes: Skrundas mūzikas skola, bibliotēkas (Rudbāržu bibliotēka ar ārējo pakalpojumu punktu Sieksātē, Nīkrāces bibliotēka, Antuļu bibliotēka, Raņķu bibliotēka, Skrundas pilsētas bibliotēka, Skrundas bērnu bibliotēka), Skrundas kultūras nams, Mākslas studija. Tāpat Skrundas pašvaldības pakļautībā ir Jauniešu multifunkcionālais iniciatīvu centrs un Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centrs.⁹⁴

Alsungas novada domē kultūras jautājumus pārrauga Izglītības, sociālo lietu, kultūras un sporta jautājumu komiteja. Kā struktūrvienības darbojas Mūzikas skola, kultūras nams, bibliotēka, kā arī Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs.⁹⁵

4.2.2. Kultūras nozares finansējums

Pamatojoties uz likumu “Par pašvaldībām”⁹⁶, Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu kultūras institūciju darbībai finansējums tiek piešķirts no pašvaldības budžeta līdzekļiem. Finanšu resursi tiek saņemti arī no valsts budžeta valsts mērķdotāciju veidā (kultūrizglītības iestāžu pedagogu darba samaksai un māksliniecisko kolektīvu vadītāju darba samaksai un valsts sociālās apdrošināšanas obligātajām iemaksām), kā arī piesaistot valsts un starptautisko ES fondu finansējumu (Valsts kultūrkapitāla fonds, Eiropas Savienības struktūrfondi un programmas u. c.).

Pēdējos trīs gados (2018.–2020.) Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadi no kopējā pašvaldības budžeta kultūrai novirzīja no 9% līdz pat 27%. Procentuāli lielākais atbalsts kultūrai pēdējos trīs gados bija Alsungas novadā, kurš ir mazākais no trīs novadiem, tāpēc būtiski ņemt vērā kopējo pašvaldības budžetu un kultūras vajadzībām novirzītās summas kopumā.

⁹⁴ Skrundas novada domes struktūra. Pieejams: <https://www.skrunda.lv/lv/pasvaldiba/dome/struktura/>, skatīts 15.05.2021.

⁹⁵ Alsungas novada domes struktūra. Pieejams: https://alsunga.lv/lv/domes_struktura/, skatīts 15.05.2021.

⁹⁶ Likums “Par pašvaldībām”. Saeima, stājās spēkā 09.06.1994. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/57255-par-pasvaldibam>, skatīts 15.05.2021.

Tabula nr. 23. **Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu budžeti kultūrai 2018.–2020. gadam**

	GADS	KOPĒJAIS PAŠVALDĪBAS BUDŽETS	ATPŪTA, KULTŪRA UN RELIĢIJA	%
ALSUNGAS NOVADS	2018	2 061 802	564 263	27%
	2019	2 326 216	487 831	20,9%
	2020	2 208 581	308 757	13,9%
KULDĪGAS NOVADS	2018	26 035 605	2 977 315	11,4%
	2019	36 138 241	3 389 254	12,9%
	2020	36 164 172	3 266 039	9%
SKRUNDAS NOVADS	2018	5 524 956	544 489	9,8%
	2019	5 572 053	571 336	10,2%
	2020	5 964 647	559 480	9,3%

Avots: Alsungas, Kuldīgas, Skrundas budžeti 2018.–2020. gadam, pieejams: *alsunga.lv*, *kuldiga.lv*, *skrunda.lv*.

Alsungas novada pašvaldības budžets 2020. gadā bija 2,2 miljoni eiro, 13,9% no tā tika novirzīti budžeta kategorijai “Atpūta, kultūra, reliģija”. Alsungas novada dome ar līdzfinansējumu piedalās ERAF projekta Nr. 5.5.1.0/17/I/008 “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti” īstenošanā, kā arī INTERREG Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas projektā “UNESCO – tūrisms”. Pirmā projekta ietvaros notiek Alsungas pils dienvidu korpusa glābšanas un restaurācijas darbi. INTERREG Igaunijas-Latvijas programmas projektā “Mazo etnisko kultūru reģionu attīstīšana un popularizēšana kā tūrisma galamērķi” jeb “UNESCO tūrisms” ir iesaistīti četri nelieli etnisko kultūru reģioni, kuru kultūru unikalitāti ir atzinis UNESCO.

Lielākie izdevumi katru gadu tiek piešķirti Alsungas Tūrisma un informācijas vēsturiskā mantojuma centram. Katru gadu finansējums tiek novirzīts arī NVO atbalstam: 2018. gadā – 7 494 eiro, 2019. gadā – 22 818 eiro, 2020. gadā – 11 315 eiro (skatīt pielikumā informāciju par Alsungas novada pašvaldības budžetu un sadalījumu kultūrai).

Alsungas novada dome izsludina **trīs ikgadējus projektu konkursus** – kultūras projektu konkursu, Alsungas iniciatīvu projektu konkursu “Mēs Alsungai!” un uzņēmēju projektu konkursu.

Uzņēmēju projektu konkursa mērķis ir sekmēt uzņēmējdarbības attīstību Alsungas novada teritorijā, atbalstot uzņēmēju, īpaši topošo un jauno uzņēmēju (saimnieciskā darbība reģistrēta ne agrāk kā trīs gadus kopš projektu konkursa izsludināšanas datuma) biznesa ideju īstenošanu un attīstību.⁹⁷ Uzņēmēju projektu konkursā 2020. gadā atbalsts tika sniegts trīs projektiem par kopējo summu 2996,00 eiro. Projekta ietvaros tiek atbalstīti arī kultūras un radošo industriju uzņēmumi (piemēram, 2020. gada konkursā atbalstīti

⁹⁷ Alsungas novada domes konkursa par finansējuma piešķiršanu uzņēmēju projektiem nolikums, apstiprināts ar Alsungas novada domes 2020. gada 20. februāra sēdes protokollēmumu nr. 4#3. Pieejams: <https://alsunga.lv/lv/read/1582624053-konkurss-alsungas-novada-domes-finans%C4%93juma-sa%C5%86em%C5%A1anai-uz%C5%86%C4%93m%C4%93ju-projektiem>, skatīts 15.05.2021.

projekti "Koka dizaina priekšmetu ražošana, izmantojot inovatīvas metodes" un "Zigagu darinājumi attīstībai" – linu izstrādājumu veidošanai).

2020. gada Alsungas novada domes rīkotā kultūras projektu konkursa mērķis ir Alsungas novada kultūrvides attīstība un atpazīstamības veidošana, jaunrades un sabiedrības radošuma attīstīšana.⁹⁸ Tajā var pieteikties sabiedriskās un privātās struktūras, kā arī fiziskās personas, kas bagātina Alsungas novada kultūrtelpu ar kvalitatīvām kultūras aktivitātēm. 2020. gadā tika saņemti trīs projektu pieteikumi, diviem no tiem tika piešķirts finansējums par kopējo summu 1000 eiro.

Alsungas iniciatīvu projektu konkursā "Mēs Alsungai!" projektu pieteikumus var iesniegt Alsungas novada iedzīvotāju grupas vai sabiedriskas organizācijas, kas darbojas Alsungas novadā. 2020. gada kopējais finansējums – 2000 eiro gadā, viena projekta budžets nevar pārsniegt 500 eiro⁹⁹. Konkursa mērķi nav tiešā veidā saistīti ar kultūras dzīves attīstību, bet veicina iedzīvotāju aktivitāti, līdzdalību, izglītošanos un sabiedriski nozīmīgu aktivitāšu īstenošanu.

2020. gadā **Kuldīgas novada pašvaldības budžets** bija 36 miljoni eiro. Lielākie izdevumi, kā katru gadu, bija paredzēti izglītības nozarei. Budžeta kategorijai "Atpūta, kultūra, reliģija" 2020. gadā tika novirzīti 3,3 miljoni eiro jeb 9% no kopējā pašvaldības budžeta.

Kultūras budžeta ietvaros lielākais finansējums tiek piešķirts Kuldīgas kultūras centram – 2020. gadā – 606 414 eiro, 348 205 eiro – Kuldīgas galvenajai bibliotēkai (skatīt pielikumā informāciju par Kuldīgas novada pašvaldības budžeta sadalījumu kultūrai).

2021. gadā lielu vērību pašvaldība pievērsīs Kuldīgas vecpilsētas sakārtošanai un vēsturisko ēku atjaunošanai. Kā līdz šim, pašvaldība līdzfinansēs programmu "Valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" teritorijā esošo ēku, kā arī Kuldīgas novadā esošu Latvijas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertu ēku restaurācija un konservācija", kas ļauj ēku īpašniekiem saņemt atbalstu to sakārtošanai. Turpināsies lokālplānojuma izstrāde Kuldīgas vecpilsētai. 2021. gada sākumā jau iesniegta Kuldīgas nominācija UNESCO Pasaules mantojuma sarakstā un gaidāma pieteikuma vērtēšana, bet līdz jūnijam turpināsies Kuldīgas pieteikuma sagatavošana konkursam par Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusa iegūšanu. 2021. gadā turpināsies Kuldīgas kultūras centra pārbūves projekta izstrāde, projektēs arī pils pagraba konservāciju Pilsētas dārzā. Liepājas ielā 39 atjaunos piemiņas vietu kritušajiem strēlniekiem, bet Mākslas nama ēkai atjaunos fasādi. Turpināsies arī Kuldīgas novada muzeja atvērta krājuma veidošana Dzirnavu ielā 5. Kultūras pasākumu organizēšana norisināsies atbilstoši epidemioloģiskās drošības noteikumiem.

Kuldīgas novadā ir mehānisms sabiedrības iniciatīvu atbalstam: katru gadu Kuldīgas novada Dome izsludina konkursu kultūras projektu un nevaldības organizāciju darbības atbalstam kārtējā gadā. Konkursa par Kuldīgas novada Domes finansējuma saņemšanu kultūras projektu īstenošanai un nevaldības kultūras organizāciju darbības atbalstam (turpmāk – konkursa) mērķis ir veicināt kultūras pieejamību sabiedrībai un finansiāli atbalstīt UR reģistrētās juridiskās personas, biedrības un nodibinājumus, kuru darbība ir kultūras joma. Konkursā atbalstīto projektu īstenošanas vieta – Kuldīgas novada teritorija.

⁹⁸ Konkursa nolikums Alsungas novada domes finansējuma saņemšanai kultūras projektiem Alsungas novadā, apstiprināts ar Alsungas novada domes 2018. gada 15. februāra sēdes protokollēmumu nr. 2#5. Pieejams: <https://alsunga.lv/lv/read/1579773449-konkurss-alsungas-novada-domes-finans%C4%93juma-sa%C5%86em%C5%A1anai-kult%C5%ABras-projektiem>, skatīts 15.05.2021.

⁹⁹ Alsungas novada projektu konkursa "Mēs Alsungai" nolikums, apstiprināts ar Alsungas novada domes 2020. gada 16. janvāra protokollēmumu nr. 2#6. Pieejams: <https://alsunga.lv/lv/read/1582630509-izsludina-projektu-konkursu-m%C4%93s-alsungai->, skatīts 15.05.2021.

Konkursā var piedalīties juridiskas personas – Latvijā reģistrētas nevaldības kultūras organizācijas¹⁰⁰. Konkursā katru gadu kopā piešķir 15 000 eiro divu veida projektiem: kultūras projektu īstenošanai un kultūras nevaldības organizāciju darbības atbalstam (t. sk. telpu īre, komunālie maksājumi, komunikācijas, transporta izdevumi, patstāvīgo algoto darbinieku atlīdzība u. c.).

Iedzīvotāju iniciatīvu atbalstam tiek izsludināts konkurss “Darīsim paši” ar mērķi uzlabot dzīves kvalitāti, paredzot iedzīvotāju iesaistīšanos un līdzdalību projektu īstenošanā. Katram no atbalstītajiem projektiem plānots piešķirt 700 eiro lielu līdzfinansējumu¹⁰¹.

2020. gadā **Skrundas novada pašvaldības budžets** bija 6 miljoni eiro. No kopējiem pašvaldības izdevumiem budžeta kategorijai “Atpūta, kultūra un reliģija” 2020. gadā tika novirzīti 9,3% jeb 559 480 eiro.

Arī Skrundas novads izsludina **ikgadēju konkursu iedzīvotāju iniciatīvu atbalstam** “Mēs Skrundas novadam!”. Projektu konkursa ietvaros tiek finansiāli atbalstītas iedzīvotāju idejas, kuras paredz uzlabot un pilnveidot Skrundas novada iedzīvotāju dzīves kvalitāti un apkārtējo vidi, t. sk. projektiem, kas vērsti uz kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu un kas saistīti ar konkrētās teritorijas (novada, pilsētas, pagasta) tēla veidošanu. Projektu pieteikumus var iesniegt nevalstiskās organizācijas, kā arī neformālas iedzīvotāju grupas. Projektu konkursa ietvaros pieejamais kopējais finansējuma apjoms ir 5000 eiro, viena projekta realizācijai piešķirot līdz 500 eiro¹⁰².

Būtisks finansējuma avots kultūrai 2014.–2020. gadā ir bijuši dažādi **ES finansējuma avoti**. Interreg Latvijas–Lietuvas pārrobežu sadarbības programmā 2014.–2020. gadam kā viens no izvirzītajiem uzdevumiem bija uzlabot un attīstīt kultūras un dabas mantojuma objektus, pakalpojumus un produktus, kas ļāva iegūt finansējumu arī kultūras mantojuma objektiem. Arī Interreg Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programma 2014.–2020. gadam atbalstīja projektus, kas paredz daudzveidīgu un ilgtspējīgu dabas un kultūras mantojuma izmantošanu.

Ar Eiropas lauksaimniecības fonda lauku attīstībai finansējumu tika īstenoti t. s. LEADER programmas projekti, kas vērsti uz aktivitātēm lauku attīstības veicināšanai. Šī finansējuma apguvi koordinēja biedrība “Darīsim paši!” trīs novadiem – Kuldīgas, Skrundas un Alsungas – kopā. Ar LEADER atbalstu atjaunoti dažādi kultūrvēsturiski objekti, iegādāti tautas tērpi, īstenoti citi kultūras projekti.

---

¹⁰⁰ Kuldīgas novada Domes sēdes protokols nr. 21 no 2020. gada 26. novembra.

¹⁰¹ Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/konkursi/darisim-pasi>, skatīts 25.05.2021.

¹⁰² Skrundas novada pašvaldības projektu konkursa “Mēs Skrundas novadam!” nolikums, 2020. Pieejams: <http://www.skrunda.lv/lv/pasvaldiba/projekti/aktualitates/izsludina-projektu-konkursu-mes-skrundas-novadam/>, skatīts 15.05.2021.

Tabula nr. 24. **Alsungas un Kuldīgas novados kultūrai piesaistītie pašvaldības, ES fondu un starptautisko finanšu instrumentu līdzekļi, 2010.–2020.gads**

GADS	OBJEKTS/PROJEKTS	FINANŠU INSTRUMENTS	FINANSĒJUMS
2010	Projekts "Kuldīgas novada muzeja restaurācija un koka arhitektūras amatnieku darbnīcas izveide"	EEZ	554 920 EUR
2011	Projekts "Sinagogas ēku kompleksa 1905. gada ielā 6, Kuldīgā, pārbūve par Kuldīgas Galveno bibliotēku"	ERAF	2 328164 EUR
2013	Projekts "Vēsturiskās Bangerta villas restaurācija jaunu un inovatīvu muzeja pakalpojumu izveidei"	ERAF	931 685 EUR
2016	Projekts "Kuldīgas vecā rātsnama restaurācija un tā kultūras pakalpojumu kvalitātes un pieejamības uzlabošana"	EEZ un Norvēģijas finanšu instruments	699 490, 91 EUR
2016	E. Vīgnera Kuldīgas Mūzikas skolas rekonstrukcija	100% Kuldīgas novada pašvaldības finansējums	1,2 milj. EUR
2018	Mākslas klasteris "Adatu fabrika", projekts "Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti" <i>(uzsākts, plānots pabeigt 2022. gada vasarā)</i>	ERAF finansējums	6 448 496,21 EUR
2018	Alsungas pils Dienvidu korpusa glābšanas un restaurācijas darbi. Projekts Nr. 5.5.1.0/17/I/008 "Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti"	ERAF finansējums	357 939,81 EUR
2018	Kuldīgas Restaurācijas centra izveide projektā	Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas	433 000 EUR + 179 350 EUR
2019	Sākta tehniskā projekta izstrāde Kuldīgas Kultūras centra rekonstrukcijai. 2021. gada aprīlī tehniskais projekts nodots izskatīšanai un apstiprināšanai Kuldīgas novada pašvaldības būvvaldē. 2021. gada vasarā plānots izsludināt iepirkumu uz Kultūras centra būvniecību.	100% Kuldīgas novada pašvaldības finansējums	205 500,00 EUR
2019	Ēkas Dzirnauvu ielā 5 iegāde Kuldīgas novada muzeja krājuma vajadzībām un krājuma pārvietošana	100% Kuldīgas novada pašvaldības finansējums	315 000 EUR
2019	Kultūrvēsturiskas ekspozīcijas izveidošana Basu Tautas namā "Suitu godi" Projekts "Mazo etno-kultūru reģionu attīstīšana un popularizēšana kā UNESCO galamērķi jeb "UNESCO tūrisms"	INTERREG Igaunijas – Latvijas Pārrobežu sadarbības programmas projekts	93 989 EUR, no tā investīcijām 30 000 EUR ekspozīcijas izveidei

GADS	OBJEKTS/PROJEKTS	FINANŠU INSTRUMENTS	FINANSĒJUMS
2020	Atvērtais Kuldīgas novada muzeja krājums Dzirnavu ielā 5, Kuldīgā Kuršu vēsturei un kultūrai veltīta ekspozīcija jaunajā muzeja krājuma ēkā Dzirnavu ielā 5	INTERREG Lietuvas–Latvijas pārrobežu sadarbības programma	98 500,00 EUR

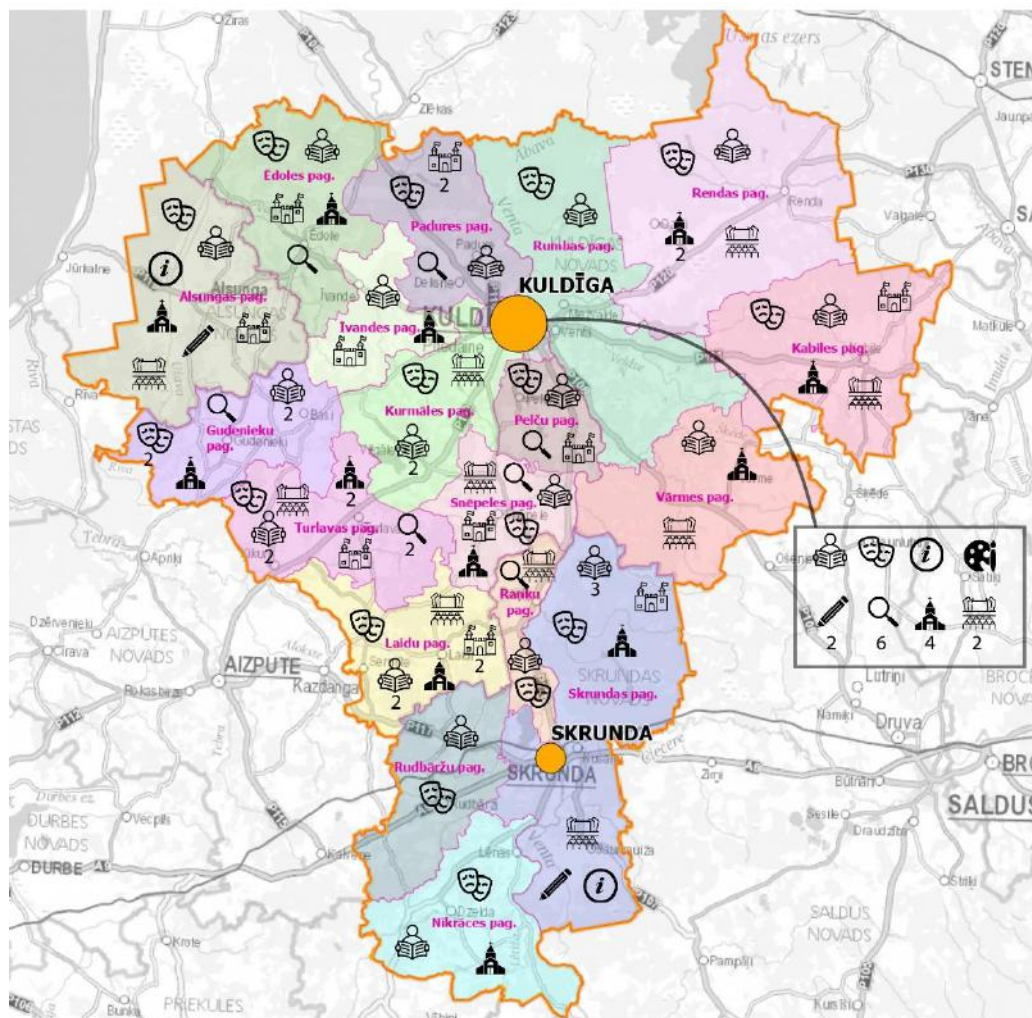
Avots: Kuldīgas novada pašvaldības Finanšu nodaļas informācija

Kopumā jāsecina, ka visās trīs pašvaldībās nozīmīgākie kultūras nozares spēlētāji ir pašvaldību kultūras institūcijas. Kultūra ir augsta prioritāte Alsungas novadā. Lielākajā – Kuldīgas – novadā kultūras dzīves koordinēšanu uzņēmusies Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļa, jo novadā ir vairāk nekā 50 kultūras institūciju, kā arī tiek koordinēti dažādi citi kultūras dzīves procesi – tūrisma attīstība, kultūras mantojuma saglabāšanas un attīstības projekti, kā arī daudzveidīgas norises plašas auditorijas iesaistei. Visās trīs pašvaldībās ir atbalsta mehānismi iedzīvotāju iniciatīvām un dažādu projektu atbalstam. Alsungas novadā ir trīs dažādi projektu konkursi – lai arī ar nelielu finansējumu, bet tas liecina par atbalstu sabiedrības aktivitātēm.

4.3. PAŠVALDĪBAS KULTŪRAS ORGANIZĀCIJAS UN INFRASTRUKTŪRA

4.3.1. Kopējs Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novada kultūras organizāciju darbības raksturojums

Kuldīgas novada kultūras nozares infrastruktūra
Attēls nr. 4. Kuldīgas novada (pēc 2021. gada 1. jūlija)
kultūras infrastruktūras karte

Kultūras nami	Pilis un muižas
Muzeji	Brīvības estrādes
Bibliotēkas	Tūrisma informācijas centri
Kultūrizglītība	Citas kultūrvietas
Baznīcas	

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

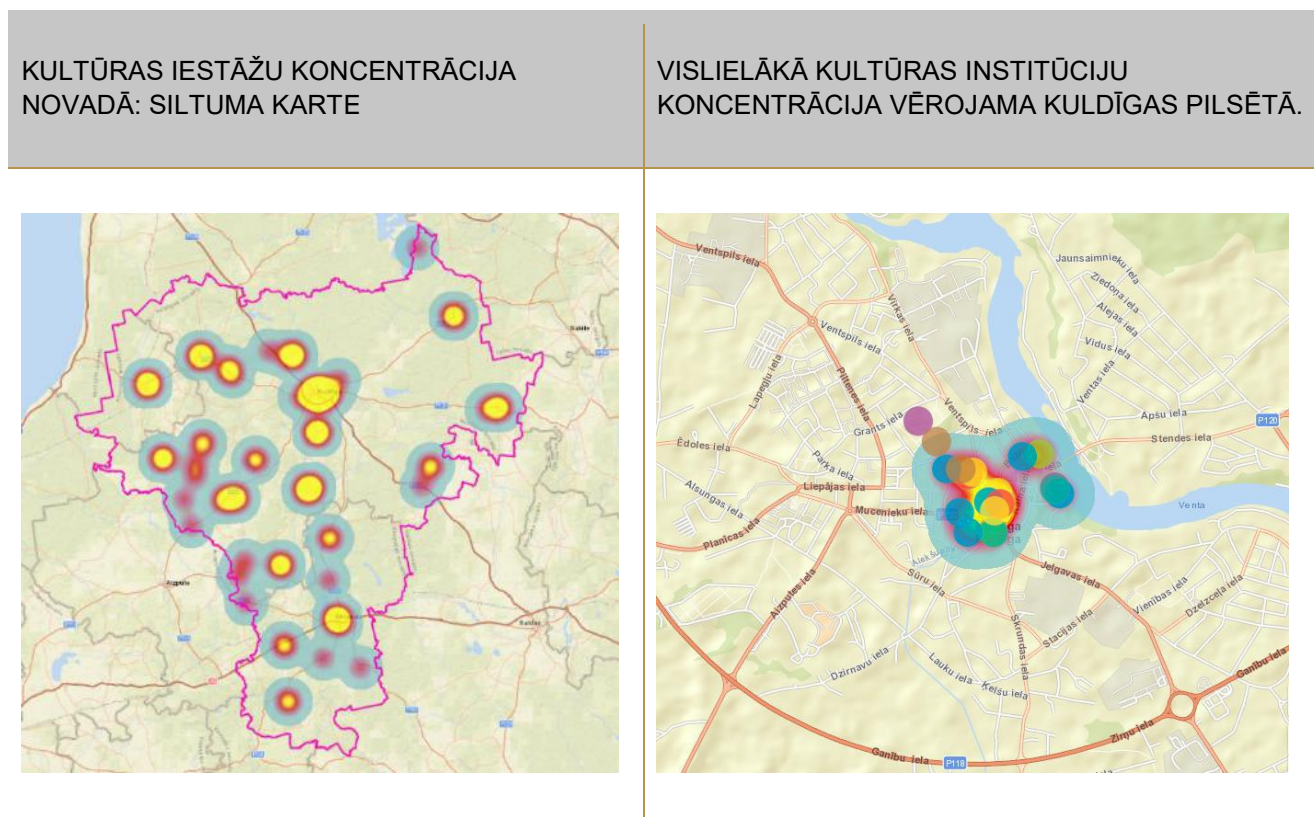

Tabula nr. 25. **Kopējs Kuldīgas novada (pēc 2021. gada 1. jūlija) kultūras infrastruktūras un iestāžu raksturojums (skaits)**

	ALSUNGAS NOVADS	KULDĪGAS NOVADS	SKRUNDA NOVADS	KOPĀ
KULTŪRAS NAMI	1	13	4	18
MUZEJI	0	1	0	1
BIBLIOTĒKAS	1	18	6	25
KULTŪRIZGLĪTĪBA	1	2	1	4
BAZNĪCAS	1	14	2	17
PILIS UN MUIŽAS	1	10	1	12
BRĪVDABAS ESTRĀDES	1	9	2	12
TŪRISMA INFORMĀCIJAS CENTRI	1	1	1	3
CITAS KULTŪRVIETAS	0	13	1	14

Avots: Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

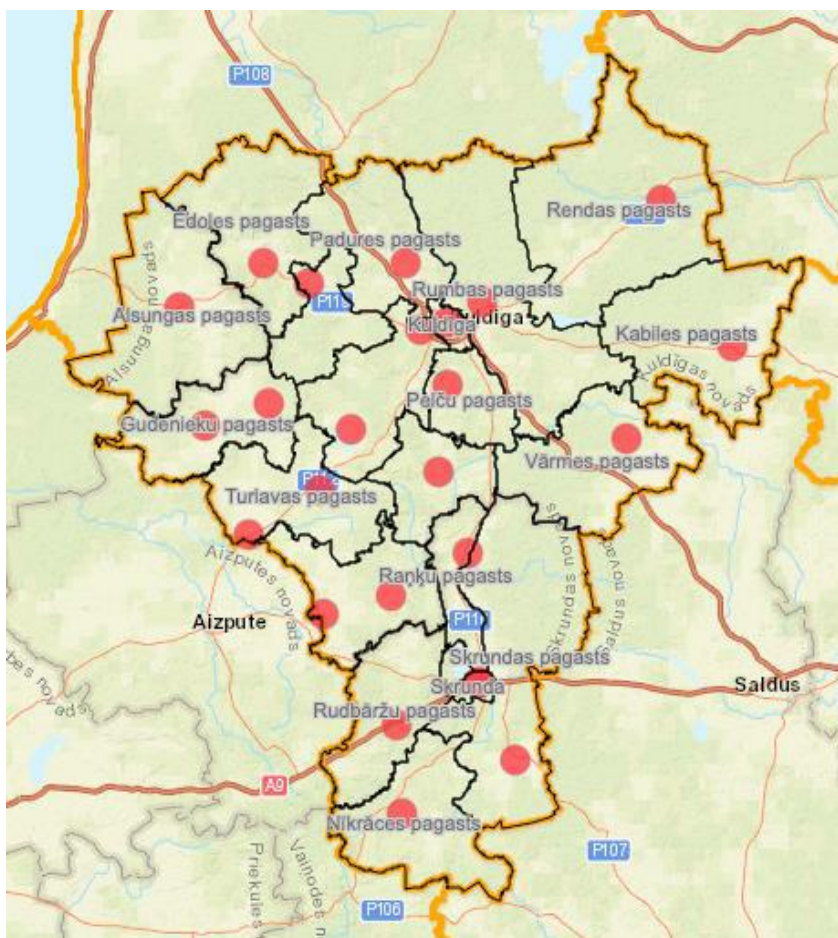
Tabula nr. 26. **Kultūras iestāžu koncentrācija Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija)**

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

4.3.2. Bibliotēkas

Attēls nr. 5. Kuldīgas novada (pēc 2021. gada 1. jūlija) bibliotēku izvietojums

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Kuldīgas novada pašvaldības iestāde “Kuldīgas Galvenā bibliotēka” (KGB) un 17 Kuldīgas novada pagastu bibliotēkas darbojas kā vienots Kuldīgas novada bibliotēku tīkls, kas nodrošina publisko bibliotēku pakalpojumus vietējai kopienai, visiem novada iedzīvotājiem. Kuldīgas novada pagastu bibliotēkas ir pašvaldības struktūrvienības, kas ar Domes pilnvarojumu nodotas KGB pārvaldībā.

KGB ir reģiona galvenā bibliotēka, kā arī konsultāciju un apmācību centrs gan Kuldīgas novada, gan Alsungas un Skrundas novadu bibliotēkām. Ciešā sadarbība ar Skrundas un Alsungas novadiem tiek stiprināta metodiskajā un konsultatīvajā pārraudzībā, tiek izvirzīti vienoti mērķi, prioritātes un izaicinājumi.

Kopā jaunveidojamā Kuldīgas novadā būs 25 publiskās bibliotēkas, t. sk. četri ārējās apkalpošanas punkti un viena struktūrvienība.

Tabula nr. 27. **Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu publiskās bibliotēkas**

ALSUNGAS NOVADS	KULDĪGAS NOVADS	SKRUNDAS NOVADS
Alsungas novada bibliotēka	Kuldīgas Galvenā bibliotēka	Antuļu bibliotēka
	Krišjāņa Valdemāra Ēdoles pagasta bibliotēka	Nīkrāces pagasta bibliotēka, t. sk. ārējais pakalpojuma punkts Lēnās
	Gudenieku pagasta bibliotēka	Raņķu pagasta bibliotēka
	Gudenieku pagasta Basu bibliotēka	Rudbāržu pagasta bibliotēka, t. sk. ārējais apkalpošanas punkts Sieksātē
	Īvandes pagasta bibliotēka	Skrundas pilsētas bibliotēka
	Kabiles pagasta bibliotēka	Skrundas bērnu bibliotēka
	Kurmāles pagasta Priedaines bibliotēka	
	Kurmāles pagasta Vilgāles bibliotēka	
	Laidu pagasta bibliotēka	
	Laidu pagasta Sermītes bibliotēka ar struktūrvienību Vangā	
	Padures pagasta bibliotēka	
	Pelču pagasta bibliotēka	
	Rendas pagasta bibliotēka, t. sk. Ozolu ārējais apkalpošanas punkts	
	Rumbas pagasta bibliotēka, t. sk. ārējais apkalpošanas punkts „Bukaiši“	
	Snēpeles pagasta bibliotēka	
	Turlavas pagasta bibliotēka	
	Turlavas pagasta Ķikuru bibliotēka	
	Vārmes pagasta bibliotēka	

2018. gadā tika izstrādāta vienota attīstības stratēģija Kuldīgas novada bibliotēku tīklam 2019.–2021. gadam¹⁰³, tāpat arī veiksmīgi īstenota 24 reģiona bibliotēku akreditācija. Pieaug bibliotēku loma – tās kļūst par starpniekiem starp valsti un iedzīvotājiem, nodrošinot e-pakalpojumu sniegšanu, konsultācijas iedzīvotājiem ar ierobežotām iespējām gan lauku apvidū, gan novadu centros. Kuldīgas reģiona bibliotēkas arī aktīvi

¹⁰³ Kuldīgas novada publisko bibliotēku Attīstības stratēģija 2019.-2021. Pieejams: http://biblio.kuldiga.lv/?s=44&section=par_mums, skatīts 15.05.2021.

darbojas ANO ilgspējīgas attīstības mērķu nodrošināšanā, galvenokārt nodrošinot brīvu pieeju informācijai, medijpratības un informācijpratības konsultācijas, mūžizglītības nodarbības, kā arī sniedzot savu ieguldījumu socializēšanās un dzīves kvalitātes uzlabošanas jomā.

Bibliotēku tīkla atpazīstamības veicināšanai piesaistīts Kuldīgas Galvenās bibliotēkas sabiedrisko attiecību speciālists, kurš nodrošina saziņu ar medijiem un kvalitatīvas informācijas piedāvājumu sociālajos tīklos, savukārt reģiona pagastu bibliotēkas arī attīsta darbu bibliotēku sociālo tīklu profilos.

Jauni pakalpojumi un darbs novadpētniecības digitalizācijas jomā

2020. gadā Kuldīgas Galvenā bibliotēka pilnveidojusi jaunu piedāvājumu – virtuālos novadpētniecības maršrutus, tādējādi veicot darbu novadpētniecības materiālu saglabāšanā un popularizēšanā. Līdztekus jau iepriekš izstrādātajam maršrutam “Ūdens Kuldīgā” piedāvājumā ir arī jauns maršruts “Kuldīga mākslinieka acīm”. Šī produkta piedāvāšanā ar Kuldīgas Galveno bibliotēku labprāt sadarbojas vietējie tūrisma speciālisti un viesu namu īpašnieki.

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas novadpētniecības krājumu veido gan daudzu gadu laikā sakrātie fiziski iespieddarbi (monogrāfiskie izdevumi, seriālizdevumi, attēlizdevumi, kartogrāfiskie izdevumi u. c.), gan 198 novadpētniecības klipu mapes, kā arī digitalizēti vai digitāli informācijas resursi, kuru pieejamība un uzglabāšana tiek nodrošināta, izmantojot NED (anotāciju veidā) un novadpētniecības platformu “Digitālā Kuldīga”.

Novadpētniecības platforma “Digitālā Kuldīga” satur 64 262 vienības (preses klipi, fotogrāfijas, grāmatu fragmenti, ielūgumi, afišas u. c.), kas sakārtotas 2105 mapēs un diskā aizņem vietu 238 GB apjomā. 2020. gadā tika sākta Skrundas TV video sižetu izguve un saglabāšana NED. Kopā aprakstīti 380 videoieraksti par Kuldīgu un Kuldīgas novadu.

Izveidotas 5 virtuālās izstādes par Kuldīgas Galvenās bibliotēkas vēsturi “Ceļā uz simtgadi...”, kas interesentiem pieejamas Kuldīgas Galvenās bibliotēkas mājaslapā.

Novadpētniecības darbu īsteno arī pagastu bibliotēkas un Alsungas un Skrundas novadu bibliotēkas. Nozīmīgākais Kuldīgas reģiona pagastu bibliotēku darbs novadpētniecības jomā ir Kuldīgas Galvenās bibliotēkas organizētais konkurss “Virtuālā izstāde 2020”, kā rezultātā izveidotas 23 virtuālās izstādes. Tās aplūkojamas Kuldīgas Galvenās bibliotēkas tīmekļa vietnes jaunajā sadaļā “Virtuālās izstādes”.

Personāls

Kuldīgas reģiona bibliotēkās (t. sk. pagastu bibliotēkās) kopā 2020. gadā strādāja 54 darbinieki (no tiem 49 uz pilnu slodzi), no viņiem lielākā daļa – 45 darbinieki (t. sk. 42 uz pilnu slodzi) – bibliotekārie darbinieki. Tikai apmēram pusei no viņiem – 26 darbiniekiem – ir bibliotekāra izglītība, pamatā 3. profesionālais kvalifikācijas līmenis. Salīdzinoši maz darbinieku ir arī ar maģistra un bakalaura grādu. Vairāki darbinieki gatavojas 3. līmeņa bibliotekāra kvalifikācijas eksāmenam, kas tika atlikts Covid-19 ierobežojumu dēļ. Tādēļ ir būtiski atbalstīt bibliotēku darbinieku tālākizglītības aktivitātes. (Kuldīgas reģiona bibliotēku personāla detalizēts raksturojums sniegts pielikumā.)

Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā 2020. gadā strādāja 24 darbinieki, no kuriem 16 ir bibliotekārie darbinieki. Bibliotekāro darbinieku vidējais vecums Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā ir 46 gadi, kopumā reģionā vidējais vecums ir 49 gadi. Sākusies paaudžu nomaiņa, vairākiem darbiniekiem dodoties pensijā. Kuldīgas novada pagastu bibliotēkās vairākums bibliotekāru strādā pilnu slodzi, izņemot Basu bibliotēku un Īvandes bibliotēku, kur vadītājam ir 0,75 slodze, un Laidu pagasta Sermītes bibliotēkas ārējo apkalpošanas punktu Vangā, kurā darbiniecei ir 0,5 slodze.

Alsungas novada bibliotēkā strādāja 2 bibliotekārie darbinieki. Bibliotēkas vadītāja 2020. gadā beigusi LNB Kompetenču attīstības centra 960 stundu programmu "Bibliotēku zinības", nokārtojusi profesionālās kvalifikācijas eksāmenu un ieguvusi 3. profesionālās kvalifikācijas līmeni. Otrai bibliotekārei – profesionālā vidējā izglītība citā jomā.

Skrundas novadā visi 8 bibliotēku darbinieki strādā uz pilnu slodzi, un pieciem no viņiem ir bibliotekāra izglītība.

Kuldīgas Galvenās bibliotēkas speciālisti regulāri organizē mācības reģiona bibliotekāriem; IT speciālists Jānis Saussērdis izveidojis Google diska mapi KGBMMDB (Kuldīgas Galvenās bibliotēkas mācību materiālu datubāze), kur darbiniekiem ir pieeja viņa veidotajiem bibliotēku ikdienas darbā noderīgiem videomateriāliem; vadītājas vietniece metodiskajā darbā Gunta Grundmane organizējusi 12 nodarbības par dažādām tēmām; tāpat nodarbības vadījuši gan uzaicināti lektori, gan kolēģi, kas labi pārzina tēmu. 2020. gadā pagastu bibliotēkām tika organizēti 6 semināri, no kuriem 3 notika klātienē un 3 – tiešsaistē, kā arī bijis pieredzes apmaiņas brauciens uz Talsu bibliotēku.

2020. gada nogalē, kad Covid-19 straujās izplatības dēļ tika slēgtas bibliotēkas, tika organizētas 5 mācības tiešsaistē. Mācībās piedalījās arī reģiona izglītības iestāžu bibliotekāri.

Bibliotekāri regulāri papildina savas zināšanas arī Latvijas Nacionālās bibliotēkas organizētajās apmācībās, BIS Alise apmācībās un specializētajosursos darbam ar dažādām mērķauditorijām bibliotēkā, ikgadējās konferencēs "Literatūras zināšanas mūsdienīgam bibliotekāram" u. c. Kuldīgas novadā 2020. gada budžetā profesionālajai pilnveidei tika novirzīti 803 eiro, Skrundas novadā – 120 eiro un Alsungas novadā – 20 eiro.

Savukārt atalgojums Kuldīgas reģionu bibliotēku darbiniekiem (skatīt detalizētu informāciju pielikumā) pēdējo piecu gadu laikā ir pieaudzis 1,4 reizes (salīdzinot 2016. un 2020. gada rādītājus), īpašs pieaugums vērojams 2020. gadā.

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu bibliotēku pakalpojumu piedāvājums un pieejamība

Kuldīgas novada bibliotēkās pieejamie bezmaksas pakalpojumi:

- grāmatu un citu izdevumu abonements;
- periodiskie izdevumi, žurnālu abonements;
- piekļuve bezmaksas internetam;
- konsultācijas darbā ar datoru un internetu, e-pakalpojumi;
- konsultācijas par datora un mobilo ierīču lietošanu;
- piekļuve bezvada internetam bibliotēkas telpās;
- bibliotēkas abonētie elektroniskie resursi, datubāzes;
- elektroniskais katalogs – pilnīga informācija par krājumu;
- attālinātie pakalpojumi – dokumentu rezervācija, termiņu pagarināšana u. c.;
- starpbibliotēku abonements;
- literatūras un mākslas darbu izstādes;
- lasītāju un interešu klubu tikšanās;
- galda spēles;
- tematiski pasākumi, radošās darbnīcas.

2020. gadā Covid-19 radītie ierobežojumi un aizliegums bibliotēkām brīvi izsniegt grāmatas klātienē palielinājuši lasītāju interesi par 3td e-grāmatu bibliotēku. Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā 2020. gadā autorizācijas dati izsniegti 581 lietotājam, turklāt vēlmi lasīt e-grāmatas izteikuši arī trīs bibliotēkā reģistrēti lietotāji, kuri šobrīd dzīvo ārzemēs. Pēc KISC iesniegtajiem statistikas datiem jāsecina, ka lasītāju interese par šo iespēju

strauji augusi un lasītāji ir novērtējuši šī resursa sniegtās priekšrocības. Ārkārtējās situācijas laikā reģistrēto e-grāmatu lasītāju skaits pieaudzis par 62%.

Covid-19 radītie ierobežojumi atstājuši negatīvu iespaidu uz bibliotēkas rādītājiem, taču devuši iespēju attīstīt jaunus pakalpojumus un labāk izprast lietotāju vajadzības. Ierobežojumi 2020. gada pavasarī deva iespēju attīstīt izdevumu bezkontakta izsniegšanas pakalpojumu, iesaistīt bibliotēkas darbiniekus darbos, kas ikdienā neietilpst viņu pienākumos, taču tādējādi novērst iespējamo dīkstāvi un pilnveidot viņu prasmes (piemēram, daudzi darbinieki tika iesaistīti jaunās bibliotēkas lietotāju kartes izveidē), kā arī deva dziļāku izpratni par nepieciešamākajiem bibliotēkas pakalpojumiem, bez kuriem lietotāji nevar un negrib iztikt – grāmatu un preses izsniegšana, neatliekamo un svarīgo dokumentu drukāšana vai kopēšana. Datorlietošanas pakalpojumi kļuva nenozīmīgāki un nepieprasīti. Samazinājās lietotāju vēlme pēc pasākumiem un aktivitātēm. Spējot veiksmīgi pielāgoties jaunajai situācijai, Kuldīgas reģiona bibliotēkas turpināja grāmatu un citu izdevumu bezkontakta izsniegšanu, uzturēja komunikāciju ar lietotājiem e-pastā un telefoniski, kā arī ar e-kataloga starpniecību.

Savukārt, sākoties Covid-19 otrajam vilnim, Kuldīgas Galvenā bibliotēka jau pamazām sāka piedāvāt ne vien drošu lasāmvielas apmaiņu, bet arī pasākumus tiešsaistē, kas guva lielu auditorijas atsaucību. Iespējams, ka augstākminēto iemeslu dēļ reģistrēto lietotāju skaita samazināšanās Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā ir pavisam niecīga, diemžēl tik elastīgi pielāgoties situācijai nebija gatavas ne citas reģiona bibliotēkas, ne arī lauku iedzīvotāji. Gaidot drīzu situācijas uzlabošanu, viņi atteicās no iespējas kontaktēties ar bibliotēku tiešsaistē. 2020. gada decembra beigās tika izsludināts aizliegums izsniegt grāmatas, nepieļaujot pat bezkontakta izsniegšanas iespēju. Tobrīd visi darbinieki pārgāja uz attālinātā darba formu un veica dažādus bibliotēkai nepieciešamus darbus (novadpētniecības krājuma sakārtošana, atskaišu apkopošana utt.).

Kuldīgas Galvenajā bibliotēkā jau septiņus gadus darbojas Lasītāju klubs, kas pulcē ap 20 lasītāju. To vada filoloģe Mārīte Milzere. 2020. gadā no paredzētajām sešām tikšanās reizēm izdevās īstenot četras, tāpat neizdevās visi iecerētie izbraukumu semināri.

Kopš 2019. gada notiek aktīva sadarbība ar Kuldīgas Senioru skolu (vairāk nekā 100 dalībnieku), kas izmanto ne tikai bibliotēkas telpas, bet arī speciālistu palīdzību un atbalstu gan dažādu mācību rīkošanā, gan ikdienā.

2020. gadā, neskatoties uz Covid-19 ierobežojumiem, bibliotēkā izdevās īstenot ģimeņpratības projektu, ko finansēja Kuldīgas novada pašvaldība, koordinēja sabiedrisko attiecību speciāliste Itija Vespere, bet īstenoja Pakalpojumu nodaļa sadarbībā ar Bērnu literatūras centru. Notika trīs nodarbības ("Kā saprast vienam otru ģimenē?", "21. gadsimta bērni – kādi viņi ir?", "Ģimenes budžets – kā to plānot?"), kurās klausītāji bija gan klātienē, gan tiešsaistē.

Pieauga bibliotēkas darbinieku loma kā "digitālajiem aģentiem", kas palīdz jebkurā situācijā un sniedz konsultāciju par e-pakalpojumiem un drošu darbošanos internetā.

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu bibliotēku darbības pamatrādītāji

Detalizēti Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu bibliotēku rādītāji atspoguļoti tabulās pielikumā. Analizējot datus, jāņem vērā, ka 2020. gada bibliotēku rādītājus ietekmējuši Covid-19 krīzes radītie ierobežojumi.

Kopumā Kuldīgas reģiona bibliotēkās apmēram trešdaļa iedzīvotāju ir publisko bibliotēku pakalpojumu lietotāji (2019. gadā – 37%, 2020. gadā – 34%). Visaugstākais īpatsvars – Skrundas novadā, sasniedzot apmēram 40% no iedzīvotāju kopskaita (2019. gadā – 41%, 2020. gadā – 40%). Pēdējos piecos gados pakāpeniski samazinās Kuldīgas reģiona bibliotēku lietotāju skaits bērnu un jauniešu līdz 18 gadiem vidū (no 3955 2016. gadā līdz 3418 2020. gadā). Turklāt bērnu un jauniešu auditorija bibliotēkas apmeklē arvien retāk.

Ja salīdzina fizisko apmeklējumu rādītājus 2016. un 2019. gadā, kopumā visām bibliotēkām fizisko apmeklējumu skaits samazinājies par 9%, bet bērnu un jauniešu vidū – par 44%. Lai arī bibliotēku sniegtā informācija liecina, ka ir vērojama palielināta interese par atsevišķiem digitālajiem pakalpojumiem, tomēr kopumā Covid-19 ierobežojumi klātienē apmeklējumam nav būtiski palielinājuši virtuālo apmeklējumu skaitu, kas kopš 2016. gada ir samazinājies no 51 493 līdz 39 316 2020. gadā. Tas liecina par aktuālo nepieciešamību ieviest un turpināt sāktos digitālos jauninājumus, kā arī veikt komunikācijas darbu, lai sabiedrība par šiem pakalpojumiem uzzinātu.

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu bibliotēku finansiālais un materiāltehniskais nodrošinājums

Kuldīgas reģiona bibliotēku finansiālais nodrošinājums pēdējo piecu gadu laikā detalizēti atspoguļots tabulās pielikumā. Kopumā tas liecina par pakāpenisku finansējuma pieaugumu publiskajām bibliotēkām no 687 118 eiro 2016. gadā līdz 778 550 eiro 2020. gadā. Būtiski, ka palielinājies atalgojums darbiniekiem, bet finansējums krājuma papildināšanai palicis praktiski nemainīgs pēdējos piecus gadus.

Viena no pēdējo gadu prioritātēm ir pagastu bibliotēku tehnoloģiskā nodrošinājuma uzlabošana, tāpēc pārskata periodā Kuldīgas novada bibliotēku darbiniekiem iegādāti 7 portatīvie datori un 17 (9 darbiniekiem, 8 lietotājiem) stacionārie datori. Tādējādi visiem Kuldīgas novada pagastu bibliotēku vadītājiem ir iespēja izmantot darbā arī portatīvos datorus, kas īpaši svarīgi mācībām, inventarizāciju veikšanai un attālinātajam darbam.

Skrundas novadā 2020. gadā 4 bibliotēkās iegādāti jauni portatīvie datori, viens stacionārais dators lietotājiem, printeris un multifunkcionāla iekārta. Bibliotēku materiālais un tehniskais stāvoklis vērtējams kā labs. Visās bibliotēkās ir bezvadu interneta pieslēgumi.

Īpašie apstākļi, kādos bibliotēkām nācies darboties pēdējo divu – 2020. un 2021. gadu – laikā, devuši iespēju pārveidot un pilnveidot pakalpojumu piedāvājumu un attīstīt jaunas prasmes bibliotēkas lietotājiem. Pamazām sabiedrība apgūst prasmes, kuras iepriekš nebija nepieciešamas un pret kurām bija jūtama pat nepatika, piemēram, grāmatu lasīšana elektroniski, tikšanās tiešsaistes platformās utt. Tiešsaistes iespējas veicina arī jaunu lietotāju piesaisti, kura vairs nav teritoriāli ierobežota. Pieaug darbinieku digitālo prasmju nozīmīgums un attālinātās piekļuves nodrošināšanas nepieciešamība bibliotēkas resursiem.

4.3.3. Muzeji un novadpētniecības ekspozīcijas

Kuldīgas novada muzejs

Kuldīgas novada muzejs (KNM) ir sabiedrībai pieejama un izglītojoša pētniecības institūcija, kuras mērķis ir iegūt, saglabāt, dokumentēt, pētīt un popularizēt materiālo un nemateriālo cilvēces un vides mantojumu, kas raksturo Kuldīgas novadu no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām Latvijas un pasaules kontekstā. Muzeja darbības pamats ir Kuldīgas novada Domes apstiprināts nolikums (21.12.2017., Prot. nr. 16). Muzejs ir ieguvis valsts atzīta muzeja statusu un ir akreditēts līdz 2023. gadam¹⁰⁴.

2017. gada decembrī ar Domes lēmumu notika iestādes reorganizācija un muzejs no aģentūras kļuva par pašvaldības struktūrvienību, pievienojoties centralizētajai pašvaldības grāmatvedības sistēmai. No 2018. gada 1. janvāra sāka darboties Kuldīgas novada pašvaldības iestāde “Kuldīgas novada muzejs”.

¹⁰⁴ Latvijas Kultūras datu portāls. Pieejams: <https://kulturasdati.lv/lv/muzeji/kuldigas-novada-pasvaldibas-iestade-kuldigas-novada-muzejs>, skatīts 06.06.2021.

Kuldīgas novada muzeja misija akcentē to kā vienīgo muzeju Latvijā un pasaulē, kurā vienkopus ir pieejamas liecības, kas ataino Kuldīgas pilsētu un tās apkārtni kā unikālu kultūrvēstures telpu, īpaši akcentējot vecpilsētu ar tās daudzpusīgo arhitektūru un krāšņo kultūrainavu¹⁰⁵. Muzejs par saviem uzdevumiem uzskata gan pētniecību, gan ekspozīciju, izstāžu un pasākumu veidošanu, lai plašākas sabiedrības grupas iepazītu Kuldīgas novada daudzveidīgo mantojumu, veidotu piederības sajūtu, izglītotos un attīstītos.

Muzejs ar pamatekspozīcijām ir izvietots vēsturiskajā Bangerta villā, kas ir unikāla Latvijas koka arhitektūras sastāvdaļa. Ēka ir valsts nozīmes arhitektūras piemineklis ar aizsardzības Nr. 8544. Tā atrodas Valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļa "Kuldīgas senpilsēta" (Nr. 1231) un Valsts nozīmes pilsētībūvnieciskā pieminekļa "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" (Nr. 7435) teritorijā. Muzeja teritorija atrodas Ventas upes krastā blakus slavenajam ūdenskritumam Ventas rumba un Vecajam Kuldīgas ķieģeļu tiltam.

Pēdējos 10 gados Kuldīgas novada muzejs piedzīvojis radikālas pārmaiņas gan no infrastruktūras viedokļa, gan no muzeja darba kvalitātes uzlabošanas un pilnveidošanas viedokļa. Īstenoti divi muzeja restaurācijas projekti. 2010. gadā tika īstenots projekts "Kuldīgas novada muzeja restaurācija un koka arhitektūras amatnieku darbnīcas izveide" Norvēģijas finanšu instrumenta ietvaros. Tika restaurēta muzeja ēkas koka fasāde (balkoni, logi, ārdurvis), labiekārtots iekšpagalms un piegulošā teritorija, līdz ēkai pievilks siltummezgls. Par ietaupījumiem līdzekļiem tika izstrādāts tehniskais projekts ēkas iekštelpu rekonstrukcijai un interjera restaurācijai. 2013. gadā par ERAF līdzekļiem un pašvaldības līdzfinansējumu tika īstenots projekts "Vēsturiskās Bangerta villas restaurācija jaunu un inovatīvu muzeja pakalpojumu izveidei". Tika atjaunota vēsturiskā Bangerta villa (tagadējais Kuldīgas novada muzejs) – veikta pilnīga iekštelpu restaurācija, ieskaitot sienu, griestu un grīdu vēsturisko krāsojumu atjaunošanu. Ēkā tika ierīkotas inženierkomunikācijas, kas līdz tam tur nebija: ūdensapgāde un kanalizācija, ventilācija, tika ievilkts siltummezgls un visā ēkā ierīkots siltumtīkls, tika sakārtota elektroapgāde un ugunsdrošības sistēma, zibensaizsardzība, ievilkti iekšējie vājstrāvu tīkli ekspozīciju darbības nodrošināšanai. Būtisks muzeja darba un pakalpojuma uzlabojums bija apmeklētāju apkalpošanas, informēšanas un servisa apstākļu (garderobe un WC) modernizācija un vides pieejamības uzlabošana, iebūvējot ēkā liftu un papildu ieeju ar pandusu.

Jebkura muzeja pamats kultūrvēsturiskā mantojuma veidošanai, saglabāšanai un popularizēšanai ir muzeja krājums. Kuldīgas novada muzeja krājums ir viens no lielākajiem un bagātākajiem Kurzemē, to veido priekšmetu un dokumentu kopums. Saskaņā ar KNM sniegto informāciju 2020. gadā tās bija 111 799 vienības. Krājums raksturo Kurzemes centrālās daļas (t. sk. Kuldīgas, Skrundas un Alsungas novadu) vēsturi un kultūru no vissenākajiem laikiem līdz mūsdienām.

Laikā pēc neatkarības atgūšanas Kuldīgas novada muzeja krājums vairākkārtēji mainījis savu atrašanās vietu. 2019. gadā Kuldīgas novada pašvaldība iegādājās vēsturisko Latvijas Valsts bankas ēku Dzirnavu ielā 5 un nodeva muzejam lietošanā, lai izvietotu krājumu. Līdz ar to tika būtiski uzlaboti priekšmetu glabāšanas apstākļi, tika iekārtotas slēgtās krātuves un darba telpas Krājuma un pētniecības nodaļas darbiniekiem. Uz jauno ēku tika pārvietotas visas muzeja kolekcijas. Šo vienību izvietošanai tika iegādāts inventārs, kas būtiski uzlaboja krājuma priekšmetu glabāšanas apstākļus: metāla plaukti un skapji, gleznu un tekstīliju kolekciju glabāšanas sistēmas, speciāls iepakojums priekšmetu glabāšanai un uzstādītas gaismu necaurīdīgas žalūzijas.

Pagrabstāvā un ēkas pirmajā stāvā tika izveidotas slēgtās krātuves un darbinieku kabineti, savukārt otrajā stāvā šobrīd tiek iekārtota atvērta krājuma ekspozīcija, kurā tiek plānots izvietot vairāk par trešdaļu muzeja krājuma lietisko priekšmetu. Izveidojot atvērto

---

¹⁰⁵ Kuldīgas novada muzeja mājas lapa. Pieejams: <https://www.kuldigasmuzejs.lv/par-mums>, skatīts 06.06.2021.

krājumu, sabiedrībai būs iespēja iepazīt neekspozētos krājuma priekšmetus, izziņāt Kurzemes centrālās daļas vēsturi un kultūru, kā arī veicināt izpratni par kultūras mantojuma izpēti un saglabāšanas nozīmi.

Kuldīgas novada muzeja galvenās apmeklētāju grupas ir apmeklētāji no Latvijas, ārvalstu tūristi un skolēni. Dominējošie ir individuālie apmeklētāji un nelielas grupas (draugi, ģimene u. c.). Par nozīmīgu apmeklētāju ir kļuvis muzeja apmeklētājs digitālajā vidē, kurā muzejs ir spējis nodrošināt atbilstošu saturu.

Laika periodā no 2016. līdz 2019. gadam apmeklējumu skaits ir pieaudzis salīdzinoši nedaudz – no 28 082 līdz 31 335 apmeklējumiem gadā. 2020. gadā vērojams apmeklējumu skaita samazinājums Covid-19 ierobežojumu dēļ. Savukārt skolēnu skaits, kas apmeklējuši muzeju, ir samazinājies no 6343 2016. gadā līdz 3409 2019. gadā, lai gan novadīto muzejpedagoģisko programmu skaits ir pat nedaudz pieaudzis (121 un 127).

Tabula nr. 28. **Kuldīgas novada muzeja darbības rādītāji laika posmā no 2016. gada līdz 2020. gadam***

KOMUNIKĀCIJA AR SABIEDRĪBU	2016	2017	2018	2019	2020
APMEKLĒJUMU SKAITS	28 082	28 487	28 973	31 335	11 501*
MĀJASLAPAS SKATĪJUMU SKAITS	40 824	40 824	49 457	49 895	22 825
NOVADĪTO MUZEJPEDAGOĢISKO PROGRAMMU SKAITS	121	117	147	127	74
SKOLĒNU SKAITS, KURI APMEKLĒJUŠI MUZEJU (IEKĻAUTS KOPĒJĀ APMEKLĒJUMĀ)	6343	4633	4977	3409	1177
EKSPONĒTO IZSTĀŽU SKAITS	14	14	17	16	11

Avots: Kuldīgas novada muzeja informācija

*Apmeklētāju skaitu ietekmējuši Covid-19 radītie ierobežojumi.

2019. un 2020. gadā Kuldīgas novada muzejs aktīvi iesaistījās Kuldīgas pieteikuma sagatavošanā UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam. Šajā procesā ļoti nozīmīga bija muzeja organizētā starptautiski zinātniskā konference “Kurzemes un Zemgales hercogistes laiks – unikāls periods pasaules vēsturē”. Kuldīgas novada muzejam kā valsts akreditētam muzejam katru gadu jādigitalizē krājuma vienības. Saskaņā ar Latvijas kultūras datu portāla datiem, noslēdzoties 2020. gadam, digitalizēti 19 274 priekšmeti.

Citas novadpētniecības ekspozīcijas

Alsungas novads

Alsungas Tūrisma un vēsturiskā mantojuma centrs (ATVMC) tika izveidots 2017. gadā ar mērķi veicināt Alsungas un vēsturiskā suitu novada tūrisma attīstību un nodrošināt informāciju par Alsungas novada tūrisma iespējām, veidojot pozitīvu un pievilcīgu Alsungas un vēsturiskā novada tēlu Latvijā un ārzemēs. Tam ir vairākas funkcijas. Bijušās skolas ēkā (Skolas ielā 11a, Alsungā) darbojas Tūrisma informācijas

centrs. Vienlaikus apmeklētājiem ir iespēja apmeklēt Alsungas Livonijas ordeņa pili, seno kuršu pilskalnu un mainīgās izstādes. ATVMC tiek izmantots kā resurss, lai popularizētu suitu kultūras mantojumu (tikšanās ar suitu folkloras kopām, priekšnesumi, tradicionālo ēdienu degustācija, iespēja pārģērbties suitu tautas tērpā u. c.). Izstāžu zālē tiek sniegti suitu sievu, suitu vīru un suitu dūdenieku tradicionālie priekšnesumi, kā arī reizi mēnesī tiek rīkots sadziedāšanās pasākums “Saulītei skani, dziedī, atskani”.

Šobrīd ATVMC ir nepietiekams darbinieku skaits, lai vadītu ekskursijas Alsungā (2 pilnas slodzes darbinieki).

Kuldīgas novads

Ēdoles pagasta bibliotēka ir pirmā pašu latviešu nodibinātā bibliotēka. 1848. gada 23. aprīlī to nodibināja Krišjānis Valdemārs, tāpēc Ēdoles bibliotēka nes Krišjāņa Valdemāra vārdu. Pie bibliotēkas ēkas atrodas piemiņas akmens un bronzas portrets Krišjānim Valdemāram, un bibliotēkā ir izveidota **Piemiņas ekspozīcija Krišjānim Valdemāram**. 2020. gadā Ēdoles Dzirnāvu dārzā uzstādīts Artūra Bruno Štrausa veidotais vides objekts – piemineklis Krišjānim Valdemāram. Pie vides objekta vēl tiks novietota informatīva plāksne.

2019. gadā Basu tautas namā atklāta **kultūrvēsturiska ekspozīcija “Suitu godi”**, kas stāsta par četriem nozīmīgākajiem notikumiem suitu novada ļaužu dzīvē – kristībām, laulībām, bērēm un dažādām ar baznīcu un gadskārtām saistītām tradīcijām. Ekspozīciju veido gan materiālas, gan nemateriālas kultūrvēstures liecības, kas tipiskas tieši suitu novadam. Izstādē aplūkojami godiem raksturīgie priekšmeti, piemēram, šūpulis, pūralāde, zārks, svētku galds. Izveidota suitu kāzu aina, kurā redzami suitu tautastērpi kāzu godiem. Ekspozīciju papildina audiovizuālais materiāls – vēsturiskas fotogrāfijas, kurās tradicionālajās svinībās redzami vietējie suitu novada ļaudis, un audio faili ar katriem godiem raksturīgajām dziesmām. Ekspozīcijas galvenie mērķi ir popularizēt suitu kultūras mantojumu un izveidot atraktīvu kultūrtūrisma galamērķi Basos¹⁰⁶.

Kurmāles pagastā izveidota **Vēstures istaba**, kurā tiek apkopotas liecības un veidotas izstādes par dažādām pagasta vēstures un iedzīvotāju liecībām, piemēram, par Kurmāles pagasta skolām, par pašdarbību Kurmālē, par ģimenēm, kas nokļuva izsūtījumā Sibīrijā.

Kultūrvēsturiska ekspozīcija Padures klētī kļuvusi par nozīmīgu Kuldīgas novada tūrisma objektu, kas piedāvā plašu izziņas materiālu, kā arī saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas. Tā ietverta vairākos tūrisma maršrutos, piemēram, Gardēžu un Kurzemes romantiskajās vīna tūrēs. Klētī regulāri notiek dažādi pasākumi, kas saistīti ar latviskās dzīvesziņas iepazīšanu un popularizēšanu: vakarēšanas, Meteņi, gadskārtu svinības.¹⁰⁷ Vairākus gadus tika rīkots pasākums “Jautrā mašīntalka”, lai darbībā demonstrētu kuļmašīnu, kas kuļ graudus gluži kā sendienās¹⁰⁸.

Pelču pils un vēsturiskā bibliotēka. Pelču pils tiek uzskatīta par vienu no agrīnajām Latvijas muižām, kuras arhitektūrā savijas jūgendstila, franču renesanses, baroka un neorenesanses elementi (1900.–1904. gads). Pils unikāla ar to, ka pils pagrabiem bijusi moderna meliorācijas sistēma, ūdensvadu un kanalizācijas sistēma. Un līdztekus krāsniem pili apsildīja viena no pirmajām centrālapkures sistēmām Baltijas laukos. Pils rietumu stūrī iekārtota plaša bibliotēkas telpa ar skaisti veidotiem grāmatu skapjiem, kuros pūsts siltais gaiss no centrālapkures. Bibliotēkas oriģinālais interjers labā stāvoklī saglabājies līdz mūsu dienām un kalpo kā tūrisma apskates objekts.

¹⁰⁶ Basos atklāj ekspozīciju “Suitu godi”. 19.06.2019. Pieejams: <https://kuldiga.lv/kultura/4222-basos-atklaj-ekspoziciju-suitu-godi>, skatīts 20.05.2021.

¹⁰⁷ Padures klētis. Pieejams: <https://www.kurzeme.lv/lv/kta-biedri/164-padures-klets/>, skatīts 20.05.2021.

¹⁰⁸ Padures klētis. Pieejams: <https://padure.lv/padures-klets/>, skatīts 20.05.2021.

Ernesta Vignera piemiņas istaba izveidota Rendas pagasta bibliotēkā. Rendas pagastā dzimis un darbojies Ernests Vigners (1850–1933) – Latvijas koru un orķestru diriģents, komponists, pedagogs un folkloras vācējs, kā arī pirmais latviešu mūziķis, kas ieguvis profesionālo izglītību konservatorijā Maskavā. 1869. gadā viņš nodibināja Rendas vīru kori, kas piedalījās 1. vispārējos latviešu dziesmu svētkos Rīgā 1873. gadā. Viņš bija viens no latviešu profesionālās mūzikas aizsācējiem, un viņa skaņdarbi izpildīti daudzos Dziesmu svētkos.

Nacionālās pretošanās kustības muzejs atrodas Rendas pagasta “Viesturos”. Muzeja ekspozīcija veltīta Nacionālo partizānu karam, kas norisinājās no 1944. līdz 1956. gadam. Ekspozīcijas veidošanā izmantota 2008. gadā tapusī Latvijas okupācijas muzeja izstāde “Latvijas brīvības kareivji. Nacionālo partizānu karš 1944–1957”. Muzeju veidojis nodibinājums “Rubeņa fonds” sadarbībā ar tuvējām pašvaldībām, Latvijas okupācijas muzeja speciālistiem, novadpētniekiem un vēstures pētīšanas entuziastiem.

Mākslinieka Indriķa Zeberiņa piemiņas istaba Snēpeles muižas 2. stāvā. Ievērojamais latviešu gleznotājs un grafiķis Indriķis Zeberīns (1882–1969) dzimis Snēpeles pagasta “Saldeniekū” mājās, toreiz sauktas par “Sprincaldeniekū”. Mākslinieks ir daudzveidīgi un paliekoši veidojis Latvijas iedzīvotāju izpratni par mākslu, zīmējumu, ornamentu, simboliem, humora izjūtu ar laikrakstu, žurnālu, kalendāru palīdzību.

Adatu fabrikas – industriālā mantojuma ēkā – kādreizējā telegrāfa tornī Liepājas ielā 37, Kuldīgā, ko tagad saucam par Adatu torni, izveidota ekspozīcija par adatu. 1854. gadā tika dibināta vienīgā adatu fabrika visā Krievijas impērijā. Ar INTERREG Igaunijas–Latvijas pārrobežu sadarbības programmas 2014.–2020. gadam atbalstu tornī tika ierīkota industriālā mantojuma ekspozīcija par adatu visos četros torņa stāvos.

4.3.4. Kultūras nami un brīvdabas estrādes

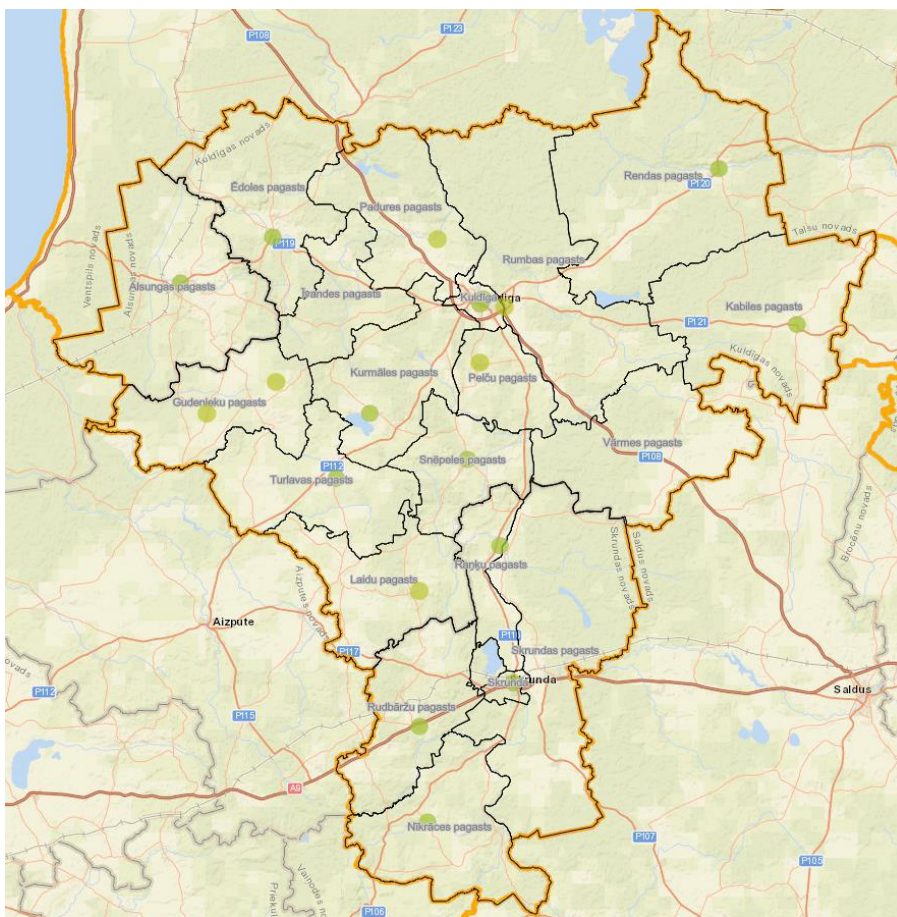
Kopējs Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu kultūras namu situācijas raksturojums

Kultūras nams (tautas nams, kultūras centrs, saieta nams) ir daudzfunkcionāla starpnozaru kultūras iestāde, un tā pamatdarbība ir orientēta uz lokālo kultūrvidi un vietējo mērķauditoriju. Kultūras centriem ir būtiska loma lokālās kultūrvides veidošanā, nodrošinot kultūras pakalpojumu un amatiermākslas pieejamību.

Kopumā Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados darbojas 18 kultūras nami (lietosim apkopojošo nosaukumu ‘kultūras nams’).

Kuldīgas novadā darbojas 13 kultūras nami, savukārt divos pagastos – Rumbas un Vārmes – nav atsevišķas kultūras iestādes, kultūras dzīvi tajos nodrošina kultūras organizators, izmantojot citu institūciju infrastruktūru. Kultūras un tautas namu infrastruktūra ir atšķirīga, vairākas no ēkām nesen rekonstruētas, tomēr situācija pagastos ir samērā dažāda.

Attēls nr. 6. Kultūras nami Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija)

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Kopā visos trīs novados ir 12 brīvdabas estrādes: Kuldīgā, Alsungā, Skrundā, Kabilē, Rendā, Vārmē, Turlavā, Kurmālē, mazas brīvdabas skatuvītes ir Snēpelē un Laidos. Kuldīgā, Alsungā, Kabilē, Kurmālē ir nepieciešama rekonstrukcija, jo vide ir fiziski un morāli novecojusi, jālabiekārto gan telpas māksliniekiem, gan skatītāju zonas.

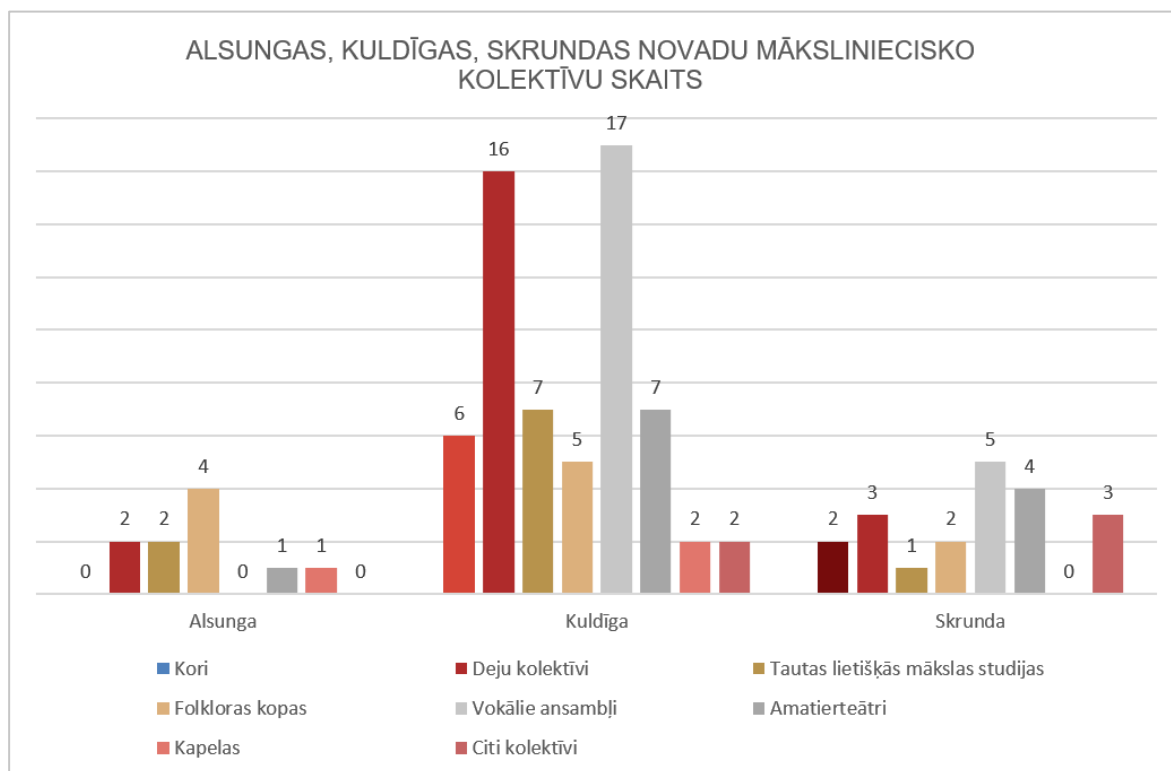
Attēls nr. 7. Brīvdabas estrādes Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija)

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Kultūras namu viena no galvenajām funkcijām ir nodrošināt atbalstu (telpas, mērķdotācijas vadītājiem, koordinējošo u. c. atbalstu) māksliniecišķiem (amatiermākslas) kolektīviem. Kopumā visos trīs novados populārākie ir vokālie ansambļi un deju kolektīvi (27% un 23% no visiem kolektīviem 2020. gadā). Alsungas novadā aktīvi darbojas folkloras kopas.

Attēls nr. 8. **Kopējais māksliniecišķo kolektīvu sadalījums pa nozarēm Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados, 2021. gads**

Avots: Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

Alsungas novada kultūras namu raksturojums

Alsungas novadā darbojas viens kultūras nams – Alsungas kultūras nams¹⁰⁹.

Alsungas Kultūras namā 2016. un 2017. gadā notika vairāk nekā 170 pasākumu katru gadu ar kopējo apmeklējumu skaitu virs 10 000. Vairāk nekā 90% no pasākumiem ir bezmaksas. Pieejamā informācija Latvijas kultūras datu portālā liecina, ka kultūras namā galvenokārt notiek amatiermākslas pasākumi, kā arī dažādas izglītojošos aktivitātes. Tiek organizēti arī dažādi svētki un festivāli (2020. gadā – 21 pasākums).

Tabula nr. 29. **Alsungas kultūras nama darbības raksturojums**

	2016	2017	2018	2019	2020
NORIŠU SKAITS PAVISAM	172	172	11	19	54
T. SK. MAKSAS NORIŠU SKAITS	11	12	4	7	5
T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU SKAITS	161	160	7	9	49

¹⁰⁹ Latvijas Kultūras datu portāls. Pieejams: <https://kulturasdati.lv/lv/kulturas-centri/alsungas-kulturas-nams>, skatīts 15.05.2021.

NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS PAVISAM	12 510	11 880	1720	2776	4337
T. SK. MAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS	1360	1320	860	1533	452
T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS	11 150	10 560	860	1243	3885

Avots: Latvijas kultūras datu portāls

Visvairāk apmeklētie kultūras nama rīkotie pasākumi Alsungas novadā ir Sv. Miķeļa svētki, kuri norisinās katru gadu septembra beigās, "Suitu Lebediks" pavasara beigās, tradicionālās Jāņu svinības, kā arī reizi četros gados – Starptautiskais burdona festivāls, ko pamatā organizē "Etniskās kultūras centrs "Suiti"" sadarbībā ar Alsungas, Jūrkalnes un Gudenieku kultūras pasākumu organizatoriem¹¹⁰.

2020. gadā tajā darbojās 10 amatiermākslas kolektīvu – galvenokārt saistīti ar suitu kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību – ar 129 dalībniekiem.

Tabula nr. 30. **Alsungas kultūras nama amatiermākslas kolektīvi un dalībnieku skaits, 2020. gads**

AMATIERMĀKSLAS KOLEKTĪVS	DALĪBNIKU SKAITS 2020. GADĀ
Alsungas kultūras nama senioru deju kopa "Kalmes"	16
Alsungas kultūras nama vidējās paaudzes deju kopa "Suiti"	19
Alsungas kultūras nama amatierdeātris	7
Alsungas skolēnu folkloras kopa "Suitiņi"	12
Alsungas etnogrāfiskais ansamblis "Suitu sievas"	17
Alsungas novada folkloras kopa "Suitu vīri"	13
Alsungas folkloras kopa "Suitu dūdenieki"	11
Alsungas kultūras nama kapela "Suitu muzikanti"	6
Alsungas kultūras nama keramikas pulciņš	11
Alsungas kultūras nama keramikas pulciņš	17
Kopā	129

Avots: Latvijas Kultūras datu portāls

¹¹⁰ Alsungas novada attīstības programma 2015.–2020. gadam. Pieejams: https://alsunga.lv/lv/Attistibas_programma/, skatīts 15.05.2021.

Vairāki kultūras nama rīkoti pasākumi novadā norisinās Ziedulejas brīvdabas estrādē.

4.3.4. Kuldīgas novada kultūras namu raksturojums

Kuldīgas novadā kopumā ir 13 kultūras nami – no tiem Kuldīgas pilsētā darbojas Kuldīgas novada pašvaldības aģentūra “Kuldīgas kultūras centrs” (turpmāk tekstā – KKC), bet pagastos – 12 kultūras nami.

KKC ir Kuldīgas novada Domes pārraudzībā esoša sabiedrībai pieejama daudzfunkcionāla kultūras institūcija – pašvaldības aģentūra. KKC darbojas 1909. gadā celtā ēkā pilsētas centrā (Raiņa ielā 21, Kuldīgā), kā arī atbild par Kuldīgas pilsētas estrādes apsaimniekošanu.

KKC uzdevumi ir: 1) kultūras un izglītojošu pasākumu organizēšana Kuldīgas pilsētā; 2) lokālā nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšana; 3) dziesmu un deju svētku tradīcijas ilgtspējas sekmēšana; 4) kultūras un interešu izglītības iespēju piedāvāšana; 5) profesionālās mākslas pieejamības veicināšana; 6) kultūras informācijas izplatīšana. Līdz ar to KKC darbība ir vērsta dažādos virzienos. Raksturosim galvenos darbības virzienus un sasniegtos rezultātus.

Kuldīgas kultūras centrs nodrošina iedzīvotājiem iespēju aktīvi un saturīgi pavadīt brīvo laiku, iesaistoties dažādu žanru amatiermākslas kolektīvos, no kuriem lielākā daļa uztur dziesmu un deju svētku tradīciju. 2020. gadā **26 amatiermākslas kolektīvos** darbojās 652 dalībnieki, t. sk. 188 bērni līdz 14 gadu vecumam. Kopumā pēdējos 10 gados dalībnieku skaits kolektīvos ir bijis ar pieaugošu tendenci, īpaši gados, kad notiek gatavošanās Vispārējiem latviešu dziesmu un deju svētkiem. Salīdzinoši krasāks samazinājums ir bijis 2020. gadā, kad dalībnieku skaits samazinājās par 63 dalībniekiem, kas daļēji saistīts ar Covid-19 ierobežojumiem, daļēji ar to, ka 2020. gada rudenī darbību pārtrauca četri mākslinieciskie kolektīvi. (Detalizēta informācija par dalībnieku skaitu pielikumā.)

Vēl viens no būtiskākajiem KKC uzdevumiem ir organizēt visu vecumu Kuldīgas iedzīvotājiem **daudzveidīgus un kvalitatīvus mākslas un kultūras pasākumus**.

Salīdzinot ar kultūras namiem pagastos, KKC rīko lielu skaitu dažādu pasākumu (2019. gadā – gandrīz tūkstotis pasākumu), turklāt lielākā daļa no tiem – maksas (2019. gadā – 70%). Arī kopumā piesaistītās auditorijas skaits ir ievērojams – 2019. gadā vairāk nekā 200 000 cilvēku apmeklējuši KKC rīkotos pasākumus.

Tabula nr. 31. **Kuldīgas Kultūras centra darbības raksturojums**

	2019	2020
NORIŠU SKAITS PAVISAM	926	368
<i>T. SK. MAKSAS NORIŠU SKAITS</i>	<i>651</i>	<i>288</i>
<i>T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU SKAITS</i>	<i>275</i>	<i>80</i>
NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS PAVISAM	200 844	39 204
<i>T. SK. MAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS</i>	<i>31 485</i>	<i>13 935</i>
<i>T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS</i>	<i>169 359</i>	<i>25 269</i>

Avots: Latvijas kultūras datu portāls

KKC regulāri organizē **nacionāla un starptautiska mēroga pasākumus un festivālus**. Kā nozīmīgākie pasākumi jāmin Pavasara palu šovs “Lido zivis Kuldīgā”, Kuldīgas pilsētas festivāls “Dzīres Kuldīgā”, Hercoga Jēkaba gadatirgus, Ziemas festivāls “Notici brīnumam”. Tāpat tiek organizēta tradicionālo svētku (Lieldienu, Līgo svētku, Ziemassvētku) norise Kuldīgas pilsētā.

Kuldīgas kultūras centra pasākumu piedāvājuma klāstā nākuši klāt arī jauni pasākumi, kuri radušies Covid-19 pandēmijas laikā nepieciešamo korekciju dēļ: starpnozaru radošas izpausmes pilsētvidē “Vasaras vitrāžas”, mākslas akcija pilsētvidē “7 gulētāji”, Mākslu kaleidoskops Uguns (un) Nakts. Ziemas festivālu “Notici brīnumam” aizstāja jauns notikums “Ziemas pasaka” – nesteidzīgi ejama sajūtu taka ar 15 pieturām no Māras dīķa gar Alekšupītes krastiem cauri vecpilsētai līdz Pilsētas dārzam ar katrai vietai īpaši veidotu muzikālu noformējumu.

Nozīmīgu vietu KKC piedāvāto pasākumu klāstā ieņem izglītojoši pasākumi dažādu vecumu un interešu apmeklētājiem, īpaši akcentējot ģimeņu ar bērniem intereses. Radošās darbnīcas un laboratorijas, vides izziņas pieturas u. c. aktivitātes notikušas Lieldienās, pasākumā “Lido zivis Kuldīgā”, pilsētas festivālā “Dzīres Kuldīgā”, Hercoga Jēkaba gadatirgū un pasākumā “3E”, ziemas festivālā “Notici brīnumam”. 2019. gadā tika sākts jauns pasākumu cikls “Ģimeņu pēcpusdiena zinātkārajiem”.

Kopš 2016. gada KKC ir atbildīgs par Kuldīgas novada pašvaldības kultūras mantojuma objekta “Vecais rātsnams” darbības stratēģijas 2016.–2021. gadam īstenošanu. Vecajā rātsnamā saskaņā ar darbības plānu tiek rīkotas izstādes, meistarklases u. c. pasākumi. Vecais rātsnams ar īpaši veidotām programmām iekļaujas Kuldīgas kultūras centra rīkotajos Latvijas Neatkarības dienas pasākumos 4. maijā, Pavasara palu šovā “Lido zivis Kuldīgā”, Muzeju naktī, Līgo svētkos, 18. novembra svinībās.

KKC nodrošina kino izrādīšanu kino zālē. 2016. gadā kino vajadzībām tika ierīkots ātrs, drošs un kvalitatīvs interneta pieslēgums ar simetrisku datu pārraidi, kura nodrošināšanai izmantoti optiskie savienojumi. Tas ļauj operatīvi saņemt un iekļaut repertuārā jaunākās filmas. Katru gadu notikuši apmēram 500 kino seansu.

Tabula nr. 32. **Kino seansi Kuldīgas kultūras centrā, 2016.–2020. gadā**

	2019	2018	2017	2016
NOTIKUŠI MAKSAS KINO SEANSI (SKAITS)	555	604	572	519
TOS NOSKATĪJUŠIES (SKATĪTĀJI)	13 991	15 342	13 375	10 677

Avots: Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

KKC kino zālē 2018./2019. gadā ir izrādītas visas filmas, kas tapušas Nacionālā kino centra (NKC) programmā “Latvijas filmas Latvijas simtgadei”.

Kuldīgas novada 12 pagastu kultūras namu viens no galvenajiem uzdevumiem ir nodrošināt kultūras pasākumu un brīvā laika piedāvājumu, kā arī dziesmu un deju svētku procesa pieejamību vietējai kopienai.¹¹¹ Kuldīgas novada pagastu kultūras nami atrodas pašvaldības pagastu pārvalžu sastāvā, to darbību regulē pagastu pārvalžu nolikums.

¹¹¹ Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2014.–2020. gadam „Radošā Latvija”, 3. pielikums. Pieejams: <http://polsis.mk.gov.lv/documents/4877>, skatīts 20.05.2021.

Novada pagastu 12 kultūras namos strādā 13 darbinieki un 25 speciālisti, kas ir amatiermākslas kolektīvu vadītāji. Pieciem darbiniekiem ir augstākā profesionālā izglītība, t. sk. vienam augstākā izglītība tieši kultūras nozarē, sešiem darbiniekiem – vidējā profesionālā izglītība nesaistīta ar kultūras sfēru, 10 darbiniekiem – vidējā izglītība ar dažādu darba pieredzi un stāžu kultūras darbā. Seši kultūras darba organizatori apmeklējuši profesionālo iemaņu paaugstināšanas kursus.

Tabula nr. 33. **Kuldīgas novada pagastu kultūras namu organizēto pasākumu skaits 2018.–2020. gadā**

STRUKTŪRVIENTĪBA	2018	2019	2020
ĒDOLES PAGASTS	48	43	15
GUDENIEKU PAGASTS	9	22	5
BASU TAUTAS NAMS	8	12	8
ĪVANDES PAGASTS	10	10	2
KABILES PAGASTS	29	30	29
KURMĀLES PAGASTS	30	36	17
Laidu PAGASTS	18	44	17
PADURES PAGASTS	16	28	19
PELČU PAGASTS	28	38	24
RENDAS PAGASTS	20	26	12
RUMBAS PAGASTS	40	40	17
SNĒPELES PAGASTS	40	55	24
TURLAVAS PAGASTS	48	61	21
VĀRMES PAGASTS	60	31	22

Avots: Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

Kultūras nami ir vienmērīgi izvietoti visā Kuldīgas novada teritorijā: gan pilsētā, gan katrā pagastā ir kultūras nams (Gudenieku pagastā ir divi kultūras nami: Basos un Gudeniekos) vai kultūras pasākumiem pielāgojama vieta, tomēr to attīstība un pieejamība nav visur vienāda. Ja Kuldīgas novadā kopā ir 14 administratīvas vienības: 1 pilsēta un 13 pagasti, tad tikai 8 vietās no tām ir speciāli kultūras pakalpojumu sniegšanai atbilstošas vietas, t. i., kultūras nami ar lielākas vai mazākas ietilpības skatītāju zāli, skatuvi, mākslinieku vajadzībām atbilstošām palīgtelpām, garderobi u. c. telpām. Pārējās 7 vietās tiek izmantotas pielāgotas telpas vai izmantotas skolas zāles, lai varētu nodrošināt kultūras pasākumu norisi. Vislabākajā stāvoklī ir Ēdoles, Kables, Rendas, Snēpeles, Turlavas, Basu tautas nami, jo pēdējos 10 gados tika ieguldīti līdzekļi infrastruktūras sakārtošanā. Būtiskas pārmaiņas notiks Kuldīgas kultūras centra infrastruktūrā: ir pabeigta tehniskā projekta izstrāde Kuldīgas kultūras centra rekonstrukcijai, un 2021. gada aprīlī tehniskais projekts nodots izskatīšanai un apstiprināšanai Kuldīgas novada pašvaldības būvvaldē. 2021. gada vasarā plānots izsludināt iepirkumu par Kuldīgas kultūras centra būvniecību. Ļoti sliktā stāvoklī atrodas Gudenieku kultūras nams; praktiski telpas ir atzītas par bīstamām cilvēku drošībai, tāpēc kultūras pasākumu vajadzībām tiek izmantota kultūras

nama mazā zāle, kura spēj uzņemt ne vairāk kā 100 apmeklētāju, vai arī Basu tautas nams, kas atrodas 10 km no Ģudeniekiem, līdz ar to apgrūtinot kultūras pakalpojumu pieejamību.

Tabula nr. 34. **Kuldīgas novada kultūras namu infrastruktūras raksturojums**

Pilsēta/ pagasts	Ēkas uzcelšanas gads	Telpu kopplatība (m ²)	Ēku tehniskais stāvoklis	Zāļu skaits	Vietu skaits zālēs kopā	Grimētavu skaits	Nodarbību telpu skaits	Pieejamība cilvēkiem ar kustību traucējumiem
KKC	1909	1500	Apmierinošs	3	450	2	4	Nav
ĒDOLE	1972	500	Labs	2	400	1	1	Ir
GUDENIEKI	1986	500	Ļoti slikts	1	300	1	1	Ir
BASI	1810	412	Labs	1	150	1	2	Ir
ĪVANDE	1860	200	Ļoti labs	3	120	1	1	Ir
KABILE	1930	155	Ļoti labs	1	140	1	1	Ir
KURMĀLE	1974	158	Ļoti labs	3	170		2	Ir
LAIDI – TĒLPAS PIEDER SKOLAI	1810	513	Apmierinošs	4	265	1	1	Nav
PADURE – TĒLPAS PIEDER SKOLAI	1970	219	Ļoti labs	1	200	1		Nav
PELČI	1985	152	Apmierinošs	1	50	0	1	Nav
RENDA	1929	360	Labs	1	200	2	2	Ir
RUMBA	1976	62	Apmierinošs	1	50			Ir
SNĒPEPE	1878		Labs	1		2	2	Ir
TURLAVA		300	Apmierinošs	1	200	1	1	Nav
VĀRME – TĒLPAS PIEDER SKOLAI	1830	200	Apmierinošs	1	150	0	0	Nav

Avots: Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

Skrundas novada kultūras namu raksturojums

Skrundas kultūras nams koordinē kultūras dzīvi Skrundas novadā. Kā Skrundas kultūras nama struktūrvienības darbojas Rudbāržu kultūras nams un Nīkrāces atpūtas centrs. Raņķu pagastā kultūras dzīvi nodrošina kultūras darba organizators. Kultūras pasākumi tiek rīkoti arī Skrundas pilskalna estrādē, kura 2012. gadā ir rekonstruēta.

Skrundas kultūras nams gadā īsteno ap 80 projektiem, no kuriem lielākā daļa Skrundas novada iedzīvotājiem ir bezmaksas. Skrundas kultūras nams nodrošina arī aktīvas līdzdalības iespējas dažādos amatiermākslas kolektīvos un jaunrades nodarbībās. Saskaņā ar Latvijas kultūras datu portālā sniegto informāciju kultūras namā darbojas 13

kolektīvu ar 267 dalībniekiem: bērnu deju kolektīvs “Jautrais dancis”, vidējās paaudzes deju kolektīvs “Ventastega”, senioru deju kolektīvs “Virši”, bērnu vokālais ansamblis, vīru vokālais ansamblis “Vecie zēni”, sieviešu vokālais ansamblis “Romance”, sieviešu koris “Sonante”, senioru koris “Skrunda”, modes dejas, bērnu popgrupa “Bums”, amatiereteātris “SAAN”, jauniešu amatiereteātris.

Tabula nr. 35. **Skrundas kultūras nama darbības raksturojums**

	2016	2017	2018	2019	2020
NORIŠU SKAITS PAVISAM	79	81	113	119	21
T. SK. MAKSAS NORIŠU SKAITS	17	18	23	23	3
T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU SKAITS	62	63	90	106	18
NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS PAVISAM	11 605	11 570	12 948	13 453	3935
T. SK. MAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS	4435	4505	2106	1176	275
T. SK. BEZMAKSAS NORIŠU APMEKLĒJUMU SKAITS	7170	7065	10 842	12 277	3660

Avots: Latvijas kultūras datu portāls

Arī pagastos galvenokārt tiek rīkoti bezmaksas pasākumi iedzīvotājiem un nodrošinātas iespējas līdzdarboties amatiermākslas aktivitātēs. Rudbāržos darbojas Rudbāržu kultūras nama amatiereteātris “Spēlmaņi”. Nīkrāces atpūtas centrā darbojas divi amatierkolektīvi – Nīkrāces amatiereteātris “Brinida” un Nīkrāces sieviešu vokālais ansamblis “Diantus”. Raņķu pagastā darbojas divi amatierkolektīvi – Raņķu amatiereteātris un Raņķu sieviešu vokālais ansamblis.

Lielākais pasākums novadā ir ikgadējie Skrundas svētki, kuru rīkošanā vairāku dienu garumā iesaistās visa novada kultūras darbinieki.

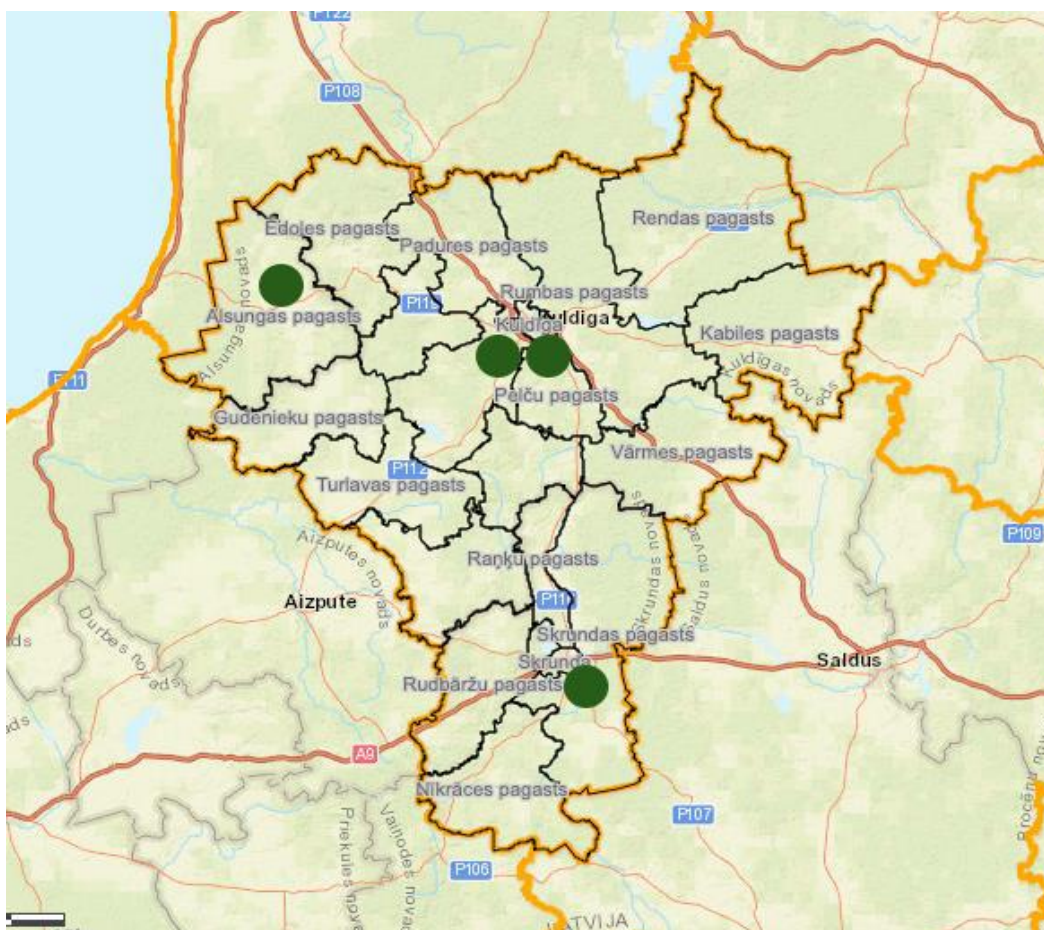
4.3.5. Profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes un interešu izglītība

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados darbojas vairākas pašvaldības dibinātas profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes, tādējādi nodrošinot mūzikas un mākslas izglītības pieejamību pašvaldības teritorijā esošajiem bērniem. Mākslas un mūzikas skolām ir arī nozīmīga loma vietējās kopienas un kultūrvides attīstībā. Tuvākās profesionālās vidējās kultūrizglītības iestādes atrodas Liepājā un Ventspilī.

Pašvaldība nodrošina izglītības iestādei nepieciešamos finanšu un materiālos līdzekļus. Valsts piešķir mērķdotācijas kultūrizglītības skolu pedagogiem. Savukārt vecāki sniedz nelielu līdzfinansējumu.

Attēls nr. 9. **Profesionālās ievirzes kultūrizglītības iestādes Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija)**

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Alsungas novadā darbojas Alsungas Mūzikas skola, kas ir pašvaldības dibināta profesionālās ievirzes izglītības iestāde, kas nodrošina profesionālās ievirzes izglītības programmas gan mūzikā, gan mākslā. 2019/2020. mācību gadā skolā mācās 62 audzēkņi¹¹², kuri apgūst zināšanas šādās licencētās profesionālās ievirzes izglītības programmās: klavierspēle, akordeona spēle, ģitāras spēle un vizuāli plastiskā māksla¹¹³. Gan skolēni, gan pedagogi aktīvi piedalās vietējā kultūras dzīvē, aktīvi sadarbojas ar suitu amatierkolektīviem, piedalās tradicionālajos svētkos un pasākumos – Sv. Miķeļa svētkos skolā un Alsungas baznīcā, svētkos “Suitu Lebediķis” u. c.¹¹⁴

Kuldīgas novadā profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmas īsteno Ernesta Vignera Kuldīgas Mūzikas skola un Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskolas Mākslas skola.

Ernesta Vignera Kuldīgas Mūzikas skola ir pašvaldības dibināta profesionālās ievirzes izglītības iestāde. Skolā ir akreditētas 13 izglītības programmas¹¹⁵, bet tiek īstenotas 11 – klavierspēle, akordeona spēle, vijolspēle, čella spēle, ģitāras spēle, flautas spēle,

¹¹² Alsungas Mūzikas skolas pašnovērtējums, 2020. Pieejams: <https://alsunga.lv/lv/read/1454152664-alsungas-m%C5%ABzikas-un-m%C4%81kslas-skolas-darb%C4%ABba>, skatīts: 15.05.2021.

¹¹³ Valsts Izglītības informācijas sistēma. Pieejams: www.viis.lv, skatīts 20.05.2021.

¹¹⁴ Alsungas Mūzikas skolas pašnovērtējums, 2020. Pieejams: <https://alsunga.lv/lv/read/1454152664-alsungas-m%C5%ABzikas-un-m%C4%81kslas-skolas-darb%C4%ABba>, skatīts: 15.05.2021.

¹¹⁵ Valsts Izglītības informācijas sistēma. Pieejams: www.viis.lv, skatīts 20.05.2021.

klarnetes spēle, saksofona spēle, trompetes spēle, sitaminstrumentu spēle un kora klase – ar 206 audzēkņiem 2020./2021. mācību gadā¹¹⁶. Skolā notiek dažādi koncerti un pasākumi, kā arī skolēni un pedagogi piedalās Kuldīgas kultūras dzīvē. Saskaņā ar pašnovērtējuma ziņojumu “Skolas radošo pasākumu galvenais mērķis ir jauno mūziķu talantu, prasmju attīstība un pieredzes veidošana, ne tikai topošo mūziķu, bet arī mūzikas klausītāju audzināšana, pedagogiem – profesionālās kvalifikācijas pilnveide un pedagoģiskās meistarības pieredze un prakse. Šie pasākumi veicina Skolas un Kuldīgas pilsētas un novada atpazīstamību un nostiprina mūzikas mākslas tradīcijas”¹¹⁷.

Kuldīgas Mākslas un humanitāro zinību vidusskola ir pašvaldības vispārīglītojošā vidusskola, kura īsteno arī profesionālās ievirzes kultūrizglītības programmu “Vizuāli plastiskā māksla”¹¹⁸ (**Kuldīgas Mākslas skola**). Izglītojamo skaits šajā programmā 2019./2020. mācību gadā bija 155 audzēkņi. Skolā apgūst šādus mācību priekšmetus: zīmēšana, gleznošana, mākslas valodas pamati, kompozīcija, veidošana, darbs materiālā, datorgrafika. Mācību priekšmetā “Darbs materiālā” 5. un 6. kursā iespējams izvēlēties vienu specializāciju: rotu vides dizains, tekstildizains vai grāmatu iesiešana, savukārt 7. kursā var apgūt grafiku. Mācību priekšmetu programmas katru gadu tiek aktualizētas.

Skrundas Mūzikas skola ir pašvaldības dibināta profesionālās ievirzes izglītības iestāde. Skolā var mācīties šādās licencētās profesionālās ievirzes izglītības programmās: klavierspēle, vijoles spēle, ģitāras spēle, flautas spēle, saksofona spēle, trompetes spēle un mežraga spēle¹¹⁹. Saskaņā ar skolas pašnovērtējuma ziņojumu Skrundas Mūzikas skolā mācās ap 70 audzēkņiem¹²⁰.

Kuldīgas novada Bērnu un jauniešu centrs ir Kuldīgas novada pašvaldības dibināta izglītības iestāde interešu izglītības programmu īstenošanai. KN BJC mērķis ir atbilstoši katra audzēkņa vecumam un vajadzībām nodrošināt iespējas attīstīt audzēkņu talantus, spējas un kompetences, radošumu, karjeras vadības prasmes un konkurētspēju, apgūt un iepazīt kultūrvēsturisko mantojumu un kultūras vērtības. Viens no KN BJC uzdevumiem ir nodrošināt audzēkņu dalību dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanā un kultūrvēsturiskā mantojuma apguvē, iesaistoties Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētku procesā. KN BJC īsteno dažādas izglītības programmas: kultūrizglītība (dejas māksla, mūzika, folklorā, vizuālā un lietišķā māksla, teātra māksla), tehniskā jaunrade, vides izglītība, sports un citas. KN BJC interešu izglītības programmas 2020. gadā apgūst 1400 Kuldīgas novada bērnu un jauniešu. Centram ir metodiska sadarbība ar Skrundas un Alsungas vidusskolu kultūrizglītības programmu apguvē.

Interešu izglītību nodrošina vispārīglītojošās skolas, kā arī atsevišķas kultūras organizācijas.

Skrundas novada “Mākslas studija” ir Skrundas novada pašvaldības struktūrvienība un īsteno interešu izglītības programmu. Mākslas studijas darbības pārraudzību veic Skrundas novada pašvaldības Izglītības nodaļas vadītāja. Mākslas studijas mērķis ir radīt un pilnveidot bērnu un pieaugušo interesi par vizuālo un lietišķo mākslu, sekmēt radošas, emocionāli un intelektuāli izglītotas personības veidošanos, kurai māksla ir viens no daudziem veidiem, kā izprast sevi un pasauli. Mākslas studija darbu organizē pēc licencētas interešu izglītības pulciņa programmas. Mākslas studijas dalībnieki ir skolas

¹¹⁶ Ernesta Vignera Kuldīgas Mūzikas skolas pašnovērtējuma ziņojums, 2020. Pieejams: <https://muzikasskola.kuldiga.lv/p153/p2710/>, skatīts 15.05.2021.

¹¹⁷ Ernesta Vignera Kuldīgas Mūzikas skolas pašnovērtējuma ziņojums, 2020. Pieejams: <https://muzikasskola.kuldiga.lv/p153/p2710/>, skatīts 15.05.2021.

¹¹⁸ Valsts Izglītības informācijas sistēma. Pieejams: www.viis.lv, skatīts 20.05.2021.

¹¹⁹ Valsts Izglītības informācijas sistēma. Pieejams: www.viis.lv, skatīts 20.05.2021.

¹²⁰ Skrundas Mūzikas skolas pašnovērtējums, 2018. Pieejams: https://www.skrunda.lv/images/userfiles/dokumenti/Muzikas_skola_pa%C5%A1v%C4%93rt%C4%93jums1ogo.pdf, skatīts: 15.05.2021.

vecuma bērni no 7 līdz 18 gadiem un pieaugušie. Mākslas studijas finansējumu veido vecāku līdzmaksājums un Skrundas novada pašvaldības budžeta līdzekļi.

4.3.6. Kuldīgas mākslinieku rezidence

Kuldīgas novada pašvaldības Mākslinieku rezidences nodaļa (Rezidence) ir Kuldīgas novada pašvaldības struktūrvienība, kas darbojas ar mērķi veicināt mākslas attīstību novadā, nodrošināt profesionālās mākslas pieejamību un Kuldīgas iekļaušanu Latvijas un starptautiskos mākslas procesos, kā arī veicināt radošo industriju nozares attīstību un piesaistīt Kuldīgai radošo potenciālu. Mākslinieku rezidences uzdevums ir starptautisku mākslas un dizaina projektu rīkošana Kuldīgā, kā arī Kuldīgas Mākslas nama izstāžu programmas un citu kultūras pasākumu piedāvājuma veidošana novada iedzīvotājiem un viesiem. Struktūrvienībā strādā divi darbinieki: vadītāja un projektu koordinators. Rezidence slēdz līgumu par mainīgu izstāžu rīkošanu ar kuratoru atbilstoši gada izstāžu programmai Kuldīgas Mākslas namā (sadarbība ar ~ 3–4 kuratoriem gadā). Rezidence sezonā īsteno apmēram četrus rezidenču projektus un vasaras skolas. Rezidences radošās programmas īstenošana ir lielā mērā atkarīga no papildu finansējuma piesaistes (galvenokārt regulārie VKKF projektu konkursi).

Rezidence sadarbojas ar **biedrību “Kuldīgas mākslinieku rezidence” un Latvijas Mākslas akadēmiju.**

2017. gadā pašvaldība izveidoja **Mākslas un radošo klasteri “Adatu fabrika”**. Klastera mājvieta būs kādreizējās Kuldīgas slimnīcas ķirurģijas korpusa ēka Kalpaka ielā 4, Kuldīgā, kuras būvprojektu izstrādājis arhitektes Zaigas Gailis birojs. Sadarbībā ar starptautiskiem partneriem tiek izstrādāta inovatīva studiju programma un plašs mūžizglītības pakalpojumu klāsts radošo industriju jomā, kas veicinās pastāvīgu starptautisku mācībspēku un studentu apriņķi Kuldīgā.

Šobrīd Rezidencei nav pastāvīgi lietojamas infrastruktūras. Nosaukums “rezidence” liek domāt par Mākslinieku rezidences rīcībā esošu ēku, telpām, darbnīcām, naktsmītnēm, kur var ierasties mākslinieki un veltīt laiku Kuldīgā radošam darbam. Rezidence ir tikai idejisks veidojums, savukārt telpas radošo projektu norisei tiek nomātas katrā projektā individuāli – plānota viesnīcu numuriņu rezervēšana dalībnieku naktsmītnēm, tiek izmantota biedrības “Kuldīgas mākslinieku rezidence” ēka Pils ielā 2, kura tiek uzturēta par biedrības līdzekļiem un tās izmantošanai ir zināma nepastāvība, trūkst ilgtermiņa drošības.

Tabula nr. 36. **Kuldīgas novada pašvaldības Mākslinieku rezidences nodaļas darbības rezultāti 2016.–2020. gadā**

	2016	2017	2018	2019	2020
PIEŠĶIRTAIS FINANSĒJUMS NO KULDĪGAS NOVADA PAŠVALDĪBAS (EUR)	39 335,00	32 007,00	33 000,00	33 000,00	52 380,00
CITS ĀRĒJAIS FINANSĒJUMS (VKKF, LAT–LIT, U. C)	28 120,00	4200,00	53 877,24	10 500,00	6450,00
IZSTĀŽU SKAITS	13	11	8	11	6
PIESAISTĪTO MĀKSLINIEKU SKAITS	58	64	62	92	66
PIESAISTĪTO KURATORU SKAITS	2	2	2	4	5
REZIDENČU UN VASARAS SKOLU PROJEKTU SKAITS	4	3	4	3	2
CITU AKTIVITĀŠU SKAITS	5	4	4	2	1

Avots: Kuldīgas novada pašvaldības Mākslinieku rezidences nodaļas sniegtā informācija

4.4. ALSUNGAS, KULDĪGAS UN SKRUNDAS NOVADU KULTŪRVĒSTURISKAIS MANTOJUMS

4.4.1. Kultūras pieminekļi

Alsungas novads

Saskaņā ar NKMP sniegtajiem datiem Alsungas novadā ir 10 kultūras pieminekļu, no tiem seši – valsts nozīmes, četri – vietējas nozīmes pieminekļi. Valsts nozīmes arhitektūras pieminekļi ir Alsungas pils un Sv. Miķeļa Alsungas katoļu baznīca. Savukārt ērģeles Alsungas katoļu baznīcā ir valsts nozīmes mākslas piemineklis. Kalniņu senkapi, Dižgabala kalns–pilskalns un Todaižu (Leiškalnu) pilskalns ar apmetni ir valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi.

Alsungas pils ir valsts nozīmes arhitektūras kultūras piemineklis. Tās komplekss ir celts pakāpeniski no 14. līdz 18. gadsimtam, un tas ir vairākkārt pārbūvēts. Pils ir unikāla Latvijā un ārpus Latvijas ar to, ka tā ir viena no retajām viduslaiku pilīm, kas daļēji ir saglabājusies līdz mūsdienām savā vēsturiskajā veidolā, jo visbiežāk Latvijā mūsdienās varam aplūkot tikai viduslaiku pils drupas. Alsungas pils attīstība notiek saskaņā ar

Alsungas Livonijas pils darbības stratēģiju 2017.–2025. gadam¹²¹. Pils rekonstrukcijā pakāpeniski tiek piesaistīts dažādu projektu finansējums: ERAF projekta Nr. 5.5.1.0/17/I/008 “Jēkaba ceļa kultūras mantojuma un mākslas jaunrades magnēti” ietvaros veikti ieguldījumi dienvidu korpusa rekonstrukcijā; arī turpmāk plānotas investīcijas gan rekonstrukcijā, gan ekspozīcijas izveidē. Potenciāli plānots veidot suitu mantojuma muzeju.

Detalizēts saraksts atrodams pielikumā.

Kuldīgas novads

Saskaņā ar NKMP sniegtajiem datiem Kuldīgas novadā ir 202 kultūras pieminekļi. No tiem lielākā daļa – 139 – ir valsts nozīmes kultūras pieminekļi. Viens piemineklis ir reģiona nozīmes, bet 62 – vietējas nozīmes kultūras pieminekļi. Vēl ir 81 mākslas piemineklis ir gan valsts nozīmes, gan vietējas nozīmes, kā piemēram, durvju komplekti, ērģeles, vitrāžas u. c. Kopā Kuldīgas novadā ir 11 baznīcas – kultūras pieminekļi. 11 kultūras pieminekļi ir muižas vai to elementi.

Kā aktīvi kultūrvides un kultūrtūrisma veidotāji jāmin šādas muižas un pilis – Padures muiža, Kabiles muiža, Lielīvandes muiža, Pelču muižas pils, Ēdoles pils.

Nozīmīgākā apdzīvotā vieta ar lielu kultūras pieminekļu skaitu ir Kuldīgas pilsēta – vislielākā dažādu laikmetu kultūras pieminekļu koncentrācija Kuldīgas novadā, kā arī Kuldīgas vecpilsēta kā pilsētībūvniecības piemineklis. Ēdole, Kabile, Renda, Turlava ir apdzīvotas vietas ar arheoloģisko, Kurzemes–Zemgales hercogistes laika pieminekļu, Krievijas impērijas laika celtņu – muižu un baznīcu – sakopojumu.

Teritorijas ar īpašu vēsturiskās attīstības gaitu ir suitu teritorija Gudenieku pagastā – vēsturiskais katolīcīgo vienlaidus apdzīvotais areāls luterāniskajā Kurzemē. Savukārt kuršu ķoniņu visblīvāk apdzīvotā teritorija atradusies tagadējā Turlavas pagasta teritorijā. Šobrīd no ķoniņu mantojuma saglabājušies tikai atsevišķi elementi (piemēram, Lipaiķu luterāņu baznīca ar ķoniņu dzimtu ģerboņiem logos, Elku birzs un ķoniņu dzimtu kapi, vietām vēsturiskā apbūve u. c.).

Ēdoles pagastā kopā ir 17 kultūras pieminekļu, tostarp valsts nozīmes kultūras piemineklis Ēdoles pils, kas celta 13. gadsimtā un atrodas Vankas upītes krastā gleznainā vietā. Tā ir daudzkārt pārbūvēta un joprojām apdzīvota. Viduslaiku pils ir apvīta ar teikām un leģendām, te uzņemtas filmas, t. sk. filma “Emīla nedarbi”. Katru gadu jūnijā pils pagalmos un ap to notiek “Emīla tirgus ar 17 sieriem un vēžiem”. Jāpiemin arī Ēdoles luterāņu baznīca – mūra baznīca, kas uzbūvēta gotiskajā stilā 1648. gadā. Ēdoles luterāņu baznīcas ģērbkambarī 1848. gada 23. aprīlī Krišjānis Valdemārs izveidoja bibliotēku.

Kabiles pagastā ir 12 kultūras pieminekļu. Kabiles evaņģēliski luteriskā baznīca (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis) būvēta 1904. gadā uz 1652. gadā celtās ēkas pamatiem (iesvētīta 1907. gada 29. aprīlī). Projekta autors un vadītājs – Dr. Vilhelms Neimanis. Atjaunotā baznīca ir viens no interesantākajiem 20. gs. sākuma sakrālās arhitektūras pieminekļiem Latvijā. Kurzemes dievnamiem raksturīgās iezīmes apvienotas ar vēsturisku renesanses un baroka stila celtņu elementiem. Kabiles muižas arhitektūras ansamblis (valsts nozīmes arhitektūras piemineklis) veidojies 17.–19. gs. Vecākā kompleksa ēka ir Stirnūzis, kas sākotnēji bijusi dzīvojamā māja. Tā celta 17. gs. 90. gados un ir rets mūra muižas ēkas piemērs Latvijā. Kungu māja celta 18. gs. 3. ceturksnī baroka stilā, un tajā saglabāties viens no retajiem rokoko interjeriem – Parādes zāles griestu dekoratīvā apdare stuka veidojumā.

¹²¹ Alsungas Livonijas pils darbības stratēģija 2017.-2025. gadam, apstiprināta ar Alsungas novada domes 2017. gada 20. jūlija sēdes lēmumu Nr. 13/24. Pieejams: https://alsunga.lv/lv/Alsunga_ods/, skatīts 21.05.2021.

Laidu pagastā ir 18 kultūras pieminekļu, visi – valsts nozīmes. Svarīgākie ir Valtaiķu luterāņu baznīca un Laidu muižas ansamblis. Padures pagastā nozīmīgs valsts nozīmes arhitektūras piemineklis ir Padures muižas apbūve.

Skrundas novads

Saskaņā ar NKMP sniegtajiem datiem Skrudas novadā ir 20 kultūras pieminekļu, no tiem 15 ir valsts nozīmes, 5 – vietējas nozīmes kultūras pieminekļi.

Kā nozīmīgi valsts arhitektūras kultūras pieminekļi jāpiemin Lēnu krogs un Lēnu katoļu baznīca. Valsts nozīmes arheoloģijas pieminekļi ir vairāki pilskalni (Raņķu (Plostnieku), Imuļu (Lēnu), Dzeldas (Dzelzgaļes), Nīkrāces (Upenieku), Vormsātes), senkapi (Kokapuzes, Kapenieku, Lēnu) un Skrudas viduslaiku pils. Valsts nozīmes vēsturiska notikumu vieta – O. Kalpaka vadītā Latvijas atsevišķā bataljona štāba vieta Rudbāržu pagastā.

Detalizēts saraksts atrodams pielikumā.

4.4.2. Kuldīgas vecpilsēta un nominācija UNESCO pasaules mantojuma sarakstam

Kuldīgas pilsētā atrodas apmēram puse no Kuldīgas novada kultūras pieminekļiem, tai skaitā 25 arhitektūras kultūras pieminekļi – dzīvojamās ēkas, atsevišķas sabiedriskās ēkas, Virkas muižas kungu māja, Kuldīgas Sv. Annas luterāņu baznīca, Sv. Trīsvienības katoļu baznīca, Sv. Katrīnas luterāņu baznīca, tilts pār Ventu un tilts pār Alekšupīti.

Pirmo reizi Kuldīga UNESCO Nacionālajam pagaidu sarakstam pieteikta un apstiprināta 2003. gadā. 2011. gadā saskaņā ar jaunajām prasībām šis pieteikums tika izveidots no jauna un pārapsvērināts. Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā iekļauta Latvijas nacionālajā UNESCO mantojuma vietu sarakstā.¹²²

UNESCO pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā iekļautās nominācijas "Kuldīgas vecpilsēta Ventas senlejā" galvenās vērtības ir teritorija, ēkas, objekti:

- Kuldīgas vecpilsēta, ietverot viduslaiku ciematu Kalnamiestu un apvienojot tos plašākā pilsētvidē, kas veidojusies laikā no 16. līdz 18. gadsimtam un vēlāk paplašinājusies – lielākoties ārpus vēsturiskā centra – 19. un tālāk 20. gadsimtā. Teritorija aptver pilsētas paplašināšanos līdz 19. gadsimtam un tās nozīmīgo atrašanās vietu dabā. Vieta šobrīd lielākoties saglabāta atbilstoši 18. un 19. gadsimta stāvoklim, līdz ar to tā ietver pilnīgu Kurzemes vēsturisko mantojumu, kas saglabāts līdz pat mūsdienām. Īpaši tas redzams neizmainītā pilsētvides plānojumā, arhitektūras liecībās un būvgaldniecības detaļās, kā arī sarkano dakstiņu jumtu ainavā:
- arhitektūras piemineklis Sarkano ķieģeļu velvju tilts (datējums: 1874. gads);
- Ventas kanāls (datējums: 17. gs.–19. gs.);
- Alekšupītes ūdenskritums – augstākais ūdenskritums Latvijā, augstums 4,15 m (datējums: 17. gs.);
- Ventas rumba – platākais ūdenskritums Eiropā (platums 240 m, augstums 1,8–2,2 m).

Balstoties uz zinātnisko materiālu datiem, veicot pilsētvidē unikālo atribūtu apzināšanu un kartēšanu, tika secināts, ka Kuldīga vecpilsēta ir vislabāk saglabātā un pēdējā atlikusī pilsētvides liecība, kas atspoguļojas ielu un zemes gabalu plānojumā ar būtiskiem saglabātiem arhitektūras rakstura un infrastruktūras elementiem no Kurzemes un Zemgales hercogistes laikiem.

¹²² Pieejams: <https://latvijasdargumi.unesco.lv/lv/nacionali-noverteti/>, skatīts 20.05.2021.

2016. gada 28. aprīlī Kuldīgas novada Dome pieņēma lēmumu “Par UNESCO Pasaules mantojuma Latvijas nacionālajā sarakstā iekļautās nominācijas virzību uz Pasaules mantojuma sarakstu” (prot. Nr. 4, p. 8). Pēc ekspertu un Mantojuma pārvaldības institūta ieteikuma 2018. gadā nolemts Kuldīgas īpašās nozīmes universālo vērtību fokusēt Kurzemes–Zemgales hercogistes laikposma kontekstā. Padziļinātais pētījums apliecināja, ka Kuldīgā ir saglabājušies līdz pat trīs ceturtdaļām hercogistes laika pilsētas arhitektonisko elementu. 2020.–2021. gadā tika veikta Kuldīgas UNESCO nominācijas pārvaldības plāna sagatavošana UNESCO pasaules mantojuma nominācijas pieteikuma sadaļai.¹²³ 2021. gadā Latvija UNESCO Pasaules mantojuma sarakstam nominējusi Kuldīgas vecpilsētu ar nomināciju “Kuldīga/Goldingena Kurzemē”.¹²⁴

Pārvaldības plānā definēti seši stratēģiskie mērķi, kuru sasniegšana nodrošina nominētās mantojuma vietas “Kuldīga/Goldingena Kurzemē” īpašās nozīmes universālās vērtības saglabāšanu. Stratēģiskie mērķi skar šādus aspektus: līdzdalību, komunikāciju, mārketingu un tūrisma, saglabāšanu un uzturēšanu, izmantošanu un ieguldījumus, harmoniju un garu.

Lai mērķus īstenotu, ir izstrādāts rīcības plāns. Rīcības, ko Kuldīgas novada pašvaldība iecerējusi realizēt, lai sekmīgi pārvaldītu nominēto mantojuma vietu, īstenošanu monitorēs Kuldīgas novada pašvaldības būvvaldes un Kuldīgas attīstības aģentūras speciālisti atbilstoši to izpildes termiņiem un indikatoriem/sasniedzamajiem rezultātiem, kas fiksēti plānā pašvaldības budžeta plānošanas kontekstā. Tiks sagatavots ikgadējs ziņojums par plāna ieviešanu un iesniegts Sadarbības padomei mantojuma vietas “Kuldīga/Goldingena Kurzemē” saglabāšanai un attīstībai.

4.4.3. Kuldīgas Restaurācijas centrs

Kuldīgas Restaurācijas centrs (KRC).. Tas ir izveidots pēc Kuldīgas novada Domes iniciatīvas ar Norvēģijas finanšu instrumenta atbalstu kā koka restaurācijas darbnīca, atbilstoši iegādāts tehniskais aprīkojums un darbarīki. Centrs darbību sācis 2010. gada sākumā. Tā darbības mērķis ir nodrošināt Kuldīgas vecpilsētas kultūrvēsturiskā mantojuma autentiskuma saglabāšanu nākamajām paaudzēm, veicot konservācijas un restaurācijas darbus atbilstoši mūsdienu prasībām un konsultējot iedzīvotājus par ēku saglabāšanu un uzturēšanu. Ikdienā centra speciālisti izglīto vecpilsētas iedzīvotājus un vēsturisko dzīvojamo māju īpašniekus, rosina viņu izpratni par kultūrvēsturisko mantojumu, tā saglabāšanas nozīmi un vērtību sabiedrībai, kā arī veic uzraudzību, vai tiek ievēroti vecpilsētas apbūves noteikumi.

Centra darbības laikā amatnieki paveikuši nozīmīgu vecpilsētas ēku koka būvgaldniecības detaļu glābšanu, īstenojuši durvju glābšanas programmu – konservāciju 15 unikāliem durvju komplektiem. Kopš 2010. gada notiek akcija iedzīvotājiem “Logu regulārā apkope ar logu ķīvēšanu”, paveikta zudušo logu slēgu atjaunošana vairākām ēkām, tiek veikta unikālo vecpilsētas koka arhitektūras formu restaurācija – lieveņi, nojumes, kompleksi kokgriezumi. Ik gadus tiek rīkota starptautiska restaurācijas darbnīca, lai sniegt ieskatu par korektas restaurācijas principiem Eiropā, iepazītos ar dažādu valstu restaurācijas pieredzi. Darbnīcas laikā dalībniekiem tiek nodrošināts izglītojošs kurss par piemērotu restaurācijas metožu izvēli koka būvgaldniecības elementu bojājumu novēršanai, tiek veikti praktiski koka restaurācijas darbi, tādējādi apgūstot praktiskas protezēšanas, krāsošanas un gruntēšanas metodes pieredzējušu restauratoru vadībā, vienlaicīgi radot kvalitatīvus restaurācijas paraugus Kuldīgas vecpilsētā.

¹²³Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/sabiedribas-lidzdaliba/5264-par-unesco-nominācijas-kuldīga-goldingena-kurzeme-parvaldības-plana-projekta-unesco-pasaules-mantojuma-nominācijas-pieteikuma-sadalai-nodosanu-publikajai-apsriesanai>, skatīts 21.05.2021.

¹²⁴Pieejams: <https://www.km.gov.lv/lv/jaunums/latvija-piesaka-kuldigu-unesco-pasaules-mantojuma-sarakstam-0>, skatīts 21.05.2021.

Restaurācijas centrs turpina īstenot dažādus ar restaurāciju saistītus projektus, piemēram, projektu "LiviHeri" jeb "Dzīvojam ar kultūras mantojumu", kas saņēmis finansiālu atbalstu no Centrālā Baltijas jūras reģiona programmas.

Restaurācijas centrā strādā četri darbinieki – vadītāja, restaurators-konsultants un divi restauratori.

4.5. NEMATERIĀLAIS KULTŪRAS MANTOJUMS

4.5.1. Dziesmu un deju svētku tradīcija

Dziesmu un deju svētki ir unikāla Latvijas kultūras tradīcija un latviešu nacionālās identitātes sastāvdaļa. Dziesmu un deju svētkus tradicionāli veido Vispārējie latviešu dziesmu un deju svētki un Latvijas Skolu jaunatnes dziesmu un deju svētki (turpmāk arī — dziesmu un deju svētki). Dziesmu un deju svētku tradīcija un tās simbolisms Latvijā, Igaunijā un Lietuvā 2003. gadā tika atzīts par Apvienoto Nāciju izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (turpmāk – UNESCO) Cilvēces mutvārdu un nemateriālā kultūras mantojuma meistardarbu.

Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku rīkotājs ir Latvijas Nacionālais kultūras centrs (turpmāk – LNKC). Šajā procesā, pamatojoties uz Dziesmu un deju svētku likumu, pašvaldības atbildība ir nodrošināt dziesmu un deju svētku ciklisku nepārtrauktu norisi; nodrošināt dziesmu un deju svētku sagatavošanas procesu; uzņemties pašvaldības finansiālo un organizatorisko atbildību procesa uzturēšanai.

Dziesmu un deju svētkiem gatavojas un tajos var piedalīties kori, tautas deju, folkloras un tautas mūzikas kopas (kolektīvi), pūtēju un simfoniskie orķestri, lietišķās mākslas studijas un amatierteātri u. c.¹²⁵

LNKC nodrošina Vispārējo latviešu dziesmu un deju svētku sagatavošanas procesam nepieciešamo virsdiriģentu un virsvadītāju darbību: koru un pūtēju orķestru virsdiriģentu, tautas deju kopu (kolektīvu) un tautas mūzikas ansambļu virsvadītāju darba un sociālā nodokļa samaksu. Virsdiriģentu/virsvadītāju darbības organizācijai un mērķa sasniegšanai LNKC mākslinieciskos kolektīvus iedala šādās teritoriālajās vienībās: korus un deju kolektīvus – apriņķos; koklētāju ansambļus – reģionos; pūtēju orķestrus – kultūrvēsturiskajos novados.

Deju nozarē Alsungas novads, Kuldīgas un Skrundas novadi ietilpst Ventspils un Kuldīgas deju apriņķī. Koru nozares jomā Alsungas novads un Kuldīgas novads ietilpst Ventspils un Kuldīgas koru apriņķī, bet Skrundas novada kori ietilpst Saldus un Dobeles koru apriņķī. Iespējams, ka pēc 2021. gada ATR šis dalījums mainīsies.

Kora, orķestra, tautas mūzikas ansambļa, deju vai cita kolektīva darbībai nepieciešamās mēģinājumu telpas, mēģinājumiem nepieciešamo tehnisko aprīkojumu, tērpu, nošu materiālu, deju aprakstu iegādi, kolektīva vadītāja, diriģenta, koncertmeistara darba samaksu, transporta pakalpojumus dziesmu un deju svētku starplaikā un svētku norises laikā nodrošina attiecīgā kolektīva dibinātājs, t. i., pašvaldība.

Dziesmu un deju svētku sagatavošanas procesa koordinēšanai pašvaldībās un sadarbībai ar valsts un pašvaldību institūcijām pašvaldības izvirza dziesmu un deju svētku koordinatorus un nodrošina to darbību, kā arī iespēju robežās piedalās dziesmu un deju svētku sagatavošanas procesā un norisē.¹²⁶ Kuldīgas novadā par dziesmu un deju svētku sagatavošanas procesa koordinēšanu atbildīgā institūcija ir Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļa, Skrundas un Alsungas novados – attiecīgo pašvaldību Kultūras nami.

¹²⁵ Dziesmu un deju svētku likums, stājās spēkā 01.07..2005. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/111203-dziesmu-un-deju-svetku-likums>, skatīts 20.05.2021.

¹²⁶ Dziesmu un deju svētku likums, stājās spēkā 01.07..2005. Pieejams: <https://likumi.lv/ta/id/111203-dziesmu-un-deju-svetku-likums>, skatīts 20.05.2021.

Kuldīgas novada mākslinieciskie kolektīvi aktīvi iesaistās dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanas un attīstības procesos. 2013. gada dziesmu un deju svētkos no Kuldīgas novada piedalījās 19 kolektīvi un 360 dalībnieki, t. sk. 8 deju kolektīvi, 2 kori, 3 tautas lietišķās mākslas studijas, 3 folkloras kopas un 3 vokālie ansambļi.

2018. gada dziesmu un deju svētkos no Kuldīgas novada piedalījās ievērojami vairāk kolektīvu un dalībnieku: kopā 27 kolektīvi un 584 dalībnieki, tai skaitā 4 kori, 2 amatiereteātri, 14 deju kolektīvi, 3 lietišķās mākslas studijas, 2 kapelas, 2 vokālie ansambļi. No Skrundas novada svētkos piedalījās 2 kori, 2 deju kolektīvi, 1 lietišķās mākslas studija – kopā 95 dalībnieki. Alsungas novads uz svētkiem aizveda 1 deju kolektīvu, vienu folkloras kopu un etnogrāfisko uzvedumu "Suitu

kāzas", kas notika Brīvdabas muzejā un kurā piedalījās visi suitu kultūrvēsturiskā novada kolektīvi – etnogrāfiskais ansamblis "Suitu sievas", vīru folkloras kopa "Suitu vīri", folkloras kopa "Suitu dūdenieki", vidējās paaudzes deju kopa "Suiti", etnogrāfiskie ansambļi "Maģie suiti" un "Gudenieku suiti", kā arī Basu folkloras kopas dalībnieki.

4.5.2. Kultūrvēsturiskās teritorijas

Alsungas un Kuldīgas novados ir bagāts kultūrvēsturiskais mantojums un unikāla kultūrvide, kurā spilgti iezīmējas un gadsimtu gaitā līdzās pastāvējušas vairākas etniskās kultūrtelpas. Īpaši jāuzsver divas no tām – kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā teritorija Turlavā, kuras mantojuma nozīme īpaši aktualizējusies pēdējos gados, un suitu kultūrtelpa.

Suitu kultūrtelpa

Tagadējais suitu kultūrvēsturiskais novads aptver Alsungas novadu, Kuldīgas novada Gudenieku un Ventspils novada Jūrkalnes pagastu. Vēsturiskajā suitu teritorijā ap Alsungu vairs ir saglabājušies ap 2000 suitu izcelsmes iedzīvotāju. Gandrīz divas trešdaļas no tiem dzīvo Alsungas novadā. Paši suiti sevi sauc par dižajiem (tie, kuri dzīvo Alsungas novadā), maģajiem (pie jūras Jūrkalnes pagastā) un krētainajiem (Gudenieku pagasta Basu ciemā), un katram nosaukumam ir savs skaidrojums, pat teikas un nostāsti.

Suiti ir katoļu sala luterticīgajā Kurzemē ar centru Alsungā un ar gandrīz 400 gadus garu vēsturi, kuras gaitā tautas tradīcijas ir neatdalāmi savijušās kopā ar kristīgajām, veidojot unikālu kultūrtelpu, kas 2009. gadā iekļauta UNESCO Neatliekami glābjamā Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā. Attīstība plānota saskaņā ar suitu kultūrtelpas glābšanas un attīstības pasākumu plānu 2021.–2024. gadam¹²⁷.

Suitu kultūrtelpa ir unikāls Latvijas kultūras fenomens, kurā gandrīz četrus gadsimtu laikā katoļu baznīcas ietekmē, mijiedarbojoties latviešu, lībiešu, poļu un vācu kultūrai, ir izveidojusies un lielā mērā saglabājusies līdz mūsdienām sava unikāla kultūrvide un identitāte. Suitu kultūrtelpu raksturo suitu valoda, sieviešu daudz balsīgā dziedāšana (suitu sieviešu burdona dziedāšana), krāšņie tautas tērpi, tradīcijas, savdabīgā mentalitāte, suitu izloksne, bagātais dziesmu pūrs un tradicionālie ēdieni.

Suitu kultūras mantojuma saglabāšanā un attīstīšanā nozīmīga loma ir dažādām biedrībām, jo īpaši biedrībai "Etniskās kultūras centrs "Suiti"". Pateicoties biedrības aktivitātēm, burtiskā nozīmē ir uzplaukusi suitu tautas tērpa valkāšanas un darināšanas tradīcija, tautas tērpa detaļu izgatavošana, atdzimusi tradicionālo instrumentu – dūdu un kokles – spēle (arī citu instrumentu spēle), tiek popularizēts kulinārais mantojums, tiek izdoti informatīvie materiāli par teicējām, tradīcijām, tautas tērpu, suitu kultūrtelpas pašreizējiem iedzīvotājiem. Kopš iekļaušanas UNESCO Neatliekami glābjamā Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā, suitu kopiena ir kļuvusi saliedētāka, vairāk ieinteresēta kopt savu kultūras mantojumu. Tā rezultātā, īpaši Alsungā, ir attīstījušās

¹²⁷ Suitu kultūrtelpas glābšanas un attīstības pasākumu plānu 2021.–2024. gadam. Pieejams: <https://suiti.lv/glabsanas-un-attistibas-pasakumu-plans-2021-2024-gadam/>, skatīts 20.05.2021.

spēcīgas radošās industrijas un uzņēmējdarbība: suitos darina tautas tērpus un tā detaļas, svin tradicionālos svētkus un spēlē dūdas, kas gadiem nebija spēlētas, cep maizi. Te attīstījies spēcīga amatnieku kustība. (Informācija par citām biedrībām nodaļā “Nevalstiskās organizācijas”.)

Alsungas vidusskola no 2008. līdz 2011. gadam darbojusies UNESCO asociēto skolu projektā ar mērķi pakāpeniski ieviest skolā suitu novada mācības programmu¹²⁸.

Ar Latvijas Lauku konsultāciju un izglītības centra atbalstu kopš 2017. gada kā pilotteritoriju viedo ciemu kustības veicināšanai Latvijā Alsunga tiek attīstīta kā viedais ciems. Kopienas iniciatīvu rezultātā izveidots Suitu tirgus, kā arī notiek iedzīvotāju sadarbība kultūras tūrisma veicināšanā.

Kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā teritorija

Kuršu ķoniņu kultūrtelpa ir vēstures procesā izveidojusies noteikta teritorija, kuru no citām atšķir tai piemītošā savdabīgā kultūras identitāte, kas izpaužas konkrētajai teritorijai raksturīgajā unikālajā kultūras mantojumā un valodas īpatnībās. Kuršu ķoniņu teritoriālo robežu veido bijušo septiņu ķoniņu brīvcieņu teritorijas Kuldīgas novada Snēpeles, Padures un Turlavas pagastos. Turlavā atrodas četri brīvcieņi: Ķoniņciems, Kalēciems, Ziemeļciems un Pliķu ciems, kur saglabājušies tiešie pēcteči, kas glabā šī mantojuma pēdas: gan materiālus veidojumus, gan nemateriālas garīgās vērtības. Kuršu ķoniņu kultūras mantojuma savdabību nosaka ilgstošā personu un īpašuma saimnieciskā neatkarība, sociālā un administratīvā pašnoteikšanās. Ķoniņu saimnieciskā nošķirtība no zemniekiem un muižniekiem veicināja daudzu arhaisku kultūras iezīmju (apģērbs, valoda, ticējumi, saimniekošanas formas, identitāte) saglabāšanos.

2009. gada rudenī Kuldīgas novada muzejs saņēma unikālu dāvinājumu no latviešu senākās dzimtas pēcteča Mārtiņa Tontegodes. Kuršu ķoniņu dzimtu pārstāvji Kuldīgas novada muzejam nodeva viņiem piešķirto privilēģiju rakstus. Vecākā lēņa grāmata ir datēta ar 1320. gada 5. jūliju un izsniegta Tontegodem. Kopā ar lēņa grāmatu dāvinājumā bija vēl 13 citi dokumenti, kas vēsta par ķoniņu cīņu par savām tiesībām vēlākajos gadsimtos. Savukārt Jānis Gustavs Tonteguts muzejam dāvināja lēņa grāmatu, kas izsniegta Tontegutiem 1333. gadā. Saņemtais dāvinājums ir nozīmīgs ieguvums ķoniņu vēstures pētniecībai.

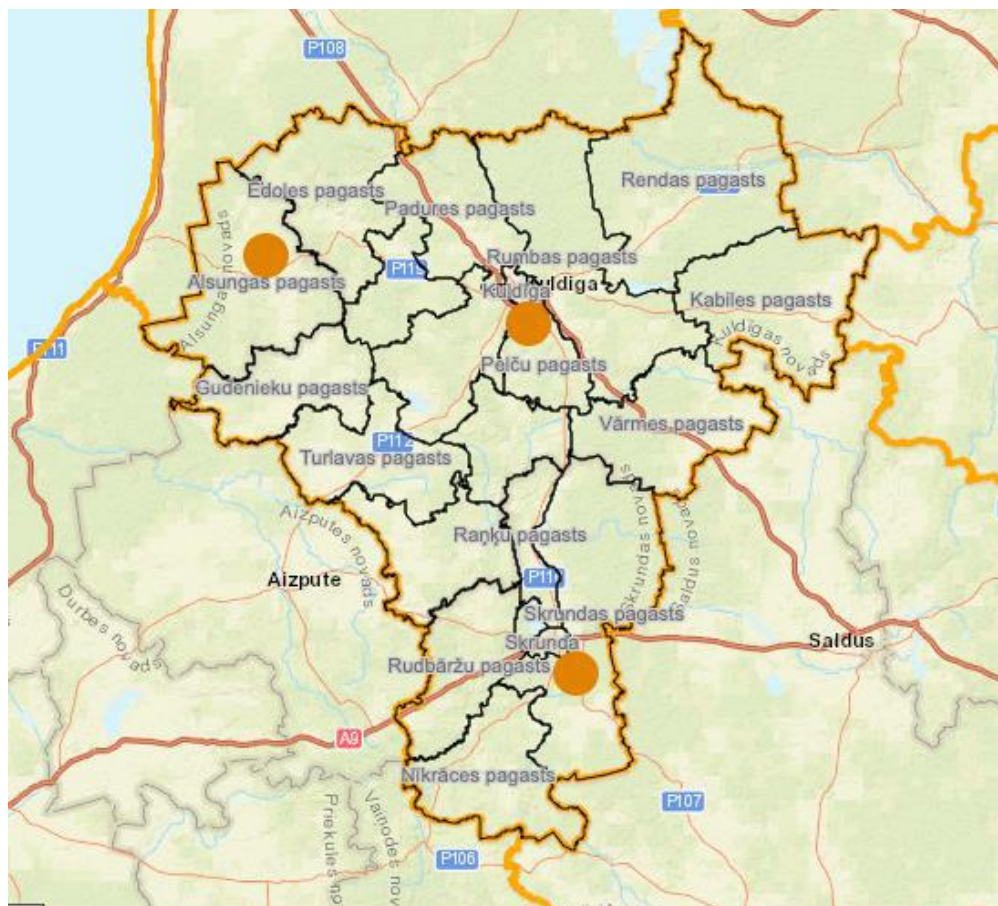
Spilgtākās liecības ir Elku birzs, Dižgaiļu klēts, ķoniņu brīvcieņu vēsturiskā apbūve, unikāli vēsturiski dokumenti, fotogrāfijas u. c. vēsturiskas liecības, kuru saglabāšana nākamajām paaudzēm prasa tūlītēju rīcību. Šobrīd kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšana ir apdraudēta, kultūrvēsturiskā vide padomju gados ir degradēta, ļoti liela daļa no šīm unikālajām vērtībām ir zudusi.

Ir plānots sākt kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā Ķoniņciema kultūrvides atjaunošanu un izveidot jaunu kultūrtūrisma objektu, proti, kuršu ķoniņu kultūrvēsturiskā mantojuma centru – etnogrāfisku sētu, veicot saimniecības “Vidusmauļas” dzīvojamās ēkas rekonstrukciju un izveidojot vēsturisko ekspozīciju par kuršu ķoniņu vēsturi, jo šī mantojuma apzināšanai piemīt nozīmīgs potenciāls jauna Kuldīgas novada kultūrtūrisma produkta attīstībai. Īpašumam ir ļoti izdevīgs ģeogrāfiskais novietojums. Tas atrodas Latvijas tūrisma nozīmīgā autoceļa Kuldīga–Aizpute–Liepāja pašā malā, 15 km no Kuldīgas.

¹²⁸ Pieejams: https://www.suitunovads.lv/lv/unesco_aizsardziba/, skatīts 20.05.2021.

4.6. TŪRISMA NOZARES RAKSTUROJUMS

Attēls nr. 10. Tūrisma informācijas centri Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija)

Avots: Kuldīgas novada kultūras karte

Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados katrā darbojas viens Tūrisma informācijas centrs.

Tabula nr. 37. **Populārie tūrisma objekti Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados 2020. gadā**

KULDĪGAS NOVADS	ALSUNGAS NOVADS	SKRUNDAS NOVADS
Ventas rumba	Alsungas Livonijas ordeņa pils	Skrundas muiža
Kuldīgas vecpilsēta	Sv. Miķeļa baznīca	Skrundas estrādes parks
Riežupes smilšu alas	Žibgravas veselības taka	Dzelzceļa tilts
Strausu audzētava un restorāns "Nornieki"	Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs (EKC Suitu austuve, ķēķis, keramikas darbnīca, suitu amatnieki un Natālijas Rutules darbnīca)	Pulkstenis "Laika upe"
Kuldīgas novada muzejs	Murkšķu audzētava "Jaunstuči"	"Andžēnu" stacija

KULDĪGAS NOVADS	ALSUNGAS NOVADS	SKRUNDAS NOVADS
Ēdoles pils	Radošā darbnīca "Pūralāde"	Skrundas evaņģēliski luteriskā baznīca
Ekskursiju vilcieniņš "Ludis"	Suvenīru veikals "Rija"	Deportāciju piemiņas vagonsmuzejs
Dzīvais muzejs "Senais Kuldīgas stāsts"	Mežvidu labirints	Dzelzceļa stacija
Kuldīgas Adatu tornis		Gobdziņu klintis un grava
Kabiles muiža ar vīna darītavu		Mūra tilts pār Klūgu

Avots: Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centra, Kuldīgas aktīvās atpūtas centra, Skrundas novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centra informācija

Tabula nr. 38. **Viesmīlības uzņēmumi Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados, 2020. gads**

	KULDĪGĀ	KULDĪGAS NOVADĀ	ALSUNGAS NOVADĀ	SKRUNDĀ	SKRUNDAS NOVADĀ	KOPĀ:
ĒDINĀŠANAS VIETU SKAITS	18	3	2	3	2	28
NAKTSMĪTŅU SKAITS	30	30	3	3	11	77
KOPĒJAIS GULTASVIETU SKAITS	400	900	117		344	1761

Avots: Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centra, Kuldīgas aktīvās atpūtas centra, Skrundas novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centra informācija

Nakšņojumu skaita pieaugums Kuldīgas novadā kopš 2010. gada ir bijis visstraujākais Kurzemē, deviņu gadu laikā palielinoties 2,8 reizes¹²⁹. Eksporta apjoms ar tūristu mītnēs apkalpotajiem ārvalstniekiem pieaudzis, jo mērķtiecīgi strādāts tūristu piesaistē no Latvijas prioritārajiem ārvalstu tūristu tirgiem. Tomēr attīstība visā novadā kopumā nav vienmērīga. To var izsekot ar tūristu mītnu kapacitātes izmaiņām, kas visvairāk pieaugusi tieši Kuldīgas pilsētā (līdz 400 gultasvietām) vai tās tuvumā Alsungas un jūras piekrastes virzienā. Blīvs tūristu mītnu tīkls attīstījies gar Usmas ezera krastiem Kuldīgas, Talsu un Ventspils novadā. (Pielikumā tūrisma mītnu kapacitāte Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija).)

Tematiski vairāk ir ar kultūras mantojumu saistītas tūristu piesaistes, kas īpaši koncentrējušās gan Kuldīgā, gan suitu kultūrtelpā, arī Abavas senlejā. Salīdzinoši mazāk to ir jaunveidojamā novada DA daļā (Ventas labajā krastā). Liela daļa no piedāvājuma ietver gan sabiedriskās ēdināšanas pakalpojumus, gan aktīvo vai pasīvo atpūtu, kas izvietojušies līdzīgi kā kultūras tūristu piesaistes. Dabas tūristu piesaistes saistās ar Ventu, Abavu un Usmas ezeru, velonomu pakalpojumiem, zirgu izjādēm, dabas takām un atsevišķām vietām, tostarp īpaši aizsargājamām dabas teritorijām un tajās esošajiem ģeotūrisma objektiem. Vairāk ir ar izmītināšanas vietām saistītu labjūtes pakalpojumu – pirtis, mazāk – arī plašāku SPA pakalpojumu. Vismazākais piedāvājums ir darījumu tūrismā, kas saistās vairāk ar paaugstināta standarta tūristu mītnēm – viesnīcām vai

¹²⁹ Kuldīgas Tūrisma un informācijas centra informācija

muižām. (Pielikumā tūristu piesaiste pa sektoriem Kuldīgas novadā (pēc 2021. gada 1. jūlija).)

Izteikti lielākā daļa konkurētspējīgāko uzņēmumu, kas darbojas uz eksporta tirgiem, izvietojušies Kuldīgā, arī pilsētas tuvumā starp jūru un Ventas kreiso krastu, pie Usmas vai Abavas senleja. Vienmērīgāks ir to uzņēmumu izvietojums, kas darbojas nacionālā mērogā (vai arī veido piedāvājumu tuvākajiem kaimiņvalstu viesiem, kas var saprasties krievu valodā). Ir vairāki tūrisma pakalpojumu sniedzēji, kuru galvenais tirgus savas pašvaldības iedzīvotāji. Jau šobrīd ieskicējas labi segmentētas un pieprasītas tūrisma vietas: Kuldīga, suitu kultūrtelpa, Usmas ezers, Abavas senleja, Ventas upes ieleja, A9 ceļš un Skrunda. Daudzas no tām pieprasa aktīvu sadarbību ar kaimiņu pašvaldībām, uzņēmēju tīklojumiem vai NVO. Attīstās tendence galamērķu stratēģiju decentralizācijā, aktivizējas dažādi tematiskie uzņēmēju tīklojumi, uzņēmējus aktivizē vietējo rīcības grupu (LEADER) aktivitātes un pieejamie resursi.

Alsungas novads

Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrs (turpmāk – ATIVMC), kura ietvaros darbojas Tūrisma informācijas centrs, tika izveidots 2017. gadā ar mērķi veicināt Alsungas un vēsturiskā suitu novada tūrisma attīstību un nodrošināt informāciju par Alsungas novada tūrisma iespējām, veidojot pozitīvu un pievilcīgu Alsungas un vēsturiskā novada tēlu Latvijā un ārzemēs.

2018. gadā ATIVMC uzņēma 79 tūristu grupas (2800 apmeklētāji).

2019. gadā ATIVMC apmeklēja 87 organizētas tūristu grupas ar rekordlielu viesu skaitu, proti, 4300 apmeklētāju Alsungas TIC un gandrīz tikpat arī Alsungas Livonijas ordeņa pilī. Salīdzinot ar iepriekšējo gadu, tas ir teju dubultojies.

2020. gadā ATIVMC apmeklēja tikai 2750 apmeklētāju, kas saistīts ar Covid-19 ierobežojumiem.

2020. gadā kopā ATIVMC notika 42 pasākumi, no kuriem lielākie bija Muzeju nakts, Dārza svētki, kā arī vienas dienas kafejnīcas Suitos. Neatņemama darba daļa ir izstāžu un to atklāšanas pasākumu organizēšana.

Ārvalstu tūristu iebraukšanu Alsungas novadā veicina suitu kultūrtelpas iekļaušana UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma sarakstā, tādēļ ATIVMC sadarbojas ar mājražotājiem, uzņēmējiem, kultūras darbiniekiem un citiem suitu kultūrtelpas saglabāšanas entuziastiem.

Kuldīgas novads

Par tūrismu Kuldīgas novadā atbild pašvaldības iestāde “Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs” (turpmāk – KAAC).. KAAC sagatavo tūrisma informatīvos materiālus un piedalās starptautiskajās tūrisma izstādēs, veido Kuldīgas pilsētas un novada publicitāti, sagatavo un īsteno ar tūrismu saistītus projektus un sadarbību ar uzņēmējiem, apkalpo tūristus Kuldīgas tūrisma informācijas centrā un apkopo statistiku¹³⁰.

No tūristu aptaujām Kuldīgas tūrisma informācijas centrā (2020. gads) redzams, ka 55% tūristu Kuldīgas novadā uzturas vienu dienu, bez nakšņošanas, savukārt 37% uzturas diennakti, nakšņojot šeit. 4% uzturas šeit 4–7 dienas, savukārt pārējiem respondentiem uz šo jautājumu bija grūti atbildēt. Iegūtie dati liecina, ka 49% viesu, kuri šeit pavada dienu bez nakšņošanas, tērē vidēji 11–35 eiro, savukārt 32% nakšņotāji tērē vidēji 36–60 eiro.

¹³⁰ Kuldīgas novada pašvaldības 2019. gada publiskais pārskats. Kuldīga, 2020. Pieejams: <https://www.kuldiga.lv/pasvaldiba/publiskie-dokumenti/publiskie-parskati#kuldigas-novada-pasvaldibas-publiskie-parskati>, skatīts 25.05.2021.

Centrālās statistikas pārvaldes dati liecina, ka 2019. gadā viesnīcās un citās tūrisma vietās Kuldīgas novadā tika apkalpotas 25 344 personas (no tām – 24% ārvalstu viesi), kas kopumā pavadīja 34 388 naktis. Līdz ar to jāsecina, ka lielākā daļa viesu pavadīja tikai 1 nakti (vidēji – 1,4).¹³¹

Tabula nr. 39. **Latvijas un ārvalstu ceļotāju īpatsvars, kas apmeklē Kuldīgas tūrisma informācijas centru, 2014.–2020. gadā**

	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
LATVIJAS TŪRISTI	4668	5898	5993	4334	4117	2631	2720
ĀRVALSTU TŪRISTI	3700	4377	4631	4500	4148	3448	1857

Avots: Kuldīgas aktīvās atpūtas centra informācija

Skrundas novads

Skrundas novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centrs (turpmāk – SN TUAC) ir Skrudas novada domes izveidota struktūrvienība, kuras darbības pamatmērķis ir veicināt tūrisma nozares attīstību un kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, nodrošināt informatīvo darbu tūrisma jomā, iedzīvotāju iesaistīšanos savas dzīves kvalitātes uzlabošanā un veicināt uzņēmējdarbības attīstību novadā.

SN TUAC uzdevumi ietver tūrisma informācijas sagatavošanu un izplatīšanu, sadarbības veidošanu tūrisma nozarē, tūrisma projektu izstrādi un īstenošanu. Otra uzdevumu grupa saistās ar uzņēmējdarbības atbalsta veicināšanu – iedzīvotāju un uzņēmēju iesaisti apmācību semināros unursos, informācijas apkopošanu par uzņēmējdarbību Skrudas novadā u. tml.

2020. gadā SN TUAC izveidoja Skrudas pastaigu karti, sāka militārā maršruta izveidi, izveidoja publisko velostaciju pie Skrudas tirgus laukuma, iedzīvotājus iesaistīja dažādos pasākumos – fotokonkursā “Rudens pieskāriens Skrudas novadā”, sadarbībā ar Skrudas kultūras namu – autofotoorientēšanās sacensībās “Skrunda rullē”, pasākumā “Rudens triatlons, pārgājienā un koncertā, ziemassvētku aktivitātēs, pasākumā “Skrudas pilsētai – 25” u. c.

4.7. NEVALSTISKĀS ORGANIZĀCIJAS

Alsungas, Kuldīgas un Skrudas novados aktīvi darbojas arī privātā un nevalstiskā sektora kultūras institūcijas – biedrības un privātie uzņēmumi, kā arī reliģiskas organizācijas, kas nodrošina iedzīvotājiem kultūras pakalpojumus un kultūras pieejamību. Ne visas biedrības ir tiešā veidā saistītas ar kultūras jomu, īpaši mazākās teritoriālās vienībās to darbība ir vairāk vērsta uz kopienas aktivitāšu īstenošanu un iesaisti savas teritorijas attīstībā, tai skaitā kultūrvides sakārtošanā, identitātes veidošanā, kultūrtūrisma attīstīšanā.

Finansiāls atbalsts biedrību darbībai tiek nodrošināts arī no pašvaldības puses projektu konkursu ietvaros (skatīt nodaļu “Kultūras pārvaldība un finansējums”).

Alsungas novadā darbojas salīdzinoši liels skaits dažādu nevalstisku organizāciju, no kurām sešas biedrības – tieši kultūras jomā. Lielākā daļa no tām ir saistīta ar suitu kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstīšanu. Alsungas novads ir iesaistījies vienā no

¹³¹ Centrālā statistikas pārvalde. Viesnīcas un citas tūristu mītnes reģionos, republikas pilsētās un novados. Pieejams: https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_PUB/START__NOZ__TU__TUV/TUV050/, skatīts 14.06.2021.

pirmajiem viedā ciema attīstības projektiem Latvijā. Arī šeit īpaša loma ir biedrībām. 2017. gadā nodibināta biedrība "Alsungas viedais ciems".

Etniskās kultūras centrs "Suiti" ir pirmā biedrība, kas tika nodibināta 2001. gadā ar mērķi sekmēt suitu novada kā etniskas kopienas apzināšanu un suitu kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, aizsargāšanu un līdzsvarotu attīstību. Biedrībā ir ap 50 biedru, tai skaitā arī visas trīs suitu pašvaldības: Alsungas novada dome, Kuldīgas novada pašvaldība (Gudenieki un Basi) un Ventspils novada pašvaldība (Jūrkalne). Alsungas novadā ir arī citas aktīvas biedrības, kas darbojas suitu mantojuma saglabāšanas un attīstības jomā – "Suitu kultūras mantojums", "Suitu amatnieki", "Alsungas keramika", "Suitu novads", "Ziedupīte".

Kuldīgas novadā kultūras jomā darbojas 19 biedrības, no tām 10 – Kuldīgas pilsētā. Ēdoles pagastā darbojas divas biedrības: biedrības "Senā suitu sēta" mērķis ir atjaunot etnogrāfisko suitu sētu, arī biedrība "Ēdoles pūra lāde" darbojas nemateriālā kultūras mantojuma jomā. Snēpeles pagastā darbojas trīs biedrības – "Snēpeles pagasta deju kolektīvs", "Snēpele" un Snēpeles mūzikas biedrība "Kā ir, tā ir".

Kuldīgas novadā darbojas vēl četras biedrības, kas veicina citu sabiedrības un izglītības jomu attīstību, tai skaitā īstenojot arī kultūras projektus.

Skrundas novadā sabiedrības projektu jomā darbojas piecas biedrības, četras no tām īsteno ar kultūras jomu saistītus projektus.

Detalizēts saraksts ar nevalstiskajām organizācijām Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados pieejams pielikumā.

4.8. KULTŪRAS UN RADOŠO INDUSTRIJU UZŅĒMUMI

Kultūras un radošo industriju (KRI) uzņēmumi ir vēl viens nozīmīgs spēlētājs novadu kultūras dzīvē – tiem ir liels potenciāls vietējā, reģionālā un nacionālā attīstībā, kā arī tie rada nozīmīgu pozitīvu ietekmi plašākā ekonomikas kontekstā.

Kultūras ekonomiskais potenciāls ir aktualizēts arī vidēja termiņa plānošanas dokumentā "Nacionālais attīstības plāns 2014.–2020. gadam" (NAP2020), kurā minēta nepieciešamība attīstīt radošo uzņēmējdarbību. Nozares izvirzīšana par vienu no prioritātēm šajā dokumentā būtiski veicina un atvieglo finansējuma piesaisti no ES attīstības fondiem.

Alsungas novadā visvairāk radošo industriju uzņēmumu darbojas reklāmas, izdevējdarbības, drukas, amatniecības un kulinārijas, izklaides un atpūtas, datorprogrammēšanas jomā. Daļa no radošo industriju uzņēmumiem Alsungas novadā ir saistīti ar suitu tradīciju kopšanu un kultūrtūrisma veicināšanu.

Tūristu iecienīta vieta Alsungā ir veikaliņš "Suitu rija" – suitu amatniecības un mākslas istaba. Šeit papildus amatniecības darinājumu veikalam notiek rokdarbu meistarklases, darbnīcas bērniem un pieaugušajiem, pasākumi ar suitu sievu līdzdalību.

Iecienīta ir arī zemnieku saimniecības "Pūcene" radošā darbnīca "Pūra lāde", kur Alsungas centrā klātienē iespējams vērot, kā pēc pasūtījuma top suitu tautas tērpa detaļas – audums košajiem suitu bručiem, bruslakiem, jakām, villainēm.

Arī biedrības EKC "Suiti" radošo darbnīcu "Austuve" var uzskatīt kā radošo industriju uzņēmumu, jo šeit tiek piedāvāts gan apgūt jaunas aušanas prasmes un iegūt zināšanas drellju, ķēžu un abpusējo segu aušanas tehnikās, gan pasūtīt kādu no suitu tautas tērpa elementiem un tekstīlijām.

Alsungas novadā darbojas vēl citi kultūras un radošo industriju uzņēmumi: "SJ CONSULTING" (datorprogrammēšana); SIA "Missini" (kultūrizglītība); kultūrizglītības centrs "Riekstiņplava", "Maigā Bio-Energētika"; SIA "Kalvīc" (ēdināšana); SIA "Custom Stickers.SHOP" (reklāma); SIA "Ratiprada" (kulinārija); SIA "AI PAINT" (druka); SIA "DOVIMSA" (izklaide un atpūta); SIA "Moon AD" (reklāma); IK COTOPRINTA (izdevējdarbība).

2020. gadā **Kuldīgas novadā** kopā bija reģistrēti 2670 uzņēmumu (SIA, ZEM, AS, BDR, DRZ, FIL, IK, IND, KB, KBU, NOD, PS, SIA). Balstoties uz *Lursoft* datu bāzes sniegto informāciju un analizējot pēc NACE kodiem, Kuldīgas novadā ir šādu jomu radošo industriju uzņēmumi:

- citur neklasificēti profesionālie, zinātniskie un tehniskie pakalpojumi (piemēram, uzlīmju gatavošana un dizainēšana, dekorēšana, rotaļlietu ražošana) – vairāk nekā 20;
- apģērbu ražotāji – 15;
- mūzika/kultūra/māksla (mākslas palīgdarbības, mākslinieciskā jaunrade, mākslinieku darbība) – 13;
- arhitekti – 10;
- amatnieki – 9;
- projektēšana – 8;
- ainavu veidošana – 7;
- reklāma – 7;
- fotogrāfi – 6;
- mēbeļu ražotāji – 4,
- druka/sietspiede – 4;
- kino/video – 3;
- pasākumu tehniskais nodrošinājums – 2;
- kultūrizglītība – 1;
- prese – 1.

Kā piemērus varam minēt SIA "MGS Factory", kas ir ģimenes uzņēmums un izveidojis savu zīmolu DIP DAP (īpaša dizaina rotaļlietas no koka). Papildus rotaļlietām "MGS Factory" piedāvā arī mājas interjera priekšmetus un frēzēšanas pakalpojumus. SIA "Kaisme dizains" māksliniece Kristīne Šimpermane rada īpašas, unikālas, ar rokām veidotas rotas un interjera priekšmetus pārsvarā no māla un porcelāna.

Lielu ieguldījumu radošo industriju attīstībā Kuldīgā sniedz LIAA Kuldīgas biznesa inkubators. Atbalstu var saņemt uzņēmumi, kuri izstrādājuši inovatīvus produktus vai pakalpojumus un vēlas attīstīt savu uzņēmējdarbību. LIAA Kuldīgas biznesa inkubators piedāvā tā dalībniekiem ne vien bezmaksas mācību iespējas, mentoru konsultācijas un koprades telpas, bet arī grantus līdz 50% no attiecināmajām izmaksām dažādu pakalpojumu apmaksai un ražošanas iekārtu iegādei. Izejmateriālu iegādei uzņēmumi var piesaistīt līdzfinansējumu 30% apmērā no attiecināmajām izmaksām. Atbalsts neatmaksājamu grantu veidā uzņēmumiem ir pieejams jau no uzņemšanas inkubatorā.

2020. gadā sāka veidot Kaļķu ielas radoši industriālo kvartālu. Privātā teritorija, kurā atradās nepievilcīgas ražošanas ēkas, pakāpeniski attīstās par radoši industriālu kvartālu ar nelielām ražotnēm, kafejnīcu, restorānu, kur tūristi varēs ne tikai pavadīt laiku, bet arī būt klātesoši dažādos ražošanas procesos. Kvartālā darbojas pieci dažādi uzņēmumi. Jaunākais no tiem – kombučas ražotne, kas uz Kuldīgu pārcēlusies no Ādažiem. Trīs no pieciem uzņēmumiem ir Latvijas Investīciju un attīstības aģentūras (LIAA) Kuldīgas biznesa inkubatorā.

Šajā pašā teritorijā jau darbojas pasaulē slavenais unikālu vertikālo klavieru būvētājs Dāvids Kļaviņš, kas savu ražotni no Ungārijas uz Kuldīgu pārcēla 2020. gada pēdējos

mēnešos. Pavisam drīz darboties sāks ekoloģiskās kosmētikas ražotājs no Pierīgas, bet līdzās kombučas uzņēmumam un alus darītavai atrodas arī kafijas grauzdētava.

Arī Skrundas novadā kultūras un radošo industriju uzņēmumi izvēršu aktīvu darbību. Populāra ir dizaina preču ražošana un pārdošana gan pieaugušajiem, gan bērniem, gan pasākumu vizuālā noformējuma veidošana un amatniecība. Saskaņā ar Skrundas novada pašvaldības sniegto informāciju Skrundas novadā darbojas 9 radošo industriju uzņēmumi: "Lavandas dāvanu salons", ģimenes uzņēmums/sietspiedes darbnīca "TingPrint", ģimenes uzņēmums "TRIK' design", kas veido interjera dizaina priekšmetus, unikālas dāvanas un dažādus citus personalizētus produktus, izmantojot jaunākās mūsdienu tehnoloģijas – 3D printerus. Arī "GU" ir ģimenes zīmols, kurš piedāvā apģērbu un aksesuārus bērniem. Anete Tuleiko veido dažādas interjera, sadzīves lietas no koka apvienojumā ar iedezinātiem uzrakstiem vai simboliem un ādas detaļām. Andra Oto noformē pasākumus, veic personalizētu svētku tekstila šūšanu un izšūšanu. Gunas Rubežas keramikas darbnīcā top dažāda veida keramikas izstrādājumi, bet Inese Ozoliņa darina rotaslietas. "TITDESIGN" piedāvā dažāda veida aksesuārus, adījuma un gleznas.

5. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVES SĀKOTNĒJAIS NOVĒRTĒJUMS: IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKLIS UN ANALĪZE

Lai izstrādātu nozares problēmās, izaicinājumos un iesaistīto pušu vajadzībās balstītu Kuldīgas novada kultūras nozares attīstības stratēģisko karti, KA Programmas izstrādes laikā tika veikta apjomīga Kuldīgas, Alsungas un Skrundas kultūras operatoru, politikas veidotāju un novada iedzīvotāju pieredzes un viedokļu izpēte. Kā "iesaistītās puses" KA Programmas izstrādes laikā tika pozicionētas: Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada **politikas**, to skaitā **kultūrpolitikas veidotāji**, **pašvaldības** kultūras organizāciju un uzņēmumu pārstāvji: kultūras centru (kultūras namu) vadītāji, bibliotēku un muzeju vadītāji, arī citi mantojuma un atmiņu institūciju vadītāji, tūrisma nozares pārstāvji; ar kultūras nozari saistīti **nevalstiskā sektora** pārstāvji; **kultūras un radošo industriju** pārstāvji; ar organizācijām formāli nesaistītas **radošas personas un mākslinieki**; **kultūrizglītības iestāžu** pārstāvji; **EKG Kuldīga** projekta vadītāji; kā arī Kuldīgas novada kultūrvides **pētnieki**. Iesaistīto pušu pieredzes un viedokļu izpētē tika izmantoti:

- **sekundāri dati**: "Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums", 2018. gads¹³²; Kuldīgas novada pašvaldības pasūtītā aptauja "Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu"; SKDS pēc Kuldīgas novada pašvaldības pasūtījuma veiktā iedzīvotāju aptauja "Attieksme pret Kuldīgas novada domes darbību"; Ģirta Jankovska un Maijas Jankovskas veiktais pētījums "Laba dzīve Kuldīgā";
- **primāri dati**: pakārtoti identificētajām iesaistīto pušu grupām tika iegūti kvantitatīvi un kvalitatīvi dati: veikta pašvaldības kultūras organizāciju un iestāžu, tai skaitā amatiermākslas kolektīvu, vadītāju elektroniskā aptauja (sasniegtā izlase 90 respondentu), kā arī atlasīti informanti un veiktas 40 padziļinātās intervijas un 8 fokusgrupu diskusijas.

Apjomīgais kvalitatīvo datu masīvs tika kodēts un strukturēts sešos tematiski vienotos problēmjautājumu blokos:

- iesaistīto pušu priekšstati par kultūrvides attīstības nosacījumiem un resursiem;
- iesaistīto pušu vērtējums par Kuldīgas novada kultūras dzīvi kopumā, kultūras piedāvājumu un līdzdalību;
- iesaistīto pušu viedokļi par kultūras finansējumu, infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi;
- kultūras sektora pārvaldība un cilvēkresursi iesaistīto pušu skatījumā;
- iesaistīto pušu viedokļi un vērtējums par komunikāciju un sadarbību kultūras jomā;
- kultūras dzīves attīstības perspektīva iesaistīto pušu skatījumā.

Datu analīzē strukturāli nodalīti viedokļi par Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadu, lai identificētu katra (pēc līdzšinējā administratīvi teritoriālā iedalījuma) novada specifiskos raksturojumus. Respondentu citāti ievietoti slīprakstā, lai ilustrētu dominējošo viedokli.

Balstoties Kuldīgas novada kultūras dzīves esošās situācijas faktoloģisko un statistisko datu raksturojumā un iesaistīto pušu pieredzē balstītajos vērtējumos, tiks izstrādāta Kuldīgas novada kultūras nozares attīstības SVID analīze; identificētas galvenās problēmas un izaicinājumi. Minētā analīze veido demokrātisko bāzi un pamatojumu vīzijas, mērķa, prioritāšu, rīcības virzienu, plānoto politikas rezultātu formulējumam. Savukārt uzdevumu un pasākumu klāsts formulēts ciešā sadarbībā ar uzdevumu un pasākumu izpildes atbildīgajām institūcijām.

¹³² Latvijas Kultūras akadēmija, pētījumu centrs SKDS, biedrība "Culturelab", pasūtītājs: Latvijas Republikas Kultūras ministrija. Kultūras patēriņa un līdzdalības ietekmes pētījums (2018). Pieejams: https://www.km.gov.lv/sites/km/files/lka20zpc_kulturas20paterins20un20lidzdaliba2020181.pdf; skatīts 10.05.2021.

5.1. IESAISTĪTO PUŠU PRIEKŠSTATI PAR KULTŪRVIDES ATTĪSTĪBAS NOSACĪJUMIEM UN RESURSIEM

Kuldīgas novads

Kultūras nozares attīstības plānošanā būtiski ir identificēt nozīmīgākos kultūrvides attīstības resursus, kas tiek uztverti kā svarīgi attīstības nosacījumi un pozicionēti kā vērtība kultūrvides veidotāju skatījumā. Viedokļu un pieredzes analīze ļauj izdalīt vairākus faktorus, kas tiek skatīti kā līdzšinējās un arī nākotnes novada kultūras dzīves attīstības resurss. Tie ir:

- kultūras un dabas mantojums;
- radoši cilvēki, kas aktīvi iesaistās dažādos kultūras procesos;
- Kuldīgas novada pašvaldības darbs un pašvaldības organizācijas;
- nevalstiskās organizācijas;
- kultūras un radošo industriju uzņēmēji;
- pilsētas svētki un lielie pasākumi/tradīcijas;
- pilsētas ģeogrāfiskais novietojums;
- Kuldīgas pilsētas un novada vienotā identitāte.

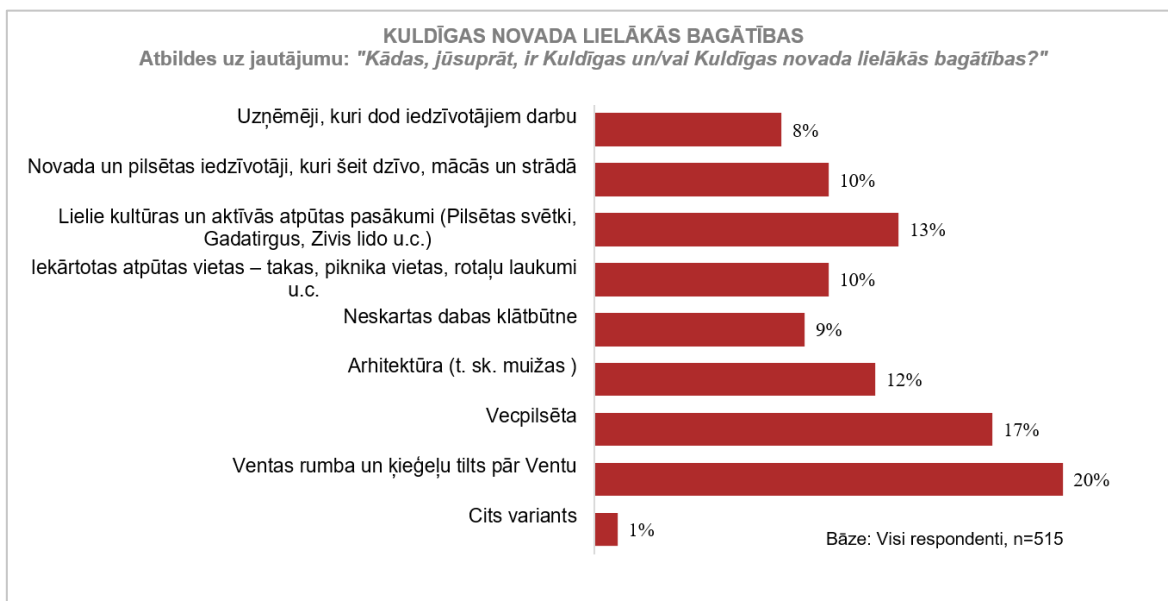
Tātad kā attīstības resursi tiek minēti:

- kultūrvides satura elementi: materiālais kultūras mantojums un dabas mantojums (tandēmā), pilsētas tradīcijas;
- kultūrvides operatoru grupas: radošas personas, pašvaldība, NVO, KRI uzņēmēji;
- kultūrvides radītie efekti: pilsētas un novada identitāte;
- kultūrvidei ārēji elementi: pilsētas ģeogrāfiskais novietojums.

Šāda resursu struktūra ļauj secināt, ka Kuldīgas novada kultūras nozares attīstību raksturo plašs un daudzveidīgs attīstības resursu klāsts, kuru veiksmīga attīstība, tos finansiāli un normatīvi stiprinot, veidos produktīvu vidi arī turpmāk.

Arī iedzīvotāju (n=515) aptaujas dati liecina, ka Kuldīgas novada, pēc iedzīvotāju domām, lielākās Kuldīgas novada bagātības ir saistītas ar dabas un kultūras mantojumu, aktīviem un radošiem cilvēkiem, kā arī lielajiem kultūras un aktīvās atpūtas pasākumiem.

Attēls nr. 11. Kuldīgas novada lielākās bagātības

Tālāk, raksturojot katru resursu grupu, tiek sniegti īsi attīstības resursu raksturojumi.

1) Lielākā daļa Kuldīgas novada kultūras dzīvē iesaistīto par vienu no nozīmīgākajiem kultūrvides attīstības resursiem atzīst (materiālo) **kultūras un dabas mantojumu**. Augstu

vērtētas tādas novadu raksturojošas vērtības kā vecpilsēta, pilsētas arhitektūra, Ventas upe, ķieģeļu tilts un Ventas rumba. Domājot par novada teritoriju kopumā, īpaši tiek izcelts bagātīgais kultūrvēsturiskais mantojums lauku teritorijā – muižas un pilis, kā arī atzīts, ka kultūras un dabas mantojums tiek izmantots gan kultūras piedāvājuma radīšanā, gan pilsētas un novada atpazīstamības un tūrisma veicināšanā.

Kuldīgai kā pilsētai jau vairāku gadu garumā ir izveidojies ļoti labs, atpazīstams un pozitīvs tēls. Pilsētai ir trīs lieli pīlāri, kas neprasa nekādus lielos ieguldījumus un ir atpazīstami: Ventas rumba, vecpilsēta un tilts. Šie trīs minētie objekti iedod kodolu, kam nav jāpieliek nekāda cita pievienotā vērtība. Kuldīgas pluss ir nozīmīgi objekti, kuri piesaista cilvēkus, neskatoties uz to, kāds piedāvājums tam ir pakārtots. Attīstību noteikti ietekmē kultūrvēsturiskais mantojums: apbūve, arhitektūra.

Līdzšinējās Kuldīgas novada kultūras operatoru aktivitātes mantojuma saglabāšanas kontekstā, tai skaitā rīcības, kas veiktas, lai “Kuldīgas vecpilsēta Ventas senleja” tiktu iekļauta UNESCO pasaules mantojuma sarakstā, iesaistīto pušu skatījumā vērtētas ļoti augstu. Vienlaikus uzsvērts, ka šajā jomā vēl identificējams attīstības potenciāls gan attiecībā uz mantojuma saglabāšanas aktivitātēm un konkrētiem mantojuma objektiem, gan iedzīvotāju iesaisti, gan sadarbības formu dažādošanu.

2) Kā vēl viens tikpat būtisks Kuldīgas novada kultūras dzīvi veidojošs faktors tiek izcelta **radošu cilvēku klātbūtne un aktīva iesaiste dažādos kultūras procesos**. Dominē viedoklis, ka Kuldīgas novadā ir konkurētspējīgi cilvēki dažādās jomās. Arī Kuldīgas EKG 2027 projekta māksliniecišķās ieceres attīstības gaitā iedzīvotāji un viņu neizsmeļamais radošums pozicionēts kā galvenais vietas attīstības resurss. Intervijās un fokusgrupās atzinīgi vērtēts gan atsevišķu personību ieguldījums, gan konkrētu institūciju un organizāciju darbība, gan pašvaldības politiskais atbalsts šo cilvēku aktivitātei.

Protams, dabas vide ir ļoti pateicīga, bet ļoti daudz ko izšķir speciālisti un cilvēki, kuri ir piesaistīti kultūras un kultūras mantojuma saglabāšanā.... Šobrīd Kuldīgā ir aktīvi cilvēki, ir formālas institūcijas, ir ne tik formālas, kuras tā vai citādi balsta kultūras saturu.

Kuldīgai ir ļoti labi, profesionāli cilvēkresursi, [...] aizrautīgi, radoši, pašizliedzīgi cilvēki, kas strādā kultūras jomā, [...] kas ir vislielākais Kuldīgas pluss.

Ieinteresētu, radošu un augstas profesionālās kvalifikācijas cilvēku iesaiste kultūrvides veidošanā vērtēta kā nozīmīgs, bet vēl ne līdz galam izmantots resurss, jo pausti arī pieņēmumi, ka līdz šim ir noteikts cilvēku kopums, kas jūtas integrēti kultūrvides veidošanā, bet ir arī daļa ieinteresētu Kuldīgas iedzīvotāju, kuri savu iesaistes un līdzdalības potenciālu vēl nav izmantojuši.

3) Kā nozīmīgs Kuldīgas novada kultūras dzīves attīstības resurss tiek skatīta arī **novada pašvaldība**. Vairums informantu pašvaldības attieksmi raksturo kā pozitīvu, labvēlīgu, atbalstošu un pretimnākošu.

Pašvaldībai ir 99% dominējošā loma kultūras nozarē. Pašvaldības lielākais pluss – tā atbalsta kultūras iniciatīvas gan finansiāli, gan visādi citādi. Līdz ar to tas ir kodols, kas veido kultūras dzīvi Kuldīgā šobrīd.

Attiecībā uz kultūrvēsturisko mantojumu Kuldīga ir ļoti privilēģētā statusā, jo pašvaldība jau ilgu laiku (vairāk nekā 20 gadus) ir bijusi ceļā uz UNESCO pasaules kultūras mantojuma statusu. Līdz ar to vecpilsēta un kultūrvēsturiskais mantojums tieši pilsētas kontekstā ir bijis lielākais uzsvars, kur arī ir piesaistīts finansējums, un attiecīgi cilvēki ir strādājuši, lai šo procesu varētu sasniegt.

Vērtējot Kuldīgas novada pašvaldības ieguldījumu, īpaši izceltas arī konkrētas pašvaldības struktūrvienības, aģentūras un uzņēmumi. Informanti nosauc vairākus, viņuprāt, ietekmīgus publiskā sektora pārstāvjus, bet īpaši izcelti un kā spēcīgi kultūras nozares spēlētāji, kam bieži vien, pēc informantu domām, ir noteicoša loma kultūras dzīves attīstībā, ir atzīti: Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļa un vadītāja Dace Reinkopa, Kuldīgas kultūras centrs un tā direktore Inta Burnevica, kā arī Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs un vadītāja Jana Bergmane. Arī kultūras sektora pārstāvju aptaujā nosauktas vairākas personas, kas pēc respondentu domām visvairāk ietekmē Kuldīgas novada kultūras dzīvi. Vairāk nekā divas reizes aptaujā nosauktas šādas personas: Dace Reinkopa, Inta Burnevica, Jana Bergmane, Andris Grīnvalds, Krista Karlsona, Inga Bērziņa, Andra Zvejniece¹³³. Vēl nosaukti 23 konkrēti cilvēki. Minētais liecina, ka kultūras sektora pārstāvji atzīst un identificē viedokļu līderus, kas ar savu aktivitāti simbolizē pašvaldības lomu.

4) Kā īpašs Kuldīgas novada kultūras dzīves attīstības resurss tiek minētas arī **nevalstiskās organizācijas**, kas ilustrē pastāvošo sabiedrības līdzdalības gribu un praksi, vienlaikus atverot kultūrvides daudzveidības attīstības potenciālu. Kaut arī kultūras sektora operatoru aptaujas dati liecina, ka NVO ietekme uz pašvaldības kultūras nozares attīstību netiek vērtēta izteikti augstu (skat. 2. attēlu), vienlaikus intervijās un diskusijās atzīmētas vairākas nevalstiskā sektora pārstāvju aktivitātes, kuras raksturotas kā īpaši nozīmīgas kultūrvides kvalitātes celšanā, izceļot tādas NVO kā Kurzemes kultūras mantojuma centrs/folklorā kopa "Kūrava", biedrība "Līvija", biedrība "Čaupe", tautas tēlotājas mākslas studija "Kuldīgas Paleta", Kuldīgas Svētās Annas evaņģēliski luteriskā draudze, Kurzemes NVO centrs (aktivitāte "Demokrātijas kafējnīca"), biedrība "Kuldīgas Mākslinieku rezidence" u. c. Būtiski, ka NVO īsteno aktivitātes dažādās kultūras sektora jomās, piemēram, tradicionālajā kultūrā, vizuālajā mākslā, kultūrizglītībā, sakrālās mākslas/mūzikas jomā, diskusiju kultūras jomā un citās, kas liecina par kopumā augstu pašiniciatīvu saturisko spektru un to potenciālo ietekmi uz kultūras dzīves daudzveidību.

Kaut arī šīs un citas NVO, kas darbojas mākslas jomā un piedalās kultūras dzīvē, vērtētas kā īpašs attīstības resurss, tomēr, kā minēts, NVO sektora lomas vērtējums kopumā ir neviennozīmīgs, kas netieši liecina par salīdzinoši zemu NVO sektora ietekmes redzamību. Iespējams, novada kultūras dzīvē iesaistīto operatoru ikdienas pieredzē uzkrātie iespaidi par konkrētu organizāciju aktivitātēm ne vienmēr asociējas ar NVO sektoru kopumā, tāpēc kvantitatīvos mērījumos šī ietekme neatspoguļojas.

Kopējais viedokļu diskurss raksturojas ar to, ka NVO sektora loma kultūrvides veidošanā nav pārvērtējama, jo tā ieguldījums kultūras līdzdalības un teritoriālās piederības stiprināšanā, jaunu, nišas auditorijas segmentu piesaistē, kultūras piedāvājuma daudzveidības paplašināšanā, mantojuma un citu kultūras un radošā sektora kopienu attīstībā potenciāli ir ļoti liels. Tiek atzīts, ka ir NVO, kuras prasmīgi spēj piesaistīt daudzveidīgus finanšu instrumentus, tai skaitā arī Kuldīgas novada pašvaldības finansējumu, bet ir sektora pārstāvji, kuriem tas padodas mazāk.

5) Vēl viena kultūras operatoru grupa, kura skatīta kā nozares attīstības resurss ir **radošo industriju uzņēmēji, tai skaitā muižu īpašnieki un individuāli mākslinieki, kā arī viņu ieguldījums Kuldīgas kultūrvides veidošanā**. Augstu tiek vērtētas gan šīs grupas aktivitātes no saturiskās puses, gan ieguldījums iedzīvotāju iedvesmošanā un novada patriotisma stiprināšanā.

---

¹³³ Pilns aptaujā nosaukto personu saraksts redzams aptaujā, kurā apzināts Kuldīgas pilsētas un novada, Alsungas novada un Skrundas novada kultūras sektora pārstāvju viedoklis par Kuldīgas novada kultūras nozares attīstību.

Kuldīgā ir arī ļoti aktīvi mazie uzņēmumi vai vienkārši aktīvi individuālie Kuldīgas patrioti, kuri arī gan iegulda savu darbu un laiku, gan arī idejas šo lielo pasākumu tapšanā, gan arī organizē mazākus, ļoti vērtīgus un interesantus pasākumus.

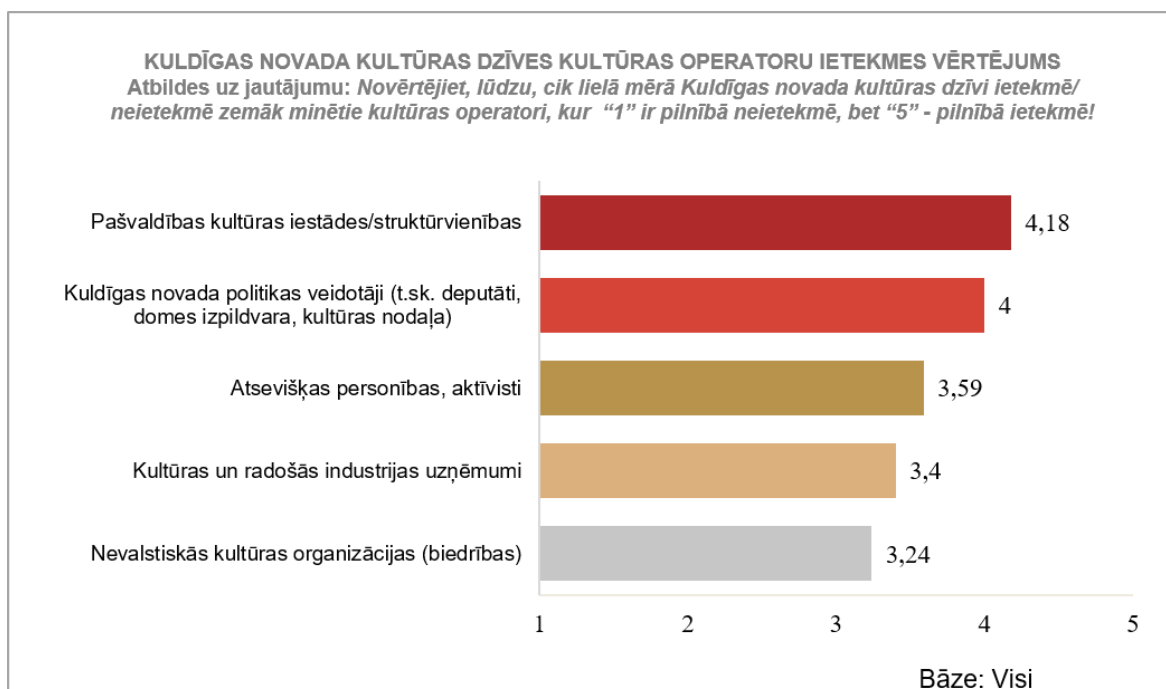
Respondenti min vairākus piemērus, kas raksturo dažādas spilgtas konkrētu cilvēku aizsāktas un īstenotas aktivitātes, minot Tomu Egli, Ievu Vītolu-Lindkvisti un Oli Lindkvistu, Ģirtu un Maiju Jankovskus, Dāvidu Kļaviņu un citas personības.

Atzīts, ka pēdējo gadu laikā novadā **par spēcīgām kultūrvietām izveidojušās muižas**. Kultūras dzīvē iesaistītie norāda, ka muižu īpašnieki pagastos ienes atšķirīgu, tai skaitā profesionālās mākslas un kultūras, piedāvājumu, turklāt ar savu piedāvājumu ne tikai mēģina mazināt plaisu starp neproporcionālo kultūras piedāvājumu Kuldīgā un novada pagastos, bet arī spēj piesaistīt tūristu auditoriju.

[..] ir ļoti vinnējuši tie pagasti, kuros tagad atrodas muižas, pilis, kas tiek atjaunotas, jo konkrēti mūsu pagastā, ar muižas atjaunošanu, ar jaunajiem īpašniekiem, arī kultūras dzīve attīstās. Muižā tiek rīkoti simfoniskie, klasiskie koncerti, kas ir ļoti pieprasīti, un tas ir tāds kultūras pienesums pagastam. Attīstās dažādas muižas: Kabilē, Padurē, Ķīmelē, Maras muiža...

Respondenti nosauc vairākus piemērus, kurus vērtē kā labās prakses muižu kā kultūrvietu attīstībā. Apkopojot datus par dažādām operatoru grupām kā Kuldīgas novada attīstības resursu, secināms, ka iesaistītās puses augstu vērtējušas visu operatoru grupu ietekmi, tomēr iespējams identificēt zināmu ietekmes stipruma atšķirību, kas parādās arī kvantitatīvās kultūras sektora operatoru aptaujas datos. Ar vislielāko ietekmes spēku tiek vērtēta Kuldīgas novada pašvaldības (struktūrvienību, organizāciju, aģentūru u. c.) pārstāvju ietekme. Tad seko atsevišķu personību un KRI uzņēmēju ietekme. Ar salīdzinoši viszemāko ietekmes spēku vērtēts NVO sektors, kaut kopumā arī NVO ietekme 1–5 ballu skalā ir vērtēta pietiekami augstu: vidēji ar 3,24.

Attēls nr. 12. Kuldīgas novada kultūras operatoru ietekmes vērtējums

6) Par neatņemamu Kuldīgas novada kultūras dzīves sastāvdaļu, kas atzīta arī kā attīstības resurss, minēti **pilsētas svētki un lielie pasākumi/tradīcijas**. Kuldīgas

iedzīvotāju aptaujas dati¹³⁴ liecina, ka 12,8% iedzīvotāju lielos kultūras un aktīvās atpūtas pasākumus (pilsētas svētki, gadatirgus, "Lido zivis Kuldīgā" u. c.) vērtē kā Kuldīgas novada lielākās bagātības.

Kuldīgas novads Kurzemes reģionā un Latvijas mērogā ir pazīstams ar ikgadējiem tradicionālajiem pasākumiem: pilsētas svētkiem "Dzīres Kuldīgā", "Hercoga Jēkaba gadatirgu" un pasākumu "Lido zivis Kuldīgā", par ko liecina arī lielais apmeklētāju skaits.

Kuldīgas pilsētas tradicionālais piedāvājums tomēr tiek arī kritiski vērtēts, akcentējot nepieciešamību meklēt jaunas formas un norādot uz pilsētas un novada iedzīvotāju aktivitātes un līdzdalības izsūkuma risku. Pilsētas svētku koncepts un tradicionālo lielpasākumu piedāvājums Latvijas kultūrvīdē tiek diskutēts arī plašākā mērogā, kas liek arī Kuldīgas novada kultūras dzīves attīstības plānošanā precizēt šo pasākumu mērķus, auditorijas un lomu.

7) Informantu viedokļos dominē priekšstats, ka arī Kuldīgas novada **ģeogrāfiskais novietojums** ir vērtējams kā resurss, kas ietekmē kultūras dzīvi novadā. Novada atrašanās vieta apvienojumā ar kultūrvides iezīmēm un kultūras piedāvājumu skatīta kā būtiska priekšrocība. Informanti šajā kontekstā Kuldīgas novadu, jo īpaši Kuldīgas pilsētu, apzīmē kā "Kurzemes sirds" vai "Kurzemes pērle", tādējādi ar tēlainām metaforām zīmolojot novada kultūras vērtību reģionālā kontekstā. Viedokļos dominē izteikumi, kuros atzīts, ka Kuldīgas novada atrašanās ģeogrāfiskajā Kurzemes reģiona centrā sekmējusi faktu, ka pilsētu apmeklē cilvēki no citām pilsētām un novadiem. Arī Kuldīgas novada iedzīvotāji izmanto iespēju baudīt kultūru, īpaši profesionālā teātra izrādes un reģionālo koncertzāļu piedāvājumu, dodoties uz Ventspili un Liepāju. Kultūras nozares pārstāvji atzīst, ka atrašanās vieta un iedzīvotāju mobilitāte ietekmē arī Kuldīgas kultūras piedāvājumu.

Kuldīga jau vēsturiski ir bijusi pats Kurzemes centrs, pilsēta arī ir tranzīta punkts. Pat, ja Kuldīga šobrīd nav tūrisma galamērķis ar ilgstošu piesaisti tūrismā, pilsēta ir punkts, caur kuru cilvēki, braucot uz citām vietām, izbrauks cauri, kaut vai lai apskatītu.

Ģeogrāfiskais novietojums ir labs, lai piesaistītu publiku. Te atbrauks rīdnieks, kurš tiešām gribēs redzēt un baudīt. Ir novērots, ka Kuldīga ir ieguvēja, ja kaut kas lielāks notiek Ventspilī, Liepājā, jo visi ceļi ved caur Kuldīgu. Kuldīgā pirms un pēc šiem pasākumiem būs liels cilvēku pieplūdums.

8) Analizējot iegūtos datus, vērojamas viedokļu atšķirības saistībā ar **Kuldīgas pilsētas un novada identitāti**. Dominantais vairākums kultūras dzīvē iesaistīto personu uzskata, ka Kuldīgas novadam un tā kultūras dzīvei nav vienotas, pastāvīgas identitātes un līdz šim dažādajām iesaistītajām pusēm ir bijis savs visai atšķirīgs skatījums uz to, kādai jābūt kultūras dzīvei novadā un kā tajā būtu jāprezentē Kuldīgas pilsēta.

Identitāte nav kopīga, katrs strādā pats par sevi. Ir sajūta, ka ir vairāki dažādi uzņēmumi, kas darbojas katrs savā virzienā. Ideālā pasaulē, protams, varētu būt tā, ka šī identitāte ir kopīga, kas veicinātu pasaules līmeņa idejas.

Pilsēta kopumā mēģina savas identitātes meklējumos – Kuldīga ir bijusi Ziemeļu Venēcija, pilsēta Kurzemes sirdī utt. Kā nāk jauns pašvaldības sasaukums, ir jauna vīzija.

Kritiskie skatījumi uz Kuldīgas novada identitātes, tai skaitā vizuālās identitātes un zīmola, izpaušmēm, norāda uz nepieciešamību perspektīvā turpināt meklēt vienotas piederības

---

¹³⁴ Kuldīgas novada pašvaldības iedzīvotāju aptauja "Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu" (2020).

un identitātes pamatu, turklāt kā papildu izaicinājums šīs identitātes konstruēšanā ir Kuldīgas novada jaunās robežas ar līdžšinējiem Alsungas un Skrundas novadiem.

Izskan vairākas versijas par to, kas varētu būt identitātes veidošanas pamatā. Daļa nozares pārstāvju norāda, ka novada tēlu varētu veidot, balstoties uz kultūrvēsturisko mantojumu, kas jau ir izskanējis UNESCO kontekstā. Vairākkārt tiek norādīts, ka Latvijas Mākslas akadēmijas (LMA) filiāles atvēršana būtiski ietekmēs kultūras dzīves attīstību. Daži informanti norāda, ka Kuldīgu varētu veidot par mākslinieku pilsētu.

Kuldīgu varētu veidot par individuālo mākslinieku vietu. [...] Mākslas akadēmijas iniciatīva arī ir svarīga, drīzumā taps šī filiāle. Kuldīgas centrā, vecajā slimnīcā, kas ir skaista vieta, kur īstenot šo iniciatīvu. [...] Kuldīga ir pilsēta, uz kuru mākslinieki gribētu aizbraukt. Kuldīga pati par sevi ir tāds bonuss, viena no skaistākajām pilsētām.

Diskusija par identitāti atklāj vēl vienu problemātisku aspektu – kāda loma Kuldīgas pilsētai ir Kuldīgas novada identitātes veidošanā un kā neitralizēt risku, ka pilsētas identitāte “pārklāj” novada identitāti? Turklāt intervijās bieži tiek uzsvērts, ka, izstrādājot novada tēlu, nepieciešams domāt par visas jaunā novada teritorijas iekļaujošu un vienotu identitāti.

Kuldīgas vizuālais tēls un pati pilsēta ir ļoti orientēta uz to, kā izskatās uz āru, lai piesaistītu tūristus. Cilvēki, kas dzīvo ārpus Kuldīgas centra, uz Kuldīgu dodas kā uz citu pilsētu, nevis savu novadu. Ir labi, ka mantojums tiek kopts, taču tas nav iekļaujošs, bet gan atsvešinošs. Šķiet, ka tas nav domāts pašiem cilvēkiem.

Secināms, ka identitātes aspekts nav viennozīmīgi vērtēts kā novada kultūras dzīves attīstības resurss. Īpaši aktualizētas pilsētas un novada identitātes, tai skaitā vizuālās identitātes, attiecības perspektīvas jaunajās novada robežās.

Alsungas novads

Nedaudz atšķirīgi novada attīstības resursi identificēti bijušā Alsungas novada kultūras operatoru skatījumā. Kā īpaši nozīmīgi kultūras dzīves attīstības resursi skatīti: suitu mantojums, iedzīvotāju aktivitāte, nevalstisko organizāciju darbība, spilgtas novada personības.

9) Par vienu no nozīmīgākajiem Alsungas novada kultūrvides resursiem tiek atzīta **suitu kultūrtelpa, mantojums un tradīcijas**. Kultūras dzīvē iesaistītie norāda, ka suitu kultūrtelpa ir novadu raksturojoša unikalitāte, kas veicinājusi arī tā atpazīstamību gan Latvijas, gan pasaules mērogā. Īpaši novērtēta suitu etnogrāfisko ansambļu un folkloras kopu (“Suitu sievas”, “Suitu vīri”, “Suitu dūdenieki” u.c.) loma mantojuma komunikācijā.

Suitu mantojuma saglabāšana Alsungā ir viena no prioritātēm. Alsunga noteikti atšķiras ar savu burdonu – “Suitu sievām”, suitu tradīciju centru. Suitu novads, tā ir katoļu saliņa Kurzemē. Arī tas, ka visus padomju gadus bija “Suitu sievas”. Visus padomju gadus te bija tādas tradīcijas, kas bijušas jau gadsimtiem atpakaļ – visas kāzu tradīcijas un mičošana. Nav bijis pārtraukums. [...] Vienmēr ir bijis, kas grib dziedāt sievās, vienmēr ir bijis, kas grib dejot, nodarboties ar rokdarbiem. Tagad tur ir audējas, kuras auž, šuvējas, kuras šuj un ada maučus, bet nav bijis tā, ka te nekas nenotiek.

Es domāju, ka ne tikai Kurzemē, bet arī Latvijā esam kā pašvaldība ļoti pazīstami ar šo suitu zīmolu. Un pat arī pasaulē pazīstami! Manā skatījumā, tur ļoti liels nopelns ir tieši “Suitu sievām”, kas vienmēr brauc, ja viņas tiek aicinātas, neatsaka neko. Un tā ir tā nostāja, ka sievas jau nav Dievs, kam ir jālūdzas, viņas būs, ja viņas grib

redzēt, vienalga, vai tā ir televīzija, radio vai kāds pasākums, mājas balle, bet "Suitu sievas" vienmēr būs klāt un augstā līmenī novadīs to pasākumu. Nu, tās ir pazīstamas visā Kurzemē!

Suitu kultūrtelpas unikalitātes vērtība akcentēta dažādos kontekstos, jo īpaši uzsvērtā cilvēku vēlme saglabāt tradīcijas un kultūras mantojuma saglabāšanas aktivitātes vērtētas kā reģionāli, tā nacionāli un starptautiski nozīmīgas.

10) Svarīga loma Alsungas kultūras dzīves attīstībā ir arī **iedzīvotāju aktivitātei**. Kultūras nozarē iesaistītie uzsver, ka Alsungas novada iedzīvotāji aktīvi iesaistās kultūras dzīves veidošanā un sadarbībā ar pašvaldību realizē dažādas iniciatīvas.

Alsunga ir unikāla ar to, ka viss tiek savā starpā saistīts, gan iedzīvotāji, gan pašvaldība, gan nevalstiskais – viss, viss kopā. [...] Alsungā galvenie kultūras dzīves noteicēji un ietekmētāji ir iedzīvotāji. Paši iedzīvotāji dara daudz, Alsungā ir "Viedais ciems", kur iedzīvotāji ļoti daudz kopā ir izdarījuši.

11) Kā īpaši nozīmīgs resurss vērtēts arī **nevalstiskais sektors**. Alsungas novadā ir ļoti daudz aktīvu biedrību un privātpersonu, kas piedalās kultūras dzīves veidošanā. Iedzīvotāju iniciatīvu realizācijā īpaši tiek izcelta biedrība "Viedais ciems", bet suitu kultūrtelpas saglabāšanas kontekstā – biedrība "Etniskās kultūras centrs "Suiti"".

12) Suitu kultūrtelpas pārstāvji mantojuma saglabāšanas jomā uzsver arī **atsevišķu personību lomu**. Īpaši izcelti trīs cilvēki: Dace Martinova, Grigorijs Rozentāls un Andris Vasiļevskis.

13) Arī Alsungas novada kultūras operatori kā diskutablu aktualizē jautājumu par Alsungas **novada identitāti**. Gandrīz visi kultūras dzīvē iesaistītie intervijās atzīst, ka novadā sabiedrība dalās divās daļās – suiti un ne suiti jeb "ienācēji". Bieži vien šo kopienu pārstāvjiem ir atšķirīgs redzējums par kultūras dzīvi novadā, tai skaitā arī par to, vai identitātes centrā ir jābūt suitu mantojumam. Proti, suitu kultūrtelpas pārstāvjiem ir svarīgs mantojuma saglabāšanas un pārmantošanas process, līdz ar to tam ir nozīmīga loma arī novada kultūras dzīvē, savukārt otra sabiedrības daļa uzskata, ka tas nav vienīgais, kas reprezentē visu novadu un tā iedzīvotājus.

Secināms, ka arī Alsungas novada iedzīvotāju kultūras piederības un identitātes izjūtas nav viendabīgas, turklāt Alsungas kā administratīvas teritorijas iedzīvotājus un suitu kopienas nedrīkst skatīt kā vērtību un kultūras vajadzību ziņā identiskas populācijas vienības.

Skrundas novads

Arī bijušā Skrundas novada kultūras operatori izceļ savai teritorijai un kultūrvidei specifiskus kultūras dzīves attīstības resursus: militāro mantojumu, amatiermākslas tradīcijas, Skrundas ģeogrāfisko novietojumu un pašvaldības organizāciju darbību.

14) Intervijās ar Skrundas novada kultūras dzīvē iesaistītajām personām tiek konstatēti vairāki kultūrvides attīstības resursi. Visbiežāk tiek minēts novada **militārais mantojums un amatiermākslas tradīcijas**. Kā īpaši būtisks resurss vērtēts militārais mantojums, kam ir noteicoša loma arī novada identitātes un tūrisma kontekstā. Kultūras nozares pārstāvji norāda, ka Skrunda Latvijā ir atpazīstama ar savu militāro pilsētīņu un Oskara Kalpaka vārdu, par ko lielu interesi izrāda pilsētas viesi. Tiek uzsvērts, ka šie elementi caurstrāvo arī daudzas kultūras aktivitātes un pasākumus.

Skrundas loma Kurzemes kultūras dzīves kontekstā ir kultūrvēsturiskā nozīmē. Šobrīd Skrundā attīstās militārā joma, līdz ar to arī kultūrvēsture. [..] Ir dažādi pārgājieni, piemiņas pasākumi, kur ir iesaistītas kultūras aktivitātes un vēsturiskā cildināšana.

Šobrīd visu balsta uz militāro mantojumu, jo Skrunda visiem galvenokārt asociējas ar lokatoru un militāro ietekmi. Latvijas mērogā esam redzami un atpazīstami ar atceres, karogu dienām un O. Kalpaka piemiņas dienu. Tā ir Skrundas lielā loma Latvijas kultūrā.

15) Kā viens no novada kultūras dzīves attīstības resursiem tiek atzītas arī **amatiermākslas tradīcijas**. Pēc intervēto cilvēku domām, Skrunda ir izveidojusies par spēcīgu koru un deju kolektīvu centru.

Tas nenozīmē, ka kultūra balstās tikai uz militāro mantojumu, notiek arī amatiermākslas darbība. Kolektīvi ir ļoti labā līmenī un labi kotējas Latvijas līmenī. [..] Skrunda atpazīstama arī ar Edgaru Račevski un vīru koru koncertiem. Skrunda ir centrs dejotājiem novadā esošās skatuves dēļ. Skrundas odziņa ir vīru vokālais ansamblis "Vecie zēni", kas ir zināmi visā Latvijā. Atpazīstams ir arī koris "Sonante" un Skrundas audējas.

16) Par būtisku attīstības nosacījumu tiek uzskatīts **pilsētas ģeogrāfiskais novietojums**. Līdzīgi kā par Kuldīgu, arī par Skrundu respondenti norāda, ka kultūras dzīves organizācijā būtiski ir tas, ka Skrundu ar citām apdzīvotām vietām saista attīstīts ceļu tīkls.

17) Skrundas novadā kultūras procesu virzībā **galvenā loma ir pašvaldībai un Skrundas kultūras namam**.

Jau no sākuma Skrundas kultūras nams ir bijusi centrālā vieta, kur cilvēki nāk pēc tā, kas ir Kultūras centram paredzēts. [..] Kultūras centrā var sastapt visas paaudzes, tas piepilda cilvēku vajadzības pēc kultūras. Tas ir centrālais nams, kas piepilda cilvēkiem vajadzību pēc kultūras. Viss ir atkarīgs no Kultūras nama darbiniekiem un pašvaldības. Pašvaldība Skrundā ļoti būtiski atbalsta kultūras norises – piemēram, palīdz apmaksāt pulciņus arī Covid laikā. Pašvaldība atbalsta Skrundas svētkus, piesaista arī sponsorus, atbalsta koncertceļojumus.

Savukārt uzņēmēju un biedrību iesaiste Skrundas novada kultūras procesos tiek vērtēta kā pasīva. Tiek norādīts, ka biedrības galvenokārt tiek iesaistītas, lai pašdarbības kolektīviem tiktu piesaistīts finansējums materiāltehniskajam nodrošinājumam.

NVO vairāk iesaistās projektos, kas cieši saistīti ar māksliniecisko kolektīvu tērpu iegādi un citu vajadzību nodrošināšanu. Biedrības ir, bet nav daudz. Nīkrācē ir biedrība. Skrundā ir. Skrundā NVO ir vairāk vērstas uz sociāla rakstura projektiem. [..] Skrundā nav NVO, kas būtu vērstas uz kultūras pasākumu organizēšanu.

Secināms, ka Kuldīgas, Alsungas un Skrundas bijušo novadu administratīvajās teritorijās kultūras operatoru priekšstatī par būtiskākajiem kultūras dzīves attīstības resursiem ir atšķirīgi, kas respektējams, plānojot šo teritoriju attīstību jaunizveidotā Kuldīgas novada robežās, lai nodrošinātu līdzsvarotu atbalsta instrumentu un resursu ieguldījumu.

5.2. IESAISTĪTO PUŠU VĒRTĒJUMS PAR KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS DZĪVI KOPUMĀ, KULTŪRAS PIEDĀVĀJUMU UN LĪDZDALĪBU

Kuldīgas novads

Kuldīgas novada kultūras dzīves stratēģiskā plānošanā īpaši būtiski ņemt vērā iedzīvotāju un kultūras dzīvē iesaistīto pušu viedokļus un vērtējumus par Kuldīgas novada kultūras dzīvi kopumā, jo īpaši par kultūras piedāvājumu un kultūras līdzdalības iespējām amatiermākslas un citās kultūras aktivitātēs.

Viedokļi par Kuldīgas novada kultūras dzīvi un tās vērtējumi ir atšķirīgi, kas liecina par neviendabīgu kultūras vajadzību un interešu noklājumu. Datus identificējami gan pozitīvi vērtējumi, gan kritika attiecībā uz vairākiem ar kultūras piedāvājumu un iedzīvotāju un līdzdalību saistītiem jautājumiem.

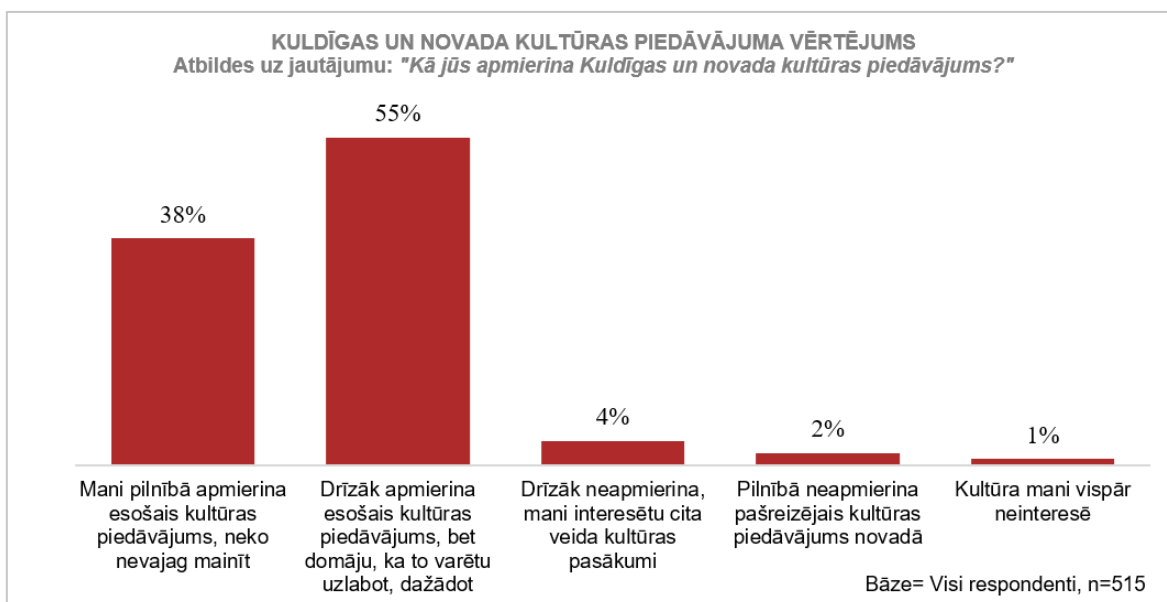
Iegūti vērtējumi par:

- kultūras piedāvājuma daudzveidību un dinamiku;
- amatiermākslas un profesionālās mākslas piedāvājuma līdzsvaru;
- kultūras piedāvājumu novada pagastos;
- kultūras norišu apmeklētību un līdzdalību amatiermākslas aktivitātēs.

5.2.1. Kultūras piedāvājuma daudzveidība un dinamika.

Kuldīgas novada iedzīvotāju aptaujā "Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu" gandrīz visi respondenti (93%) atzīst, ka ir apmierināti ar kultūras piedāvājumu. Pilnībā apmierināti ir 38% respondenti, bet 55% respondentu atzinuši, ka ir drīzāk apmierināti ar esošo piedāvājumu, bet uzskata, ka to var uzlabot, dažādot. Zīmīgi, ka apmierinātība ar piedāvājumu vēl nav viennozīmīgi saistāma ar apmeklējumu, jo tikai 16,7% šīs pašas aptaujas respondenti norāda, ka brīvajā laikā apmeklē kultūras pasākumus.

Attēls nr. 13. Kuldīgas novada kultūras piedāvājuma vērtējums

Kuldīgas novada kultūras sektora pārstāvji vērtē Kuldīgas novada kultūras piedāvājumu kā plašu. Kultūras dzīve intervijās un fokusgrupu diskusijās galvenokārt raksturota kā piesātināta, daudzveidīga un intensīva. Tāpat atzīts, ka piedāvājums nosedz dažādas mērķa grupas: vecuma, dzimuma, gaumes un dzīvesvietas.

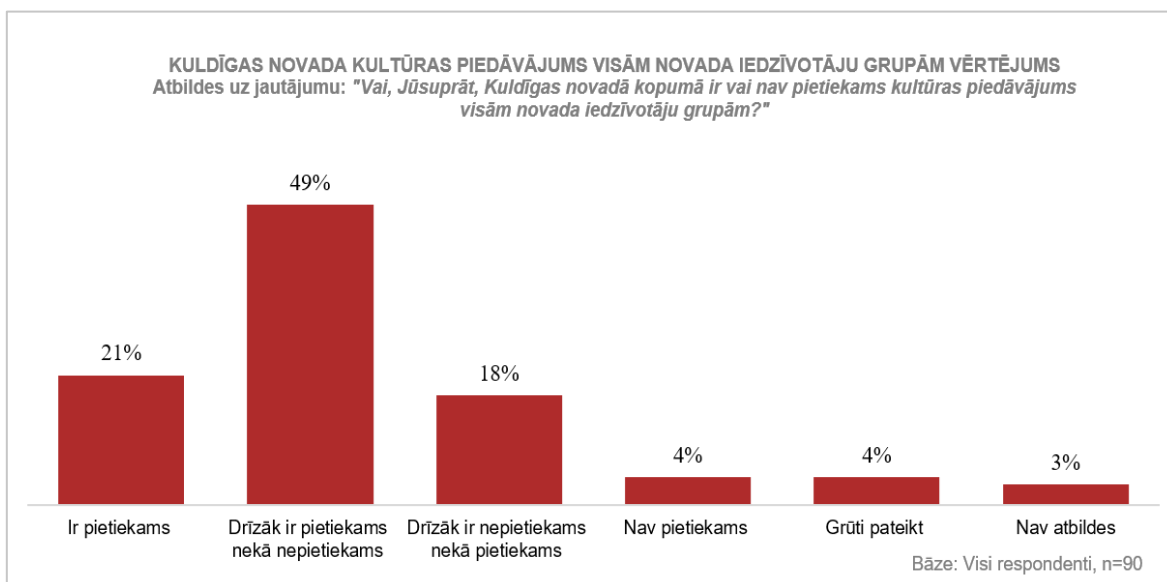
Daudzveidība ir ļoti liela. Kultūras piedāvājums ir plašs, jebkura gada gājuma cilvēkiem ir izvēles iespējas.

Kultūras dzīve ir diezgan intensīva un daudzveidīga. [...] Piedāvājums ir paredzēts ļoti plašam mērķauditoriju lokam ar dažādām interesēm. Kultūras saturs nav vienvēidīgs.

Viss ir pietiekami daudz sabalansēts. Kultūra ir pieejama visdažādākajām gaumēm, dažāda vecuma cilvēkiem. Pirms pandēmijas kultūras dzīve bija tik aktīva, ka tiem, kuri tajā ir iesaistīti, pat vienu brīdi tās bija par daudz.

Arī kultūras sektora pārstāvju aptaujas dati liecina, ka sektora pašnovērtējumā kultūras piedāvājums visām novada iedzīvotāju grupām atzīts kā pietiekams (70%).

Attēls nr. 14. Kuldīgas novada kultūras piedāvājums visām novada iedzīvotāju grupām

Diskusija dažādos kontekstos veidojas par to, kam jābūt galvenajai kultūras piedāvājuma auditorijai, nereti pretnostatot Kuldīgas novada iedzīvotājus un novada viesus/tūristus kā divas atšķirīgu vajadzību auditorijas. Šajā jautājumā vienotas nostājas nav. Daļa respondentu, kas pārstāv kultūras sektoru, uzsver, ka, veidojot pasākumus, tiek domāts gan par vietējiem iedzīvotājiem, gan pilsētas viesiem.

Par aktīvāko auditorijas daļu tiek atzīti seniori. Vienlaikus norādīts, ka vissarežģītāk sasniegt jauniešu auditorijas segmentu. Intervijās vairākkārt uzsvērts, ka tieši šai iedzīvotāju grupai trūkst interesanta un viņiem piemērota piedāvājuma, tas redzams arī aptaujas datu rezultātos. Daži informanti norāda, ka novadā kopumā trūkst nišas produktu un neformālāka piedāvājuma, kā arī *underground* vietas, kur pulcēties gados jauniem cilvēkiem.

Vajadzētu pievērst uzmanību tieši jauniešu auditorijai, veidojot viņiem interesējošu piedāvājumu vai ļaujot viņiem pašiem realizēt savas ieceres, jo neesmu pārliecināts, ka ir iespējams uzrunāt cilvēkus, kuriem kultūras piedāvājums neinteresē, un uz viņu rēķina paplašināt to auditorijas segmentu, kas apmeklētu teātra izrādes, džeza vai klasiskās mūzikas koncertus. Man liekas, ka pusaudži ir neiespējamā grupa, ko nevar notvert.

Varbūt vairāk varētu runāt par jauniešu auditoriju, kam agrāk bija izteiktāks neformālais piedāvājums. Par to pašvaldībā ir diskutēts. Šobrīd ir Jauniešu māja. Bet ir nepieciešama kāda vieta, kur vakaros var pulcēties jaunieši, kuri ir vecāki par 18 gadiem.

Kā galvenie šķēršļi pasākumu neapmeklēšanai tiek minēts blīvs pasākumu piedāvājums novadā, kaimiņu novadu konkurējošais kultūras piedāvājums, kā arī lielais bezmaksas pasākumu klāsts. Salīdzinoši izplatīts ir pieņēmums, ka iedzīvotāji nav pieraduši maksāt par kultūras piedāvājumu pieejamo bezmaksas pasākumu dēļ. Tāpat tiek norādīts, ka pasākumu apmeklētību ietekmē arī attālums un transporta iespējas.

Kultūras sektora pārstāvju aptaujas dati liecina, ka nepietiekams piedāvājums novadā ir arī tādām iedzīvotāju grupām kā starptautiskā publika/ tūristi, pieaugušie un ģimenes ar bērniem.

Attēls nr. 15. Kuldīgas novada kultūras piedāvājuma nepietiekamība konkrētām iedzīvotāju grupām

Salīdzinoši bieži intervijās un diskusijās uzsvērts, ka Kuldīgas novada iedzīvotāji ir pieraduši pie plaša piedāvājuma klāsta, kas bieži vien ir bezmaksas un ko nodrošina pašvaldības kultūras institūcijas. Sarunās bieži izskan viedoklis, ka sabiedrība nav ieinteresēta un gatava tērēt savus līdzekļus kultūrai, t. sk. pasākumu bijetēm. Bezmaksas piedāvājums īpaši tiek kritizēts no kultūras un radošā sektora uzņēmēju un privātpersonu puses, jo, viņuprāt, tas rada negodīgu konkurenci.

Man šķiet, ka Kuldīgā ir gandrīz bezmaksas vai tāds kultūras dzīves pašvaldības monopols. Tādā ziņā, ka, pirmkārt, pašvaldība, kas izmanto naudu un veido pasākumus, kura neļauj kādam uzņēmējam līdzvērtīgi konkurēt ar pasākumiem, jo vienā pusē ir pašvaldība ar sabiedriskiem līdzekļiem, kas var piedāvāt par velti kaut ko. No otras puses, uzņēmums, kuram kaut kādā veidā būtu jādzīvo, nevar konkurēt.

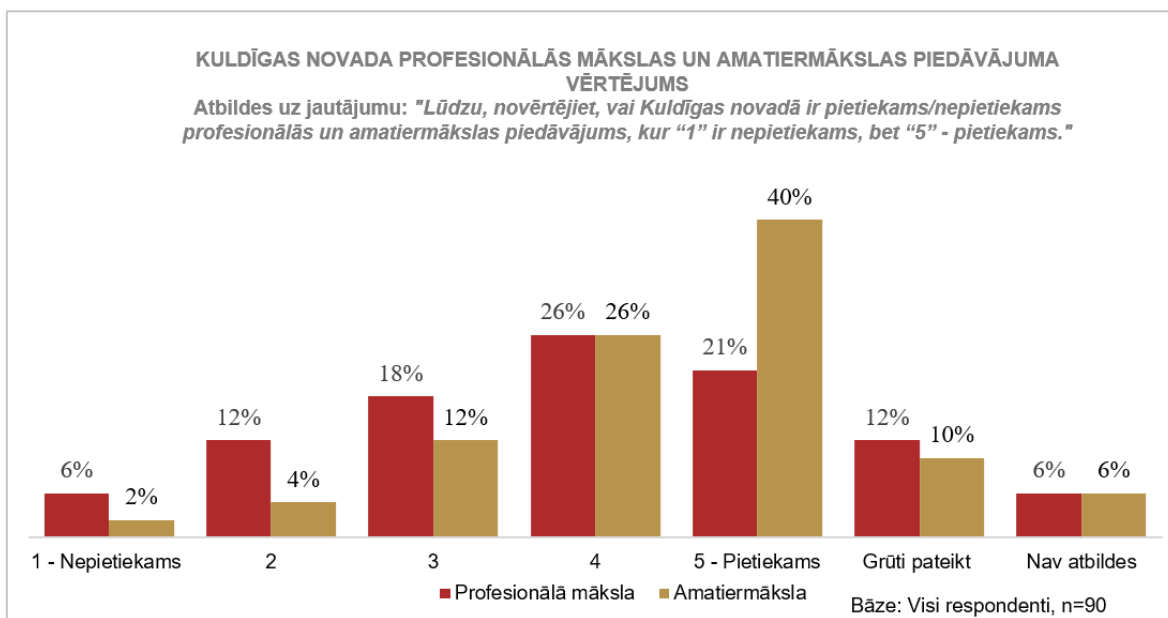
Kā īpaši labi apmeklēti pasākumi tiek atzīti **tradicionālie ikgadējie pasākumi**: "Dzīres Kuldīgā", "Hercoga Jēkaba gadatirgus" un "Lido zivis", ko iecienījuši ne tikai vietējie iedzīvotāji, bet arī tūristi.

Atzīts arī, ka pagastos labi apmeklētas ir balles. Piedāvājuma dinamiku iespaido arī kultūras dzīves sezonālitate. Kaut arī daļa respondentu vērtē, ka sezonālitates izpausmes piedāvājumā ir kļuvušas mazāk izteiktas, tomēr dominē viedoklis, ka joprojām samērā blīvs piedāvājums ir vasarā, kas ir arī laiks, kad pilsētu apmeklē ļoti daudz tūristu. Daļa informantu norāda, ka pēdējā laikā veidotie atsevišķi rudens un ziemas pasākumi pierāda, ka piedāvājuma izlīdzināšana visa gada griezumā ne tikai spētu piesaistīt pilsētas viesus, bet nestu arī pozitīvus ieguvumus uzņēmējiem.

Secināms, ka kultūras piedāvājuma dinamika un daudzveidība ir augsta, taču perspektīvā iespējama daudzveidības paplašināšana, veidojot mērķētāku piedāvājumu atsevišķiem auditorijas segmentiem, kā arī stiprinot KRI uzņēmēju konkurētspēju.

5.2.2. Viens no būtiskākajiem kultūras daudzveidības nodrošināšanas izaicinājumiem novados, jo īpaši pagastu teritorijās, ir **amatiermākslas un profesionālās mākslas līdzsvara nodrošināšana piedāvājumā**. Kultūras sektora pārstāvju aptaujas dati liecina, ka viņu skatījumā gan amatiermākslas, gan profesionālās mākslas piedāvājums ir salīdzinoši pietiekams, tomēr augstāk vērtēta amatiermākslas piedāvājuma pietiekamība.

Attēls nr. 16. Kuldīgas novada profesionālās mākslas un amatiermākslas piedāvājuma vērtējums

Arī intervijās un diskusijās kultūras nozares pārstāvji norāda, ka **amatiermākslas piedāvājums ir proporcionāli lielāks nekā profesionālās mākslas piedāvājums**, atzīstot, ka vēlētos redzēt novadā lielāku un daudzveidīgāku profesionālās mākslas piedāvājumu.

Ir skaisti, ka cilvēki līdzdarbojas amatiermākslā, bet mazliet pietrūkst profesionālās mākslas piedāvājuma. Lai kā gribētos, tomēr arī profesionālā, laikmetīgā māksla pie mums ir vairāk nišas produkts.

Gribētu, lai Kuldīgā ir vairāk augstāka līmeņa kultūras pasākumu piedāvājums – alternatīvas teātra izrādes, dzejas slams, klasiskās mūzikas koncerti.

Amatiermākslā ir dažādība, bet daudzveidīgāku piedāvājumu prasītos profesionālajā mākslā.

Kopējais apjoms nav nepieciešams lielāks. Ir nepieciešams lielāks profesionālās mākslas pienesums. Vajadzētu daļu amatieru kultūras pasākumu izņemt un tā vietā ielikt profesionālās mākslas pasākumus.

Arī kultūras dzīvē iesaistītie norāda nepieciešamību tieši pēc lielāka mūzikas, dažādu žanru, piedāvājuma, kas liek secināt, ka iesaistītās puses to kā trūkstošu daudzveidības dimensiju saskata tieši profesionālās mākslas piedāvājumā.

Kaut arī kultūras sektora pārstāvji aptaujā augstu vērtējuši mākslinieciski augstvērtīgu kultūras piedāvājumu novadā (4,02 vidējais vērtējums, kur vērtējums piecu ballu skalā ar 1 – zemākais vērtējums, bet 5 – augstākais), tomēr interviju un fokusgrupu dati norāda, ka ir grūti apmierināt visu iesaistīto – gan vietējo iedzīvotāju, gan uzņēmēju, gan tūristu – vēlmes satura un formas ziņā. Salīdzinoši bieži parādās viedoklis, ka Kuldīgai pietāv mazformāta pasākumi ar kvalitatīvu saturu.

5.2.3. **Kultūras piedāvājuma raksturojumā** iespējams nodalīt divus atšķirīgus piedāvājuma grozus – pilsētā un pagastos. Kultūras dzīvē iesaistītie norāda, ka kultūras

dzīve novados ir atšķirīga. Daļa informantu atzīst, ka ir **pagasti**, kas ir aktīvi un spēj veidot interesantus un kvalitatīvus pasākumus un nodrošināt amatiermākslu augstā līmenī, kas ir atraduši savu nišu jeb identitāti, un tur rīkotie pasākumi ir labi apmeklēti gadu no gada. Vienlaikus atzīts, ka grūtāk piesaistīt auditoriju tiem pagastiem, kas atrodas tuvu pilsētai, jo ierobežotu resursu dēļ nespēj konkurēt ar savu piedāvājumu. Kultūras piedāvājuma līdzsvarošanai un kultūras dzīves aktivizēšanai pagastos izteikta ideja par pasākumu rotēšanu, kad pagastam konkrētā pasākuma rīkošanai novads novirzītu papildu līdzekļus, tādējādi veicinot konkrētā pasākuma popularitāti un vienlaikus pagastu atpazīstamību.

Pagastos atšķiras tas, cik šis piedāvājums ir profesionāls.

Vēlējāmie, lai katram pagastam ir ikgadējs, tradicionāls pasākums, kas veidotu pagasta atpazīstamību. Ir pagasti, kur tas jau ir izdevies, bet ir tādi, kur pie tā vēl ir jāpiestrādā.

[..] tajos pagastos, kas atrodas tuvu pilsētai, ir grūti noturēt kultūras dzīvi, jo šo pagastu iedzīvotāji patērē pilsētas kultūras piedāvājumu. Tā ir maza auditorija, kas apmeklē pagasta pasākumus. Tādēļ kultūras darbiniekiem ir grūti strādāt, daži varbūt sākumā ir centušies piesaistīt, bet nav izdevies.

Nozares pārstāvji akcentē muižu īpašnieku lomu piedāvājuma dažādošanā novada lauku teritorijās. Savukārt muižu pārstāvji norāda, ka vietējie iedzīvotāji vai nu nav ieinteresēti, vai nav maksāspējīgi par viņu rīkotajiem pasākumiem, tādēļ uzskata, ka nepieciešams piedāvājumu veidot tūristu auditorijai.

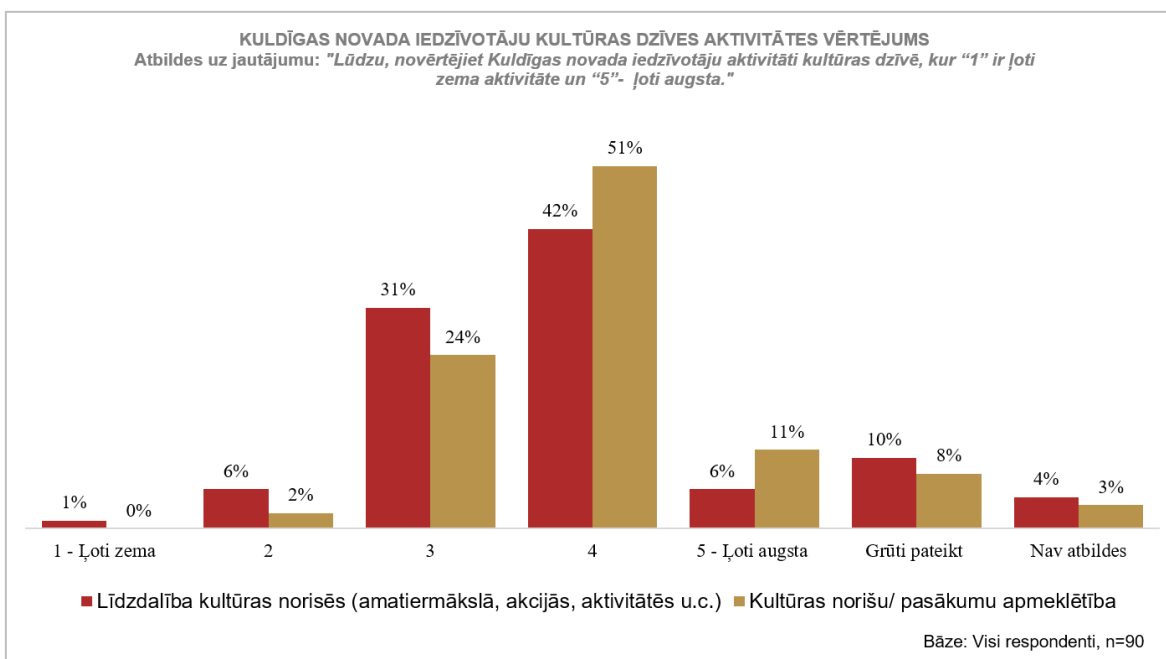
Vairākās muižās problēma vēl ir tāda, ka vietējie iedzīvotāji nenāk vispār uz nekādiem pasākumiem, pat ja tie ir par velti. Kultūras dzīvi ietekmē kultūras centra vadītājs un tas, kāda viņam ir iztēle un pieredze. Viņš var izvēlēties pasākumus un cenu kategorijas. Protams, pašvaldība neanalizē to, vai kādam tas vispār interesē.

Secināms, ka kultūras piedāvājums pagastos tiek neviennozīmīgi vērtēts, atzīstot, ka to ietekmē gan darbinieku profesionālā kvalifikācija, gan pagasta atrašanās vieta, gan iedzīvotāju aktivitātes līmenis.

5.2.4. Kultūras norišu apmeklētība un līdzdalība amatiermākslas aktivitātēs. Kultūras dzīves dinamiku novada teritorijā būtiski ietekmē kultūras līdzdalības izpausmes: gan iedzīvotāju kā pasākumu auditorijas aktivitāte, gan kā amatiermākslas kolektīvu dalībnieku līdzdalības pakāpe.

Iedzīvotāju līdzdalība kultūras norisēs novadā, pēc kultūras sektorā iesaistīto domām, ir salīdzinoši laba, to apliecina arī aptaujas dati. 5 ballu skalā (kur 1 – zema aktivitāte, bet 5 – augsta aktivitāte) līdzdalība kultūras norisēs (amatiermākslā, akcijās, aktivitātēs u. c.) vidēji vērtēta ar rādītāju **3,53**. Savukārt kultūras norišu/pasākumu apmeklētība vidēji vērtēta ar rādītāju **3,8**. Dati liecina, ka Kuldīgas novada iedzīvotāju kultūras patēriņa aktivitāte vērtēta nedaudz augstāk nekā kultūras līdzdalības aktivitāte.

Attēls nr. 17. Kuldīgas novada iedzīvotāju kultūras dzīves aktivitātes vērtējums

Kā būtisks faktors, kas vērtēts kā priekšnosacījums lielākas auditorijas sasniegšanai, ir pazīstamu cilvēku dalība piedāvājuma veidošanā. Pēc kultūras dzīvē iesaistīto domām, iedzīvotāju apmeklētība ir lielāka, kad kultūras norisē ir iesaistījušies vietējie iedzīvotāji un paziņas. Savukārt zemāka interese par piedāvājumu esot raksturīga akadēmiskās mūzikas un laikmetīgās mākslas piedāvājuma gadījumos.

Raksturojot iedzīvotāju dalību amatiermākslas kolektīvos, vairākkārt tiek minēts, ka amatiermākslas kolektīvu kustība ir aktīvāka tieši pagastos, taču arī tur, līdzīgi kā pilsētā, ir vērojama dalībnieku skaita samazināšanās. Lai arī dalībnieku trūkums tiek attiecināts uz dažādu paaudžu kolektīviem, tomēr uzsvērts, ka visvairāk trūkst jauniešu un vīriešu.

Vienu brīdi šķita, ka vidējās paaudzes deju kolektīvs izjuks, jo nav cilvēku, kas deju, trūka vīriešu, taču viss uzlabojās. Lai motivētu, aizvedām viņus uz Gruziju apmaiņas pieredzē. Nākamajā sezonā bija dalībnieku pieplūdums – tagad šai paaudzei ir divas kolektīvu grupas.

Kolektīvu ir ļoti daudz, kolektīvi saskaras ar visiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras arī kolektīvi citur Latvijā – grūti piesaistīt korī vairāk dziedātāju, deju kolektīvos puīšus dabūt. Jauniešu pietrūkst deju kolektīviem, kuriem.

Kopumā kultūras sektora pārstāvji novada iedzīvotāju aktivitāti un vēlmi iesaistīties un līdzdarboties kultūras norišu organizēšanā ir vērtējuši kā salīdzinoši zemu, atzīstot, ka tikai daži cilvēki ir apliecinājuši līdzdalības gribu. Vienlaikus atzīts, ka, pateicoties novada jauniešu centriem, pasākumu veidošanā aktīvi līdzdarbojas tieši jaunieši.

Alsungas novads

5.2.5 Kultūras piedāvājumu Alsungas novadā veido dažādi kultūras operatori. Tās ir gan pašvaldības kultūras iestādes, gan privātpersonas un vietējās biedrības. Kultūras dzīvē iesaistīto viedoklis par kultūras piedāvājumu novadā ir atšķirīgs. Atklājas tas, ka Alsungas novada kultūras dzīve galvenokārt tiek veidota, izmantojot vietējos resursus. Kultūras pasākumu apmeklētība Alsungā visa gada griezumā, iesaistīto pušu skatījumā, tiek vērtēta kā ļoti laba, kā arī līdzdalība gan pasākumu organizēšanā, gan amatiermākslas kolektīvos vērtēta kā laba. Informanti norāda, ka Alsungas novada **kultūras pasākumos tiek iesaistīti gan amatiermākslas kolektīvi, gan vietējās biedrības un aktīvisti**, līdz ar to dominē amatiermākslas piedāvājums. Savukārt profesionālās mākslas piedāvājums parasti tiek nodrošināts lielajos pasākumos, svētkos, kad tiek piesaistīti profesionāli mākslinieki un mūziķi. Šo sadalījumu ietekmē vairāki faktori: pašvaldības ierobežotais finansējums, iedzīvotāju vēlmes, lielā iedzīvotāju aktivitāte amatiermākslā.

Mums uz vietas profesionālā māksla nav. Tik, cik pie mums reizēm atbrauc teātris ar izrādī, ir koncerti, un tas arī viss. Mums ir tikai amatiermākslas kolektīvi.

Profesionālā māksla maksā naudu; mēģināt šo profesionālo mākslu nodrošināt teritorijā ar mazu cilvēku skaitu ir bezjēdzīgi. Vienkāršāk ir aizbraukt uz citām pilsētām.

Alsungā nav tik daudz cilvēku, kuri grib baudīt profesionālo mākslu. Pašvaldībai atvest augsta līmeņa koncertu nav izdevīgi, jo uz šādiem koncertiem zāle netiek piepildīta (tiek pārdotas tikai 2/3 vietas).

Alsungas novadā ļoti aktīvi darbojas biedrības un uzņēmēji, kas nodrošina tradicionālās kultūras un tūrisma piedāvājumu, kas ir īpaši saistošs pilsētas viesiem un būtiski papildina piedāvājuma daudzveidību.

Kultūras piedāvājuma veidošanā būtiska loma ir iedzīvotāju pašiniciatīvai. Informanti norāda, ka pašvaldība sniedz dažāda veida atbalstu šo iniciatīvu realizēšanai, tādējādi stiprinot iedzīvotāju piederību novadam. Kā pozitīvs piemērs sarunās bieži tiek minēts "Suitu tirgus", kas bijis ļoti labi apmeklēts gan no vietējo iedzīvotāju, gan pilsētas viesu puses.

5.2.6. Gandrīz visi informanti atzīst, ka **Alsungas novadā kultūras pasākumu apmeklētība visa gada griezumā ir ļoti laba**. Alsungas iedzīvotāji interesējas ne tikai par savu amatiermākslas kolektīvu sniegumu, bet labprāt apmeklē arī piedāvātos profesionālās mākslas pasākumus. Tāpat ir novērots, ka novadā rīkotos ikgadējos pasākumus (tostarp Miķeļdienu, svētkus "Suitu Lebediks") ir iecienījuši tūristi un apkārtējo novadu iedzīvotāji. Tomēr informanti atzīst, ka, veidojot saturiski nopietnākus pasākumus, apmeklētāju skaitu prognozēt ir samērā grūti, un, ja vēl apkārtējos novados vienlaikus tiek rīkoti satura ziņā vairāk saistošāki (izklaidējoši) pasākumi, tad novada iedzīvotāji visticamāk izvēlēties braukt uz tiem. Arī Alsungas kultūras sektora pārstāvji norāda, ka vietējo iedzīvotāju vidū īpaši iecienītas ir balles. Izskan viedoklis, ka vislabprātāk novada iedzīvotāji apmeklē amatiermākslas pasākumus.

Intervijās konstatēts, ka **Alsungas novada iedzīvotāju līdzdalība gan pasākumu organizēšanā, gan amatiermākslas kolektīvos ir laba**. Tiek vērsta uzmanība uz bērnu un jauniešu lielāku iesaisti pašdarbībā (deju kolektīvos, folklorā) un atzīts, ka vēlams lielāka iniciatīva no pašvaldības puses, jo šobrīd gan tērpu iegāde, gan izaugsme vairāk balstās uz pašu dalībnieku entuziasma un nevalstisko organizāciju atbalsta.

Secināms, ka Alsungas novada kultūras dzīvē kopumā daudz lielāka nozīme ir sabiedrības līdzdalībai un iedzīvotāju pašiniciatīvā balstītām aktivitātēm, kas nosaka arī

piedāvājuma saturu un pasākumu apmeklējuma prakses: augsta aktivitāte amatiermākslas piedāvājumā, zema – profesionālās mākslas patēriņā.

Skrundas novads

5.2.7. Skrundas novada kultūras dzīvē iesaistīto vērtējums par kultūras piedāvājumu novadā ir visai vienots, atzīstot, ka **kultūras dzīve novadā ir aktīva un pasākumu piedāvājums un pieprasījums ir līdzsvarā**. Dominē viedoklis, ka pašvaldība nodrošina gan amatiermākslas, gan profesionālās mākslas piedāvājumu. Ņemot vērā spēcīgās amatiermākslas tradīcijas, šis piedāvājums tomēr vērtēts kā dominējošs.

Profesionālās un amatiermākslas piedāvājums ir vienlīdzīgs. Amatiermākslas piedāvājumu veido kolektīvi, kas organizē savus pasākumus, pieaicinot savus draugu kolektīvus. Profesionālās mākslas piedāvājums aiziet uz lielajiem pasākumiem: pilsētas svētki, koncerti, teātri. Ir lieli pasākumi, kur iesaista arī amatiermākslas kolektīvus. Profesionālās mākslas piedāvājumu veido, uzaicinot uzstāties māksliniekus no citām vietām. Piedāvājums ir harmonisks.

Vairāki nozares pārstāvji īpaši uzsver, ka daži Skrundā rīkote pasākumi ir ieguvuši atpazīstamību visā Latvijā, kā piemēram, vīru koru svētki un deju festivāls "Griežam danci".

Nozīmīgu lomu kā kultūras, tā tūrisma piedāvājumā ieņem militārā mantojuma tēma, kas ir brīva niša kultūras piedāvājuma telpā.

Mēs nevaram no savas pagātnes aizmukt, jo mums pat karogā ir zobens, kas simbolizē Kalpaka cīņas. Mēs no sava militarisma neaizbēgsim. Šeit ir notikušas svarīgās Kalpaka kaujas, kas katru gadu tiek pieminētas īpašā karogu dienā.

Kultūras nozares pārstāvji atzīst, ka piedāvājums pilsētā un pagastos ir atšķirīgs. Katrs pagasts meklē savu identitāti un cenšas sarīkot kādu unikālu pasākumu, ar ko iegūt atpazīstamību arī ārpus novada robežām.

Pasākumu plānošanā Skrundas kultūras dzīves organizatori ņem vērā blakus esošo novadu kultūras kalendārus, lai plānotie pasākumi nepārklātos un nezaudētu potenciālos apmeklētājus.

5.2.8. Līdzīgi kā Alsungas novadā, atzīts, ka Skrundas novadā **amatiermākslas kolektīvu pasākumi tiek labāk apmeklēti nekā profesionālās mākslas pasākumi**. Informanti norāda, ka Skrundas novadā ir spēcīgas amatiermākslas tradīcijas un vietējie iedzīvotāji atbalsta savējos, pašdarbniekus, apmeklējot viņu veidotos pasākumus.

Protams, [vislabāk apmeklēti ir] vietējo amatiermākslas kolektīvu koncerti, it sevišķi tad, kad visi piedalās; mums janvārī ir tāds amatiermākslas kolektīvu koncerts, tad ir zāle stāvgrūdām pilna, un visi nāk un skatās, bet, kad, teiksim, paņemam kādu labu izrādi, kas nav arī lēta, uz to cilvēku atsaucība nav nemaz tik liela.

Labi apmeklēti gan no vietējo iedzīvotāju, gan pilsētas viesu puses ir ikgadējie tradicionālie pasākumi – pilsētas svētki, tirgus Rudbāržos, kā arī ar militāro mantojumu saistītie pasākumi (Karoga diena, O. Kalpaka kaujas atceres diena). Nozares pārstāvji norāda, ka lielāka novada iedzīvotāju ieinteresētība būtu vēlama tādos profesionālās mākslas pasākumos kā simfoniskās mūzikas koncerti un teātra izrādes. Informanti atzīst, ka novada iedzīvotāji patērē arī kultūras piedāvājumu citās pašvaldībās, tostarp arī Kuldīgas novadā.

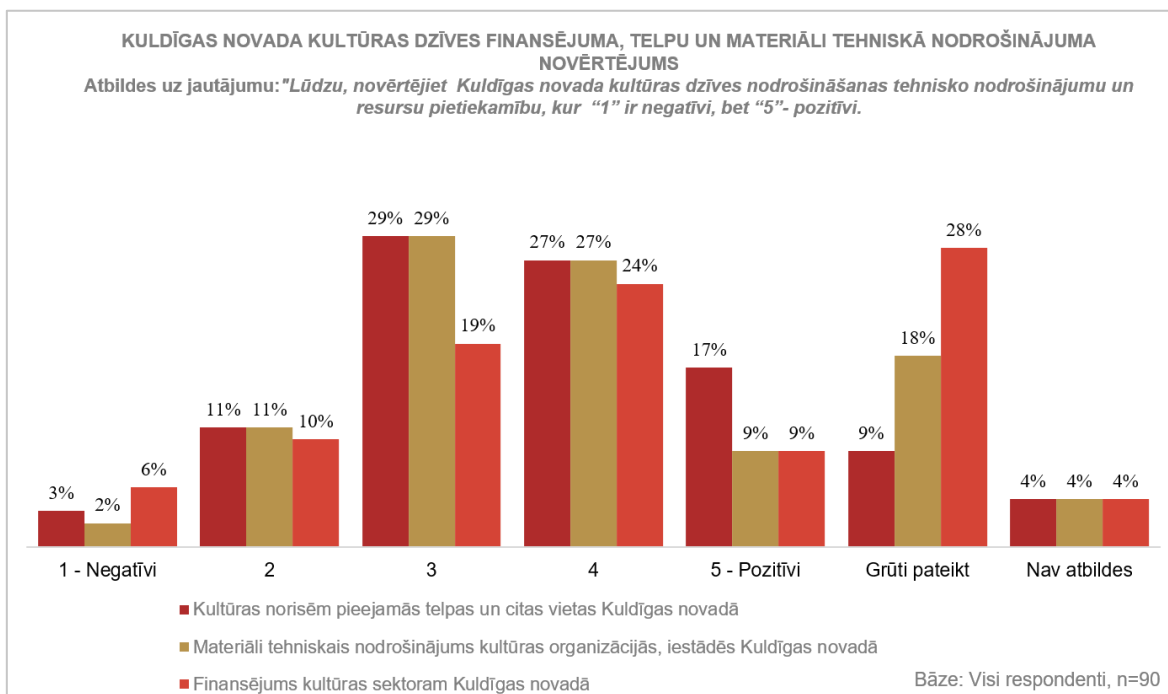
Attiecībā uz Skrundas iedzīvotāju līdzdalību novada kultūras dzīvē informanti atzīmē, ka **iedzīvotāji aktīvi iesaistās pašdarbības kolektīvos, taču neuzņemas iniciatīvu organizēt pasākumus**. Amatiermākslā tiek pārstāvētas visas paaudzes, un, kolektīvu vadītāju uzrunāti, cilvēki labprāt iesaistās pašdarbībā.

Secināms, ka bijušajā Kuldīgas novada, Alsungas novada un Skrundas novada teritorijā kultūras patēriņa un līdzdalības praksēs vērojamas gan līdzīgas, gan atšķirīgas iezīmes. Visbūtiskākās atšķirības vērojamas dažādu teritoriju iedzīvotāju interesē par profesionālās mākslas piedāvājumu: tā ir ļoti zema Alsungas un Skrundas novadā, kur īpaši izteikta aktivitāte attiecībā uz amatiermākslas piedāvājumu un citām kultūras līdzdalības izpausmēm, bet ne tik zema Kuldīgas pilsētā.

5.3. IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKĻI PAR KULTŪRAS FINANSĒJUMU, INFRASTRUKTŪRU UN MATERIĀLI TEHNISKO BĀZI

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadu kultūras dzīvē iesaistīto personu viedokļi par finansējuma, infrastruktūras un materiāli tehniskās bāzes nodrošināšanu kultūras nozarē ir salīdzinoši vienoti, tomēr svarīgi uzsvērt, ka kultūras sektora pārstāvju aptaujas dati liecina, ka vairāk nekā ¼ daļa respondentu nav spējuši sniegt novērtējumu finansējuma pietiekamībai Kuldīgas novadā. Savukārt kultūras norišu telpu pieejamība un materiāli tehniskais nodrošinājums 5 ballu skalā, kur 1 ir zems vērtējums, bet 5 – augsts, vērtēta galvenokārt kā vidēja – vairāk nekā puse respondentu izvēlējušies vērtējumu 3 vai 4. Salīdzinoši augstāk vērtēta telpu pieejamība kultūras norisēm un materiāli tehniskais nodrošinājums, bet sliktāk – finansējums kultūrai.

Attēls nr. 18. Kuldīgas novada kultūras dzīves finansējuma, telpu un materiāli tehniskā nodrošinājuma novērtējums

Kuldīgas novads

Par šo kultūras dzīves aspektu iegūts arī padziļināts iesaistīto pušu viedoklis un vērtējums par:

- pašvaldības un valsts finansējumu kultūras sektorā;
- papildu finansējuma piesaistīšanas aktivitātēm;
- kultūras pasākumiem piemērotajām telpām, jaunajiem infrastruktūras projektiem;
- alternatīvām pasākumu norises vietām;
- tūristu uzņemšanas vietām, naktsmītnēm;
- materiāli tehniskā nodrošinājuma situāciju.

5.3.1. Vērtējot **pašvaldības kultūras jomas finansējumu**, tās pārstāvji atzīst, ka kopumā kultūras norišu realizēšanai Kuldīgas pilsētā un tajā esošajām organizācijām finansējums ir pietiekams. Taču pavisam citādāka situācija ir ārpus Kuldīgas centra, proti, pagastos. Salīdzinoši izplatīts viedoklis ir par to, ka finansējums pagastos kultūras jomā ir nepietiekams. Atzīts, ka finansējums kultūras norisēm katrā novada pagastā atšķiras, un Kuldīgas novada pagastu kultūras jomas pārstāvji pauduši ideju, ka nepieciešams veidot vienotu sistēmu, kas paredz godīgu, vienlīdzīgu finansējuma sadali visām novada institūcijām.

Es uzskatu, ka pagastiem ir pārāk mazs finansējums kultūras aktivitātēm. Par to lemj pašvaldība. Vienam pagastam uz gadu ir 10–12 tūkstoši pasākumu veidošanai, arī atalgojums nav pietiekoši liels. Tas ir jāizlīdzina.

Izpētes ietvaros ir konstatēts viedoklis, ka finansējums pietrūkst tieši amatierkolektīvu vadītāju atalgojumam. Pausta izteikta neapmierinātība ar amatiermākslas kolektīvu vadītāju atalgojumu un norādīts, ka citos novados tas ir salīdzinoši augstāks nekā Kuldīgas novadā. Ar šo argumentu pamatots fakts, ka šobrīd nav iespējams nodrošināt jaunu kolektīvu vadītāju piesaisti kultūras dzīves, amatierkolektīvu darba nodrošināšanai.

Secināms, ka kā dominējošais finanšu avots kultūras norisēm Kuldīgas novadā skatīts publiskais finansējums, taču uzsvērts finansējuma nelīdzsvarots apjoms dažādos pagastos, kas rada nevienlīdzīgus nosacījumus kultūras piedāvājuma veidošanā un kultūras līdzdalības (amatiermākslas kolektīvu) sekmēšanā.

5.3.2. **Publiskais finansējums kultūras jomas pārstāvjiem kalpo arī kā motivācija cita finansējuma piesaistīšanai**, projektu pieteikumos norādot, ka organizācijai vai pasākumam ir piešķirts šis pašvaldības līdzfinansējums.

Atbalsts no pašvaldības ir jūtams, kultūras nozare pašvaldībā ir bijusi diezgan liela prioritāte, pašvaldība zina, ka tas mums ir svarīgi, ka kultūras nozare piesaista gan vietējos, gan tūristus.

Sākotnējais finansējums strādā kā motivācija, lai pieteiktos citiem finansējuma piesaistīšanas instrumentiem.

Izcili ir tas, ka pat piedaloties LEADER programmās, citos projektos, pašvaldība jau garantē šo līdzfinansējumu.

Kuldīgas novada kultūras dzīves pārstāvji atzīst, ka novadā aktīvi notiek projektu izstrāde **papildu finansējuma piesaistīšanai**, kas tiek vērtēta ļoti pozitīvi, jo īpaši augstu novērtēts piesaistītais ES finansējums infrastruktūras uzlabošanai, kā arī Valsts kultūrkapitāla fonda (VKKF) atbalsts. Tāpat pozitīvi vērtēts, ka iespējams izmantot iespējas startēt vietējās pašvaldības biedrības “Darīsim paši!” projektu konkursos.

[..] daudz ir atkarīgs no tā, cik aktīvi tiek rakstīti šie projekti, lai piesaistītu māksliniekus.

Visi tie struktūrfondi, kas ir pieejami kultūras infrastruktūrai, ir izmantoti pāri 100% – cik nu vien var. Tā rezultātā ir izdevies bijušajā sinagogā ievietot bibliotēku. Ir atjaunota mūzikas skola, muzejs. Tās visas ir Eiropas investīcijas.

Nereti kultūras nozares pārstāvji atzīst, ka starptautiskās partnerības ir atslēga uz lielāku finansējuma piesaistīšanas avotu apgūšanu un ka tieši tās, raugoties uz nākotnes perspektīvu, varētu būt veiksmīgas Kuldīgas kultūras dzīves komponentes. Taču kultūras organizāciju pārstāvji, kuri šos citus finansējuma avotus neizmanto, skaidro, ka viņiem nav jaudas un kapacitātes rakstīt projektu pieteikumus konkrētiem projektu konkursiem.

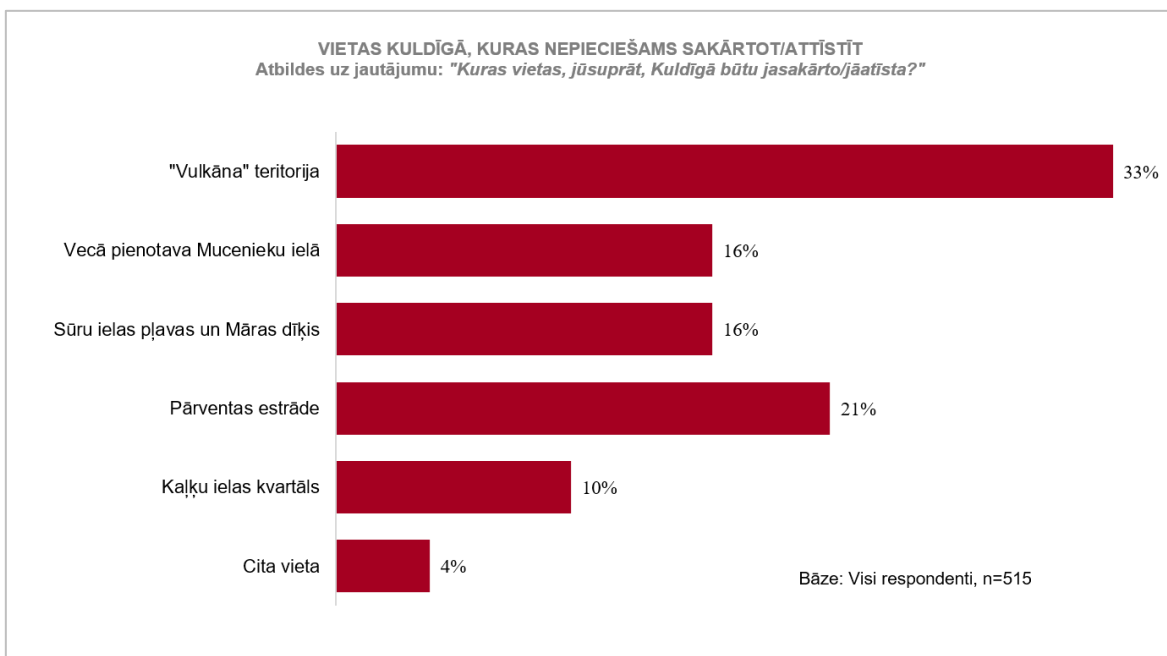
Šobrīd liekas, ka tam nav jaudas un kapacitātes, taču ir potenciāls. Eiropas struktūrfondi – tos pašvaldība kopumā izmanto vērienīgākiem pasākumiem. Šobrīd ikdienā nepietiek laika un iespēju lielāku projektu plānošanai.

Tiek skaidrots, ka, lai šo kapacitāti palielinātu, šajās organizācijās būtu nepieciešams speciāls organizācijas projektu vadītājs.

5.3.3. Infrastruktūra Kuldīgas novadā kopumā tiek vērtēta pozitīvi, taču pozitīvā vērtējuma diskurss vairāk pamatots, reflektējot par Kuldīgas pilsētu, ne novadu kopumā. Tiek norādīts, ka galvenajām kultūras iestādēm katrai ir savas **telpas**, kur nodrošināt pasākumus. Taču tajā pašā laikā, kultūras un radošo industriju nozares pārstāvji norāda, ka lielai daļai ēku, telpu ir nepieciešami labiekārtošanas darbi. Respondenti uzsver, ka daudzviet Kuldīgā būtu nepieciešamas nelielas cilvēkietilpības telpas, kur rīkot nišas auditorijas segmentiem paredzētus kamerstila pasākumus, kas nav plānoti lielai auditorijai.

Arī kvantitatīvās iedzīvotāju aptaujas (n=515) ietvaros, atbildot uz jautājumu “Kuras vietas, Jūsaprāt, Kuldīgā būtu jāsakārto/jāattīsta?”, 33% respondentu atzīmēja, ka, viņuprāt, ir jāattīsta/jāsakārto “Vulkāna” teritorija un 20,5% atzīmēja, ka ir nepieciešams sakārtot/attīstīt Pārventas estrādes teritoriju. Neliela cilvēku daļa atbalsta arī vecās pienotavas Mucenieku ielā, Sūru ielas pļavas un Māras dīķa, kā arī Kaļķu ielas kvartāla atjaunošanu.

Attēls nr. 19. Vietas Kuldīgā, kuras nepieciešams sakārtot/attīstīt

Nozares pārstāvji pozitīvi raugās uz Kuldīgas infrastruktūras nākotnes jaunajiem projektiem – atjaunoto kultūras nama ēku, Latvijas Mākslas akadēmijas Kuldīgas filiāli, kas, viņuprāt, būs liels pienesums Kuldīgas novada kultūras attīstības jomā, – un citiem projektiem.

Lai arī Kuldīgas pilsētas infrastruktūras vērtējums ir pozitīvs, pretēja situācija tiek konstatēta novada **pagastos**, kur nereti tiek norādīts, ka pietrūkst konkrētu ēku, iekštelpu kultūras norišu nodrošināšanai. Uzsvērts, ka atsevišķos pagastos kā liela problēma vērtēts fakts, ka nav kultūras nama, kas vienuviet varētu pulcēt apmeklētājus jebkurā gada sezonā.

Pagastu kultūras sektora pārstāvji uzskata, ka, lai uzlabotu pagastu kultūras dzīvi, ir nepieciešams labiekārtot pagastu estrādes, kas ir iecienītas pagastu iedzīvotāju kultūras vietas vasaras sezonā un/vai nodrošināt pagastus ar pasākumiem piemērotu skatuvi to veiksmīgākai norisei.

5.3.4. Vairākkārt interviju/diskusiju laikā akcentēts, ka, domājot par Kuldīgas novada kultūras norišu vietām, ir nepieciešams pārdomāt “**kultūras vietas**” un “**kultūras telpas**” **jēdzienus** vai pārdefinēt izpratni par tiem. Proti, dominē viedoklis, ka kultūras norišu nodrošināšanai ir nepieciešams izmantot alternatīvas vietas, pilsētas ēkas, nevis aizvien sekot tradicionālajiem, (respondentu skatījumā) novecojušajiem priekšstatiem un *iesūnojušām* tradīcijām konkrētu pasākumu vietu nodrošināšanā. Kā viens no bieži pieminētajiem negatīvajiem piemēriem ir pilsētas svētku laikā dažādām norisēm arvien noslogotais Kuldīgas vecpilsētas centrs.

Tiek norādīts, ka tieši šī brīža apstākļi, Covid-19 pandēmijas laiks, kultūras organizatoriem ir licis saprast, ka kultūras dzīvi var nodrošināt ne tikai tradicionālajās norišu vietās, bet arī mēģinot apgūt plašāku pilsētas vidi.

Covid laiks ir iemācījis pārdefinēt, ko nozīmē fiziskā telpa un tās nozīmi, tāpēc varētu vēl padiskutēt par jaunas infrastruktūras izveidi. Sabiedrības paradumi mainās. Ko nākotnē nozīmē publiskās telpas? Kādai funkcijai būs nepieciešama fiziskā telpa? Mēs nezinām, kas būs.

Covid laiks ļoti labi parādījis, ka kultūras infrastruktūra nav tikai telpa un ka ir jāmaina līdzšinējais uzstādījums kultūras infrastruktūrai. Telpas ir kā papildu aspekts cita veida pulcēšanās vietām Kuldīgā.

Jāatzīst, ka piedāvājums arvien paplašināt kultūras norišu vietas, tādējādi decentralizējot kultūras piedāvājumu un ar kultūras norišu palīdzību tiecoties “atvērēt” un iekļaut kādas stigmatizētas vai degradētas teritorijas, atzīts kā nozīmīgs kultūrvides attīstības scenārijs arī starptautiskā mērogā (skat. UNESCO indikatoru materiālu¹³⁵).

5.3.5. Kā negatīvs novada infrastruktūras aspekts norādīts **naktsmītņu trūkums** novadā kopumā. Vērtēts, ka tūristu uzņemšanas vietas, naktsmītnes un dzīvojamais fonds ir nepietiekams. Respondenti norādījuši, ka šo naktsmītņu nepietiekamā izvēle ietekmē pilsētas apmeklētāju iespējas un vēlmi apmeklēt Kuldīgas novadu vairāk par vienu dienu. Proti, tiek apgalvots, ka Kuldīgas novads kļūst par caurbraucamu apmeklējuma vietu, nevis galamērķi. Norādīts arī dzīvojamā fonda trūkums, kas tiek saistīts arī ar jaunu kultūras speciālistu piesaistīšanas problēmu, proti, tiek atzīts, ka Kuldīgas pilsētā ir mazas iespējas atrast izdevīgu, kvalitatīvu pastāvīgu dzīvesvietu.

Naktsmītņu ziņā pastiprinātam [tūristu] uzplūdamam nebūtu, kur palikt. Būtu labāk, ja tuvu pilsētai būtu kādi kempingi, iespējas, kur lēti un kvalitatīvi pārnakšņot.

Šobrīd lielo pasākumu laikā visas naktsmītnes tiek diezgan ātri aizpildītas. Nav lielu viesnīcu, nav piedāvājuma konferenču tūrismam. Arī iedzīvotāju skaita pieaugumam nav infrastruktūras.

Pilsētai ir jādomā par dzīvojamo bloku, par to, ka gan jaunam, gan radošam, gan ne tik jaunam, gan senioram vienkārši nav, kur dzīvot. Mums ir jāveido dzīvojama interesanta koka apbūve, jo mums ir vēsturiskā apbūve un mums ir padomju laika mājas, bet mums vispār nav brīva dzīvojamā fona. Tā šobrīd ir liela aktualitāte.

---

¹³⁵ Culture | 2030 indicators. Pieejams: <https://unesdoc.unesco.org/ark:/48223/pf0000371562>, skatīts 13.04.2021.

5.3.6. Kultūras sektora **materiāli tehniskais nodrošinājums** Kuldīgas pilsētas ietvaros raksturots kā pietiekams. Tiek skaidrots, ka kultūras nozarē regulāri ir nepieciešami kādi uzlabojumi, taču iespēju robežās tie vienmēr tiek veikti.

Sarunu laikā tiek konstatēts, ka nereti kultūras norišu nodrošināšanai materiāli tehniskais nodrošinājums tiek piesaistīts kā ārpalpojums (no Talsiem, Rīgas u. c. pilsētu pakalpojumu sniedzējiem), nevis no vietējiem tehniskā nodrošinājuma sniedzējiem (tas tamdēļ, ka, pēc kultūras pārstāvju sacītā, ārpalpojumu cenas ir izdevīgākas nekā vietējo pakalpojumu sniedzēju cenas). Šo ārpalpojumu problēmu sevišķi akcentē Kuldīgas novada pagastos, kur kā viens no risinājumiem tiek ierosināta vienotas mobilās skatuves, tehnikas ieviešana.

Alsungas novads un Skrundas novads

Alsungas un Skrundas novadu kultūras sektora pārstāvju viedokļi strukturēti trīs tematos:

- valsts un pašvaldības piešķirtais finansējums kultūras sektoram;
- kultūras infrastruktūra un kultūras norišu vietas;
- materiāli tehniskais nodrošinājums.

5.3.7. Sarunās ar Alsungas un Skrundas novadu kultūras nozares pārstāvjiem konstatēts, ka arī šajos novados kultūras nozares **finansējums** pamatā balstās publiskajos finanšu līdzekļos, proti, galvenokārt tiek izmantots valsts un pašvaldības piešķirtais finansējums. Vērtējot pašvaldības piešķirto finansējumu kultūras nozarei Alsungas un Skrundas novados, tas tiek atzīts kā pietiekams, uzsverot, ka tiek strādāts tādā finanšu ietvarā, kāds ir. Iesaistīto pušu viedokļi ir vienoti, apgalvojot, ka kultūras nozare vienmēr varētu gribēt lielāku finansējumu, taču līdz šim visi ir veiksmīgi saņēmuši un pārvaldījuši to, kas ir piešķirts.

Finansējums ir tāds, kāds ir. Šogad mums ir nedaudz mazāks kā citus gadus, bet tas ir pietiekams. Mēs ļoti labi izlīdzināmies ar to, kas ir mums uz vietas, mums ir "Suitu sievas", "Suitu muzikanti", "Suitu dūdenieki", "Suitu vīri", kurus mēs visur arī izmantojam.

[ ] Cik ir, ar to ir jāiztiek, un ar to iztiek. Prioritātes noteikti ir Miķeļdienas svētki, "Suitu Lebediks".

[..] vienmēr jau var vēlēties vairāk, bet līdz šim pašvaldība ir pietiekoši atbalstījusi gan kultūru, gan izglītību. Neviena nav palicis novārtā. Šobrīd ir skaisti renovēts kultūras nams, ir bērnu dārzs ļoti labā līmenī, tāpat skolai ir pietiekoši līdzekļi piešķirti.

Domājot **par citu finansējuma avotu piesaistīšanu**, tiek konstatēts, ka Alsungas novadā pozitīvi tiek vērtēta daļība pašvaldības biedrības "Darīsim paši!" projektu konkursos, arī VKKF konkursos, kuros startē vairākas Alsungas novada biedrības. Savukārt Skrundas novadā šāda biedrību aktivitāte netiek novērota. Gan Alsungas, gan Skrundas novadā ir novērots, ka ar finansiālu atbalstu nereti palīdz vietējie iedzīvotāji, aktīvisti, kuri piešķir nelielus dāvinājumus kultūras iestādēm.

Ir arī vietējie sponsori, kuri ir vairāk dāvinātāji; tās nav lielas naudas, ar ko varētu kaut ko sakārtot. [..] viena sieviete šogad noziedoja 700 eiro Alsungai, lai tiktu izveidots kaut kas Ziemassvētkos, lai būtu iedzīvotājiem prieks.

5.3.8. **Kultūras infrastruktūras un kultūras norišu vietu situācija** Alsungas un Skrundas novados ir dažāda. Alsungas novadā pozitīvi tiek vērtētas tādas kultūras norišu vietas kā Alsungas kultūras nams, estrāde, kas atrodas Ziedulejas parkā, arī kultūrvieta "Sapņotava".

Skrundas novadā kā vienīgā iekštelpu kultūras norišu vieta tiek minēts Skrundas kultūras nams. Atklāts, ka ar kultūras namu pietiek un citas telpas nav nepieciešamas. Vasaras sezonā Skrundas novadā ir vēl pieejama estrāde un tirgus laukums.

Skrundā kā pilsētā arī mums vietas pietiek. Vienīgā reize gadā, kad lielā Skrundas kultūras nama zāle kļūst par šauru, ir janvārī amatiermākslas kolektīvu koncertos, kur piedalās visi kolektīvi no novada, un tad arī ir skatītāji un atbalstītāji, bet kultūras namā ir trīs zāles un liels vestibils, un vasaras sezonā ir estrāde, un rīkojam arī pasākumus atjaunotajā tirgus laukumā un arī citur pilsētā. Vietas pietiek.

Topošajā, jaunajā Kuldīgas novadā Alsungas estrādei attīstības iespējas ir lielas, jo citos pagastīšos tik lielas estrādes nav. Ja mēs savedam kārtībā šo objektu un tas ir kultūras tirgum pieejams un arī pašiem pēc iespējas un vajadzības, tad tās ir ļoti lielas mūsu priekšrocības. Gan tas Ziedulejas parks ar savu apkārtni, gan arī pati estrāde ar savu izmēru un visu pārējo. Tā ir viena no situācijām jaunajam, ja šo objektu sakārto līmenī, kā tagad ir nepieciešams, lai notiktu kvalitatīvi pasākumi.

Secināts, ka atsevišķām infrastruktūras vietām ir nepieciešami lieli ieguldījumi to labiekārtošanā. Piemēram, Skrundas novadā nepieciešams labiekārtot kultūrizglītības iestādes ēku – Skrundas Mūzikas skolu, kuras tehniskais stāvoklis jau gadiem tiek vērtēts kā kritisks.

Skola brūk kopā. Vajadzīgas lielas investīcijas, lai skolu renovētu. Vēl viena sāpe – skolā nav zāles. Priekš jaunajiem mūziķiem zāle ir ļoti svarīga. Šobrīd izlīdzas, sadarbojoties ar kultūras namu. Mūzikas skolas skolotāji un audzēkņi var iet uz kultūras namu un trenēties spēlēt zālē. Un, kad nepieciešams, mūzikas skola palīdz kultūras namam. Pārsvārā arī visi vidusskolas lielie pasākumi notiek kultūras namā. Kultūras nams ir centrālā vieta, kur viss bāzējas.

Savukārt Alsungas novadā respondentu intervijās un diskusijās bieži tiek minēta estrāde, kurai nepieciešami labiekārtošanas darbi, kā arī citas kultūras iestāžu ēkas, kurām nepieciešami kādi uzlabojumi.

[Alsungas] kultūras nams ir labā stāvoklī. Būtu nepieciešami tikai uzlabojumi ārpusē, iekšpuse ir renovēta, bet būtu vajadzīgs kosmētiskais remonts. Bibliotēkā būtu nepieciešams kosmētiskais remonts, tai skaitā jauni dizaina risinājumi, ja vēlas pulcināt bērnus, un jumta seguma nomaiņa. Estrāde ir skaistā vietā, taču bēdīgā stāvoklī.

5.3.9. Gan Skrundas, gan Alsungas novadā kultūras sektora **materiāli tehniskais nodrošinājums** tiek novērtēts kā labs un pietiekams. Līdzīgi, kā vērtēts Kuldīgas novadā, lai nodrošinātu pasākumu tehnisko nodrošinājumu un norisi šajos novados, tiek galvenokārt izmantoti ārpakalpojumu operatori.

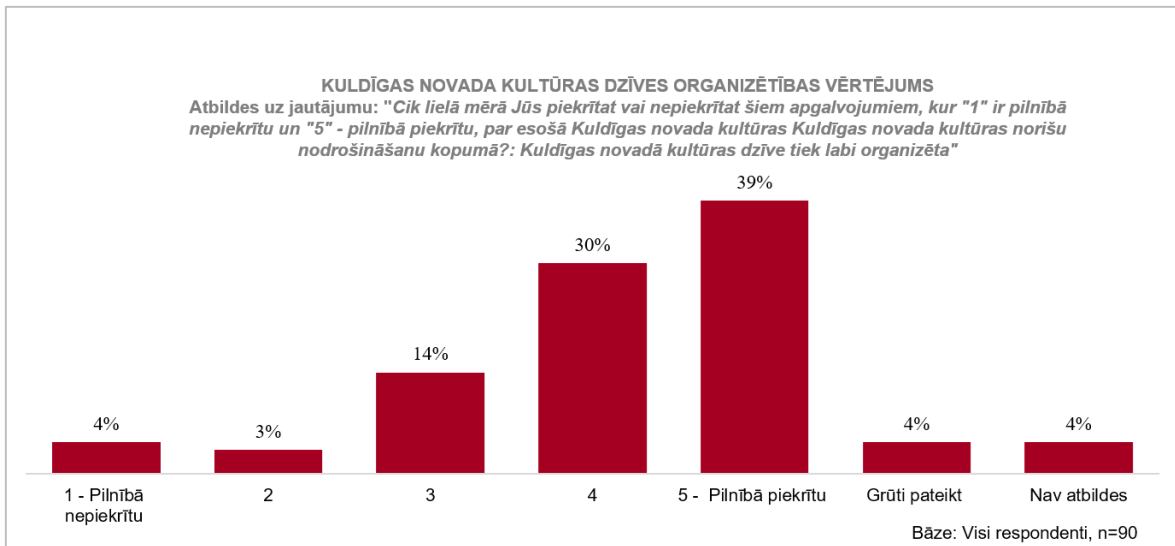
Neviennozīmīgs ir kultūras infrastruktūras vērtējums, kas iegūts iesaistīto pušu intervijās un diskusijās. Kuldīgas novada kultūras un radošo industriju pārstāvju aptaujas dati (kuras ietvaros tika aptaujāti ne tikai Kuldīgas novada, bet arī Alsungas un Skrundas novadu pārstāvji) liecina, ka kopumā gan finansējums, gan infrastruktūras un materiāli tehniskais nodrošinājums kultūras sektoram jaunajā Kuldīgas novadā ir vērtējams vairāk pozitīvi nekā negatīvi.

5.4. KULTŪRAS SEKTORA PĀRVALDĪBA UN CILVĒKRESURSI IESAISTĪTO PUŠU SKATĪJUMĀ

Kultūras sektora pārstāvji aptaujā kopumā augstu vērtējuši kultūras dzīves organizāciju Kuldīgā: vērtējuma skalā 1–5 sniegts vidējais vērtējums **4,05**. Detalizētāks viedoklis par kultūras sektora pārvaldību un cilvēkresursiem iegūts sektora pārstāvju intervijās un fokusgrupu diskusijās.

Attēls nr. 20. Kuldīgas novada kultūras dzīves organizētības vērtējums

Kuldīgas novads

legūtie vērtējumi par šo kultūras sektora aspektu strukturēti četros tēmu lokos, kas ļauj detalizētāk atklāt iesaistīto pušu viedokļus:

- kultūras nozares stratēģiska vadība un koordinēšana;
- lēmumu pieņemšana kultūras nozares pārvaldībā;
- kultūras nozares speciālistu trūkums;
- kultūras dzīves organizācija pagastos.

5.4.1. Interviju un fokusgrupu diskusiju respondenti kā vadošo Kuldīgas novada kultūras dzīves pārvaldības spēku, kas īsteno nozares stratēģisko vadību un koordināciju, redz **Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļu**. Vienlaikus pausts viedoklis, ka darba procesā ne vienmēr skaidri saprotamas kompetenču sadalījums starp nodaļu un pagastu pašvaldībām, kā arī ne visos gadījumos ir skaidras iesaistīto pušu atbildības jomas. Tāpat tiek pausti viedokļi, ka ne vienmēr ir saprotams nozares attīstības stratēģiskais redzējums.

Kultūras nodaļas darbu kopumā vērtēju pozitīvi. Kultūras nodaļa sauc darbiniekus kopā, [...] notiek pieredzes apmaiņas, kursi, apmācības pagastu darbiniekiem, un it kā metodiski pašvaldība cenšas saliedēt, rūpēties, bet praktiski šie pagastu darbinieki par savu darbu atbild tieši pagasta pārvaldes vadītājam.

Pašvaldības kultūras struktūrvienību vadītāji ir pakļauti pašvaldības izpilddirektoram. Bet tajā pašā laikā pašvaldība it kā ir deleģējusi kultūras nozari Kultūras nodaļai, bet tur nav tās sasaistes un nav šo instrumentu, kā šo nozari koordinēt.

Pietrūkst kopējā stratēģiskā redzējuma, bet tajā, iespējams, nevar vainot Kultūras nodaļu, jo varbūt tā nav viņu atbildība. Ir ļoti liela sadrumstalotība, nav kopēja lietussarga, zem kura visi būtu apakšā.

Cilvēki ir labi, bet pamatproblēma ir tā, ka nav kopējās vīzijas. No vienas puses katrs var darīt, ko viņš grib, kas arī ir labi, bet kaut kā drusciņ pietrūkst.

Kultūrizglītības iestādēs strādājošie un pagastu kultūras darbinieki, tostarp arī bibliotekāri, pauž vēlmi pēc aktīvākas sadarbības ar Kultūras nodaļu.

Kaut arī nozares pārvaldība no **sistēmiskā** viedokļa netiek vērtēta kā optimāla, Kultūras nodaļas darbiniekus kā speciālistus vērtē pozitīvi. Kultūras nodaļā strādājošos raksturo kā pretimnākošus un atsaucīgus profesionāļus.

Ar Kultūras nodaļas darbu esmu apmierināta, ir radoši, enerģiski darbinieki. Šiem cilvēkiem ir vajadzīga lielāka brīvība no ierobežojumiem, lai varētu vairāk izpausties. [...] Viņi ļoti labi darbojas.

Kultūras nodaļa uzklausa citas kultūras institūcijas. Kultūras nodaļā strādājošie ir atsaucīgi, koleģiāla draudzība. Ļoti pretimnākoši. Grib lietas izdarīt labi.

Mani šobrīd ļoti apmierina Kultūras pārvalde, jo šobrīd Kultūras pārvaldei vairāk tāda kā atbalstoša mentora loma, jo visi finanšu līdzekļi jau mums vienalga nāks caur pašvaldību, un visus mūsu rēķinus paraksta pašvaldības vadītājs.

Kultūras nodaļa vērtēta arī kā spēcīgs pasākumu producers, kas spēj radīt kvalitatīvu kultūras piedāvājuma saturu. Kaut arī sektora pārstāvjiem nav vienota priekšstata par to, vai Kultūras nodaļai būtu jāiesaistās kultūras satura veidošanā, tiek uzsvērts, ka Kultūras nodaļas aktivitātes sekmē kultūras piedāvājuma daudzveidību novadā.

Vienīgais, kas liekas īpatnēji, ka Kultūras nodaļa kļūst par kultūras piedāvājuma operatoru. Paši ne tikai administrē, bet arī organizē kultūras pasākumus, pat ja blakus ir kultūras centrs vai citas kultūras struktūrvienības.

Minētais sasaucas ar citviet pausto nostāju, ka nepieciešams normatīvi precizēt dažādu kultūras operatoru dominējošās funkcijas un atbildības.

5.4.2. Respondenti atzīst, ka **lēmumu pieņemšana** notiek demokrātiski, jo katrai organizācijai ir iespēja iesniegt budžeta ieceres vai finansējuma pieprasījumu un norādīt, ko uzskata par savu prioritāti. Vienlaikus salīdzinoši plaši pārstāvēts ir viedoklis par laicīgas plānošanas trūkumu kultūras nozarē, kas sasaucas ar aicinājumu pēc precīzāku funkciju un atbildību deleģējumu arī konkrētu pasākumu rīkošanā. Piemēram, muzeja pārstāvji norāda, ka plānošanā ir būtiski ņemt vērā valsts izstrādātās nozaru vadlīnijas, lai nerastos pretrunas izpratnē par iestāžu funkcijām un darbību. Vērtējot novada kultūras dzīves pārvaldību, daži informanti norāda, ka tajā dažkārt trūkst caurspīdīguma, kā arī lēmumu pieņemšanā nereti trūkst komunikācijas ar citām iesaistītajām pusēm.

Lai veicinātu ideju apmaiņu, sadarbību un komunikāciju starp visām iesaistītajām pusēm, kultūras un radošā sektora uzņēmēji intervijās izsaka ideju par Kultūras padomes izveidošanu.

Varbūt ir jāizveido arī Kultūras padome, kur vienkārši tiek piesaistīti dažādi vietējie mākslinieki, uzņēmēji, kas ar kultūru, mākslu nodarbojas, un varbūt tādā veidā tiktu piesaistīti jauni spēki nozarei.

Secināms, ka jaunā Kuldīgas novada kultūras pārvaldības modeļa veidošanā ieteicams detalizētāk iepazīties ar sektora pārstāvju viedokļiem un piedāvāt pārvaldības scenārijus, kas mazina raksturoto problēmsituāciju izpausmes.

5.4.3. Kopumā **kultūras nozares speciālistu** pietiekamība tiek vērtēta pozitīvi, par ko liecina arī kultūras un radošā sektora pārstāvju aptaujas dati. Intervijās kultūras nozares cilvēkresursi tiek raksturoti kā pietiekami, kvalitatīvi un radoši. Norādīts, ka dažās jomās notiek arī paaudžu maiņa.

Viens no pozitīvākajiem pārsteigumiem bija par to, kāds ir Kuldīgas kultūras darbinieku resurss. Tas ir neticami liels un ļoti kvalitatīvs resurss. Ja sākumā bija bažas, vai Kuldīga spēs pacelt lielu pasākumu vesela gada garumā, tad šobrīd šādu bažu nav, vismaz projektu vadītāju, producentu līmenī. Kopumā pilsētā ir ļoti spējīgi cilvēki.

Tas ļoti labais, ko es esmu pamanījis mūsu novadā, ir pavisam noteikti daudz radošu cilvēku. Man liekas, ka Kuldīgā ir tie cilvēki, kas spēj izdarīt radoši un interesanti, un arī vērtīgi.

Par cilvēkresursiem nevarētu sūdzēties, Kuldīgā ir cilvēki, kas grib darboties šajā jomā. Žēl par vecajiem meistariem, kas pamazām iet prom, bet vietā nāk jaunie meistari.

Neskatoties uz kopumā pozitīvo nozares cilvēkresursu situācijas novērtējumu, kā viens no lielākajiem izaicinājumiem tiek minēts speciālistu, īpaši gados jaunu, trūkums. Atzīts, ka galvenokārt problēmas atrast jaunus profesionāļus ir kultūrizglītības, amatiermākslas un muzeja nozarēs. Bieži kā galvenie šķēršļi profesionāļu piesaistei tiek minēts zems atalgojums un problēmas atrast dzīvesvietu Kuldīgas pilsētā vai novadā. Intervijās un diskusijās kultūras nozares pārstāvji bieži piemin arī speciālistu, kas prot rakstīt projektus, trūkumu. Tā kā pašvaldības budžets iestādēm ir ierobežots, kultūras nozarē nodarbinātajiem nākas piesaistīt finansējumu no dažādiem fondiem un projektu konkursiem. Projektu rakstīšana bieži vien ir papildu darba pienākums, un ne visiem darbiniekiem ir šādas prasmes un zināšanas.

Viens no intervijās pieminētajiem aspektiem, kas saistīts ar kultūras nozarē nodarbinātajiem, ir darbinieku izglītība un profesionālā sagatavotība. Atzīts, ka ir problemātiski atrast profesionāļus un labi sagatavotus speciālistus darbam pagastu kultūras namos, kā arī pasākumu nodrošināšanas sfērā. Nozares pārstāvji norāda, ka ir nepieciešama kultūras darbinieku tālākizglītošana.

Problēma ir arī kultūras darbinieku profesionālā sagatavotība – ražo daudz menedžeru, bet ne praktiķus. [...] Kultūras augstskolas nesagatavo jaunus profesionāļus tik zēmam darbam kā darbam kultūras vai pagastu kultūras namos. Tur ir jāstrādā pie profesijas prestiža valsts līmenī.

Bet tas jau viss ir iemācāms, un tā ir varbūt runa par darbinieka tālākizglītību, ka ir vajadzīgi vēl papildus... Labi, mēs augstskolā to visu mācāmies, bet tās prasmes visu laiku ir jātrenē. Viss mainās.

5.4.4. Vērtējumos par **kultūras dzīves organizēšanu pagastos** sektora pārstāvji uzsver, ka darbību apgrūtina tas, ka šobrīd pagastu kultūras darba organizatori formāli ir pagastu pārvaldes vadītāju pakļautībā. No vienas puses, tādējādi kultūras darbinieki ir ciešākā sasaistē ar pagastu vietvaru, taču tajā pašā laikā izjūt atsvešinātības sajūtu no novada kultūras nozares vadības – Kuldīgas Kultūras nodaļas.

[...] praktiski šie pagasta darbinieki par savu darbu atbild tieši pagasta pārvaldes vadītājam. Katrā pagastā ir atšķirīgs gan atalgojums, gan budžets. Tur būtu vajadzīgs vienots stils, centralizēt, veidot līdzīgākus noteikumus.

Pagastos vēl ir ļoti daudz darba. Katrā pagastā ir viens cilvēks, kurš atbild par kultūru, bet iespējas bieži vien atduras pret finansējumu. Situācija atšķirīga, jo ir dažādi pagastu kultūras vadītāji, kas vēlāk atskaitās tieši savam pagasta pārvaldes vadītājam.

Prasītos no Kultūras nodaļas biežāka komunikācija ar pagastu kultūras dzīves organizatoriem.

Pagastu kultūras darbinieki norāda uz to, ka viņi apvieno gan kultūras, gan sporta pasākumu organizatoru funkcijas, tomēr, lai nodrošinātu šo pasākumu norisi, resursu trūkuma dēļ viņiem nākas uzņemt vēl papildu (apskaņotāju, gaismotāju u. c.) lomas, kas viņus iztukšo emocionāli un arī nedod materiālu labumu.

[...] tas, kas nav īsti pareizi, ir tas, ka pagasta kultūras darbinieks ir arī sporta darbinieks. It kā no vienas puses loģiski – tu tur esi, par to saņem algu. Bet algu

saņem vienu, darot divus darbus. Īsti kvalitatīvi līdz galam ar vieniem un tiem pašiem cilvēkiem to izdarīt nevar.

[..] mums te, pagastos, ir tā, ka mēs esam ne tikai sporta organizatori, bet arī režisori, scenogrāfi, vēl arī noformētāji.

Es varētu piebilst [kolēģim], ka kultūras darbiniekam nevajadzētu apvienot arī sporta pasākumus, jo cieš kvalitāte it visā. Ja tu pievērsies vairāk kultūrai, lai uztaisītu kvalitatīvu kultūras pasākumu, tad tu nevari vairs tik labu uztaisīt sporta pasākumu.

Kultūras nozares pārvaldības jautājumu kontekstā aktualizēts arī mūzikas skolu metodiskās pārraudzības jautājums, jo īpaši pēc novadu reformas. Līdz šim Kuldīgas Mūzikas skola ir bijusi Ziemeļkurzemes reģionu mūzikas skolu tīklā (metodiskais centrs Ventspils Mūzikas vidusskola), taču Alsungas un Skrundas mūzikas skolu metodiskā vadība atradās Liepājā. Informanti šo gadu laikā izveidotās sadarbības ar metodiskajiem centriem vērtē kā veiksmīgas.

Alsungas novads un Skrundas novads

Alsungas novada un Skrundas novada kultūras pārvaldības un cilvēkresursu vērtējumos ir nelielas atšķirības: identificēti citi kultūras dzīves organizācijas vadošie operatori, kā arī akcentēts, ka vērojams cilvēkresursu trūkums kultūras sektorā. Tāpat zīmīgi, ka novadu reforma un kultūras dzīve, stājoties tai spēkā, tiek vērtēta neviennozīmīgi.

5.4.5. Kultūras sektora pārstāvji uzskata, ka **Alsungas novada** kultūras dzīvi pārsvarā **vada kopienas pašiniciatīva un nevalstiskais sektors**, mazāk izjūtot Kultūras nama darbinieku atbalstu un iniciatīvu, bet **Skrundas novadā kā galvenais kultūras darbu organizētājs norādīts kultūras centrs un pašvaldība**, kas ir ieinteresēti pasākumu rīkošanā un amatiermākslas attīstībā.

Vairākās intervijās tiek kritizēts līdzšinējais kultūras nozares pārvaldības modelis Alsungas novadā. Iesaistīte norāda, ka no kultūras nama puses nav jūtama kultūras dzīves pārvaldība un tā pārsvarā balstās uz aktīvistu un biedrību entuziasma, kam pašvaldības vadība sniedz atbalstu. No kultūras nama tiek sagaidīta dinamiskāka un mērķtiecīgāka nozares virzīšana.

Cilvēki, kas darbojas nozarē, ne vienmēr atbalsta arī to, kā tiek organizēta kultūras dzīve Skrundas novadā. Esošajam pārvaldības modelim ir gan atbalstītāji, gan oponenti.

Skrundas kultūras nams šobrīd ir galvenais. [..] Pagastā ir trīs darbinieki, kuri nodarbojas tieši ar kultūru pagastos... Šī brīža pārvaldības modelis ir ērts un iestrādājies.

Kultūras nama direktore ir Skrundas novada kultūras un sporta procesu vadītāja. Pārvaldība ir ļoti saskaldīta, bibliotēkas, kultūras darbinieki, mūzikas skolas ir atsevišķi. Es uzskatu, ka šis pārvaldības modelis nav piemērots.

Secināms, ka Alsungas un Skrundas novada kultūras nozares pārvaldības vērtējumi atšķiras un tiek norādīts uz specifiskām problēmām, kas saistītas ar personāla kvalifikāciju, pārvaldības integritātes trūkumu un sektoralitāti.

5.4.6. Intervijās izgaismojās abu novadu kopīgā problēma – **cilvēkresursu trūkums**. Gan Skrundas, gan Alsungas novados trūkst speciālistu kultūrizglītībā; abos novados problemātiska situācija ir ar amatiermākslas kolektīvu vadītājiem. Savukārt Alsungā, pēc informantu novērojumiem, kultūras namā nepietiek kultūras darbinieku. Arī Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centrā, īpaši sākoties tūrisma sezonai, vērojams darbinieku trūkums. Abu novadu informanti uzsver, ka ir grūti atrast jaunām idejām atvērtus un profesionālus speciālistus.

5.4.7. Domājot **par kultūras dzīvi pēc novadu teritoriālās reformas**, Skrundas novada pārstāvji raugās pozitīvi, taču Alsungas novada kultūras dzīvē iesaistīto viedokļi ir atšķirīgi. Daļa no suitu kopienas pārstāvjiem norāda, ka nevēlas zaudēt savu neatkarību.

Mums, suitiem, ir vajadzīga neatkarība.

Un te es gribētu teikt – ja mēs nonāksim Kuldīgas novadā, tad gribētu, lai viņi dod patstāvību suitu kultūrai.

Taču vairāki informanti Alsungas novada pievienošanās Kuldīgai vērtē pozitīvi, jo saskata tajā pozitīvas pārmaiņas novada kultūras dzīvē un tās pārraudzībā.

Es vērtēju to pozitīvi, jo kultūra ir pietiekoši liela un svarīga nozare un joma. [...] Katrā ziņā, ja caur Kultūras pārvaldi tādas stratēģiskās kultūras pasākumu plānošanas norises tiks virzītas arī šajā teritorijā, tad es to vērtēju tikai pozitīvi. [...] Pārrobežu projektos tika iesaistītas visas trīs suitu pagastu teritorijas, un tad, kad bija nolikti visi uz sadarbības ceļa, tad beigu beigās izvērtās ļoti pozitīvas norises, tapa jauni tūrisma produkti.

Kuldīga ir ļoti aktīva kultūras dzīvē, jo nav nedēļas nogales, kad nebūtu izdomāti dažādi jauni pasākumi. Uz Kuldīgu tiek atvesti daudzi cilvēki ar interesantiem pasākumiem. Alsunga tikai iegūs no tā, ka iesaistīsies šai kultūras dzīvē.

Viedokļu atšķirības novērojamas jautājumā par jaunā novada kultūras nozares pārvaldības modeli. Daļa kultūras nozares pārstāvju norāda, ka ir gatavi sadarboties, taču ir būtiski, lai kultūras dzīvi konkrētajās teritorijās vadītu cilvēks, kuram nav svešas konkrētās teritorijas un kopienu tradīcijas un vietējo iedzīvotāju vērtības. Vairākkārt izskan vēlme saglabāt rīcības brīvību un lemtspēju par savu pilsētu vai pagastu, kā arī prasmīgi identificēt katrā līdzšinējo novadu teritorijā identificētās labās kultūras dzīves organizācijas prakses.

Man šķiet, ka, protams, mums ir turpmākā darbība jāvērs uz sadarbību, bet tomēr jāatceras, ka mēs esam 36 kilometru attālumā no Kuldīgas un mums ir šī pilsēta un šī vieta, un jau šīs iestrādes. Protams, tā būs sadarbība, bet šobrīd ir grūti teikt, kā šī sadarbība virzīsies, tāpēc mēs ļoti ceram uz tādu atbalstošu un saprotošu jaunā novada kultūras dzīves pārvaldību, ņemot vērā to, kas ir darīts līdz šim Skrundas novadā.

Tāpat izskan ierosinājums veidot kultūras dzīvi pēc filiāļu principa. Šo viedokli pauž kultūrizglītības un tūrisma nozares pārstāvji.

Nebūtu jēgas strādāt autonomi, jo vienā novadā ir vieni mērķi, vieni uzdevumi. Protams, es uzskatu, ka mēs šeit esam ļoti svarīgi un mums ir jābūt uz vietas. Šeit strādājot, mēs zinām cilvēku vēlmes, ko viņi vairāk grib skatīties un visu to.

Skrundas, Alsungas mūzikas skolas varētu veidot kā Kuldīgas Mūzikas skolas filiāli.

Būtiski, ka Skrundas un Kuldīgas novada mūzikas skolu pārstāvji norāda, ka kultūrizglītības iestādes sevi vairāk identificē ar kultūras nozari.

Jautājumā par kultūras sektora pārvaldību un cilvēkresursiem izpētes gaitā iegūti vairāki priekšlikumi pārvaldības modeļa uzlabojumiem, kas attīstāmi jaunā plānošanas perioda laikā. Ieviešot jauno pārvaldības modeli jaunizveidotā Kuldīgas novada administratīvi teritoriālajās robežās, ieteicams respektēt šos ieteikumus, izstrādājot un ieviešot arī kultūras sektora pārvaldības modeli.

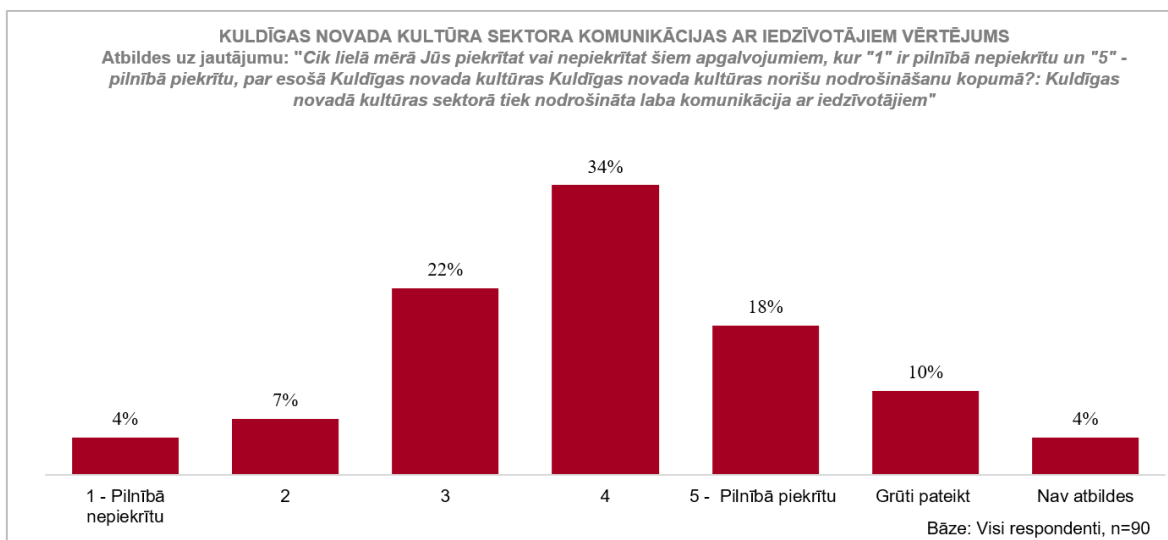
5.5. IESAISTĪTO PUŠU VIEDOKĻI UN VĒRTĒJUMS PAR KOMUNIKĀCIJU UN SADARBĪBU KULTŪRAS JOMĀ

Komunikācija un informācijas apmaiņa ir būtiski faktori, kas labi ilustrē gan kultūras nozares pārvaldības efektivitāti un atvērtību sadarbībai, gan nozares organizāciju kultūru, gan spēju piesaistīt cilvēkus kultūras pasākumiem un veidot pārdomātus auditorijas attīstības scenārijus. Iesaistīto pušu viedokļi par komunikācijas jautājumiem grupējami šādos tematos:

- komunikācija ar novada iedzīvotājiem un pasākumu mārketingis;
- kultūras sektora iekšējā komunikācija.

5.5.1. Kvantitatīvajā kultūras sektora pārstāvju aptaujā tika pētīts sektora pārstāvju viedoklis par to, vai Kuldīgas novadā kultūras sektorā tiek nodrošināta laba komunikācija ar iedzīvotājiem. Sektora pārstāvju viedokļi bija atšķirīgi, bet nedaudz vairāk kā 1/3 respondentu kultūras sektora komunikāciju ar vietējiem iedzīvotājiem novērtēja ar 4 piecu baļļu skalā. Sektora komunikācijas ar iedzīvotājiem vidējais vērtējums ir **3,64**, kas liecina, ka šajā aspektā kultūras sektora darbs netiek vērtēts ļoti augstu.

Attēls nr. 21. Kuldīgas novada kultūra sektora komunikācijas ar iedzīvotājiem vērtējums

Kuldīgas novads

Savukārt intervijās un diskusijās sektora pārstāvju **komunikācija ar auditoriju jeb galvenajiem kultūras pasākumu apmeklētājiem** galvenokārt tiek vērtēta pozitīvi. Kā kultūras organizāciju galvenie komunikācijas kanāli ar iedzīvotājiem tiek minētas vides afišas, radio, avīze "Kurzemnieks", televīzijas kanāls "Skrunda TV" un sociālie tīkli (*Facebook, Instagram*). Vietējā avīze, vides reklāmas tiek raksturotas kā pozitīvs vietējo interesentu piesaistīšanas, informācijas nodošanas veids. Atzīts, ka tajos gadījumos, kad paredzēts piesaistīt plašāku auditoriju, tiek izmantoti daudzveidīgi mediji un komunikācijas kanāli.

Komunikācijā ar auditoriju atzinīgi vērtēts Kuldīgas aktīvās atpūtas centrs, jo īpaši centra darbs informācijas sniegšanā par aktuālajiem notikumiem/pasākumiem un tā mājaslapa www.visitkuldiga.lv, taču tai pašā laikā pašvaldības mājaslapa www.kuldiga.lv tiek vērtēta kritiski – kā neefektīva un ar novecojušu informācijas saturu.

5.5.2. Vērtējot nozares **iekšējo komunikāciju**, tai skaitā informācijas apmaiņu par dažādiem ar kultūras dzīves organizāciju saistītiem aspektiem, intervijās un diskusijās

izskan vairāki ieteikumi šīs jomas uzlabošanai. Neskatoties uz to, ka katra gada sākumā tiek veidots kultūras norišu kalendārais plāns, daudziem respondentiem ir sajūta, ka kopīga plānošana un efektīva sadarbība starp kultūras organizācijām varētu tikt uzlabota. Kā jau minēts, respondenti atzīst Kultūras nodaļas centienus metodiski saliedēt pagastu darbību, taču, no otras puses, atzīst, ka pagastu kultūras darbinieku padotības modelis traucē praktiski realizēt Kultūras nodaļas sadarbības ieceres. Vairāki respondenti akcentē nepieciešamību skaidrāk definēt komunikācijas principus pašvaldības darbā kopumā.

Iespējams, informācijas apriti varētu uzlabot, izstrādājot kādu kopīgu informācijas sistēmu (kvalitātes vadības sistēma), kur varētu redzēt viens otra plānus, tādējādi tos varētu labāk saskaņot.

Komunikācijas plāns Kuldīgai un novadam būtu tikpat ļoti svarīgs, cik kultūras stratēģija. Ja grib labu komunikāciju, tad katram pasākumam/aktivitātei būtu jāveido atsevišķs komunikācijas plāns.

Komunikācijas uzlabošanai tiek ieteikts ieviest vienotu pilsētas identitātes zīmola komunikācijas plānu, vadlīnijas, kuras ievērojot, visas institūcijas vienoti varētu sekmīgāk veikt arī komunikāciju ar auditoriju. Komunikācijas formas, metodes un intensitāte ir cieši saistīta ar sadarbības praksēm. Dažādos kontekstos paužot vērtējumu, tiek norādīts uz nepieciešamību **stiprināt kultūras organizāciju vadītāju sadarbību**.

Kā neizmantots potenciāls tiek vērtēta komunikācija **ar novada vietējiem māksliniekiem**. Pausts pieņēmums, ka vietējie mākslinieki tiek nepietiekami iesaistīti Kuldīgas kultūras un radošo industriju dzīves attīstībā, aicinot ieguldīt finansējumu vietējo cilvēku radošuma un talantu attīstībā.

Augstu tiek vērtēta sadarbība starp kultūras organizācijām, kuras pārstāv vienu nozari, piemēram, pilsētas bibliotēka pozitīvi vērtē sadarbību ar pagastu bibliotēkām, kultūrizglītības iestādes ar citām kultūrizglītības iestādēm u. tml. Sevišķi pozitīvi vērtēta pagastu kultūras iestāžu savstarpējā sadarbība, kopīgi rīkojot pagasta mēroga pasākumus, aktivitātes. Tāpat pozitīvi no Kuldīgas pilsētas kultūras organizāciju puses tiek vērtēta sadarbība un komunikācija ar Kuldīgas novada pašvaldību. Nereti tiek uzsvērti tieši pozitīvā pašvaldības priekšsēdētājas Ingas Bērziņas komunikācija un atvērtība. Kā būtiskas sadarbības iespējas Kuldīgas novadā organizācijas min sadarbību ar blakus esošajām pilsētām (Saldu, Talsiem, Alsungu, Ventspili u. c.). Pozitīvi vērtēta **starptautiskā sadarbība** un minēti konkrēti sadarbības partneri.

Alsungas novads un Skrundas novads

Kopumā informācijas un komunikācijas procesi kultūras nozarē abos novados tiek vērtēti pozitīvi, bet konkrētas sadarbības prakses kultūras nozarē raksturotas atšķirīgi. Abos novados **augstu vērtēta** tieši sadarbība starp novadu amatiermākslas kolektīviem, kā arī starptautiskās sadarbības pieredze un citas partnerības, bet atšķirīgi vērtēta sadarbība ar novada vadību. Skrundas novada kultūras sektora pārstāvji sadarbību ar novada pašvaldības vadību galvenokārt vērtē pozitīvi, taču Alsungas novada pārstāvjiem viedoklis par šī brīža Alsungas novada pašvaldības vadību ir negatīvs. Arī domājot par nākotnes perspektīvu, respondentu spriedumi ir optimistiski, prognozējot, ka sadarbība un komunikācija ar Kuldīgas Kultūras nodaļu, visticamāk, būs pozitīva.

Es domāju, ka sadarbība veidosies veiksmīga, jo mēs neesam viens otram sveši. It sevišķi ar Kultūras pārvaldi, kas ir Kuldīgā, un vadītāju Daci Reinkopu. [...] Viņa vienmēr ir mūsos ieklausījiesies, [...]sadarbība ir bijusi ļoti veiksmīga starp visām pašvaldībām kultūras jomā.

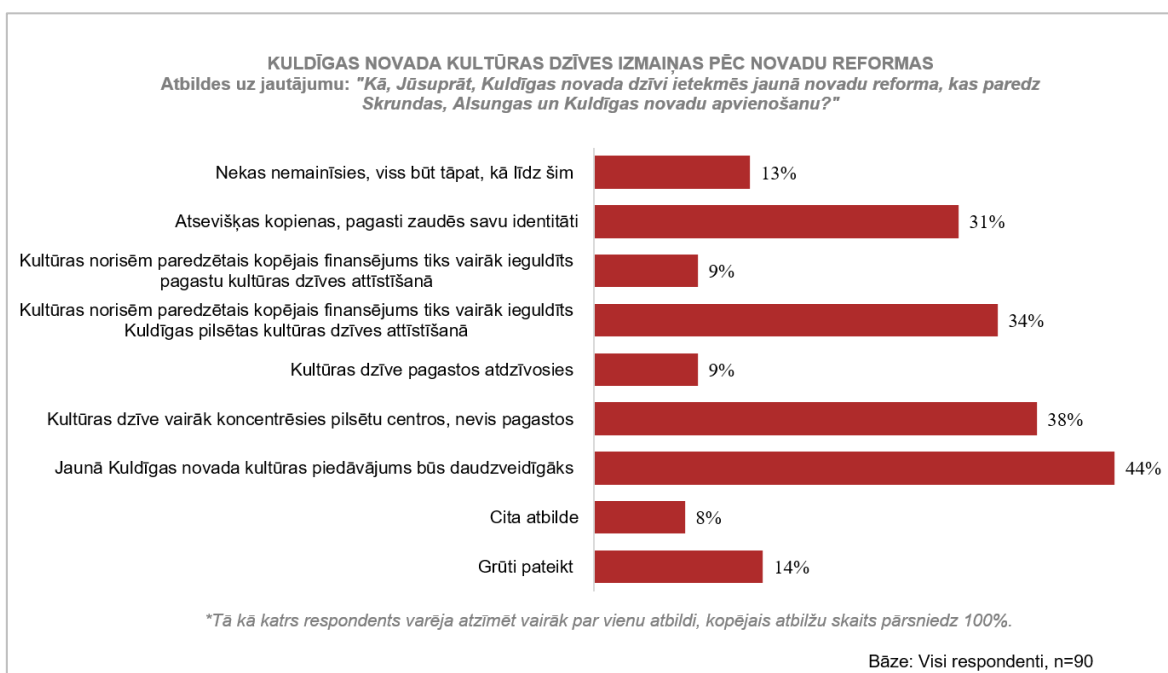
Secināms, ka komunikācijas un sadarbības procesu vērtējumus nozīmīgi ietekmē katra respondenta amats un atbildības joma, kas nosaka viņu pieredzi un attieksmi pret šiem

jautājumiem. Nereti izteikumi ir pretrunā ar objektīvajiem faktiem, tomēr kultūras nozares vadībai šie skatījumi un vērtējumi jārespektē, jo tie atklāj kopējā noskaņojuma “telpu”, kādā iesaistītās personas darbojas un pieņem lēmumus.

5.6. KULTŪRAS DZĪVES ATTĪSTĪBAS PERSPEKTĪVA IESAISTĪTO PUŠU SKATĪJUMĀ

Kuldīgas, Alsungas un Skrundas novadu kultūras sektora pārstāvju aptaujas dati ļauj identificēt dominējošos nozares pārstāvju viedokļus par Kuldīgas novada kultūras dzīves izmaiņām pēc novadu (administratīvi teritoriālās) reformas. Dati liecina, ka apmēram 1/3 respondentu uzskata, ka notiks kultūras aktivitāšu koncentrēšanās jaunā novada pilsētās, kas izpaudīsies arī kā finansējuma ieguldījums tieši pilsētās, galvenokārt, Kuldīgā. 31% respondentu uzskata, ka jaunajā novadā atsevišķas kopienas un pagasti zaudēs savu identitāti. Tajā pašā laikā gandrīz puse (44%) respondentu atzīst, ka, viņuprāt, jaunā Kuldīgas novada kultūras piedāvājums būs daudzveidīgāks.

Attēls nr. 22. Kuldīgas novada kultūras dzīves izmaiņas pēc ATR

Kuldīgas novads

Kvantitatīvie dati atklāj respondentu bažas un perspektīvas redzējumu, kas detalizētāk redzams kvalitatīvajos datos: intervijās un diskusijās Kuldīgas novada kultūras dzīves nākotnes redzējums pozicionēts saistībā ar diviem nozīmīgiem nākotni ietekmējošiem faktoriem:

- administratīvi teritoriālo reformu un tās ietekmi;
- Kuldīgas novada pašvaldības iniciatīvu kandidēt uz Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusu.

5.6.1. Kultūras dzīves attīstībā iesaistīto personu (padziļināto interviju un fokusgrupu diskusiju laikā) paustie viedokļi par kultūras nozares attīstības saikni ar **administratīvi teritoriālo novadu reformu** ir salīdzinoši vienoti. Tiek uzvērts, ka ir nepieciešams apzināt visas kultūras dzīvē iesaistītās puses, tas ir, ne tikai Kuldīgas pilsētas kultūras organizācijas, bet arī pagastu institūcijas un jaunpievienoto novadu – Alsungas un Skrundas – kultūras iestādes.

[..] nevajadzētu koncentrēties tikai uz pilsētu. Es domāju, ka tur ir tiešām jāmēģina pievilkt klāt viss, kas mums novadā ir, jo tas ir plašs mērogs, un, ja ir tik drosmīgi uz to iets, tad tas ir arī jāizmanto.

[..] viens ir Kuldīgas pilsēta, un tad mēs esam tā perifērija. Tad ir jādomā, kādā veidā to perifēriju ap Kuldīgu piesaistīt.

Tiek ieteikts katrā no iesaistītajām pilsētām un pagastiem identificēt konkrētas vērtības, kultūras dzīves stiprās puses, kuras aktualizēt un stiprināt turpmākajā kultūrvides attīstībā.

[..] saistībā ar novadu paplašināšanu noteikti būtu vajadzīgs tā labi padomāt, kā šīs kultūras stiprās puses iekļaut un izmantot, savietot ar pašas Kuldīgas stiprajām pusēm.

Svarīgi, lai nepazaudētu šīs lietas, kas ir jaunajā teritorijā, [..] apzināt to vērtību, kas nāk klāt tieši no kultūras specifikas viedokļa.

Varbūt ir jāpilni atrast katrā pagastā spēcīgo punktu un veidot to novada kopīgo redzējumu, izejot cauri visu pagastu stiprajām pusēm, lai panāktu, ka kultūra ir visur, visā Kuldīgas novadā, lai veidotu spēcīgas kopienas.

Galvenais jaunajā novadā ir atrast komunikāciju un veidu, kā viens otru var papildināt un atbalstīt.

Aktualizēts arī optimistisks un pozitīvā ievirzē balstīts pieņēmums, ka nākotnē Kuldīgas novada iedzīvotāji vēl vairāk iesaistīsies kultūras aktivitātēs, tai skaitā kultūrizglītojošos pasākumos. Nākotnē tiek sagaidīts arī, ka tiks **risināta cilvēkresursu, jaunu jomas speciālistu trūkuma problēma**. Tiek saskatīts novadu reformas potenciāls, apvienojot, piemēram, kultūrizglītības cilvēkresursus.

5.6.2. Vērtējot Kuldīgas novada pašvaldības iniciatīvu kandidēt uz **Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusu, viedokļi ir salīdzinoši vienoti**. Kultūras dzīvē iesaistītās puses skaidro, ka, neskatoties uz šī statusa iegūšanu vai neiegūšanu, projekta pieteikuma veidošana ir liels un **vērtīgs solis kultūras stratēģisko jautājumu sakārtošanai**.

Es domāju, ka Kuldīgai noteikti ir jāmēģina startēt. Nu, kaut vai tikai tāpēc vien, lai mēs identificētu paši priekš sevis tās lietas, kuras mēs varam prezentēt uz āru.

EKG projekts man šķiet pluss, jo pirms tam man nebija sajūtas, ka Kuldīgā ir skaidra kultūras stratēģija, kur konstatēts, kur mēs ejam un kur būsim, piemēram, pēc 10 gadiem. Tad nu man šķiet, ka tas Eiropas kultūras galvaspilsētas projekts ir kaut kā to ideju pabīdījis uz priekšu.

Es domāju, ka iniciatīva ir fantastiska arī gadījumā, ja šo statusu neiegūs.

EKG ir impulss attīstībai un iekšējai aktivizācijai. EKG kontekstā ir jāatrod marginālie jautājumi, kas nav aktualizēti. Lielākais piensums jebkurā gadījumā būs tas, ka aktīvākie cilvēki būs iedziļinājušies un novērtējuši resursus. Šī gatavošanās jebkurā gadījumā atnesīs Kuldīgai vīziju, perspektīvu, kurā attīstīties.

Kopumā saistībā ar Eiropas galvaspilsētas 2027 statusa iespējamo iegūšanu tiek pozitīvi vērtēta potenciāli **pieaugošā tūrisma plūsma**. Tajā pašā laikā, domājot par tūrisma uzņemšanas kapacitātes iespējām, tiek sagaidīts, ka līdz 2027. gadam **tiks risināti viesmīlības biznesa (ēdināšanas, naktsmītņu) atbalsta jautājumi**, lai stiprinātu vietējo uzņēmēju kapacitāti. Šobrīd naktsmītņu, ēdināšanas un arī auto novietošanas iespējas Kuldīgas novadā kopumā ir vērtētas kā nepietiekošas.

[..] spēja uzņemt tūristus ir problēma, domājot par to, kur izguldīt, jo tas tomēr būs liels skaits, kas nāktu līdz ar EKG statusu. Ir lielās pilsētas blakus, kurām tad ir šīs izmitināšanas vietas, taču pašai Kuldīgai tas ir trūkums. Tas ir vienīgais mīnuss.

Alsungas novads un Skrundas novads

5.6.3. Jautājumā par kultūras nozares attīstību pēc ATR reformas Alsungas un Skrundas novadu kultūras dzīvē iesaistīto viedokļi ir vienoti, uzsverot **amatiermākslas pēctecības** jautājumu. Tiek sagaidīts, ka arī pēc novadu reformas tiks ieguldīts amatiermākslas attīstībā, tādējādi saglabājot šo kultūras mantojuma daļu.

Man gribas saglabāt tās suitu vērtības, kas mums jau ir, un nelaist tās kaut kur zudībā, jo mums ir problēmas ar ansambli "Gudenieku suiti". Tur ir pārsvarā visi dalībnieki jau pieklājīgos vecumos, un ir jā rūpējas par to, lai tur būtu tā pēctecība.

Ļoti svarīgi nepazaudēt cilvēkus un ieguldīt cilvēku informēšanā, motivēšanā, lai saglabātu to, kas Skrundai ir. Dziesmu svētku kustība ir viena no svarīgākajām lietām amatiermākslas uzturēšanā. Pasākumi jau būs, tos tāpat veidos, bet vai būs šie cilvēki, kuri vēlēties tur piedalīties?

Jādomā, kā atkal pēc Covid aktivizēt amatiermākslas kustību. Varbūt ir atšķirība, vai tu esi dejojājs, vai dziedātājs... Dejojājam iekšā ir tā kustība, un viņš grib, bet ir tie, kas sevi nevar no mājas izvilkāt ārā. Tas uzdevums būs atkal viņus izvilkāt un atkal ieinteresēt.

Alsungas novada pārstāvji sevišķi uzsver nākotnes perspektīvā saglabāt šim novadam raksturīgo suitu identitāti, tāpēc šobrīd pastāv bažas par autonomijas pazaudēšanu.

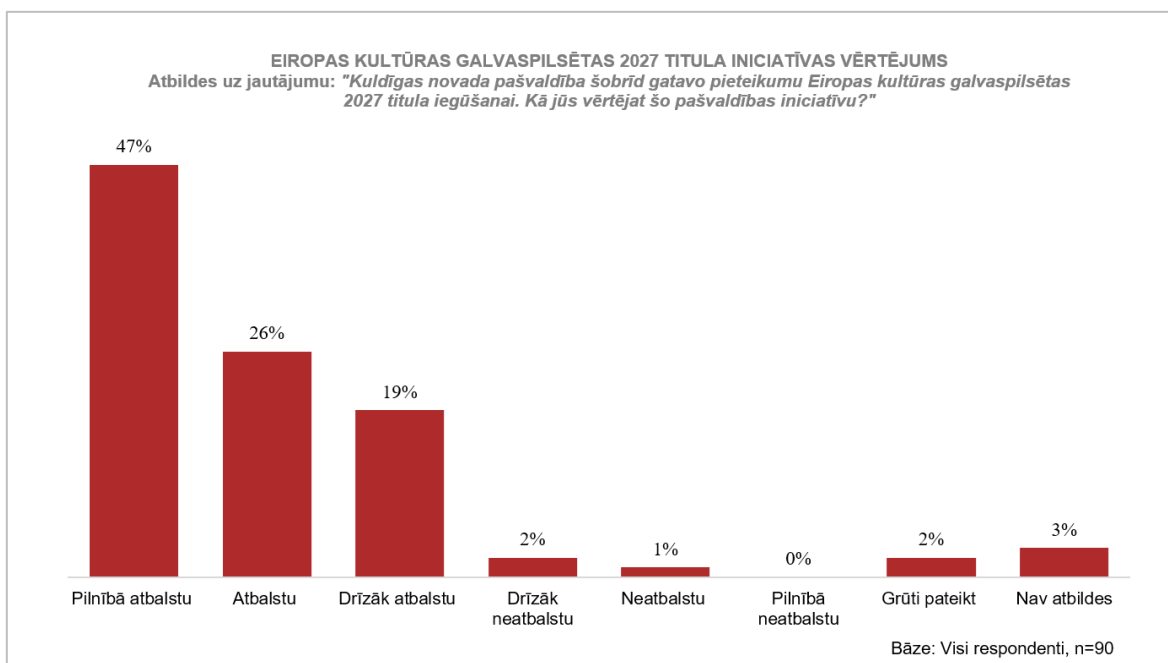
[..] šobrīd ir "mēs" un "viņi". Bažas ir par to, ka no Alsungas tiks paņemts vairāk, nekā iedots. Šajā brīdī Alsungas budžeta iekļaušana Kuldīgā rada zaudējumu. Būtiski ir ieguldīt suitu kultūrtelpas glābšanā.

5.6.4. Kuldīgas novada pašvaldības **iniciatīvu kandidēt uz Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027** statusu gan Alsungas, gan Skrundas kultūras pārstāvji vērtē pozitīvi, akcentējot iespēju piesaistīt tūristu interesi ne tikai Kuldīgas, bet arī Alsungas un Skrundas pilsētām un novadiem.

Jo vairāk apmeklētāju, jo labāka dzīve vietējiem. Varēs attīstīties uzņēmējdarbība, un tāpat amatnieki un mājražotāji būs tikai ieguvēji.

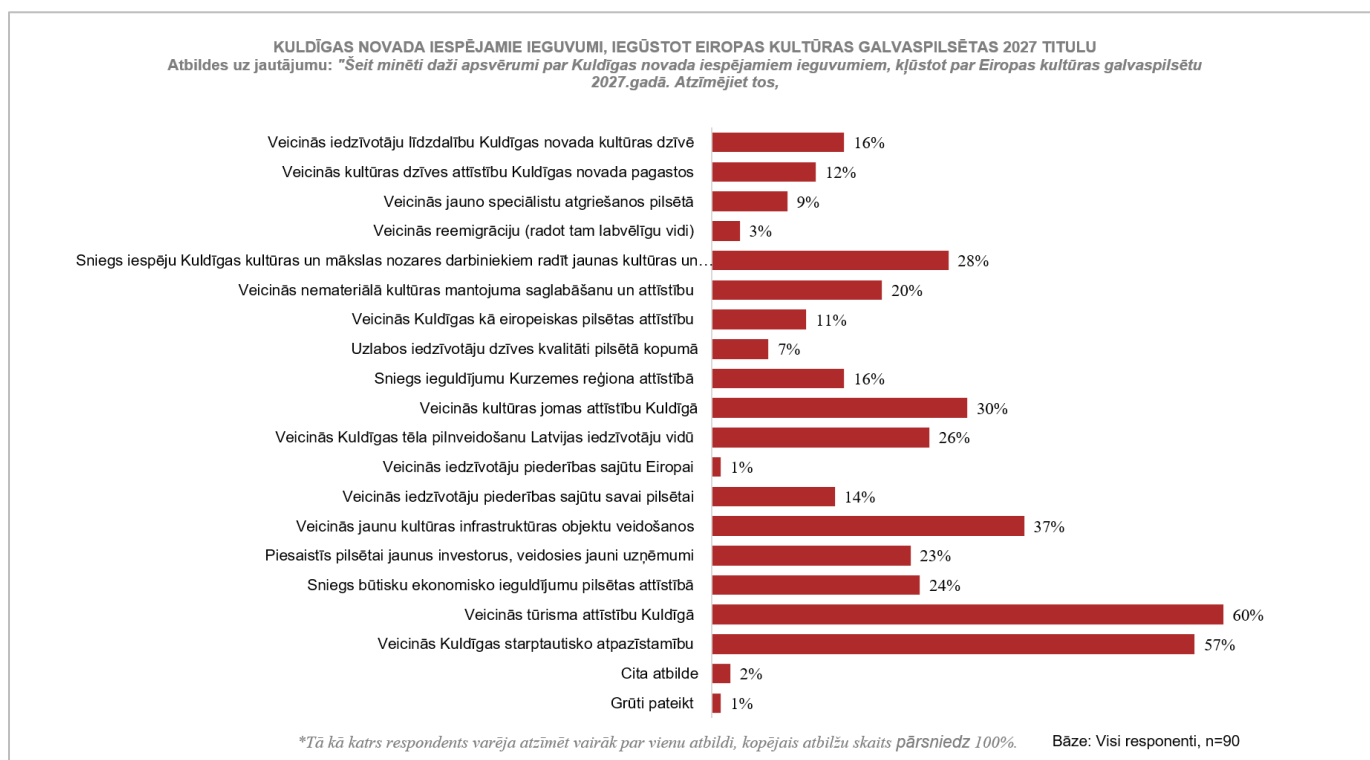
Skatot kultūras sektora pārstāvju aptaujas datus, kuras ietvaros tika aptaujāti ne tikai Kuldīgas novada, bet arī Alsungas un Skrundas novadu pārstāvji, apstiprinās, ka kopumā Kuldīgas novada pašvaldības iniciatīva kandidēt uz Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusu tiek vērtēta pozitīvi: 92% respondentu ar lielāku vai mazāku pārliecības stiprumu, bet tomēr atbalsta Kuldīgas vēlmi kandidēt uz šo statusu.

Attēls nr. 23. Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 titula iniciatīvas novērtējums

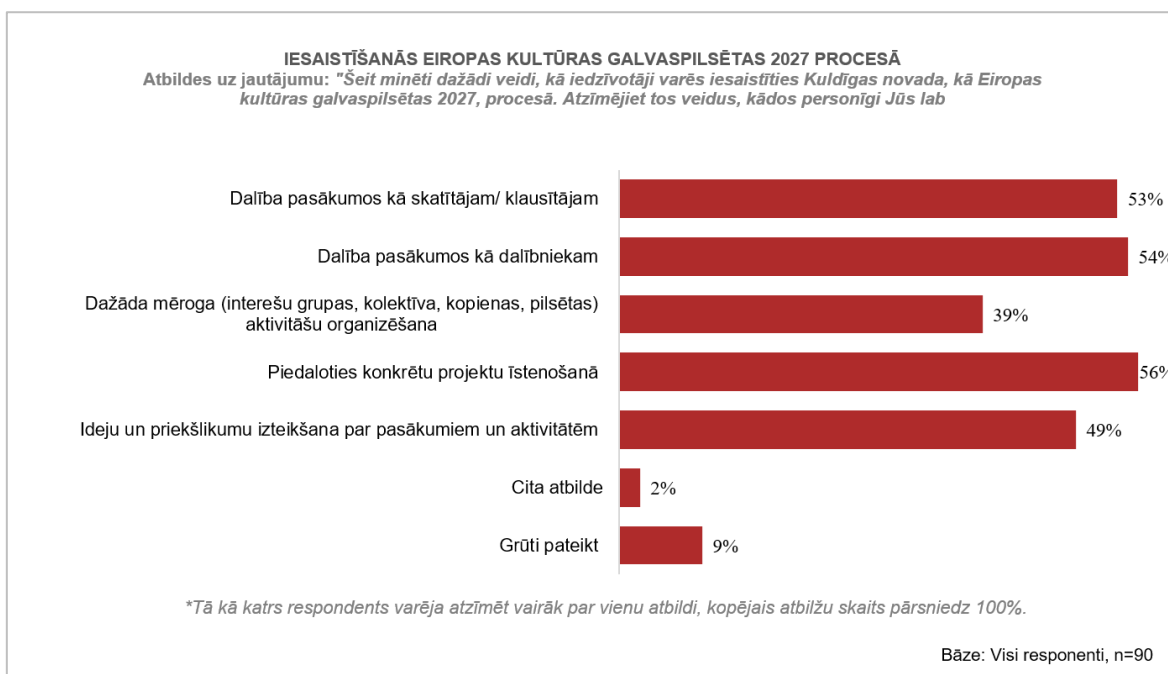
Respondenti saskata dažādus ieguvumus no iespējamās titula iegūšanas. Pieci no visbiežāk atzīmētajiem iespējamajiem ieguvumiem ir: tiks veicināta tūrisma attīstība Kuldīgā (60%); tiks veicināta Kuldīgas starptautiskā atpazīstamība (56,7%); tiks veicināta jaunu kultūras infrastruktūras objektu veidošanās (36,7%); tiks veicināta kultūras jomas attīstība Kuldīgā (30%), kā arī tiks sniegta iespēja Kuldīgas kultūras un mākslas nozares darbiniekiem radīt jaunas kultūras un mākslas vērtības (27,8%). Redzams, ka prioritāri dominē priekšstati par kultūras nozarei ārējiem ieguvumiem.

Attēls nr. 24. Kuldīgas novada iespējamie ieguvumi, iegūstot Eiropas kultūras

Vaicājot respondentiem, kādos veidos viņi personīgi labprāt iesaistītos Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 procesā, 55,6% atzīmēja, ka labprāt piedalītos konkrētu projektu īstenošanā, 54,4% labprāt piedalītos pasākumos kā dalībnieki, 53,3% piedalītos pasākumos kā skatītāji/klausītāji, savukārt, 48,9% labprāt piedalītos ideju un priekšlikumu izteikšanā par pasākumiem un aktivitātēm, 38,9% labprāt iesaistītos dažāda mēroga (interese grupas, kolektīva, kopienas, pilsētas) aktivitāšu organizēšanā.

Attēls nr. 25. Iesaistīšanās Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 procesā

Kopumā dati liecina par augstu prognozēto pašiniciatīvas gatavību, kas arī apliecina izteikti pozitīvo ievirzi EKG 2027 statusa ieguves sakarā.

Novada kultūras dzīves novērtējums ļauj identificēt gan novada kultūras dzīves stiprās puses, gan būtiskākās problēmas, iedzīvotāju vajadzības, gan draudus un iespējas, kas jāizmanto, lai kultūras dzīve jaunveidotajā Kuldīgas novadā veiksmīgi attīstītos (skatīt tālāk pievienoto SVID jeb stipro, vājo pušu draudu un iespēju apkopojumu).

6. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES SVID ANALĪZE

Tabula nr. 40. Kuldīgas novada kultūras nozares SVID analīze

STIPRĀS PUSES	VĀJĀS PUSES
<p>Daudzveidīgs, unikāls kultūras un dabas mantojums. Arī lielākā daļa Kuldīgas novada kultūras dzīvē iesaistīto par vienu no nozīmīgākajiem kultūrvides attīstības resursiem atzīst (materiālo) kultūras un dabas mantojumu. Kultūras mantojuma vērtības (suišu kultūrtelpa; Kuldīgas vecpilsēta) ir nacionāli un starptautiski atzītas.</p> <p>Laba atpazīstamība un identitāte – Kuldīgas pilsētai ar vecpilsētu, kā arī dabas mantojumu, Skrundas novadam ar militāro mantojumu, Alsungas novadam – ar suišu kultūrtelpu.</p> <p>Aktīvi darbojas kultūras mantojuma kopienas unikālo kultūrtelpu saglabāšanā un attīstīšanā (suišu kultūrtelpas attīstīšana).</p> <p>Pašvaldības kultūras iestādes un pašvaldības ir nozīmīgākais kultūras jomas virzītājspēks. Pozitīvi vērtējama arī kultūras organizāciju un pašvaldību aktīva līdzdalība projektu izstrādē un ārējā finansējuma piesaistē.</p> <p>Vienmērīgs kultūras infrastruktūras tīkls Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novados.</p> <p>Spēcīgs kultūras līderu tīkls. Kā būtisks Kuldīgas novada kultūras dzīvi veidojošs faktors tiek izcelta radošu cilvēku klātbūtne un aktīva iesaiste dažādos kultūras procesos.</p> <p>Kultūras sektora pārstāvji aptaujā kopumā augstu vērtējuši kultūras dzīves organizāciju Kuldīgā: vērtējuma skalā 1–5 sniegts vidējais vērtējums 4,05.</p> <p>Aktīvas nevalstiskās organizācijas, īpaši Kuldīgas un Alsungas novados: kopumā augsts pašiniciatīvu saturiskais spektrs.</p> <p>Kuldīgas novada iedzīvotāju aptaujā “Ceļā uz Eiropas kultūras galvaspilsētas statusu” gandrīz visi respondenti (93%) atzīst, ka ir apmierināti ar kultūras piedāvājumu. Kuldīgas novada kultūras sektora pārstāvji vērtē Kuldīgas novada kultūras piedāvājumu kā plašu. Kultūras dzīve intervijās un fokusgrupu diskusijās galvenokārt raksturota kā piesātināta, daudzveidīga un intensīva. Tāpat atzīts, ka piedāvājums nosedz dažādas mērķa grupas: vecuma, dzimuma, gaumes un dzīvesvietas.</p>	<p>Grūtības piesaistīt un motivēt darbam Kuldīgas novadā kultūras profesionāļus. Tāpat ir nepieciešams paaugstināt kvalifikāciju un zināšanas dažādās jomās esošajiem pašvaldības kultūras iestāžu darbiniekiem (finanšu piesaiste, digitālās prasmes u. c.). Kultūras darbinieku motivēšanai nepieciešams noteikt finansēšanas principus un kvalitātes kritērijus.</p> <p>Īpaši pagastos ir nepietiekams materiāli tehniskais nodrošinājums un infrastruktūra, t. sk. nepietiekams digitālais aprīkojums. Kvalitatīva, inovatīva kultūras piedāvājuma īstenošanai pagastos nepietiekams finansējums.</p> <p>Kultūras pārvaldības modelis ierobežo veiksmīgu sadarbību starp Kuldīgas novada Kultūras nodaļu un pagastu kultūras iestādēm.</p> <p>Iedzīvotāju un iesaistīto pušu viedokļi liecina, ka iespējams uzlabot un dažādot esošo kultūras piedāvājumu, jo tikai 16,7% respondentu norāda, ka brīvajā laikā apmeklē kultūras pasākumus, lai arī kopumā apmierinātība ir augsta. Īpaši tiek atzīts, ka pietrūkst kultūras piedāvājuma jauniešu segmentam un ir nepietiekams profesionālās mākslas piedāvājums.</p> <p>Riskus iedzīvotāju apmierinātībai ar kultūras pasākumu piedāvājumu rada arī pasākumu sezonālitate un orientēšanās uz tūristiem.</p>

Triju novadu kultūras dzīves vadībā un organizācijā iesaistīto aptaujas dati liecina, ka šī grupa augstu vērtē iedzīvotāju līdzdalību kultūras dzīvē, proti, 62% respondentu vērtē kultūras norišu apmeklētību kā augstu vai ļoti augstu, bet 48% respondentu Kuldīgas, Alsungas un Skrundas iedzīvotāju līdzdalību kultūras norisēs (amatiermākslā u. c. aktivitātēs) – kā augstu vai ļoti augstu.

Visos trīs novados tiek organizēti tradicionāli, labi atpazīstami festivāli un svētki.

IESPĒJAS	DRAUDI
<p>Kultūras un dabas mantojuma jomā identificējams attīstības potenciāls gan attiecībā uz mantojuma saglabāšanas aktivitātēm un konkrētiem mantojuma objektiem, gan iedzīvotāju iesaisti, gan sadarbības formu dažādošanu. Tajā pašā laikā unikālajam kultūras, dabas un militārajam mantojumam ir arī liels tūrisma potenciāls.</p> <p>Kultūras pakalpojumu un saturs izmantošanas digitālais potenciāls.</p> <p>Kuldīgas novada muzeja un novadpētniecības ekspozīciju sadarbības veidošana ar izglītības iestādēm, muzejpedagoģisko programmu mērķtiecīga veidošana.</p> <p>Piedalīšanās kandidēšanā uz Kuldīgas kā Eiropas kultūras galvaspilsētas 2027 statusu, iesaistīto pušu skatījumā, ir ar lielu potenciālu stratēģiski sakārtot dažādus attīstības un kultūrvides jautājumus, tai skaitā starptautisko sadarbību.</p> <p>Daļa ieinteresētu Kuldīgas novada iedzīvotāju, kuri savu iesaistes un līdzdalības potenciālu vēl nav izmantojuši.</p> <p>NVO sektora potenciāls un ieguldījums kultūras līdzdalības un teritoriālās piederības stiprināšanā, jaunu, nišas auditorijas segmentu piesaistē, kultūras piedāvājuma daudzveidības paplašināšanā, mantojuma un citu kultūras un radošā sektora kopienu attīstībā.</p> <p>Muižu un piļu potenciāls kā kultūrvietām, kas piesaista jaunas auditorijas un tūristus.</p> <p>Iespēja veidot jaunu Kuldīgas novada identitāti un zīmolu pēc administratīvi teritoriālās reformas.</p>	<p>Iedzīvotāju pirktspējas un dzīves kvalitātes svārstības COVID-19 izraisītās epidemioloģiskās situācijas ietekmē.</p> <p>Politisko prioritāšu maiņa Kuldīgas novadā pēc 2021. gada 1. jūlija (ATR).</p> <p>Nespēja sabalansēt spilgto Kuldīgas pilsētas identitāti ar Kuldīgas novada identitāti.</p> <p>Tūristu piesaiste un pārlietu uz tūrisma vērstās aktivitātes var radīt atsvešinātu vidi vietējiem iedzīvotājiem.</p> <p>Dažādas barjeras attur iedzīvotājus no kultūras pasākumu apmeklēšanas (attālums, īpaši pagastu iedzīvotājiem; nepietiekams piedāvājums u. c.).</p> <p>Nevienmērīgi finansiālie ieguldījumi pilsētu un pagastu kultūras dzīvē var radīt draudus veiksmīgai un līdzsvarotai kultūras nozares attīstībai.</p> <p>Ārējā finansējuma piesaisti apdraud nepietiekamas zināšanas un kapacitātes trūkums finanšu piesaistē.</p> <p>Nepietiekami ieguldījumi kultūras jomā apdraud kultūras infrastruktūras sakārtošanu, līdz ar to mazina kultūras patēriņu iedzīvotāju un tūristu vidū.</p> <p>Naktsmītnu trūkums apdraud kultūrtūrisma attīstību.</p> <p>Jauno cilvēku neieinteresētība, kā arī dažādi ārēji faktori var apdraudēt dziesmu un deju svētku tradīcijas, kā arī suitu kultūrtelpas ilgtspējīgu attīstību.</p>

7. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ KARTE: VĪZIJA, MĒRĶIS, PRIORITĀTES, RĪCĪBAS VIRZIENI, UZDEVUMI UN PLĀNOTIE POLITIKAS REZULTĀTI

7.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM ILGTERMIŅA VĪZIJA

Novads ar dinamisku, unikālu un mantojumā sakņotu kultūrvīdi, plaša spektra kultūrvietām un daudzveidīgām kultūras norisēm – atvērts inovācijām, radošu personu un vietējo kopienu iekļaujošām iniciatīvām, starptautiskai sadarbībai un pieredzes apmaiņai. Kultūra kalpo kā nozīmīgs novada sociālās un ekonomiskās attīstības resurss.

7.2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM PRIORITĀTES

1. Kultūras daudzveidība un dinamika
2. Iedzīvotāju/kopienas līdzdalība
3. Kultūrvīdes līdzsvarota attīstība (teritoriāli, sezonāli, saturiski)
4. Kultūras mantojuma un jaunradīto vērtību komunikācija

7.3. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM MĒRĶIS

Veidot identitātē un mantojumā balstītu, iekļaujošu un ilgtspējīgu kultūrvīdi kā novada attīstības resursu; atbalstīt kultūras līdzdalības izpausmes un atvērtas sadarbības formas nozarē un starpsektorāli; nodrošināt vietējās sabiedrības iniciatīvās balstītu, unikālu, kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu.

7.4. IDENTIFICĒTO KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS NOZARES ATTĪSTĪBAS PROBLĒMU UN RĪCĪBAS VIRZIENU SAIKNE

Tabula nr. 41. Identificēto Kuldīgas novada kultūras nozares attīstības problēmu un rīcības virzienu saikne

PROBLĒMAS	RĪCĪBAS VIRZIENI	POLITIKAS REZULTĀTI
Daļai iedzīvotāju konstatēts pašiniciatīvas trūkums. Tikai konkrēts, diezgan neliels cilvēku loks ir ieinteresēts un aktīvi iesaistīts kultūras dzīves veidošanā.	RV1: Iekļaujoša kultūrvīde: pieejamība un līdzdalība	Nodrošinātas daudzpusīgas un dažādu iedzīvotāju grupas iekļaujošas kultūras līdzdalības un radošuma attīstīšanas iespējas.
		Stipras kopienas un kopienu iniciatīvas grupas, kas iesaistās kultūras dzīves veidošanā.
		Nodrošināta novada nemateriālā kultūras mantojuma elementu un prasmju nesēju identificēšana, vērtību monitorings un valsts aizsargājamo vērtību pieteikšana Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstam.

<p>Kultūras piedāvājums koncentrēts Kuldīgā.</p>	<p>RV2: Kultūras un mākslas piedāvājuma daudzveidība un unikalitāte: vietējā, starptautiskā un digitālā perspektīva</p>	<p>Daudzveidīgs, kvalitatīvs un sabalansēts kultūras pakalpojumu un pasākumu piedāvājums atbilstoši novada iedzīvotāju un viesu interesēm un vajadzībām.</p>
<p>Pieņemums, ka cilvēki prioritāri izvēlas bezmaksas pasākumus, ka nav gatavi maksāt par augstvērtīgu kultūras piedāvājumu.</p>		<p>Nostiprināta Kuldīgas pilsētas un novada identitāte reģionālā, nacionālā un starptautiskā mērogā ar unikālu un spilgtu kultūras pasākumu palīdzību.</p>
<p>Konstatēts, ka nav pilnvērtīgi izmantots Kuldīgas novada kultūras kapitāls un potenciāls.</p>		<p>Izveidots līdzsvarots un materiāli tehniski nodrošināts kultūras infrastruktūras tīkls visā Kuldīgas novadā.</p> <p>Izmantotas alternatīvas norišu vietas kultūras pasākumu un citu aktivitāšu norisei.</p>
<p>Pietrūkst kvalitatīvas infrastruktūras un materiāltehniskā nodrošinājuma kultūras norisēm pagastos.</p>		
<p>Netiek izmantotas alternatīvas/ multifunkcionālu pasākumu norišu vietas.</p>		
<p>pietrūkst vietu, kur pulcēties strādājošiem jauniem cilvēkiem un jaunajām ģimenēm.</p>		
<p>Bažas par tradīciju pārmantošanu, jaunās paaudzes intereses zudumu par kultūras mantojumu.</p>	<p>RV4: Kultūras mantojuma teritoriju un objektu aizsardzība, attīstība un ilgtspējīga pārvaldība</p>	<p>Palielināts kultūras mantojuma ieguldījums novada, pilsētu un kultūras mantojuma teritoriju vietas identitātes stiprināšanā.</p>
<p>Pieņemums, ka pietrūkst vienotas vīzijas par Kuldīgas novada kultūras identitāti, tās specifiku un unikalitāti.</p>		<p>Kultūras, dabas un sakrālais mantojums tiek ilgtspējīgi attīstīts un mērķtiecīgi izmantots kultūrtūrisma attīstībā un novada tēla veidošanā.</p>
<p>Pieprasījums skaidrāk definēt, kādas Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novada nemateriālā kultūras mantojuma formas ir būtiskas pārmantošanas kontekstā.</p>		<p>Stipras kultūras mantojuma kopienas, kas veido vietas piederības izjūtu vietējiem iedzīvotājiem.</p>

<p>Nepietiekama dažādu kultūras nozaru iesaiste un komunikācija vienotas kultūras dzīves un kultūras piedāvājuma veidošanā.</p> <p>Nepietiekama stratēģiskā plānošana gan kultūras iestāžu, gan pārvaldības, gan plānošanas līmenī.</p>	<p>RV5: Kultūras procesu pārvaldība, komunikācija un cilvēkresursu attīstība</p>	<p>Nostiprināts līdzdalīgs un integrēts kultūras dzīves pārvaldes modelis, kas nodrošina mērķtiecīgu resursu izlietojumu un dinamisku kultūras dzīvi novadā.</p> <p>Pašvaldības kultūras iestāžu stratēģiska attīstība, darbības monitorēšana un izvērtēšana (kā instrumentu izmantojot arī Kuldīgas kultūras karti un gada darba plānus/pārskatus visām kultūras institūcijām).</p>
<p>Kuldīgas kultūras nozarē vērojams cilvēkresursu trūkums; jāveicina kultūras nozarē strādājošo profesionālā attīstība/izaugsme (mācības, izglītība).</p>		<p>Radošs, izglītots, motivēts, ieinteresēts kultūras darbinieks</p>

8. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ DAĻA. RĪCĪBAS PLĀNS.

8.1. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒĢISKĀ KARTE

Tabula nr. 42

VĪZIJA. Novads ar dinamisku, unikālu un mantojumā sakņotu kultūrvidi, plaša spektra kultūrvietām un daudzveidīgām kultūras norisēm – atvērts inovācijām, radošu personu un vietējo kopienu iekļaujošām iniciatīvām, starptautiskai sadarbībai un pieredzes apmaiņai. Kultūra kalpo kā nozīmīgs novada sociālās un ekonomiskās attīstības resurss.				
MĒRĶIS. Veidot identitātē un mantojumā balstītu, iekļaujošu un ilgtspējīgu kultūrvidi kā novada attīstības resursu; atbalstīt kultūras līdzdalības izpausmes un atvērtas sadarbības formas nozarē un starpsektorāli; nodrošināt vietējās sabiedrības iniciatīvās balstītu, unikālu, kvalitatīvu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu.				
PRIORITĀTES. 1. Kultūras daudzveidība un dinamika 2. Iedzīvotāju/kopienas līdzdalība 3. Kultūrvides līdzsvarota attīstība (teritoriāli, sezonāli, saturiski) 4. Kultūras mantojuma un jaunradīto vērtību komunikācija				
RV1: Iekļaujoša kultūrvide: pieejamība un līdzdalība	RV2: Kultūras un mākslas piedāvājuma daudzveidība un unikalitāte: vietējā, starptautiskā un digitālā perspektīva	RV3: Telpa kultūrai: kultūras vietu un institūciju attīstība	RV4: Kultūras mantojuma teritoriju un objektu aizsardzība, attīstība un ilgtspējīga pārvaldība	RV5: Kultūras procesu pārvaldība, komunikācija un cilvēkresursu attīstība
U.1.1. Nodrošināt Latvijas dziesmu un deju svētku tradīcijas un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību.	U.2.1. Veidot mērķtiecīgu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu dažādām iedzīvotāju grupām.	U.3.1. Attīstīt kultūras centru un brīvdabas estrāžu tīklu un līdzsvarotu noslodzi, un stratēģisko plānošanu.	U.4.1. Saglabāt, pētīt, komunicēt Kurzemes un Zemgales hercogistes mantojumu Kuldīgā.	U.5.1. Attīstīt efektīvu un iekļaujošu novada kultūras pārvaldības modeli.
U.1.2. Nodrošināt daudzpusīgas un iekļaujošas kultūras līdzdalības un radošuma attīstīšanas iespējas.	U.2.2. Īstenot vietēja un nacionāla mēroga festivālu norisi visā novada teritorijā.	U.3.2. Nostiprināt bibliotēkas kā pagastu un pilsētu izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centrus.	U.4.2. Veicināt suitu kultūrtelpas kā UNESCO Pasaulas nemateriālās kultūras mantojuma saraksta, kam ir nepieciešama neatliekama glābšana, vērtību saglabāšanu un pārmantošanu.	U.5.2. Attīstīt vienotu pieeju novada iedzīvotāju grupu kultūras mērķauditorijas segmentu informēšanai par kultūras dzīves notikumiem.
U.1.3. Nodrošināt kultūras pieejamību dažādām	U.2.3. Īstenot Eiropas kultūras vērtībās balstītus	U.3.3. Attīstīt kultūras mantojuma institūcijas.	U.4.3. Veicināt kuršu mantojuma saglabāšanu, izpēti un	U.5.3. Attīstīt starpinstitucionālo sadarbību

iedzīvotāju grupām.	starptautiskus kultūras pasākumus un festivālus.		komunikāciju.	starp kultūras nozari un citiem saistītiem sektoriem publiskajā un privātajā sektorā.
U.1.4. Veidot vienojošas tradicionālo un valsts svētku svinēšanas prakses novadā, nostiprinot piederības sajūtu.	U.2.4. Attīstīt inovatīvas mākslas un kultūras aktivitātes.	U.3.4. Nodrošināt kultūras norisēm piemērotu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi.	U.4.4. Veicināt dažādu mantojuma veidu dokumentēšanu, saglabāšanu un daudzveidīgu izmantošanu.	U.5.4. Atbalstīt starptautiskos sadarbības projektus un partnerību veidošanu starptautiskā kultūras vidē.
	U.2.6. Attīstīt kultūras nozares ieguldījumu novada tēla veidošanā un tūrisma attīstībā.			U.5.6. Piesaistīt kvalificētus kultūras nozares profesionāļus.

RV – rīcības virziens

U – uzdevums

8.2. KULDĪGAS NOVADA KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS 2021.–2028. GADAM STRATĒGISKĀ DAĻA. RĪCĪBAS PLĀNS.

Tabula nr. 43

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
1. RĪCĪBAS VIRZIENS	IEKĻAUJOŠĀ KULTŪRVIDE: PIEEJAMĪBA UN LĪDZDALĪBA					
U.1.1. Nodrošināt Latvijas dziesmu un deju svētku tradīcijas un nemateriālā kultūras mantojuma saglabāšanu un attīstību.	P.1.1.1. Dziesmu un deju svētku procesa atbalsts kustības nepārtrauktības nodrošināšanai (telpu, materiālās bāzes nodrošināšana; dalība skatēs, nacionāla un reģionāla mēroga pasākumos, tērpu, instrumentu u. tml. iegāde)	2021.– 2028.	KP, kultūras nami	Pagastu pārvaldes	Pašvaldības budžets	Amatiermākslas kolektīvu dalībnieku skaits Amatiermākslas kolektīvu skaits
	P.1.1.2. Kuldīgas novada amatiermākslas kolektīvu līdzdalības nodrošināšana Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, pagastu pārvaldes	LNKC, VISC	Pašvaldības budžets, sponsori	Kolektīvu skaits, kas piedalās Vispārējos latviešu dziesmu un deju svētkos
	P.1.1.3. Atbalsts amatiermākslas kolektīvu un vadītāju darbībai, lai nodrošinātu dziesmu un deju svētku tradīcijas saglabāšanu un attīstību	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, pagastu pārvaldes	LNKC	Pašvaldības budžets, valsts mērķdotācija	Amatiermākslas kolektīvu skaits Amatiermākslas kolektīvu dalībnieku skaits
	P.1.1.4. Atbalsts nemateriālā kultūras mantojuma praksēm (folkloras nozares, amatniecības, lietišķās mākslas u. tml., t. sk. pasākumu "Satiec savu meistarū" rīkošana u. c.)	2021.– 2028.	KP, kultūras nami	LNKC	Pašvaldības budžets, VKKF	Pasākumu skaits, dalībnieku skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	P.1.1.5. Novada nemateriālā kultūras mantojuma elementu un prasmju nesēju identificēšana, vērtību monitorings un valsts aizsargājamo vērtību pieteikšana Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstam	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, kopienas	LNKC	Pašvaldības budžets	Nemateriālā kultūras mantojuma sarakstos iekļauto vērtību skaits
	P.1.1.6. Novada nemateriālā kultūras mantojuma sektora stiprināšana (speciālistu, ekspertu un jaunu mācībspēku piesaiste, sektora popularizēšana)	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, kopienas	LNKC	Pašvaldības budžets	Norišu skaits
U.1.2. Nodrošināt daudzpusīgas un iekļaujošas kultūras līdzdalības un radošuma attīstīšanas iespējas.	P.1.2.1. Līdzdalības un amatiermākslas aktivitāšu pieejamība dažādu vecumu iedzīvotāju grupām atbilstoši viņu interesēm	2021.– 2028.	KP, kultūras nami	NVO, privātais sektors	Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Amatiermākslas kolektīvu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.2.2. Jauniešu un skolēnu iesaiste kultūras procesu veidošanā un iniciēšanā	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, kultūrizglītības skolas, izglītības iestādes	Citas kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.2.3. Atbalsts kopienu līdzdalībai nemateriālā kultūras mantojuma vērtību noteikšanā, identificēšanā, kopienas mākslas iniciatīvu rīkošanā, lokālo kultūras aktivitāšu plānošanā	2021.– 2028.	Kultūras nami, NVO	Citas kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.2.4. Atbalsts novada	2021.–	KP		Pašvaldības	Atbalstīto projektu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	iedzīvotāju radošām pašiniciatīvām un nevalstiskā sektora darbībai kultūras jomā (projektu konkursi un līdzfinansējums)	2028.			budžets	Līdzfinansējums projektiem (EUR)
	P.1.2.5. Kopienų aktivizēšana un tiešās līdzdalības pasākumu veicināšana dabas un kultūras mantojuma saglabāšanā un kopšanā	2021.– 2028.	NVO	Pagastu pārvaldes	Citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
	P.1.2.6. Brīvprātīgo kopienu un atbalsta kustības izveide	2022.– 2028.	NVO	Kultūras institūcijas, Kuldīgas Jauniešu māja, Kuldīgas Senioru skola	Citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
U.1.3. Nodrošināt kultūras pieejamību dažādām iedzīvotāju grupām un teritorijām.	P.1.3.1. Telpu pieejamības uzlabošana cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	2021.– 2028.	KP, pašvaldības kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets	Veikto uzlabojumu/aktivitāšu skaits
	P.1.3.2. Kultūras pakalpojumu un informācijas pieejamības uzlabošana cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem	2021.– 2028.	KP, pašvaldības kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets	Veikto uzlabojumu/aktivitāšu skaits
	P.1.3.3. Atbalsta mehānismu izveide/nodrošināšana aktivitātēm, kas vērstas uz sociāli mazaizsargātām grupām	2021.– 2028.	KP, pašvaldības kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets	Izstrādāto atbalsta pasākumu skaits
	P.1.3.4. Nemateriālā kultūras mantojuma prakses, kas vērstas uz dažādu paaudžu un dažādu grupu iesaisti	2021.– 2028.	Pašvaldības kultūras institūcijas, izglītības iestādes, kultūrizglītības		Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Pasākumu/programmu skaits Dalībnieku skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
			iestādes, NVO			
U.1.4. Veidot vienojošas, identitāti, pēctecību un piederību stiprinošas tradicionālo un valsts svētku svinēšanas prakses novadā.	P.1.4.1. Seno gadskārtu ieražu svētku svinēšanas prakses (t. sk. vienotas koncepcijas izstrāde)	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, citas kultūras institūcijas	NVO	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.4.2. Valsts svētku un piemiņas dienu atzīmēšana	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, citas kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.4.3. Ar militāro mantojumu saistītu piemiņas dienu atzīmēšana (Karoga diena Skrundā, 3. marta piemiņas diena u. c.)	2021.– 2028.	KP, kultūras nami, citas kultūras institūcijas	NVO	Pašvaldības budžets, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.1.4.4. Pagastu svētku norise	2021.– 2028.	Kultūras nami, citas kultūras institūcijas	Pagastu pārvaldes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
2. RĪCĪBAS VIRZIENS	KULTŪRAS UN MĀKSLAS PIEDĀVĀJUMA DAUDZVEIDĪBA UN UNIKALITĀTE: VIETĒJĀ, STARPTAUTISKĀ UN DIGITĀLĀ PERSPEKTĪVA					
U.2.1. Veidot mērķtiecīgu un daudzveidīgu kultūras piedāvājumu dažādām iedzīvotāju grupām.	P.2.1.1. Profesionālās mākslas piedāvājums	2021.– 2028.	Kultūras nami, citas kultūras institūcijas	KP	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.2.1.2. Kvalitatīvas kultūras izklaides pasākumu nodrošinājums	2021.– 2028.	Kultūras nami, citas kultūras institūcijas	Pagastu pārvaldes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	P.2.1.3. Kultūras piedāvājuma nodrošināšana bērnu un jauniešu auditorijai	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.2.1.4. Kultūras piedāvājuma nodrošināšana senioru auditorijai	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.2.1.5. Dažādu kultūru (ebreji, vācieši, romi, reliģisko, dzīvesstila, seksuālo minoritāšu u. c.) iekļaušana kultūras piedāvājuma veidošanā	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, NVO		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.2.1.5. Auditorijas attīstīšanas pasākumu veidošana (tikšanās, diskusijas, radošās darbnīcas ar māksliniekiem u. tml.)	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.2.1.6. Atbalsts NVO sektora, mākslinieku un radošās uzņēmējdarbības kultūras aktivitātēm	2021.– 2028.	KP	Kultūras institūcijas, radošās personas	Pašvaldības budžets	Atbalstīto projektu skaits
U.2.2. Īstenot vietēja un nacionāla mēroga festivālu un pasākumu norisi visā novada teritorijā.	P.2.2.1. Kuldīgas pilsētas svētku un unikālu novada identitāti veidojošu festivālu norise	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, citas kultūras institūcijas, KP	Izglītības iestādes, KNM	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits Dalībnieku skaits
	P.2.2.2. Sadarbības projektu (Dizaina filmu festivāls, Baha Kamermūzikas festivāls, Teātra	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, citas kultūras	KNM	Pašvaldības budžets, VKKF, citi	Pasākumu skaits Auditorijas skaits Dalībnieku skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	festivāls, Kulturālie kartupeļi u. c.) mērķtiecīga plānošana visa gada garumā un īstenošana		institūcijas, KP		finansējuma avoti	
	P.2.2.3. Novada mantojuma – objektu, vēstures, ievērojamu novadnieku devuma un tradīciju – interpretācija inovatīvos kultūras pasākumos un piedāvājumā	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas, KP		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits Dalībnieku skaits
U.2.3. Īstenot Eiropas kultūras vērtībās balstītus starptautiskus kultūras pasākumus un festivālus.	P.2.3.1. Eiropas Kultūras galvaspilsētas programmas izstrāde un iniciatīvu attīstīšana	2021.– 2028.	KP	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Izstrādāta programma
	P.2.3.2. Starptautisku festivālu un norišu īstenošana	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, NVO	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
U.2.4. Attīstīt inovatīvas mākslas un kultūras aktivitātes.	P.2.4.1. Digitālā kultūras piedāvājuma veidošana, integrācija esošajā piedāvājumā un izplatīšana	2021.– 2028.	Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas, KP		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Digitālo norišu skaits Skatījumu skaits
	P.2.4.2. Ieguldījums jaunās Eiropas “Bauhaus” iniciatīvas skaidrošanā	2021.– 2028.	KP, kultūras institūcijas	LMA	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits
	P.2.4.3. Adatu fabrika – radošās programmas un pakalpojumu daudzveidība	2021.– 2028.	KMR		Pašvaldības budžets, VKKF, LIAA, ES fondi un	Aktivitāšu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
					citi finansējuma avoti	
	P.2.4.4. Starptautiskās studiju programmas "Pakalpojumu dizaina stratēģijas un inovācijas" īstenošana Kuldīgā	2021.–2028.	KMR	LMA, biedrība "Kuldīgas mākslinieku rezidence"	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Studējošo, mācībspēku, apmeklētāju skaits
U.2.5. Izmantot kultūrizglītības resursu kultūrvides veidošanā.	P.2.5.1. Kultūrizglītības iestāžu izglītojamo un pedagogu iesaiste kultūras piedāvājuma veidošanā	2021.–2028.	Kultūrizglītības iestādes, kultūras nami, citas kultūras institūcijas	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.2.5.2. Kuldīgas novada kultūrizglītības programma ar nemateriālā kultūras mantojuma un kompetenču izglītības elementiem	2021.–2028.	KN BJC, Kultūras nami, bibliotēkas, KNM, citas kultūras institūcijas	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Sagatavoto programmu/pakalpojumu skaits Dalībnieku skaits
U.2.6. Attīstīt kultūras nozares ieguldījumu novada tēla veidošanā un tūrisma attīstībā.	P.2.6.1. Kuldīgas aktīvās atpūtas centra darbības nodrošināšana	2021.–2028.	KAAC	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Apmeklētāju skaits
	P.2.6.2. Alsungas Tūrisma informācijas un vēsturiskā mantojuma centra darbība tūristu piesaistei un apkalpošanai	2021.–2028.	ATIVMC	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Apmeklētāju skaits
	P.2.6.3. Skrundas novada Tūrisma un uzņēmējdarbības atbalsta centra darbība kultūras tūrisma veicināšanai	2021.–2028.	SNTUAC	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Apmeklētāju skaits
	P.2.6.4. Sadarbība vienota kultūras, vēstures, dabas un	2021.–2028.	KP, KAAC	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Sadarbības projektu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	sakrālā mantojuma kā tūrisma galamērķa popularizēšanai un izmantošanai					
	P.2.6.5. Atbalsts Kuldīgas novada un pilsētas tēla veidošanai un produktu vai pakalpojumu attīstībai	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas	ATIVMC, SNTUAC, KAAC	Pašvaldības budžets	Sadarbības projektu skaits
3. RĪCĪBAS VIRZIENS TELPA KULTŪRAI: KULTŪRAS VIETU UN INSTITŪCIJU ATTĪSTĪBA						
U.3.1. Attīstīt kultūras centru un brīvdabas estrāžu tīklu un līdzsvarotu noslodzi un stratēģisko plānošanu.	P.3.1.1. Kultūras centru tīkla uzturēšana kultūras piedāvājuma un līdzdalības aktivitāšu nodrošināšanai pēc iespējas tuvu iedzīvotāju dzīvesvietai	2021.– 2028.	KP, kultūras nami	Pagastu pārvaldes	Pašvaldības budžets	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.3.1.2. Brīvdabas estrāžu infrastruktūras uzlabošana un mērķtiecīga izmantošana pasākumu norisei	2021.– 2028.	KP, kultūras nami	Pagastu pārvaldes, NVO	Pašvaldības budžets	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.3.1.3. Sadarbības veidošana starp novada kultūras namiem	2021.– 2028.	KP, kultūras nami		Pašvaldības budžets	Kopīgi īstenoto pasākumu skaits
U.3.2. Nostiprināt bibliotēkas kā pagastu un pilsētu izglītības, informācijas, kultūras un sabiedriskās saskarsmes centrus.	P.3.2.1. Visā teritorijā pieejami publisko bibliotēku pakalpojumi	2021.– 2028.	KP, bibliotēkas		Pašvaldības budžets	Lietotāju skaits % no iedzīvotāju skaita apkalpes zonā Klātienē un virtuālo apmeklējumu skaits Izsniegumu skaits
	P.3.2.2. Kuldīgas Galvenās bibliotēkas – reģiona galvenās bibliotēkas – funkciju īstenošana un sadarbības projektu veidošana visa novada	2021.– 2028.	Kuldīgas Galvenā bibliotēka	LNB, bibliotēkas	Pašvaldības budžets, VKKF	Mācību semināru skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	bibliotēkām					
	P.3.2.3. Bibliotēku novadpētniecības darbs vietas vēstures un dokumentārā mantojuma saglabāšanā, izpētē un komunikācijā	2021.– 2028.	Bibliotēkas	Kultūras nami, izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF	Jauno novadpētniecības materiālu aprakstīšana un ievietošana Novadpētniecības elektroniskajā datubāzē – skaits
	P.3.2.4. Bibliotēkas kā kopienu tikšanās vietas, lasīšanas veicināšanas pasākumu organizēšana	2021.– 2028.	Bibliotēkas	Kultūras nami	Pašvaldības budžets, VKKF	Pasākumu skaits, dalībnieku skaits
U.3.3. Attīstīt kultūras mantojuma institūcijas.	P.3.3.1. Kuldīgas novada muzeja darbības nodrošināšana un virzība uz akreditāciju 2023. gadā	2021.– 2028.	KNM		Pašvaldības budžets, VKKF	legūta akreditācijas apliecība
	P.3.3.2. Mūsdienīgas pamatekspozīcijas izveide Kuldīgas novada muzejā	2021.– 2028.	KNM		Pašvaldības budžets, VKKF	Apmeklējumu skaits
	P.3.3.3. Profesionāla mantojuma saglabāšana ar mūsdienīgu tehnisko nodrošinājumu un nepieciešamajiem speciālistiem Kuldīgas novada muzejā	2021.– 2028.	KNM		Pašvaldības budžets	Kopējais krājuma vienību skaits gada beigās Kopējais jauniegūto krājuma vienību skaits
	P.3.3.4. Profesionāla un padziļināta KNM kolekciju izvērtējuma, izpētes un digitalizācijas veikšana	2021.– 2028.	KNM		Pašvaldības budžets	Digitalizēto vienību skaits
	P.3.3.5. Alsungas pils kā suitu kultūras mantojuma muzeja attīstība. Pamatekspozīcijas izveide un pils restaurācijas	2021.– 2028.	ATIVMC	KNM	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma	Izveidota ekspozīcija Apmeklējumu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	turpināšana				avoti	
	P.3.3.6. Novadpētniecības ekspozīciju darbības nodrošināšana un uzturēšana	2021.–2028.	Kultūras institūcijas ar novadpētniecības ekspozīcijām	KP, KNM	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Apmeklējumu skaits
U.3.4. Nodrošināt kultūras norisēm piemērotu infrastruktūru un materiāli tehnisko bāzi.	P.3.4.1. Pašvaldības kultūras institūciju materiāli tehniskā nodrošinājuma uzlabošana	2021.–2028.	KP, kultūras nami, bibliotēkas, KNM		Pašvaldības budžets	Ieguldītais finansējums (EUR)
	P.3.4.2. Atjaunoto kultūras infrastruktūras objektu un materiāli tehnisko ieguldījumu uzturēšana	2021.–2028.	KP, kultūras nami, bibliotēkas, KNM		Pašvaldības budžets	Ieguldītais finansējums (EUR)
	P.3.4.3. Sadarbība ar radošiem uzņēmumiem, NVO tehniskajam nodrošinājumam pasākumos	2021.–2028.	KP, kultūras nami	NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets	Pasākumu skaits
	P.3.4.4. Kultūras infrastruktūras objektu celtniecība/rekonstrukcija	2021.–2028.	Pašvaldība	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets, ES finansējums	Objektu skaits Ieguldītais finansējums (EUR)
	P.3.4.5. Digitālo risinājumu attīstīšana kultūras piedāvājuma, pakalpojumu un komunikācijas nodrošināšanai	2021.–2028.	KP, kultūras nami, bibliotēkas, KNM	Pašvaldība	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Ieviesto risinājumu skaits Lietotāju skaits
U.3.5. Apgūt alternatīvas pasākumu norišu vietas kultūras aktivitātēm.	P.3.5.1. Alternatīvo pasākumu vietu Kuldīgas pilsētā attīstīšana	2021.–2028.	KP, kultūras nami	Pašvaldība, NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Apmeklētāju skaits
	P.3.5.2. Alternatīvo pasākumu vietu Skrundas pilsētā	2021.–2028.	SNTUAC, Kultūras		Pašvaldības budžets,	Pasākumu skaits Apmeklētāju/dalībnieku

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	attīstīšana (Skrundas pastaigu taka, sadarbība ar uzņēmējiem, izmantojot viņu infrastruktūru, piem., lielveikala "Skrunda" jumts, Ventas upe, parki, daudzdzīvokļu māju pagalmi u. c.)		institūcijas		VKKF, citi finansējuma avoti	skaits
4. RĪCĪBAS VIRZIENS	KULTŪRAS MANTOJUMA TERITORIJU UN OBJEKTU AIZSARDZĪBA, ATTĪSTĪBA UN ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA					
U.4.1. Saglabāt, pētīt, komunicēt Kurzemes un Zemgales hercogistes mantojumu Kuldīgā.	P.4.1.1. UNESCO Pasaules mantojuma nominācijas "Kuldīga/Goldingena Kurzemē" pārvaldības plāna īstenošana un monitorēšana	2021.– 2028.	Pašvaldība	KP, KGB, KNM, NVO	Pašvaldības budžets	Atbilstoši Pārvaldības plānam
	P.4.1.2. Kuldīgas mutvārdu mantojuma programmas nodrošinājums vietējā un starptautiskā mērogā	2021.– 2028.	KP, NVO, KN BJC	Kultūras institūcijas, izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
	P.4.1.2. Kuldīgas Restaurācijas centra darbība	2021.– 2028.	KRC		Pašvaldības budžets	Īstenoto projektu skaits
	P.4.1.3. Vietējo iedzīvotāju iesaistīšana sava Kuldīgas vecpilsētas īpašuma sakārtošanā – regulārās logu apkopes akcijas, konsultācijas, diskusijas	2021.– 2028.	KRC	Būvvalde	Pašvaldības budžets	Iesaistīto ģimeņu skaits
	P.4.1.4. Izglītojošu un popularizējošu vietēja, starptautiska un digitāla mēroga pasākumu rīkošana seno amatniecības prasmju pārmantojamības	2021.– 2028.	KRC, kultūras institūcijas, NVO	Būvvalde, pagastu pārvaldes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Īstenoto projektu skaits Dalībnieku skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	nodrošināšanai un sabiedrības izpratnes veidošanai					
	P.4.1.5. Elektroniskās datubāzes "Kuldīga: Vēsture. Notikumi. Cilvēki" uzturēšana un papildināšana	2021.– 2028.	KGB		Pašvaldības budžets	Ierakstu skaits Mājaslapas apmeklētāju skaits
U.4.2. Veicināt suitu kultūrtelpas kā UNESCO Pasaules nemateriālās kultūras mantojuma saraksta, kam ir nepieciešama neatliekama glābšana, vērtību saglabāšanu un pārmantošanu.	P.4.2.1. Suitu nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma apzināšana, suitu vēstures pētījumi un publikāciju izdošana	2021.– 2028.	ATIVMC	NVO, bibliotēkas, KNM	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Publikāciju skaits
	P.4.2.2. Izglītības, praktizēšanas un tālāknodešanas aktivitātes visos izglītības līmeņos un visām mērķgrupām, lai nodrošinātu suitu kultūrtelpai raksturīgo tradīciju ilgtspēju un paaudžu sadarbību	2021.– 2028.	ATIVMC, NVO, izglītības iestādes, Alsungas mūzikas skola		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits Iesaistīto dalībnieku skaits
	P.4.2.3. Suitu tradicionālo svētku, godu un gadskārtu atzīmēšana. Festivālu un citu lielāka mēroga kultūras pasākumu organizēšana	2021.– 2028.	ATIVMC, NVO, Alsungas kultūras nams	Alsungas mūzikas skola, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits Iesaistīto dalībnieku skaits
	P.4.2.4. Starptautiskās sadarbības veicināšana, sadarbības veidošana un pieredzes apmaiņas veicināšana ar līdzīgām kopienām vai tradīciju kopējiem Latvijā un pasaulē	2021.– 2028.	ATIVMC, NVO, Alsungas kultūras nams	Alsungas mūzikas skola, uzņēmumi, KP	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
U.4.3. Veicināt kuršu	P.4.3.1. Kuršu ķoniņu	2021.–	Kultūras		Pašvaldības	Aktivitāšu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
kultūrvēsturiskā mantojuma saglabāšanu, izpēti un komunikāciju.	kultūrvēsturiskās teritorijas (Kuldīgas novada Turlavas, Snēpeles un Padures pagastu teritorijā) attīstība un kultūrvēsturiskā mantojuma centra darbība Ķoniņciemā	2028.	institūcijas, NVO, pagastu pārvaldes		budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	
	P.4.3.2. Veckuldīgas pilskalna – kultūras mantojuma objekta – labiekārtošana (tūrisma pastaigu takas ar informāciju).	2021.–2028.	Pašvaldība	KNM	Pašvaldības budžets, ES finansējums	Labiekārtota teritorija
U.4.4. Veicināt dažādu mantojuma veidu dokumentēšanu, saglabāšanu un daudzveidīgu izmantošanu.	P.4.4.1. Kaļķu ielas radoši industriālā kvartāla attīstība	2021.–2028.	Privātuzņēmēji	Pašvaldība, kultūras institūcijas	Citi finansējuma avoti	Labiekārtota teritorija Pasākumu skaits
	P.4.4.2. Skrundas militārā mantojuma sakārtošana un tūrisma piedāvājuma veidošana	2021.–2028.	SN TUAC	Pašvaldība, kultūras institūcijas, NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
	P.4.4.3. Dabas mantojuma potenciāla kultūras norišu organizēšanā un novada tēla veidošanā izmantošana	2021.–2028.	ATIVMC, KAAC, SN TUAC	Pašvaldība, kultūras institūcijas, NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
	P.4.4.4. Baznīcu kā kultūras norišu vietu izmantošana	2021.–2028.	KP, kultūras institūcijas, kultūrizglītības iestādes, baznīcu draudzes	NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Auditorijas skaits
	P.4.4.5. Eiropas zaļais kurss – iedzīvotāju izpratnes par aktuālajiem vides mantojuma saglabāšanas un glābšanas	2021.–2028.	KP, kultūras institūcijas	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma	Aktivitāšu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	jautājumiem veidošana, starpsektorālu līdzdalības pasākumu organizēšana				avoti	
	P.4.4.6. Muižas kā kultūrtūrisma galamērķis	2021.– 2028.	Muižu īpašnieki, KP, kultūras institūcijas, ATIVMC	NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits muižās Apmeklētāju skaits
	P.4.4.7. Novadu vienojošu kultūrtūrisma maršrutu izstrāde un kultūras mantojuma potenciāla izmantošana tūrisma attīstībā	2021.– 2028.	ATIVMC, KAAC, SN TUAC	Pašvaldība, kultūras institūcijas, NVO, uzņēmumi	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
5. RĪCĪBAS VIRZIENS KULTŪRAS PROCESU PĀRVALDĪBA UN KOMUNIKĀCIJA: ATVĒRTA UN STARPNOZARU SADARBĪBA						
U.5.1. Attīstīt efektīvu un iekļaujošu novada kultūras pārvaldības modeli.	P.5.1.1. Efektīva kultūras pārvaldības un iesaistīto pušu sadarbības modeļa izveide un attīstīšana pēc ATR	2021.– 2023.	KP	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Izveidots kultūras pārvaldības modelis
	P.5.1.2. Kultūras konsultatīvās padomes izveide	2021.– 2023.	KP	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Izveidota Kultūras konsultatīvā padome
	P.5.1.3. Konsultatīvās padomes, kas ierosina un lemj par suitu kultūrai svarīgu jautājumu risināšanu, izveide	2021.– 2023.	KP	NVO	Pašvaldības budžets	Izveidota Kultūras konsultatīvā padome
	P.5.1.4. Informēta un koordinēta kultūras dzīves plānošanas pieejas īstenošana (t. sk. publiski pieejama Kuldīgas novada kultūras pasākumu kalendāra veidošana)	2021.– 2028.	KP	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Izstrādāts kultūras pasākumu kalendārs
	P.5.1.5. Datu uzkrāšana un	2021.–	KP	Kultūras	Pašvaldības	Izstrādāta Kuldīgas novada

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	izmantošana kultūras dzīves plānošanā (t. sk. "Kuldīgas novada kultūras karte")	2028.		institūcijas	budžets	kultūras karte
	P.5.1.6. Pašvaldības kultūras institūciju darba stratēģiska plānošana (kultūras namu, tiem pielīdzināmo institūciju, ATIVMC u. c. pašvaldības institūciju gada plānu un/vai darbības stratēģiju izstrāde un darbības regulāra izvērtēšana)	2022.– 2028.	KP, kultūras nami, citas pašvaldības kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets	Izstrādāto darbības stratēģiju/gada plānu skaits
	P.5.1.7. Regulāra auditorijas, t. sk. konkrētu mērķgrupu, vajadzību izpēte un rezultātu integrācija kultūras dzīves plānošanā	2021.– 2028.	KP, kultūras institūcijas		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Veikto aptauju, diskusiju u. c. skaits
U.5.2. Attīstīt vienotu pieeju novada iedzīvotāju grupu un kultūras mērķauditorijas segmentu informēšanai par kultūras dzīves notikumiem.	P.5.2.1. Kultūras nozares mārketinga un SA stiprināšana un integrēta attīstība	2021.– 2028.	KP	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits
	P.5.2.2. Kultūras pasākumu un norišu komunikācija un reklāma pilsētvidē (t. sk. norāžu, stendu u. c. izvietošana)	2021.– 2028.	KP, pagastu pārvaldes	Kultūras institūcijas	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits
U.5.3. Attīstīt starpinstitucionālo sadarbību starp kultūras nozari un citiem saistītiem sektoriem publiskajā un privātajā sektorā.	P.5.3.1. Sadarbība kultūras norišu un kultūrtūrisma piedāvājuma veidošanā starp dažādu nozaru institūcijām	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, KP	ATIVMC, KAAC, SN TUAC	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits
	P.5.3.2. Sadarbība kultūras norišu un kultūrtūrisma piedāvājuma veidošanā reģiona mērogā un ar kaimiņu	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, KP	ATIVMC, KAAC, SN TUAC, citu novadu pašvaldības	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
	novadiem					
	P.5.3.3. Alsungas viedā ciema attīstība kā modelis iedzīvotāju pašiniciatīvā balsītai ilgtspējīgai vietējās teritorijas attīstībai	2021.– 2028.	Alsungas pagasta pārvalde, NVO, kultūras institūcijas	KP	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits
	P.5.3.4. Sadarbība ar NVO kultūras un izglītības jomā	2021.– 2028.	KP	NVO, izglītības iestādes	Pašvaldības budžets	Aktivitāšu skaits
U.5.4. Atbalstīt starptautiskos sadarbības projektus un partnerību veidošanu starptautiskā kultūras vidē.	P.5.4.1. Starptautisku sadarbības projektu un partnerību veidošana ar partnerpilsētām un citu valstu kultūras institūcijām	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, KP	Izglītības iestādes	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Sadarbības projektu skaits
	P.5.4.2. Kultūras institūciju un radošo profesionāļu dalība starptautiskos semināros, darbnīcās, konferencēs	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas	KP	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Aktivitāšu skaits Dalībnieku skaits
	P.5.4.3. Kultūras institūciju iesaiste starptautiskos sadarbības tīklos	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas	KP	Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Sadarbības gadījumu skaits
U.5.5. Stiprināt kultūras nozares darbinieku kapacitāti un profesionālo izaugsmi un tālākizglītību.	P.5.5.1. Tālākizglītības un profesionālās pilnveides kursi, semināri kultūras nozares darbiniekiem	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, KP		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits
	P.5.5.2. Digitālo prasmju kultūras un radošo industriju sektorā attīstīšana	2021.– 2028.	Kultūras institūcijas, KP		Pašvaldības budžets, VKKF, citi finansējuma avoti	Pasākumu skaits Dalībnieku skaits

UZDEVUMI	PASĀKUMI	TERMIŅŠ VAI PERIODS	ATBILDĪGĀ INSTITŪCIJA	LĪDZATBILDĪGĀS INSTITŪCIJAS	FINANŠU AVOTI	REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI
U.5.6. Piesaistīt kvalificētus kultūras nozares profesionāļus.	P.5.6.1. Jauno profesionāļu un kvalificētu darbinieku atbalsta mehānismu izveide (prioritāte: kultūras mantojuma institūcijas, kultūrizglītība, amatiermākslas kolektīvu vadītāji)	2021.– 2028.	KP	Kultūras institūcijas	avoti Pašvaldības budžets	Izstrādāti atbalsta mehānismi
	P.5.6.2. Kultūras darbinieku motivācijas sistēmas un izlīdzinātā atalgojuma modeļa izstrāde	2021.– 2028.	KP		Pašvaldības budžets	Izstrādāts modelis

9. REZULTĀTU NOVĒRTĒŠANAI SASNIEDZAMIE REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Tabula nr. 44

NR. P. K.	REZULTATĪVAIS RĀDĪTĀJS	REZULTATĪVĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBA 2020. GADĀ ¹³⁶	REZULTATĪVĀ RĀDĪTĀJA VĒRTĪBAS TENDENCE 2028. GADĀ	DATU AVOTS
RV1: IEKĻAUJOŠĀ KULTŪRVIDE: PIEEJAMĪBA UN LĪDZDALĪBA				
1.	Dalībnieku skaits amatiermākslas kolektīvos*	1677	(→)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
2.	Amatiermākslas kolektīvu skaits*	101	(→)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
3.	Konkursa kultūras projektu un nevaldības organizāciju darbības atbalstam finansējums gadā, EUR	20 996 ¹³⁷	(↑)	Pašvaldības publiskais gada pārskats
RV2: KULTŪRAS UN MĀKSLAS PIEDĀVĀJUMA DAUDZVEIDĪBA UN UNIKALITĀTE: VIETĒJĀ, STARPTAUTISKĀ UN DIGITĀLĀ PERSPEKTĪVA				
4.	Iedzīvotāju apmierinātība ar Kuldīgas un novada kultūras piedāvājumu (kopumā apmierina (drīzāk apmierina, pilnībā apmierina)), % ¹³⁸	94 (2021. g.)	(→)	Pašvaldības pasūtīts pētījums
5.	Apkalpotās personas viesnīcās un citās tūrisma mītnēs Kuldīgas novadā*	28 611 (2019. g.)	(↑)	Centrālā statistikas pārvalde
6.	Pavadītās nakts viesnīcās un citās tūrisma mītnēs Kuldīgas novadā*	39 556 (2019. g.)	(↑)	Centrālā statistikas pārvalde
7.	Kultūras namu norišu skaits kopā*	1 064 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
8.	Kultūras namu norišu apmeklējumu skaits kopā*	217 073 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
9.	Profesionālo kultūras norišu skaits kultūras namos (profesionāļu koncerts, profesionāļu izrāde, profesionāļu izstāde)*	151 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
10.	Kultūras namu norišu skaits – festivāli*	13 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
RV3: TELPA KULTŪRAI: KULTŪRAS VIETU UN INSTITŪCIJU ATTĪSTĪBA				

¹³⁶ Atsevišķās vietās norādīti 2019. gada dati kā atskaites punkts pirms-pandēmijas periodā.

¹³⁷ Summēts kopā 2020. gada finansējums Alsungas novadā (kultūras projektu konkurss, Alsungas iniciatīvu projektu konkurss "Mēs Alsungai!", uzņēmēju projektu konkurss), Kuldīgas novadā (konkurss kultūras projektu un nevaldības organizāciju darbības atbalstam).

¹³⁸ Rekomendēts starpposma novērtējumā mērīt atsevišķi lauku teritorijas un pilsētas.

11.	Kuldīgas reģiona publisko bibliotēku klātienas apmeklējumu skaits kopā*,	227 145 (2019. g.)	(↑)	Kuldīgas Galvenā bibliotēka
	<i>t. sk. bērni</i>	64 607 (2019. g.)	(↑)	
12.	Kuldīgas reģiona publisko bibliotēku virtuālais apmeklējums kopā*	39 316 (2019. g.)	(↑)	Kuldīgas Galvenā bibliotēka
13.	Kuldīgas reģiona publisko bibliotēku lietotāji % no iedzīvotāju skaita apkalpes zonā*	37 (2019. g.)	(→)	Kuldīgas Galvenā bibliotēka
14.	Kuldīgas novada muzeja apmeklējumu skaits kopā	31 335 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
15.	Kuldīgas novada muzeja novadīto muzejpedagoģisko programmu skaits	127 (2019. g.)	(↑)	kulturasdati.lv
16.	ATIVMC/Alsungas pils apmeklējums	4300 (2019. g.)	(↑)	ATIVMC

RV4: KULTŪRAS MANTOJUMA TERITORIJU UN OBJEKTU AIZSARDZĪBA, ATTĪSTĪBA UN ILGTSPĒJĪGA PĀRVALDĪBA

17.	Neformālās izglītības programmas pieaugušajiem un skolēniem par suitu kultūras mantojumu ¹³⁹	NI	(↑)	Etniskās kultūras centrs "Suiti" un citas suitu NVO
18.	Programmas "Valsts nozīmes kultūras pieminekļa "Kuldīgas pilsētas vēsturiskais centrs" teritorijā esošo ēku, kā arī Kuldīgas novadā esošu Latvijas valsts aizsargājamo kultūras pieminekļu sarakstā ietvertu ēku restaurācija un konservācija" finansējums, EUR	218 503	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
19.	Iesaistīto ģimeņu (mājsaimniecību) skaits Restaurācijas centra logu apkopes akcijā vecpilsētas iedzīvotājiem	28 (2019. g.)	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
20.	Projektu un semināru skaits kultūras pieminekļu apsaimniekotājiem ¹⁴⁰	NI	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

RV5: KULTŪRAS PROCESU PĀRVALDĪBA, KOMUNIKĀCIJA UN CILVĒKRESURSU

¹³⁹ Rekomendēts līdz 2021. gada beigām precizēt metodiku, kā veikt uzskaiti, un precizēt datus par 2021. gadu.

¹⁴⁰ Rekomendēts līdz 2021. gada beigām precizēt metodiku, kā veikt uzskaiti, un precizēt datus par 2021. gadu.

ATTĪSTĪBA				
21.	Pašvaldības kultūras iestāžu darbinieku dalība tālākizglītības semināros (darbinieku skaits)	38	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
22.	Pašvaldības kultūras iestāžu darbinieku īpatsvars ar bakalaura grādu (%) ¹⁴¹	NI	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
23.	Pašvaldības kultūras iestāžu darbinieku īpatsvars ar maģistra grādu (%) ¹⁴²	NI	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
24.	Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas organizēto starptautisko projektu skaits	4 (2019. g.)	(↑)	Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija
25.	Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras nodaļas organizēto tālākizglītības pasākumu skaits ¹⁴³ .	NI		Kuldīgas novada Domes sniegtā informācija

* Summēti Alsungas, Kuldīgas un Skrundas novadu dati

¹⁴¹ Rekomendēts līdz 2021. gada beigām precizēt metodiku, kā veikt uzskaiti, un precizēt datus par 2021. gadu.

¹⁴² Rekomendēts līdz 2021. gada beigām precizēt metodiku, kā veikt uzskaiti, un precizēt datus par 2021. gadu.

¹⁴³ Rekomendēts līdz 2021. gada beigām precizēt metodiku, kā veikt uzskaiti, un precizēt datus par 2021. gadu.

10. KULTŪRAS ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS UN IETEKMES NOVĒRTĒŠANA

Par Kuldīgas novada kultūras attīstības programmas 2021.–2028. gadam uzraudzību ir atbildīga Kuldīgas novada Domes Sociālo, izglītības un kultūras lietu komiteja, par īstenošanu – Kultūras nodaļa. Programmā ir paredzēti noteiktā laika posmā sasniedzamie rezultatīvie rādītāji un šo rādītāju sasniegšanai prognozējamie finanšu resursu avoti, kā arī atbildīgie izpildītāji. Rezultatīvo rādītāju izstrādē ņemti vērā augstākstāvošie plānošanas dokumenti – NAP2027 un Kultūrpolitikas pamatnostādnes 2021.–2027. gadam “Kultūrvalsts”.

Programmu apstiprina Kuldīgas novada Dome pēc 2021. gada 1. jūlija.

Katru gadu atbildīgās pašvaldības iestādes sagatavo detalizētu darbības plānu un budžetu, kas tiek iesniegts Kultūras nodaļai un apspriests Kuldīgas novada pašvaldības Kultūras konsultatīvajā padomē un apstiprināts Kuldīgas novada Domē.

Noslēdzoties gadam, pašvaldības iestādes sagatavo ikgadēju pārskatu par sasniegtajiem rezultatīvajiem rādītājiem, lai konstatētu nepieciešamos labojumus uzdevumos vai plānotajos rezultātos. Sagatavotos pārskatus un nepieciešamos programmas aktualizācijas priekšlikumus iesniedz Kultūras nodaļai, izskata Kuldīgas novada Kultūras konsultatīvajā padomē un Sociālo, izglītības un kultūras lietu komitejā. Par nepieciešamību aktualizēt programmu tiek lemts, pamatojoties uz sagatavotajiem pārskatiem un kārtējam gadam apstiprināto pašvaldības budžetu.

Starpposma novērtējums tiek veikts 2025. gada sākumā, lai analizētu 2021., 2022., 2023., 2024. gadā sasniegtos darbības rezultātus un novērtētu mērķa sasniegšanas un uzdevumu izpildes progresu. 2029. gada pirmajā pusē tiek veikts gala izvērtējums, kur tiek konstatēta plānoto politikas rezultātu un politikas mērķa sasniegšanas pakāpe, ņemot vērā plānotos uzdevumus un sasniegtos kvantitatīvos un kvalitatīvos rezultātus 2028. gadā. Izvērtējums tiek iesniegts un izskatīts pašvaldības noteiktajā kārtībā, kā arī tiek izstrādāta Kuldīgas novada kultūras attīstības programma nākamajam plānošanas periodam. Politikas rezultātu sasniegšanas monitoringa kārtību (atbildīgos par datu uzkrāšanu un iesniegšanu, programmas plānoto uzdevumu koriģēšanu, mainoties to izpildes nosacījumiem u. c.) nosaka Kuldīgas novada Domes Sociālo, izglītības un kultūras lietu komiteja.

Kuldīgas teritorijas attīstības plānošanas vidēja termiņa un ilgtermiņa dokumentos integrēto Programmas uzdevumu un politikas rezultātu sasniegšanu novērtē šo dokumentu starpposma un gala novērtējumos, nepieciešamības gadījumā veicot korekcijas Programmas sasniedzamajos rezultātos.